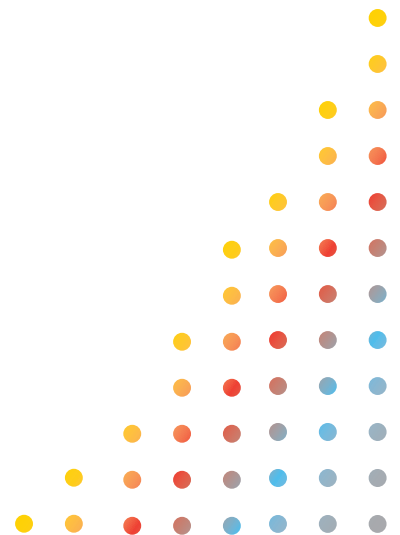
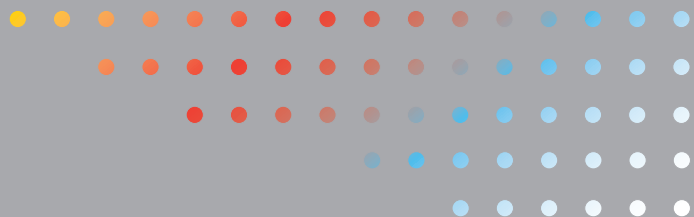
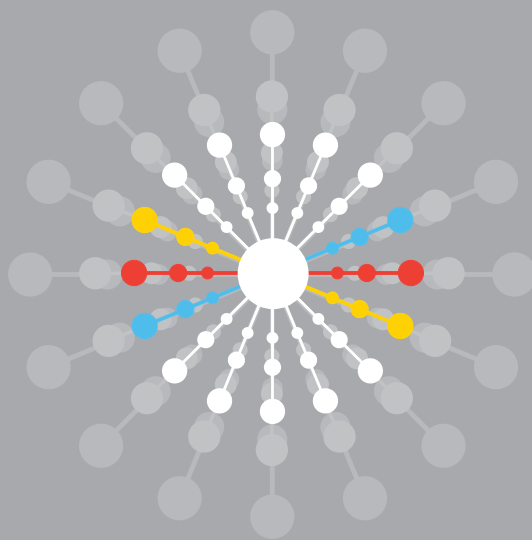

POROČILO O STANJU NA PODROČJU
ENERGETIKE V SLOVENIJI V LETU 2007

POROČILO
O STANJU NA PODROČJU
ENERGETIKE V SLOVENIJI
V LETU 2007

Svet Javne agencije Republike Slovenije za energijo je poročilo sprejel na 24. izredni seji 30. junija 2008. Vlada Republike Slovenije je k poročilu dala soglasje na 243. dopisni seji 24. julija 2008.

1	UVOD	4	4.2.4.3	CENE ZA UPORABO ELEKTROENERGETSKIH OMREŽIJ	36
2	POVZETEK	6	4.2.5	DODELJEVANJE ČEZMEJNIH PRENOSNIH ZMOGLJIVOSTI IN MEHANIZMI ZA OBVLADOVANJE PREZASEDENOSTI	43
3	RAZVOJ ENERGETSKIH TRGOV IN GLAVNE DEJAVNOSTI REGULATORJA	8	4.3	TRŽNE DEJAVNOSTI IN DELOVANJE KONKURENCE	45
3.1	OSNOVNI PODATKI O TRGIH Z ELEKTRIČNO ENERGIJO IN ZEMELJSKIM PLINOM V SLOVENIJI	9	4.3.1	PROIZVODNJA IN VELEPRODAJNI TRG	47
3.2	NAJPOMEMBNEJŠE DEJAVNOSTI IN ORGANIZACIJSKA STRUKTURA REGULATORJA	11	4.3.1.1	PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE	47
3.3	RAZVOJ TRGOV Z ELEKTRIČNO ENERGIJO IN ZEMELJSKIM PLINOM	11	4.3.1.2	POSLOVANJE PROIZVODNIH PODJETIJ	50
3.3.1	RAZVOJ TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO	11	4.3.1.3	EMISIJSKI KUPONI	51
3.3.2	RAZVOJ TRGA Z ZEMELJSKIM PLINOM	13	4.3.1.4	POTRDILA O IZVORU ELEKTRIČNE ENERGIJE IN CERTIFIKATI RECS	53
3.4	GLAVNA PODROČJA, S KATERIMI SE JE UKVARJAL REGULATOR	13	4.3.1.5	STOPNJA KONKURENČNOSTI PROIZVODNIH PODJETIJ	53
4	ELEKTRIČNA ENERGIJA	16	4.3.1.6	ZAGOTAVLJANJE SISTEMSKIH STORITEV	57
4.1	SPLOŠNO	17	4.3.1.7	TRGOVANJE NA ORGANIZIRANEM TRGU	58
4.2	REGULIRANJE IN REGULIRANE DEJAVNOSTI	21	4.3.1.7.1	CENE IN OBSEG TRGOVANJA NA BORZI ELEKTRIČNE ENERGIJE	58
4.2.1	SPLOŠNO	21	4.3.1.7.2	CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE V DRŽAVAH EU	59
4.2.2	REGULIRANJE PRENOSNE IN DISTRIBUCIJSKE DEJAVNOSTI	21	4.3.1.8	STOPNJA INTEGRACIJE TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO S SOSEDNJIMI DRŽAVAMI	60
4.2.2.1	POSLOVANJE SISTEMSKEGA OPERATERJA PRENOSNEGA OMREŽJA	22	4.3.2	DOBAVA IN MALOPRODAJNI TRG	61
4.2.2.2	POSLOVANJE SISTEMSKIH OPERATERJEV DISTRIBUCIJSKIH OMREŽIJ	22	4.3.2.1	DOBAVITELJI NA MALOPRODAJNEM TRGU	61
4.2.2.3	POSLOVANJE DISTRIBUCIJSKIH PODJETIJ	23	4.3.2.2	STOPNJA KONKURENČNOSTI NA MALOPRODAJNEM TRGU	67
4.2.2.4	NALOŽBE V ELEKTROENERGETSKA OMREŽJA	23	4.3.2.2.1	RAZMERE PRI DELNO ODPRTEM MALOPRODAJNEM TRGU	67
4.2.2.5	VEČLETNI RAZVOJ ELEKTROENERGETSKEGA OMREŽJA	28	4.3.2.2.2	RAZMERE PO POPOLNEM ODPRTJU MALOPRODAJNEGA TRGA	69
4.2.2.6	POSLOVANJE ORGANIZATORJA TRGA	29	4.3.2.3	CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE	70
4.2.3	LOČITEV DEJAVNOSTI	29	4.3.2.3.1	CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA UPRAVIČENE ODJEMALCE	70
4.2.4	OMREŽNINE ZA PRENOSNO IN DISTRIBUCIJSKA OMREŽJA	30	4.3.2.3.2	CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA TARIFNE ODJEMALCE	72
4.2.4.1	NAČIN DOLOČANJA OMREŽNIN ZA PRENOSNO IN DISTRIBUCIJSKA OMREŽJA	30	4.3.2.4	IZRAVNAVA ODPRTANJ	74
4.2.4.1.1	OBRAČUNAVANJE OMREŽNINE	31	4.3.3	UKREPI ZA PREPREČEVANJE ZLORAB PREVLAJUJOČEGA POLOŽAJA IN ZA ZAGOTOVITEV DELOVANJA KONKURENCE	76
4.2.4.1.2	DOLOČITEV OMREŽNINE	31	4.3.3.1	UGOTOVITVE IN UKREPI URADA RS ZA VARSTVO KONKURENCE	77
4.2.4.2	KAKOVOST OSKRBE	32	4.3.3.2	UGOTOVITVE IN UKREPI MINISTRSTVA, PRISTOJNEGA ZA ENERGIJO	77
4.2.4.2.1	KOMERCIALNA KAKOVOST	32	4.3.4	ODLOČANJE V ZVEZI S SPORI IN PRITOŽBAMI	77
4.2.4.2.2	NEPREKINJENOST NAPAJANJA	32	5	ZEMELJSKI PLIN	78
4.2.4.2.3	KAKOVOST NAPETOSTI	33	5.1	SPLOŠNO	79
4.2.4.2.4	KAKOVOST OSKRBE NA DISTRIBUCIJSKI RAVNI	33	5.2	REGULIRANJE IN REGULIRANE DEJAVNOSTI	79
4.2.4.2.5	KAKOVOST NAPETOSTI V PRENOSNEM OMREŽJU	35			

5.2.1	REGULIRANJE PRENOSNE IN DISTRIBUCIJSKE DEJAVNOSTI	80	5.3.3	UKREPI ZA PREPREČEVANJE ZLORAB PREVLAJUJOČEGA POLOŽAJA IN ZA ZAGOTOVITEV DELOVANJA KONKURENCE	105
5.2.1.1	PRENOS ZEMELJSKEGA PLINA	80	5.3.3.1	UGOTOVITVE IN UKREPI URADA RS ZA VARSTVO KONKURENCE	105
5.2.1.1.1	PRENOSNO OMREŽJE ZEMELJSKEGA PLINA	80	5.3.3.2	UGOTOVITVE IN UKREPI MINISTRSTVA, PRISTOJNEGA ZA ENERGIJO	105
5.2.1.1.2	POSLOVANJE SISTEMSKEGA OPERATERJA PRENOSNEGA OMREŽJA	81	5.3.4	ODLOČANJE V ZVEZI S SPORI IN PRITOŽBAMI	105
5.2.1.1.3	LASTNIŠTVO SISTEMSKEGA OPERATERJA PRENOSNEGA OMREŽJA	81	6	ZANESLJIVOST DOBAVE	106
5.2.1.1.4	NALOŽBE V PRENOSNO OMREŽJE	82	6.1	ZANESLJIVOST DOBAVE ELEKTRIČNE ENERGIJE	107
5.2.1.2	DISTRIBUCIJA ZEMELJSKEGA PLINA	82	6.1.1	ZADOSTNOST PROIZVODNJE	107
5.2.1.2.1	ODJEMALCI, PRIKLJUČENI NA DISTRIBUCIJSKO OMREŽJE	84	6.1.2	NAČRTOVANE NALOŽBE V PROIZVODNE OBJEKTE	109
5.2.1.2.2	POSLOVANJE SISTEMSKIH OPERATERJEV DISTRIBUCIJSKIH OMREŽIJ	85	6.1.3	SIGURNOST OBRATOVANJA OMREŽJA	111
5.2.1.2.3	LASTNIŠKA STRUKTURA SISTEMSKIH OPERATERJEV DISTRIBUCIJSKIH OMREŽIJ IN LASTNIŠTVO OMREŽIJ	85	6.2	ZANESLJIVOST DOBAVE ZEMELJSKEGA PLINA	111
5.2.1.2.4	NALOŽBE V DISTRIBUCIJSKA OMREŽJA	85	7	ZAGOTAVLJANJE JAVNIH STORITEV IN POLOŽAJ ODJEMALCA	112
5.2.1.3	OMREŽNINE ZA OMREŽJA ZEMELJSKEGA PLINA	86	7.1	ZAGOTAVLJANJE JAVNIH STORITEV	113
5.2.1.3.1	OMREŽNINA ZA PRENOSNO OMREŽJE ZEMELJSKEGA PLINA	86	7.2	VARSTVO POTROŠNIKOV	113
5.2.1.3.2	OMREŽNINA ZA DISTRIBUCIJSKA OMREŽJA ZEMELJSKEGA PLINA	88	7.2.1	VARSTVO RANLJIVIH ODJEMALCEV	113
5.2.1.4	IZRAVNAVA ODPANJ	88	7.2.2	PRAVICA DO PRITOŽBE OZIROMA PRAVNEGA SREDSTVA IN REŠEVANJE SPOROV	114
5.2.2	LOČITEV DEJAVNOSTI	89	7.2.3	PRAVICA DO ODŠKODNINE	114
5.2.3	DODELJEVANJE ČEZMEJNIH PRENOSNIH ZMOGLJIVOSTI	90	7.2.4	OBJAVLJANJE CEN	114
5.2.3.1	ČEZMEJNE PRENOSNE ZMOGLJIVOSTI OMREŽJA	90	7.3	REGULIRANJE KONČNE CENE	115
5.2.3.2	METODE ZA DOLOČANJE NAJVEČJE TEHNIČNE ZMOGLJIVOSTI	92	7.3.1	ELEKTRIČNA ENERGIJA	115
5.2.3.3	DODELJEVANJE PRENOSNIH ZMOGLJIVOSTI OMREŽJA	92	7.3.2	ZEMELJSKI PLIN	115
5.2.4	MEHANIZMI ZA OBVLADOVANJE PREZASEDENOSTI	93	7.4	ZAGOTAVLJANJE PREGLEDNOSTI	115
5.3	TRŽNE DEJAVNOSTI IN DELOVANJE KONKURENCE	93	8	DALJINSKA TOPLOTA	116
5.3.1	VIRI ZEMELJSKEGA PLINA IN VELEPRODAJNI TRG	94	8.1	OSKRBA Z DALJINSKO TOPLOTO	117
5.3.2	DOBAVA IN MALOPRODAJNI TRG	95	8.2	DISTRIBUCIJSKO OMREŽJE	121
5.3.2.1	ODJEMALCI, PRIKLJUČENI NA PRENOSNO OMREŽJE	96	8.3	CENA TOPLOTNE ENERGIJE	122
5.3.2.2	ODJEMALCI, PRIKLJUČENI NA DISTRIBUCIJSKA OMREŽJA	96	8.4	NALOGE IN DEJAVNOSTI AGENCIJE S PODROČJA DALJINSKE TOPLOTE	123
5.3.2.3	TRŽNI DELEŽI NA MALOPRODAJNEM TRGU	98	SEZNAM SLIK	124	
5.3.2.4	CENE ZEMELJSKEGA PLINA V SLOVENIJI	100	SEZNAM TABEL	126	
5.3.2.4.1	CENE ZEMELJSKEGA PLINA NA PRENOSNEM OMREŽJU	100	SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV	127	
5.3.2.4.2	CENE ZEMELJSKEGA PLINA NA DISTRIBUCIJSKEM OMREŽJU	102			

Za nami je leto, v katerem se je končalo večletno obdobje, ko se je postopoma odpiral trg z električno energijo in zemeljskim plinom. S tem ko so 1. julija 2007 tudi gospodinjski odjemalci električne energije in zemeljskega plina dobili možnost, da izbirajo dobavitelje in se tako udeležujejo trga, je ta postal povsem sproščen. Tako je Slovenija skupaj z nekaterimi drugimi članicami EU izpolnila obveznost članstva, ki zahteva od držav članic, da vsem odjemalcem energije omogočijo izbiro. Agencija je z izdajo posebne publikacije tudi obvestila vsa gospodinjstva o spremembi, novih pravicah in o drugih posledicah sprostitve trga. Hkrati s sprostitvijo notranjega trga z energijo je bil dosežen velik napredek pri povezovanju elektroenergetskih trgov med seboj, kar se koordinira na regionalni ravni.

Spremembam na trgu električne energije je Slovenija sledila tudi s prilagoditvami organizacijske oblike proizvodnih podjetij električne energije. Oblikovala je dva tako imenovana stebra s primerljivo močjo in proizvodnimi značilnostmi. Distribucijska podjetja električne energije so od 1. julija 2007 poslovala v novi organizacijski obliki, obstoječa podjetja so ostala dobavitelji in lastniki omrežij, gospodarsko javno službo sistemskega operaterja distribucijskega omrežja pa od tega dne opravlja novo podjetje SODO, d. o. o. Po večletnih pripravah je agencija konec leta 2007 uveljavila in tudi začela uporabljati sistem za zbiranje in vrednotenje podatkov o kakovosti oskrbe z električno energijo na mednarodno primerljiv način.

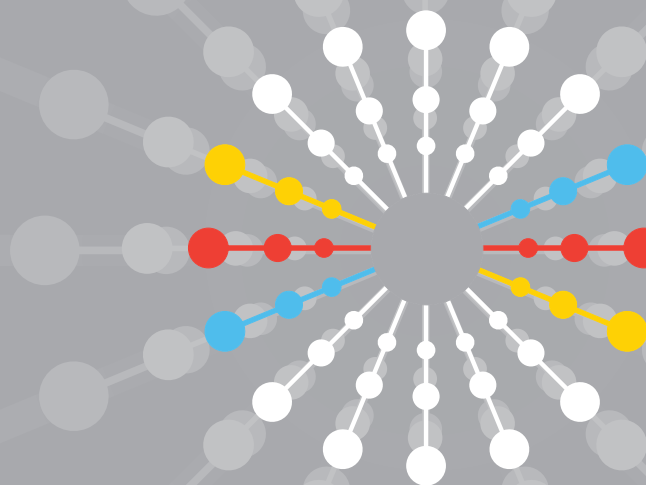
Trg z zemeljskim plinom je bil leta 2007 podrobneje urejen z uredbo vlade, ki je med drugim podrobneje uredila razmerja med udeleženci trga in operaterji omrežij in določila postopek zamenjave dobavitelja. Poleg tega so bile v prvi polovici leta 2007 uveljavljene omrežnine za distribucijska omrežja tudi na območjih, kjer do tedaj še niso bile. S tem je bila v vseh lokalnih skupnostih, v katerih je urejena oskrba z zemeljskim plinom, tudi zagotovljena možnost zamenjave dobavitelja in udeležbe na trgu.

Sprostitev trga z električno energijo in zemeljskim plinom in dopolnjena ureditev trga omogočata večji obseg trgovanja z energijo. Vse leto 2007 so dobavitelji zagotavljali zadostne količine energije, da ni prišlo do motenj pri dobavi.

Poleg zadostnosti energije postaja vse večji izziv za prihodnost prispevek energetike k doseganju ciljev Evropske energetske politike v boju proti podnebnim spremembam. Oboje bo močno vplivalo na prihodnje razvojne projekte, namenjene zanesljivosti oskrbe z energijo. Ta postaja tudi vodilo za nov razvojni polet, saj bodo omrežja zemeljskega plina in električne energije morala omogočiti tudi vključevanje novih objektov za proizvodnjo električne energije v energetske sistem.

Irena Praček, univ. dipl. ekon.,
direktorica

Z Povzetek

Poročilo o stanju na področju energetike je Javna agencija Republike Slovenije za energijo pripravila v združeni obliki, tako da zajema vsebine, ki jih predpisuje Energetski zakon, in vsebine, ki jih zahteva Komisija evropskih skupnosti o morebitnem prevladujočem položaju na trgu z električno energijo, okoriščanju in zatiranju konkurence. Poleg tega poročilo zajema tudi vsebine, ki jih zahteva Komisija evropskih skupnosti v predpisani strukturi letnega poročila, s katerim ji o stanju na energetskem trgu celovito poročajo vsi energetski regulatorji držav članic.

Poglavje 3 povzema razvoj trgov z električno energijo in zemeljskim plinom ter glavne dejavnosti regulatorja v letu 2007.

Poglavje 4 zajema podroben opis delovanja trga z električno energijo, tako reguliranih kot tržnih dejavnosti. Proizvodnja električne energije v Sloveniji je bila leta 2007 v primerjavi z letom pred tem za 0,3 odstotka večja. Porabljene je bilo 12.998 GWh električne energije, kar je 1,3 odstotka več kot leta 2006. Poraba pri odjemalcih, priključenih na distribucijska omrežja, je bila za 2,6 odstotka večja kot leta 2006, poraba odjemalcev, priključenih na prenosno omrežje, pa se je zmanjšala za 3,5 odstotka. Cene električne energije za gospodinjske odjemalce so se zvišale povprečno za 1,6 odstotka. Dobavitelja električne energije je zamenjalo približno 3,6 odstotka odjemalcev glede na vso energijo, porabljeno

v Sloveniji, kar je 69 odstotkov več kot leto prej. Velika novost je tudi uvedba tržnega načina dodeljevanja čezmejnih prenosnih zmogljivosti. Na slovenski severni in zahodni meji slovenski sistemski operater prenosnega elektroenergetskega omrežja od 1. julija 2007 dodeljuje čezmejne prenosne zmogljivosti na tržen način, konec leta 2007 pa so bile dodeljene zmogljivosti za leto 2008 na koordiniran način med sosednjimi operaterji.

V poglavju 5 je podrobneje opisan trg z zemeljskim plinom. Leta 2007 so končni odjemalci porabili 1.117.743 tisoč Sm³ zemeljskega plina oziroma dva odstotka več kot leta 2006. Poraba zemeljskega plina se je pri industrijskih odjemalcih, priključenih na prenosno omrežje, povečala za približno pet odstotkov, poraba pri odjemalcih, ki so priključenih na distribucijska omrežja, pa je bila za šest odstotkov manjša. Cena zemeljskega plina za končne odjemalce se konec leta 2007 glede na konec leta 2006 ni bistveno spremenila. Konec leta 2007 so se začele zamenjave dobaviteljev, ki so bile dejansko izvedene s 1. januarjem 2008.

V poglavju 6 je strnjen pregled zanesljivosti dobave električne energije in zemeljskega plina, poglavje 7 pa vsebuje opis zagotavljanja javnih storitev, varstva pravic potrošnikov, še zlasti ranljivih odjemalcev, in opis zagotavljanja preglednosti.

Oskrba z daljinsko toploto je skupaj z nalogami regulatorja na tem področju opisana v poglavju 8.

3 Razvoj
energetskih
trgov in glavne
dejalnosti
regulatorja

3.1 OSNOVNI PODATKI O TRGIH Z ELEKTRIČNO ENERGIJO IN ZEMELJSKIM PLINOM V SLOVENIJI

SLOVENIJA

Prebivalstvo (september 2007)	2.024.335
Površina	20.273 km ²
Število vseh odjemalcev električne energije (31. 12. 2007)	893.659
Število vseh odjemalcev zemeljskega plina (31. 12. 2007)	124.799
Bruto domači proizvod (BDP)	33.542 mio EUR
Stopnja rasti BDP	6,1 %
Inflacija	5,6 %
BDP/prebivalca	16.569 EUR

VIRA: SURS, AGENCIJA

ELEKTRIČNA ENERGIJA

Moč na pragu	3.006 MW
Hidroelektrarne	886 MW
Termoelektrarne	1.241 MW
Jedrska elektrarna	
Kvalificirani in drugi mali proizvajalci na distribucijskem omrežju	696 MW 183 MW
Proizvodnja električne energije	13.636 GWh
Hidroelektrarne	2.814 GWh
Termoelektrarne	4.817 GWh
Jedrska elektrarna	5.422 GWh
Kvalificirani in drugi mali proizvajalci na distribucijskem omrežju	583 GWh
Dolžina prenosnega omrežja	2.563 km
– 400 kV	508 km
– 220 kV	328 km
– 110 kV	1.727 km
Dolžina distribucijskega omrežja	62.000 km
– 110 kV	793 km
– 35, 20 in 10 kV	17.215 km
– 0,4 kV	43.992 km
Poraba električne energije	12.998 GWh
Neposredni odjemalci	2.688 GWh
Upravičeni odjemalci	7.247 GWh
Tarifni odjemalci	3.063 GWh
Poraba na prebivalca na leto	6.335 kWh
Povprečna poraba gospodinjstva na mesec	320 kWh

* V tabeli sta upoštevani celotna inštalirana moč in proizvodnja električne energije Nuklearne elektrarne Krško, vendar pa – skladno z meddržavnim sporazumom – Slovenija razpolaga le s polovico proizvedene električne energije te elektrarne.

VIRI: PODATKI PODJETIJ

ZEMELJSKI PLIN

Dolžina prenosnega omrežja	970 km
– več kot 16 barov	759 km
– manj kot 16 barov	211 km
Dolžina distribucijskega omrežja (do 16 barov)	3.525 km
Poraba zemeljskega plina	1.117.742.895 Sm ³
Odjemalci na distribucijskem omrežju	266.960.128 Sm ³
Industrijski odjemalci	850.782.768 Sm ³
Poraba na prebivalca na leto	552 Sm ³

VIRI: PODATKI PODJETIJ

3.2 NAJPOMEMBNEJŠE DEJAVNOSTI IN ORGANIZACIJSKA STRUKTURA REGULATORJA

Javna agencija Republike Slovenije za energijo (v nadaljevanju agencija) opravlja vlogo regulatorja energetskih dejavnosti v pomenu, kot ga določa energetska zakonodaja. Regulator nadomešča učinek delovanja konkurence pri naravno monopolnih dejavnostih, povezanih z omrežji. V metodologijah za določitev in obračunavanje omrežnin za elektroenergetska in plinovodna omrežja in pri določitvi omrežnin za elektroenergetska in plinovodna omrežja regulator določa cilje glede učinkovitosti delovanja reguliranih dejavnosti in spodbude za doseganje teh ciljev. Regulator nadzira nediskriminativnost dostopa do omrežij in delovanje trga, na katerem tudi odkriva morebitne zlorabe in o njih poroča. Poleg tega regulator odloča o sporih in pritožbah, izdaja licence za energetske dejavnosti, za katere so licence potrebne, ter daje soglasja in mnenja k aktom sistemskih operaterjev.

Pri oskrbi z daljinsko toploto agencija izdaja metodologijo za pripravo splošnih aktov dobaviteljev toplote. Agencija izdaja tudi potrdila o izvoru in tržne certifikate RECS za električno energijo iz obnovljivih virov, določa in spremlja pa še obveznost prikazovanja strukture proizvodnih virov.

Agencija redno letno poroča Vladi Republike Slovenije (v nadaljevanju vlada) o svojem delu in stanju na področju energetike ter o razvoju konkurence na energetskih trgih; s poročilom seznanjeni tudi Evropsko komisijo.

Organa agencije sta direktorica in petčlanski svet agencije, ki daje agenciji usmeritve in sprejema njene splošne akte. Agencija ima tri sektorje: sektor električne energije, sektor zemeljskega plina in daljinske toplote ter sektor skupnih dejavnosti.

3.3 RAZVOJ TRGOV Z ELEKTRIČNO ENERGIJO IN ZEMELJSKIM PLINOM

Mejnik v razvoju trgov z električno energijo in zemeljskim plinom v Evropski uniji je bila objava predloga Energetske politike za Evropsko unijo, ki je bila uveljavljena s sklepi Evropskega sveta 8. in 9. marca 2007 (7224/1/07, aneks 1). Dokument vsebuje ambiciozne zavezujoče cilje

glede konkurenčnosti, zanesljivosti oskrbe in boja proti podnebnim spremembam. To so postale prednostne teme in usmeritve tudi na trgih z energijo, pri delu Evropske komisije in energetskih regulativnih organov.

Na trg z električno energijo bodo v prihodnje zagotovo močno vplivali zavezujoči cilji, ki zahtevajo od EU do leta 2020 zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 20 odstotkov, povečanje energetske učinkovitosti za 20 odstotkov in povečanje deleža električne energije iz obnovljivih virov na 20 odstotkov končne porabe.

V Evropi si intenzivno prizadevamo ustvariti pregleden in dobro delujoč notranji trg z električno energijo in zemeljskim plinom. V ta namen je Evropska komisija objavila predlog tretjega svežnja direktiv, ki bodo dopolnile obstoječe predpise. Glavni poudarki v predlogu so še učinkovitejša ločitev proizvodnje in dobave od obratovanja omrežij, povečanje čezmejnega trgovanja z energijo, krepitev vloge regulatorjev na državni ravni in boljša preglednost.

H konkurenčnejšemu in neoviranemu delovanju trga so regulativni energetske organi in udeleženci trga največ pripomogli z delom na regionalnih ravneh. V regijah, katerih del je tudi slovenski trg, je bil leta 2007 dosežen največji napredek pri preglednosti trga in dostopu do podatkov. Ugotovljene pomanjkljivosti in ovire za delovanje trga in za vstop nanj pa se odpravljajo le postopoma. Na področju električne energije je bil dokončno vpeljan tržni način dodeljevanja čezmejnih prenosnih zmogljivosti, ki neposredno vpliva na ceno energije na trgu.

Tudi za slovenski trg z energijo je bil mejnik 1. julij 2007, ko sta se trga z električno energijo in zemeljskim plinom odprla še za gospodinjске odjemalce ter tako postala popolnoma odprta, reguliranje cene električne energije za končne odjemalce pa je bilo odpravljeno. Kljub velikemu povečanju števila upravičenih odjemalcev na trgu niso bile zaznane nepravilnosti, zaradi katerih bi bili ukrepali pristojni organi.

3.3.1 RAZVOJ TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

V prvi polovici leta 2007 so potekale številne organizacijske in normativne priprave na popolno odprtje trga z električno energijo in zagotavljanje tržnih razmer pri dodeljevanju čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

Energetski zakon (v nadaljevanju EZ), ki je v slovensko zakonodajo prenesel direktivo 2003/54/ES, je narekoval odprtje trga za vse odjemalce električne energije, torej tudi za gospodinjstva. Državni zbor je 9. marca 2007 sprejel novelo EZ, ki je med drugimi implementirala še zaveze iz direktive 2001/77/ES o spodbujanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije. Pri prenovi normativnih aktov je bila v ospredju uveljavitev varovalnih mehanizmov, ki bodo ranljivim odjemalcem zagotavljali znane in poštene pogoje nastopanja na odprtem trgu z električno energijo. Med pomembnimi posegi v strukturo elektrogospodarskih družb je bila pravna ločitev sistemskih operaterjev distribucijskega omrežja in dobaviteljev električne energije s 1. julijem 2007. Pravna ločitev je bila ena najpomembnejših usmeritev evropske zakonodaje, saj je temeljni pogoj za delovanje notranjega evropskega trga z električno energijo. Ministrstvo za gospodarstvo je tako pripravilo paket podzakonskih aktov in ustanovilo družbo SODO, sistemski operater distribucijskega omrežja z električno energijo, d. o. o. (v nadaljevanju SODO), ki je od 1. julija 2007 v Sloveniji odgovoren za izvajanje dejavnosti sistemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije. Sprejeta sta bila Uredba o koncesiji gospodarske javne službe dejavnosti sistemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije (Uradni list RS, št. 39/07) in Akt o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo SODO, sistemski operater distribucijskega omrežja z električno energijo, d. o. o. (Uradni list RS, št. 27/07). Na podlagi teh aktov je SODO prevzel tudi naloge zasilne in nujne oskrbe, ki mora biti zagotovljena vsem gospodinjskim odjemalcem in odjemalcem, ki opravljajo gospodarsko ali drugo dejavnost in imajo manj kot 50 zaposlenih ter letni promet manjši od 10 milijonov evrov. Novi Splošni pogoji za dobavo in odjem električne energije iz distribucijskega omrežja električne energije (Uradni list RS, št. 126/07), ki jih je pripravil SODO, tako določajo nova razmerja med sistemskim operaterjem, dobavitelji in uporabniki pri menjavi dobavitelja, kakovosti oskrbe in zaščiti odjemalcev.

Na ravni sistemskega operaterja prenosnega omrežja so potekale priprave na prehod na tržno dodeljevanje prostih čezmejnih zmogljivosti. S 1. julijem 2007 je namreč poteklo triletno prehodno obdobje, v katerem je Slovenija lahko še izvajala netržne mehanizme dodeljevanja prostih čezmejnih zmogljivosti. Na podlagi Uredbe (ES) št. 1228/2003 in pripadajočih smernic (2006/770/ES)

je sistemski operater prenosnega omrežja Elektro Slovenija, d. o. o., (v nadaljevanju Eles) s sosednjimi operaterji prenosnega omrežja (italijanskim in avstrijskim) uskladi izvajanje dražb. Te so usklajene v okviru regij, določenih na ravni Unije. Postopki in pravila so opredeljeni v novem Pravilniku o načinu in pogojih dodeljevanja čezmejnih prenosnih zmogljivosti (Uradni list RS, št. 50/07, 103/07), v Pravilniku o načinu in pogojih dodeljevanja čezmejnih prenosnih zmogljivosti na slovensko-italijanski meji (Uradni list RS, št. 103/07) in v Pravilniku o načinu in pogojih dodeljevanja čezmejnih prenosnih zmogljivosti na slovensko-avstrijski meji (Uradni list RS, št. 105/07).

Liberalizacija veleprodajnega trga z električno energijo je zbudila zanimanje tujih trgovskih družb za vključitev v slovensko bilančno shemo. V bilančno shemo je bilo v letu 2007 na novo vključenih 21 bilančnih skupin. Skupaj je bilo ob koncu leta registriranih 29 bilančnih skupin (18 tujih in 11 slovenskih) in 11 bilančnih podskupin (štiri tuje in sedem slovenskih). Razlog za veliko število na novo ustanovljenih bilančnih skupin je v spremenjeni zakonodaji, ki je olajšala vstop na slovenski organizirani trg električne energije s tem, ko je bila odpravljena zahteva, da morajo tuje družbe pridobiti licenco za trgovanje na veleprodajnem trgu v Sloveniji. Uveljavitev te spremembe za tuja podjetja pomeni, da za trgovanje na slovenskem trgu z električno energijo ne potrebujejo več licence, zato sta preprostejša tudi vstop na trg in članstvo na borzi z električno energijo.

V letu 2007 je prišlo tudi do združevanja proizvajalcev in trgovcev. Podjetje GEN-I, d. o. o., ki trguje z električno energijo iz skupine GEN energija, d. o. o., (Nuklearna elektrarna Krško, d. o. o., Savske elektrarne, d. o. o., in Termoelektrarna Brestanica, d. o. o.), postaja postopoma čedalje bolj konkurenčno največjemu energetskemu stebru, to je Holdingu Slovenske elektrarne, d. o. o. Ta proizvede več kot 60 odstotkov v Sloveniji porabljene električne energije. Kljub manjšemu deležu skupnega uvoza in izvoza je bilo treba za pokrivanje porabe v letu 2007 uvoziti 2 odstotka več energije kot leto pred tem. Delež uvozne odvisnosti je tako dosegel že 23 odstotkov.

Trgovanje in dobava električne energije sta se povečala, saj je bilo v letu 2007 evidentiranih 50.702 dvostranskih pogodb s skupno količino 50.658.707 MWh električne energije. V primerjavi

z letom 2006 je bilo leta 2007 število evidentiranih dvostranskih pogodb večje kar za 121,7 odstotka, skupna količina pa je bila manjša za 5,0 odstotka. Cene električne energije so bile v veliki meri odvisne od gibanja cen na sosednjih trgih. Med pomembnimi kazalniki gibanja cene električne energije za Slovenijo je nemška borza EEX, na kateri trgovci, ki prodajajo električno energijo v Sloveniji, tudi trgujejo.

3.3.2 RAZVOJ TRGA Z ZEMELJSKIM PLINOM

Med pomembnejšimi dogodki, ki so v letu 2007 vplivali na nadaljnji razvoj trga z zemeljskim plinom, je popolno odprtje trga z zemeljskim plinom. Dostop do prenosnega omrežja zemeljskega plina je bil reguliran. Odjemalci, priključeni neposredno na prenosno omrežje, so imeli na računih ločeno izkazano regulirani del cene, to je omrežnino, in ceno blaga – zemeljskega plina. Lahko so izbirali med možnostjo sklenitve pogodbe o dostopu neposredno s sistemskim operaterjem ali prek dobavitelja. Reguliran dostop do distribucijskega omrežja v letu 2007 še ni bil povsem urejen. Omrežnine za distribucijska omrežja zemeljskega plina so bile določene, prav tako so bila za vse sistemske operaterje distribucijskih omrežij sprejeta sistemska obratovalna navodila, manjkajoči dokumenti so le splošni pogoji za dobavo in odjem za distribucijska omrežja zemeljskega plina. Priprava in sprejetje splošnih pogojev sta sledila takoj po sprejetju Uredbe o delovanju trga z zemeljskim plinom, ki je vsebinska podlaga za sprejetje splošnih pogojev za dobavo in odjem.

Trgovanje z zemeljskim plinom na veleprodajnem trgu je v letu 2007 potekalo predvsem na podlagi dolgoročnih pogodb, ki so se v tem letu večinoma iztekle. Kljub možnosti menjave dobavitelja na prenosnem omrežju v času izteka veljavnosti dosedanjih pogodb in sklepanja novih je velika večina odjemalcev zemeljskega plina na prenosnem omrežju v letu 2007 ponovno sklenila dobavne pogodbe z Geoplinom, d. o. o., za prihodnjih pet oziroma deset let.

Leta 2007 so cene zemeljskega plina sledile cenam naftnih derivatov na svetovnem trgu in gibanju tečajev tujih valut. Osnovna cena zemeljskega plina na prenosnem omrežju je v tem letu zelo nihala, vendar je bila konec leta 2007 primerljiva s ceno konec leta 2006.

Z namenom učinkovitega, preglednega in nepristranskega delovanja trga z zemeljskim plinom je bila leta 2007 uveljavljena Uredba o delovanju trga z zemeljskim plinom (Uradni list RS, št. 95/2007). Uredba podrobneje ureja razmerja med udeleženci trga z zemeljskim plinom, način obračunavanja odstopanj prevzema in predaje zemeljskega plina, postopke za zamenjavo dobavitelja, varstvo potrošnikov ter kazenske določbe za kršitve določb te uredbe in Uredbe št. 1775/2005 (EU).

V letu 2007 se je nadaljevalo usklajevanje med udeleženci trga z zemeljskim plinom in drugimi ustanovami v zvezi s pripravo pravil za delovanje izravnalnega trga z zemeljskim plinom, pravil za obračun odstopanja prevzema in predaje zemeljskega plina ter pravil za delovanje trga z zemeljskim plinom.

Za 64 občin v Republiki Sloveniji, v katerih se že izvaja distribucija zemeljskega plina, so bile v letu 2007 določene omrežnine za distribucijska omrežja zemeljskega plina. V nekaterih občinah so dobavitelji zemeljskega plina s 1. julijem že ločeno izkazovali omrežnino in ceno zemeljskega plina ter uvedli nov način obračunavanja končne cene zemeljskega plina in prosto določanje tistega dela cene zemeljskega plina, ki pomeni blago.

3.4 GLAVNA PODROČJA, S KATERIMI SE JE UKVARJAL REGULATOR

Največjo spremembo na slovenskem trgu z energijo je povzročilo popolno odprtje trga 1. julija 2007, ko so postali tudi gospodinjiski odjemalci aktivni udeleženci trga. Agencija je sodelovala v pripravah ter predlagala potrebne spremembe in dopolnitve podzakonskih aktov, tik pred odprtjem pa je vsa gospodinjstva s knjižico obvestila o njihovih novih pravicah.

Hkrati z odprtjem trga so začela veljati tudi nova pravila za dodeljevanje čezmejnih elektroenergetskih prenosnih zmogljivosti, ki so bila usklajena med pristojnimi organi in udeleženci dveh regionalnih trgov z električno energijo, na katerih sodeluje tudi Slovenija. K pravilom, ki jih je pripravil Eles, je agencija dala soglasje. Na podlagi novih pravil se čezmejne prenosne zmogljivosti (v nadaljevanju ČPZ) dodeljujejo na tržni način, na eksplicitnih dražbah.

Na področju električne energije je agencija spremljala poslovanje reguliranih dejavnosti in izvajanje regulativnega okvira, s katerim so določene omrežnine za elektroenergetska omrežja. Skladno z EZ je agencija intenzivno proučevala vse pravne akte, povezane z ločitvijo dejavnosti sistemskih operaterjev distribucijskih omrežij, ter vse pogodbe in druge akte, ki urejajo medsebojna razmerja med novim sistemskim operaterjem in drugimi izvajalci.

Pri spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (v nadaljevanju OVE) pri proizvodnji električne energije sta v pristojnosti agencije izdajanje tržnih zelenih certifikatov sistema RECS in izdajanje potrdil o izvoru električne energije iz obnovljivih virov. Leta 2007 je izdala potrdila o izvoru za 2.348.449.592 kWh električne energije in za 31.653 MWh certifikatov RECS, ki so bili tudi unovčeni.

Na področju zemeljskega plina je agencija v začetku leta 2007 izdala soglasja k omrežninam za distribucijska omrežja dvema operaterjema za devet lokalnih skupnosti in sama izdala 11 aktov, s katerimi je določila omrežnine za 21 lokalnih skupnosti. Tako so od maja 2007 določene omrežnine za uporabo distribucijskih omrežij zemeljskega plina v vseh lokalnih skupnostih v Sloveniji, v katerih se izvaja distribucija zemeljskega plina. Agencija je izdala soglasje k 15 sistemskim obratovalnim navodilom sistemskih operaterjev distribucijskih omrežij, sama pa je izdala 7 aktov, s katerimi je uredila to področje.

Agencija je v sredini leta 2007 pripravila izhodišča in nato sodelovala pri pripravi uredbe, s katero je na novo določen model trga z zemeljskim plinom. S to uredbo je vlada uredila razmerja med udeleženci trga, način izravnave odstopanj, postopek zamenjave dobavitelja in nekatera vprašanja, ki niso bila urejena, na primer delna ureditev varstva potrošnikov. Uredba velja od novembra 2007 in je omogočila popolno odprtje trga z zemeljskim plinom. Agencija je pripravila tudi generični dokument Splošni pogoji za dobavo zemeljskega plina iz distribucijskega omrežja, ki ga sistemski operaterji distribucijskih omrežij uporabljajo kot podlago pri pripravi splošnih pogojev, veljavnih za omrežja, na katerih opravljajo gospodarsko javno službo.

Sistemski operater prenosnega omrežja je s soglasjem agencije določil seznam relevantnih točk na prenosnem omrežju, za katere je začel redno objavljati tudi informacije, zahtevane z uredbo (ES) 1775/2005. Noben udeleženec trga se ni

pritožil niti proti seznamu niti proti podatkom, objavljenim za te točke.

Agencija izdaja tudi soglasja k sistemskim obratovalnim navodilom za distribucijska omrežja za oskrbo s toploto; ta po javnem pooblastilu izda sistemski operater, ki na distribucijskem omrežju za oskrbo s toploto opravlja dejavnost sistema operaterja (distributer toplote). Leta 2007 je agencija izdala šest soglasij k sistemskim obratovalnim navodilom za distribucijsko omrežje za oskrbo s toploto, z devetnajstimi distributerji toplote pa so potekali postopki usklajevanja vsebine sistemskih obratovalnih navodil. Ker je distribucija toplote na podlagi prvega odstavka 33. člena EZ izbirna lokalna gospodarska javna služba, lahko status distributerja toplote podeli le samoupravna lokalna skupnost. Zato mora distributer toplote, ki predloži agenciji v soglasje sistemska obratovalna navodila, izkazati, da je izvajalec gospodarske javne službe distribucije toplote, ki je organizirana skladno z določili Zakona o gospodarskih javnih službah in Zakona o javno-zasebnem partnerstvu. Agencija je leta 2007 podatke o izvajalcih distribucije toplote pridobivala tudi od občin. V postopku ugotavljanja ustreznosti pravne ureditve statusa izvajalcev gospodarske javne službe distribucije toplote je agencija ugotovila nekatere pomanjkljivosti, s katerimi je seznanila pristojno ministrstvo, o izvajalcih distribucije toplote, ki nimajo ustrezne licence za opravljanje te energetske dejavnosti, pa je obvestila pristojne inšpekcijske službe.

Izvajalci energetskih dejavnosti morajo za njihovo opravljanje pridobiti ustrezno licenco. O izdaji in odvzemu licence agencija odloča v upravnem postopku na podlagi EZ in Uredbe o pogojih in postopku za izdajo ter odvzem licence za opravljanje energetske dejavnosti. Leta 2007 je agencija v upravnem postopku izdala 108 odločb, na podlagi katerih so vlagatelji pridobili licence za opravljanje energetskih dejavnosti. Agencija je pripravila predlog sprememb uredbe, na podlagi katere izdaja oziroma odvzema licence. Spremembe so potrebne zaradi spremenjene zakonodaje in za izboljšanje učinkovitosti postopka izdajanja licenc.

Pomembno vlogo opravlja agencija tudi z reševanjem sporov med uporabniki omrežja in sistemskimi operaterji oziroma organizatorjem trga. Na področju električne energije je prejela 26 zahtev za odločanje, od tega je v 15 upravnih zadevah pravnomočno odločila na prvi stopnji in v devetih na drugi. Na področju zemeljskega plina je agencija leta 2007 prvič prejela zahteve

za odločanje in pravnomočno odločila v treh upravnih zadevah.

Agencija je sodelovala z državnimi organi v Republiki Sloveniji, ki imajo pristojnosti na področju energetike, in redno poročala o svojem delu in stanju v energetiki.

Agencija je sodelovala tudi z regulatorji drugih držav EU v Svetu evropskih energetskih regulatorjev (CEER) in z Evropsko komisijo v Skupini evropskih regulatorjev za električno energijo in plin (ERGEG). Najpomembnejši je bil vsebinski prispevek k predlogu tako imenovanega tretjega svežnja direktiv in uredb o notranjem trgu z energijo, ki jih je Evropska komisija objavila septembra 2007.

Sodelovanje z regulatorji in organi EU v okviru regionalnih pobud se je nadaljevalo in pričakovati je, da bo z uveljavitvijo tretjega zakonodajnega svežnja regionalno sodelovanje tudi formalno zahtevano. Rezultati dela na regionalnih ravneh so bili zlasti ugotovitev in odprava nekaterih ovir za delovanje trga in za vstop na trg ter veliko boljša preglednost trgov z električno energijo in zemeljskim plinom. Največji napredek je bil na

področju električne energije dosežen z uvedbo koordiniranega dodeljevanja ČPZ na dražbah. Določanje ČPZ in razvoj tržnih metod, s katerimi bo dodeljevanje manj omejevalno vplivalo na trg, je ostalo razvojni izziv tudi za prihodnja leta. Napredek pri delovanju trga na regionalni ravni je kljub uspehom relativno počasen in čedalje bolj odvisen od za zdaj nekoliko pasivne države vlad držav v regijah.

Slovenski elektroenergetski sistem je zelo povezan z državami nečlanicami EU, podpisnicami meddržavnega sporazuma o energetski skupnosti, ki tvorijo nastajajočo osmo regijo na področju električne energije, medtem ko je trg z zemeljskim plinom v teh državah postal del ene od obstoječih regij na področju zemeljskega plina. Napredek pri uvajanju trga v državah podpisnicah je bil počasen, ena najpomembnejših tem, s katerimi so se ukvarjali delovne skupine in odbora regulatorjev energetske skupnosti, so bile meje nastajajoče regije in obsežne priprave na tržno dodeljevanje ČPZ. Zaradi velike energetske pretočnosti meja s to regijo dogajanje v njej zelo vpliva na dogajanje na slovenskem trgu.

4 Elektrons enerģija

4.1 SPLOŠNO

V letu 2007 je poraba električne energije v Sloveniji znašala 12.998 GWh, kar je 173 GWh ali 1,3 odstotka več kot leta 2006. Poraba pri odjemalcih, priključenih na distribucijska omrežja, je bila za 2,6 odstotka večja kot leta 2006, poraba odjemalcev, priključenih na prenosno omrežje, pa se je zmanjšala za 3,5 odstotka. Slovenske potrebe po električni energiji so vsota porabe vseh odjemalcev in izgub v omrežjih, znašale so 13.864 GWh, od tega poraba odjemalcev 12.998 GWh, izgube električne energije v prenosnem in distribucijskem elektroenergetskem omrežju pa 866 GWh.

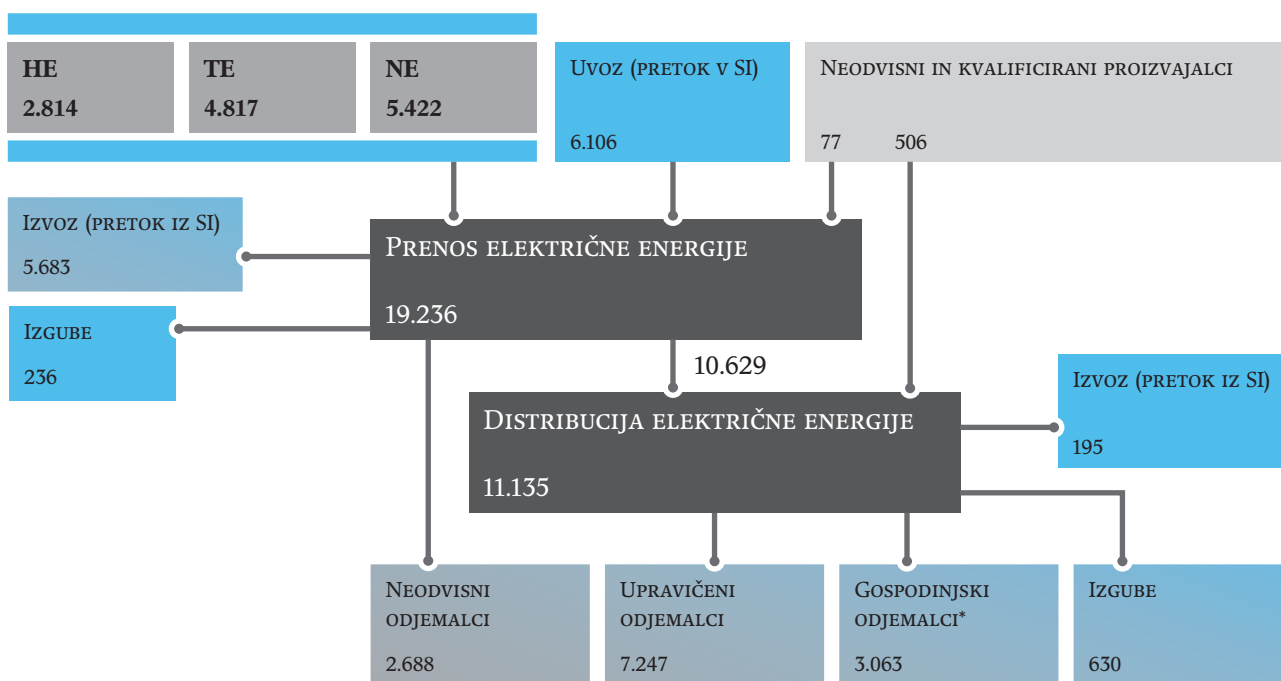
Slovenski proizvajalci so proizvedli 13.636 GWh električne energije. Od tega je slovenski elektroenergetski sistem razpolagal z 10.925 GWh električne energije, elektrarne, združene v Holdingu Slovenske elektrarne, d. o. o., so prispevale 6587 GWh ali 60,3 odstotka, Nuklearna elektrarna Krško (polovica proizvodnje, namenjena Sloveniji) pa 2711 GWh ali 24,8 odstotka slovenske proizvodnje. Del preostalih potrebnih količin ali 14,9 odstotka električne

energije so zagotavljale še druge elektrarne, priključene na prenosno in distribucijsko omrežje. Za pokritje vseh domačih potreb po električni energiji je bilo treba leta 2007 uvoziti še 2939 GWh ali 21,2 odstotka električne energije, porabljene v Sloveniji.

Proizvodnja električne energije v Sloveniji je bila v primerjavi z letom pred tem večja za 0,3 odstotka. Zaradi slabših hidroloških razmer v letu 2007 je bila proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah za 9,8 odstotka manjša kot leta 2006. Proizvodnja električne energije v jedrski elektrarni Krško je bila v primerjavi z letom 2006 večja za 2,6 odstotka. Večjo proizvodnjo od načrtovane pa so imele termoelektrarne, ki so v povprečju dosegle 1,9-odstotno rast glede na leto 2006. V strukturi proizvodnje električne energije v Sloveniji je bilo v letu 2007 proizvedene 25 odstotkov energije s pomočjo hidroelektrarn oziroma obnovljivih virov, 40 odstotkov z jedrsko energijo in 35 odstotkov v elektrarnah na fosilna goriva.

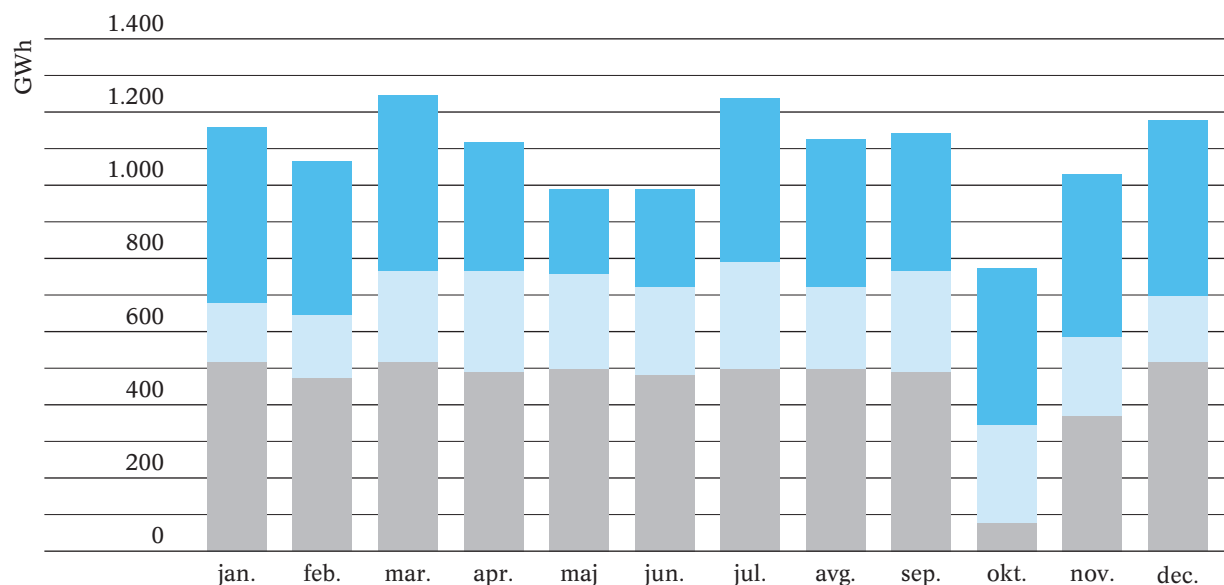
Največja urna obremenitev v letu 2007 je bila decembra, in sicer 2060 MW, kar je 15 MW manj kot leto pred tem.

ELEKTROENERGETSKA BILANCA PROIZVODNJE IN PORABE ELEKTRIČNE ENERGIJE V LETU 2007 – V GWh

* Količine odjema gospodinjstev, ki so bili do 1. julija uvrščeni med tarifne odjemalce.

STRUKTURA PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Jedrska elektrarna

Hidroelektrarne

Termoelektrarne

VIR: AGENCIJA

PRIMERJAVA PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE V LETIH 2006 IN 2007 – V GWh

	2006	2007	INDEKS 07/06
Hidroelektrarne	3.120	2.814	90,2
Termoelektrarne	4.729	4.817	101,9
Jedrska elektrarna	5.281	5.422	102,6
Mali kvalificirani proizvajalci	468	583	124,5
Skupna proizvodnja v Sloveniji	13.598	13.636	100,3
Uvoz	7.706	6.106	79,2
Skupaj	21.304	19.742	92,7

VIR: AGENCIJA

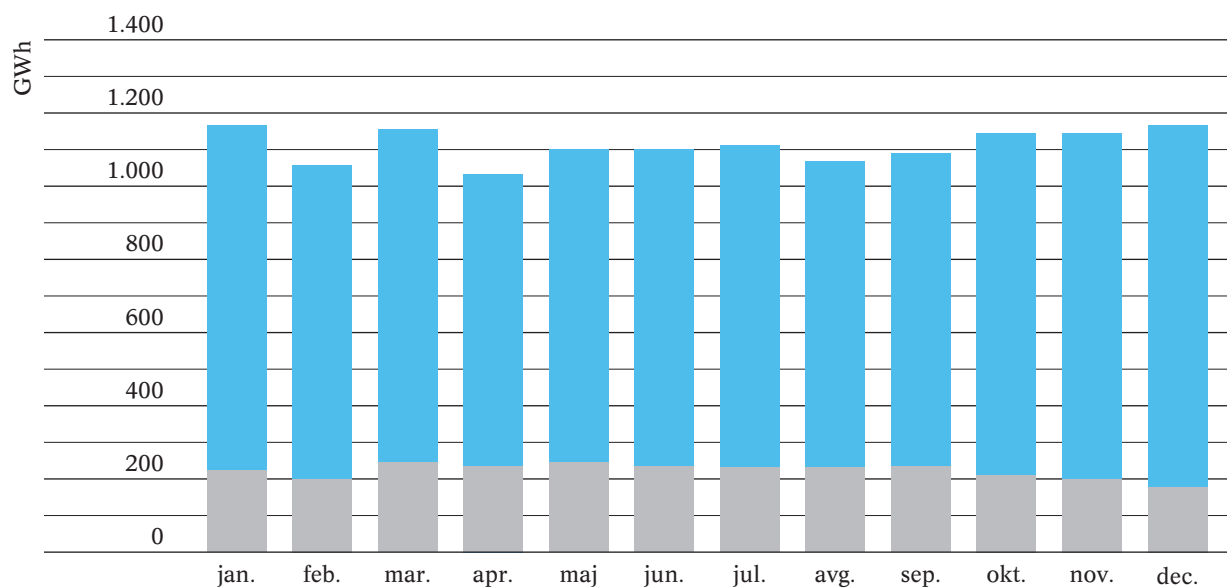
Podatek o proizvodnji (tabela 1) vsebuje celotno proizvodnjo v NEK, tudi polovico, ki se izvozi na Hrvaško in je upoštevana v podatku o izvozu oziroma pretoku iz Slovenije.

PRIMERJAVA PORABE ELEKTRIČNE ENERGIJE V LETIH 2006 IN 2007 – V GWh

	2006	2007	INDEKS 07/06
Upravičeni odjemalci na prenosnem omrežju	2.785	2.688	96,5
Upravičeni odjemalci na distribucijskem omrežju	6.882	7.247	105,3
Tarifni odjemalci	3.158	3.063	97,0
Skupna poraba v Sloveniji	12.825	12.998	101,3
Izvoz	7.662	5.878	80,2
Izgube v transformaciji in omrežjih	817	866	106,0
Skupaj	21.304	19.742	92,7

VIR: AGENCIJA

GIBANJE PORABE ELEKTRIČNE ENERGIJE

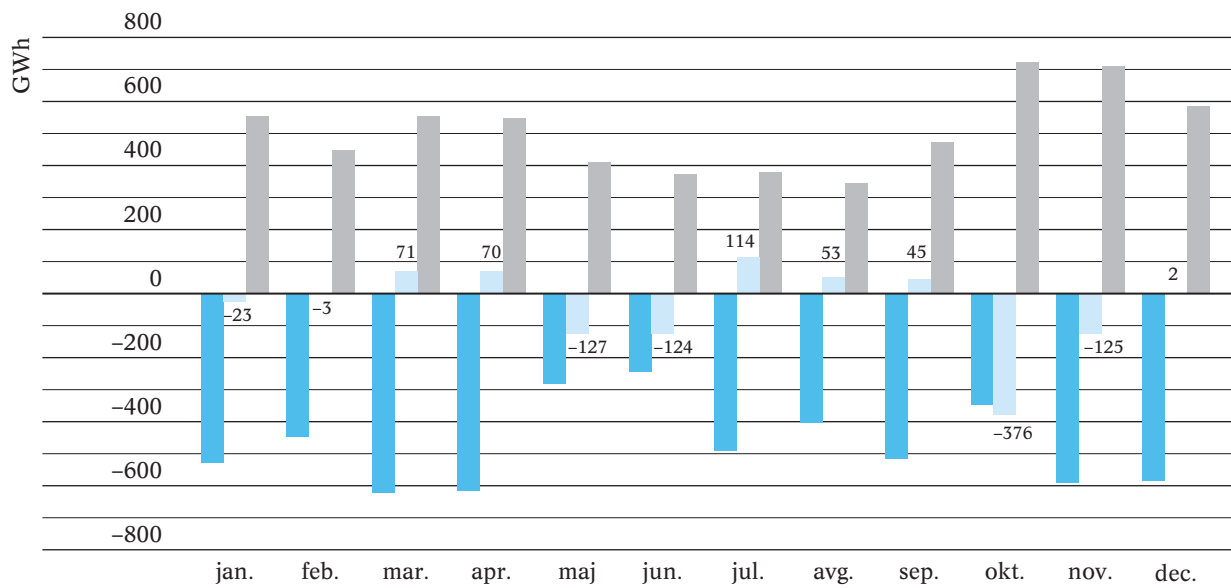

Odjemalci, priključeni na prenosno omrežje

Odjemalci, priključeni na distribucijsko omrežje

VIR: AGENCIJA

MESEČNA IZRAVNAVA MED PREJEMOM IN ODDAJO ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ TUJINE

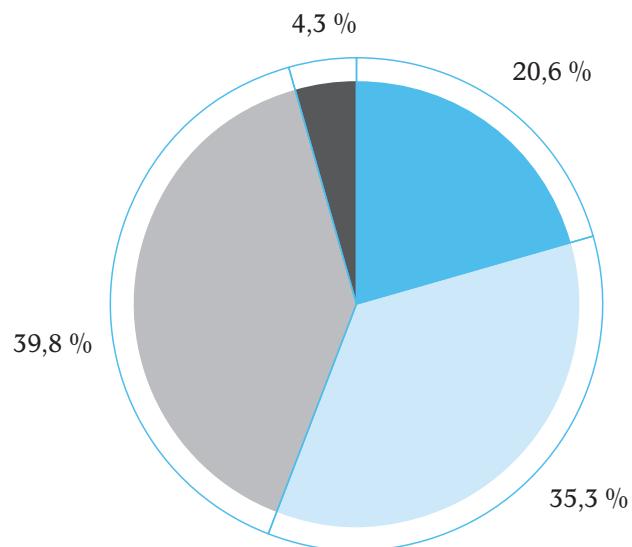
Oddaja v tujino

Oddaja - prejem

Prejem iz tujine

VIR: AGENCIJA

STRUKTURA PROIZVODNIH VIROV ELEKTRIČNE ENERGIJE V SLOVENIJI V LETU 2007

VIR: AGENCIJA

4.2 REGULIRANJE IN REGULIRANE DEJAVNOSTI

4.2.1 SPLOŠNO

Reguliranje je proces, pri katerem regulativna institucija z oblikovanjem pravil za določanje ali zamejevanje cen ali prihodkov in z ugotavljanjem upravičenosti stroškov in prihodkov vpliva na regulirana podjetja tako, da dosegajo postavljene poslovne, tehnične in druge cilje v določenem regulativnem obdobju. Z regulacijo, ki je na področju električne energije določena s triletnim regulativnim okvirom, se zagotovita zadostna učinkovitost in visoka stopnja nepristranosti izvajalcev reguliranih dejavnosti. Regulirani sta dejavnosti prenosa in distribucije električne energije, ki kljub uvedbi tržnih načel v elektroenergetski sistem ostajata naravna monopola. Pri izvajanju regulirane dejavnosti sistemskega operaterja elektroenergetskega distribucijskega omrežja je bila v letu 2007 izvedena reorganizacija skladno z evropsko in slovensko zakonodajo.

4.2.2 REGULIRANJE PRENOSNE IN DISTRIBUCIJSKE DEJAVNOSTI

Dejavnosti prenosa in distribucije električne energije so obvezne gospodarske javne službe (v nadaljevanju GJS), ki jih izvajajo sistemski operaterji elektroenergetskih omrežij. Način opravljanja GJS predpiše vlada z uredbo, v kateri določi tudi vire financiranja.

GJS sistemskega operaterja prenosnega in distribucijskega omrežja se financirata iz omrežnine in drugih virov. Omrežnina vključuje stroške vodenja, obratovanja in vzdrževanja omrežja, razvoja omrežja, stroške pokrivanja tehničnih izgub električne energije v omrežju in stroške sistemskih storitev ter reguliran donos na sredstva. Omrežnino za uporabo elektroenergetskih omrežij določa agencija.

GJS sistemskega operaterja prenosnega elektroenergetskega omrežja izvaja kot svojo edino dejavnost Elektro Slovenija, d. o. o., katerega edina lastnica je država. Pri izvajanju dejavnosti sistemskega operaterja distribucijskega omrežja je bila leta 2007 izvedena reorganizacija poslovanja. Uresničena je bila zahteva, da se dejavnost sistemskega operaterja distribucijskega omrežja od 1. julija 2007 izvaja v samostojni pravni osebi, ki ne opravlja druge dejavnosti.

GJS sistemskega operaterja distribucijskega omrežja je do 30. junija 2007 izvajalo pet izvajalcev, in sicer kot računovodsko in organizacijsko ločeno dejavnost:

- javno podjetje za distribucijo električne energije Elektro Celje, d. d.,
- javno podjetje za distribucijo električne energije Elektro Gorenjska, d. d.,
- javno podjetje za distribucijo električne energije Elektro Ljubljana, d. d.,
- javno podjetje za distribucijo električne energije Elektro Maribor, d. d.,
- javno podjetje za distribucijo električne energije Elektro Primorska, d. d.

Podjetja za distribucijo električne energije so do 30. junija 2007 izvajala tudi obvezno GJS dobava električne energije tarifnim odjemalcem in tržne dejavnosti, kot so dobava električne energije upravičenim odjemalcem in storitvene dejavnosti. S 1. julijem 2007 so podjetja prenehala izvajati obvezni GJS sistemskega operaterja distribucijskega omrežja in GJS dobava električne energije tarifnim odjemalcem. Vlada je z Aktom o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo SODO, sistemski operater distribucijskega omrežja z električno energijo, d. o. o. (Uradni list RS, št. 27/07), ustanovila podjetje SODO, d. o. o., ki ima od 1. julija 2007 naprej izključno pravico in dolžnost opravljati GJS sistemskega operaterja distribucijskega omrežja na celotnem območju Republike Slovenije.

Elektrodistribucijska infrastruktura je po 1. juliju 2007 ostala v lasti podjetij za distribucijo električne energije. SODO je z lastniki elektrodistribucijske infrastrukture – to so distribucijska podjetja – sklenil pogodbo, s katero so se uredila vsa vprašanja v zvezi z obsegom in namenom uporabe omrežja, višina najemnine, pogoji in način tekočega in investicijskega vzdrževanja omrežja in druga vprašanja, ki sistemskemu operaterju distribucijskega omrežja omogočajo, da učinkovito opravlja svoje naloge.

Tako podjetja za distribucijo električne energije od 1. julija 2007 izvajajo tržne dejavnosti, ki vključujejo dobavo električne energije upravičenim odjemalcem, izvajanje storitev za SODO, dajanje elektrodistribucijske infrastrukture v najem SODO in druge storitvene dejavnosti.

4.2.2.1 POSLOVANJE SISTEMSKEGA OPERATERJA PREOSNOGA OMREŽJA

Eles je poslovno leto 2007 (po nerevidiranih izkazih) končal z 18,90 milijona evrov dobička, kar je 11,08 milijona evrov ali 36,96 odstotka manj kot leta 2006.

V letu 2007 je sistemski operater preosnega omrežja prihodek pridobival iz omrežnine za preosno omrežje, omrežnine za sistemske storitve, omrežnine za posebno sistemske storitve, povprečnih stroškov priključevanja, dodeljevanja čezmejnih preosnih zmogljivosti in drugih prihodkov.

V regulativnem okviru za leto 2007 je agencija opredelila 53,92 milijona evrov prihodka iz omrežnine za preosno omrežje. Ker je bila poraba električne energije večja od načrtovane, je bil prihodek iz omrežnine večji in je znašal 56,32 milijona evrov ali 4,5 odstotka več, kot je bilo načrtovano. Načrtovani prihodek sistemskih storitev za leto 2007 je znašal 17,79 milijona evrov, dejanski pa 18,07 milijona evrov. Dejanski prihodek od dražb za dodeljevanje prezasedenih čezmejnih preosnih zmogljivosti in prihodek iz mehanizma čezmejnih poravnav med sistemskimi operaterji sta znašala 28,80 milijona evrov, v regulativnem okviru za leto 2007 pa je agencija ta prihodek opredelila v znesku 4,28 milijona evrov.

Na poslovni rezultat so v letu 2007 vplivali dodatni prihodki od dodeljevanja prezasedenih čezmejnih preosnih zmogljivosti in višji stroški nakupa električne energije za pokrivanje izgub.

Konec leta 2007 je bilo v Elesu 513 zaposlenih, kar je 4,7-odstotno povečanje števila zaposlenih v primerjavi z letom 2006.

4.2.2.2 POSLOVANJE SISTEMSKIH OPERATERJEV DISTRIBUCIJSKIH OMREŽIJ

Podjetja, ki so leta 2007 opravljala dejavnost sistemskega operaterja distribucijskega omrežja, so v tem letu izkazala skupaj 0,40 milijona evrov dobička ali 97,1 odstotka manj, kot ga je bilo v tej dejavnosti ustvarjenega leto pred tem.

Podjetja za distribucijo električne energije so do 30. junija 2007 na dejavnosti sistemskega operaterja distribucijskega omrežja ustvarila 0,34 milijona evrov dobička. Dejavnost sistemskega operaterja distribucijskega omrežja se od 1. julija 2007 izvaja samo v podjetju SODO, d. o. o., ki je poslovno leto 2007 končalo z 0,06 milijona evrov dobička.

SODO izvaja GJS sistemskega operaterja distribucijskega omrežja kot svojo edino dejavnost in je v 100-odstotni lasti države. Konec leta 2007 je imelo to podjetje devet zaposlenih.

Sistemski operater distribucijskega omrežja je v letu 2007 pridobival prihodek iz omrežnine za distribucijsko omrežje, omrežnine za posebno sistemske storitve, povprečnih stroškov priključevanja in drugih prihodkov.

Prihodek iz omrežnine za distribucijsko omrežje je leta 2007 znašal 209,18 milijona evrov in presega načrtovani prihodek iz regulativnega okvira za 5,0 odstotka ali 9,9 milijona evrov. Višji prihodek od načrtovanega je bil predvsem posledica za 3,9 odstotka večje porabe električne energije od načrtovane.

REZULTATI POSLOVANJA DEJAVNOSTI SISTEMSKIH OPERATERJEV DISTRIBUCIJSKIH OMREŽIJ

	V mio EUR			
	2006	JANUAR–JUNIJ 2007	JULIJ–DECEMBER 2007	SKUPAJ 2007
Elektro Celje, d. d.	1,20	-0,99		-0,99
Elektro Primorska, d. d.	1,10	-0,37		-0,37
Elektro Gorenjska, d. d.	1,48	0,97		0,97
Elektro Ljubljana, d. d.	5,67	0,26		0,26
Elektro Maribor, d. d.	4,56	0,47		0,47
SODO, d. o. o.			0,06	0,06
Skupaj dejavnost sistemskih operaterjev	14,01	0,34	0,06	0,40

VIRI: PODATKI PODJETIJ (NEREVIDIRANI IZKAZI PODJETIJ ZA OBDOBJE JANUAR–JUNIJ 2007)

4.2.2.3 POSLOVANJE DISTRIBUCIJSKIH PODJETIJ

Podjetja za distribucijo električne energije so v letu 2007 skupaj ustvarila 6,26 milijona evrov čistega dobička, kar je 66,5 odstotka manj kot v letu 2006.

IZID POSLOVANJA PO DEJAVNOSTIH

		V MIO EUR					
		ELEKTRO CELJE, D. D.	ELEKTRO PRIMORSKA, D. D.	ELEKTRO GORENJSKA, D. D.	ELEKTRO LJUBLJANA, D. D.	ELEKTRO MARIBOR, D. D.	SKUPAJ PODJETJA
2006	Sist. operater distr. omrežja	1,20	1,10	1,48	5,67	4,56	14,01
	Dobava tarifnim odjemalcem	-3,86	-3,37	-2,34	-8,02	-2,22	-19,82
	Tržne dejavnosti	5,71	4,61	2,33	11,59	0,29	24,52
	Podjetje	3,05	2,34	1,47	9,24	2,63	18,71
Januar-juni 2007	Sist. operater distr. omrežja	-0,99	-0,37	0,97	0,26	0,47	0,34
	Dobava tarifnim odjemalcem	-1,70	-1,32	-1,01	-3,10	-0,13	-7,26
	Tržne dejavnosti	2,01	2,12	1,05	4,43	1,65	11,26
	Podjetje	-0,68	0,43	1,01	1,59	1,99	4,34
Julij-december 2007	Najem in storitve	-0,58	0,11	0,62	1,60	-1,67	0,08
	Tržne dejavnosti	1,65	0,68	-0,24	-2,08	1,83	1,84
	Podjetje	1,07	0,79	0,38	-0,48	0,16	1,92
Skupaj 2007	Podjetje	0,39	1,22	1,39	1,11	2,15	6,26
	Indeks 07/06	12,79	52,14	94,56	12,01	81,75	33,46

VIRI: PODATKI PODJETIJ (NEREVIDIRANI IZKAZI PODJETIJ ZA LETO 2007)

Od 1. julija 2007 podjetja za distribucijo električne energije niso več izvajala GJS systemskega operaterja distribucijskega omrežja in GJS dobava električne energije tarifnim odjemalcem, temveč tržne dejavnosti, ki vključujejo dobavo električne energije upravičenim odjemalcem, izvajanje storitev za SODO in dajanje elektrodistribucijske infrastrukture v najem SODO in druge storitvene dejavnosti.

Konec leta 2007 je bilo v podjetjih za distribucijo električne energije 3394 zaposlenih, kar je 0,5-odstotno povečanje števila zaposlenih v primerjavi z letom 2006.

4.2.2.4 NALOŽBE V ELEKTROENERGETSKA OMREŽJA

Sistemi operaterji prenosnega in distribucijskih omrežij so odgovorni za vzdrževanje in razvoj omrežja, zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti omrežja in zanesljivosti oskrbe z električno energijo. Zakonska odgovornost systemskega operaterja zavezuje k stalnim, preudarnim in učinkovitim naložbam v razvoj in obnovo elektroenergetskega omrežja.

SODO je z lastniki elektrodistribucijske infrastrukture oziroma distribucijskimi podjetji (Elektro Celje, d. d., Elektro Gorenjska, d. d., Elektro Ljubljana, d. d., Elektro Maribor, d. d., in Elektro Primorska, d. d.) sklenil pogodbe o najemu elektrodistribucijske infrastrukture. V pogodbah so opredeljena tudi razmerja med SODO in distribucijskimi podjetji glede razvoja, načrtovanja in vlaganj v distribucijsko omrežje. Pogodbe o najemu zavezujejo distribucijska podjetja k naložbam v elektroenergetsko infrastrukturo, kot jih predvidevajo razvojni načrti distribucijskih omrežij. Ti so narejeni, ovrednoteni in potrjeni skladno z določili EZ.

Distribucijska podjetja so v letu 2007 za naložbe namenila 125,5 milijona evrov, kar je 12 odstotkov več kot v letu 2006. V razvojnih načrtih distribucijskih omrežij za obdobje 2007–2016, ki jih je ovrednotilo in k njim podalo soglasje ministrstvo, pristojno za energijo, so podjetja za leto 2007 predvidela naložbe v skupni vrednosti 112,5 milijona evrov. To je 13 milijonov evrov manj, kot so v tem letu dejansko porabila za te namene. Realizacija naložb je v letu 2007

tudi za 36 odstotkov preseгла vrednost naložb, ki jo je agencija za leto 2007 predvidela za lastnike elektrodistribucijske infrastrukture v regulativnem obdobju 2006–2008. Vzroke za tako izrazito odstopanje je mogoče iskati v relativno nizki izhodiščni vrednosti naložb v prvem letu regulativnega obdobja in v intenzivnem ciklu investiranja v razvoj in obnovo distribucijskega omrežja, ki je v okviru razvojnih načrtov distribucijskih omrežij za obdobje 2007–2016 predviden do leta 2010.

Eles kot izvajalec GJS dejavnosti sistemskega operaterja prenosnega omrežja je za naložbe namenil 30,4 milijona evrov, kar je 20 odstotkov manj kot v letu 2006. V Razvojnem načrtu

prenosnega omrežja za obdobje 2007–2016, katerega je prav tako ovrednotilo in k njemu dalo soglasje ministrstvo, pristojno za energijo, je sistemski operater prenosnega omrežja za leto 2007 predvidel naložbe v skupni vrednosti 70,9 milijona evrov. To je 40,5 milijona evrov oziroma 57 odstotkov več, kot znaša vrednost udejanjenih naložb. Realizacija naložb v letu 2007 je bila za 22 odstotkov manjša, kot jo je za leto 2007 agencija predvidela za sistemskega operaterja prenosnega omrežja v regulativnem obdobju 2006–2008.

Skupna vrednost naložb podjetij, ki izvajajo distribucijo in prenos električne energije, je v letu 2007 znašala 155,9 milijona evrov.

VREDNOST REALIZIRANIH NALOŽB V LETIH 2006 IN 2007

V MIO EUR							
2006		2007			INDEKS		
REALIZACIJA	REGULATIVNI OKVIR	RAZVOJNI NAČRT (2007–2016)	REALIZACIJA	REALIZACIJA 2007/2006	REALIZACIJA/REGULATIVNI OKVIR	REALIZACIJA/RAZVOJNI NAČRT	
Elektro Celje, d. d.	19,2	17,8	22,9	26,1	136	147	114
Elektro Gorenjska, d. d.	13,4	12,5	15,8	16,3	122	131	103
Elektro Ljubljana, d. d.	40,8	26,7	35,9	40,9	100	153	114
Elektro Maribor, d. d.	23,6	19,8	22,7	26,0	110	131	115
Elektro Primorska, d. d.	15,0	15,6	15,3	16,1	108	103	106
Supaj distribucija	112,0	92,4	112,5	125,5	112	136	112
Elektro Slovenija, d. o. o.	38,1	39,2	70,9	30,4	80	78	43
Skupaj (distribucija in prenos)	150,1	131,6	183,4	155,9	104	118	85

VIRI: PODATKI PODJETIJ, AGENCIJA

Distribucijska podjetja so od skupnih naložb 125,5 milijona evrov za naložbe v elektroenergetsko infrastrukturo za distribucijo električne energije namenila 104 milijone evrov, od tega 68,4 milijona evrov ali 55 odstotkov vseh sredstev za nove elektroenergetske objekte in 35,6 milijona evrov ali 28 odstotkov sredstev za obnovo in posodobitev obstoječih elektroenergetskih objektov. Za druge poslovno potrebne naložbe so namenili 21,5 milijona evrov ali 17 odstotkov vseh vloženih sredstev.

Na visokonapetostnem distribucijskem omrežju je bil večji del sredstev namenjen za gradnjo novih razdelilno-transformatorskih postaj (v nadaljevanju RTP) ter za rekonstrukcije in posodobitve obstoječih RTP z napetosti 110 kV na srednjo napetost – 110/20(10) kV. Na

srednjenapetostnem omrežju je bilo zgrajenih 288 novih transformatorskih postaj s srednje napetosti na nižjo (SN/0,4 kV) in 310 kilometrov novega srednjenapetostnega omrežja. Od tega je 49 kilometrov nadzemnega in 261 kilometrov kableskega omrežja. Med pomembnejše naložbe spadajo še vlaganja v novogradnje nizkonapetostnega omrežja, 57 kilometrov nadzemnega in 125 kilometrov kableskega omrežja ter posodobitev telekomunikacijskih in merilnih naprav.

Sistemski operater prenosnega omrežja je za naložbe v elektroenergetsko infrastrukturo za prenos električne energije namenil 25,6 milijona evrov, od tega 11,3 milijona evrov ali 37 odstotkov vseh sredstev za nove elektroenergetske objekte in 14,3 milijona evrov ali 47 odstotkov

sredstev za obnovo in posodobitev obstoječih elektroenergetskih objektov. Za druge poslovno potrebne naložbe je namenil 4,9 milijona evrov ali 16 odstotkov vseh vloženih sredstev.

Sistemskemu operaterju prenosnega omrežja v letu 2007 ni uspelo izvesti naložb v takšnem obsegu, kot jih je za leto 2007 predvidel v Razvojnem načrtu prenosnega omrežja za obdobje 2007–2016, eden pomembnejših razlogov za to so bile težave pri umeščanju elektroenergetskih objektov prenosa električne energije v prostor. V okviru

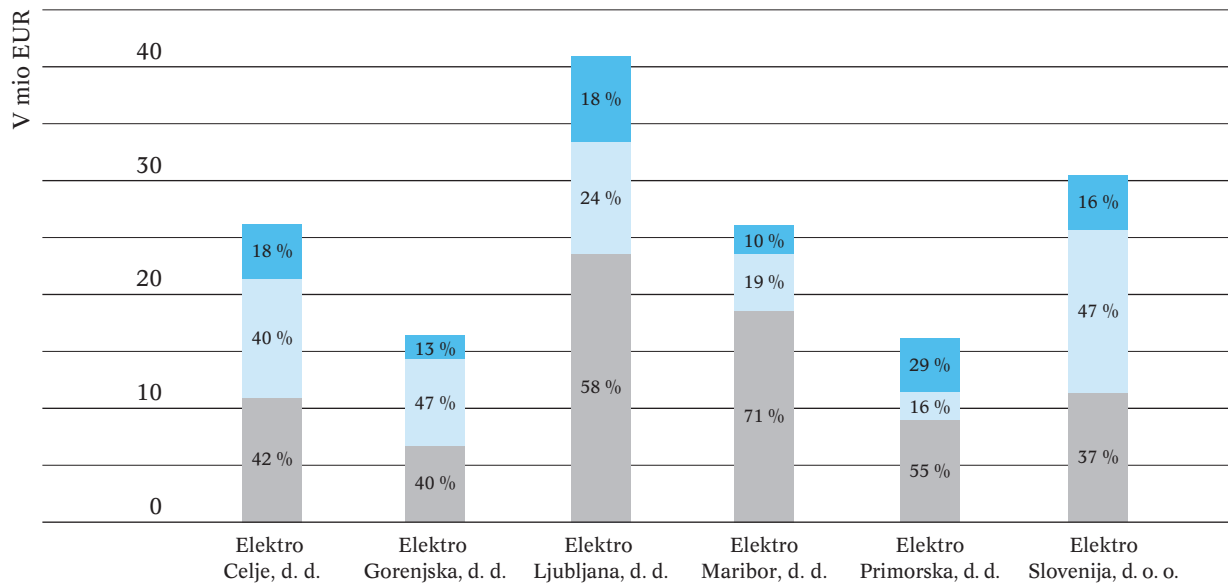
naložb v nove elektroenergetske objekte je sredstva namenil predvsem pridobivanju dokumentacije in služnosti za gradnjo nove elektroenergetske infrastrukture za prenos električne energije ter za gradnjo telekomunikacijskih povezav. Sredstva, vložena v obnovo in posodobitev obstoječih elektroenergetskih objektov, je namenil za sanacijo obstoječih 110-kV daljnovodov, RTP 400/110 kV in 110/20 kV ter za sanacijo sekundarnih sistemov.

NOVE NALOŽBE V ELEKTROENERGETSKO INFRASTRUKTURO (EEI) IN REKONSTRUKCIJE

	V MIO EUR				DELEŽ V %		
	NOVE NALOŽBE V EEI	REKON- STRUKCIJE EEI	DRUGE NALOŽBE	SKUPAJ	NOVE NALOŽBE	REKONS- TRUKCIJE	DRUGE NALOŽBE
Elektro Celje, d. d.	10,9	10,5	4,7	26,1	42	40	18
Elektro Gorenjska, d. d.	6,6	7,7	2,1	16,3	40	47	13
Elektro Ljubljana, d. d.	23,5	9,9	7,5	40,9	58	24	18
Elektro Maribor, d. d.	18,5	4,9	2,5	26,0	71	19	10
Elektro Primorska, d. d.	8,9	2,5	4,7	16,1	55	16	29
Skupaj distribucija	68,4	35,6	21,5	125,5	54	28	17
Elektro Slovenija, d. o. o.	11,3	14,3	4,9	30,4	37	47	16
Skupaj (distribucija in prenos)	79,6	49,9	26,4	155,9	51	32	17

VIRI: PODATKI PODJETIJ

VREDNOST IN DELEŽI NALOŽB IN REKONSTRUKCIJ V ELEKTROENERGETSKO INFRASTRUKTURO (EEI)

Nove naložbe v EEI

Rekonstrukcije v EEI

Druge naložbe

VIRI: PODATKI PODJETIJ

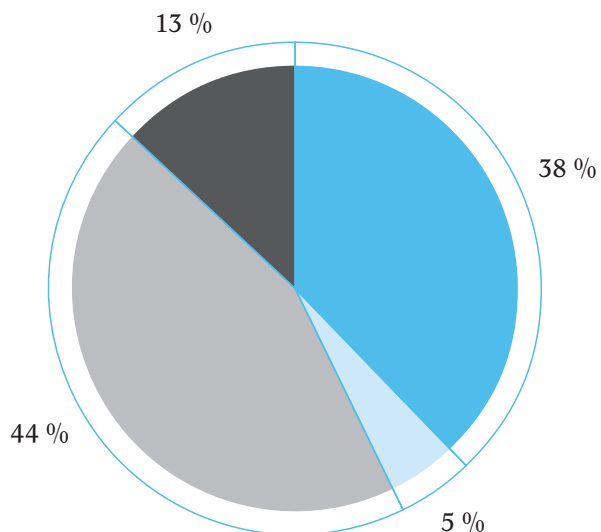
Distribucijska podjetja so v letu 2007 naložbe financirala z amortizacijo v skupni vrednosti 56,2 milijona evrov, kar je 45 odstotkov vseh investiranih sredstev. Preostale vire so pridobila z uporabo drugih lastnih sredstev v skupni vrednosti 15,7 milijona evrov, z najetjem posojil pri poslovnih bankah v skupnem znesku 47,3 milijona evrov in s sovlaganji uporabnikov omrežja v vrednosti 6,3 milijona evrov.

Sistemeski operater prenosnega omrežja je 82 odstotkov naložb financiral z amortizacijo v vrednosti 24,8 milijona evrov, 18 odstotkov oziroma 5,6 milijona evrov pa z drugimi lastnimi sredstvi.

V letu 2007 je sistemeski operater prenosnega omrežja plačal 42,8 milijona evrov predujmov za načrtovane naložbe v prenosno omrežje.

VIRI FINANCIRANJA INVESTICIJ LASTNIKOV ELEKTRODISTRIBUCIJSKE INFRASTRUKTURE

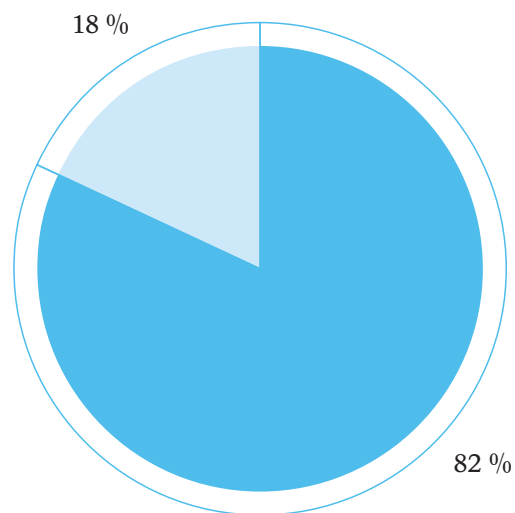
2020

VIRI: PODATKI PODJETIJ

VIRI FINANCIRANJA INVESTICIJ SISTEMSKEGA OPERATERJA PRENOSNEGA OMREŽJA

2020

VIRI: PODATKI PODJETIJ

4.2.2.5 VEČLETNI RAZVOJ ELEKTROENERGETSKEGA OMREŽJA

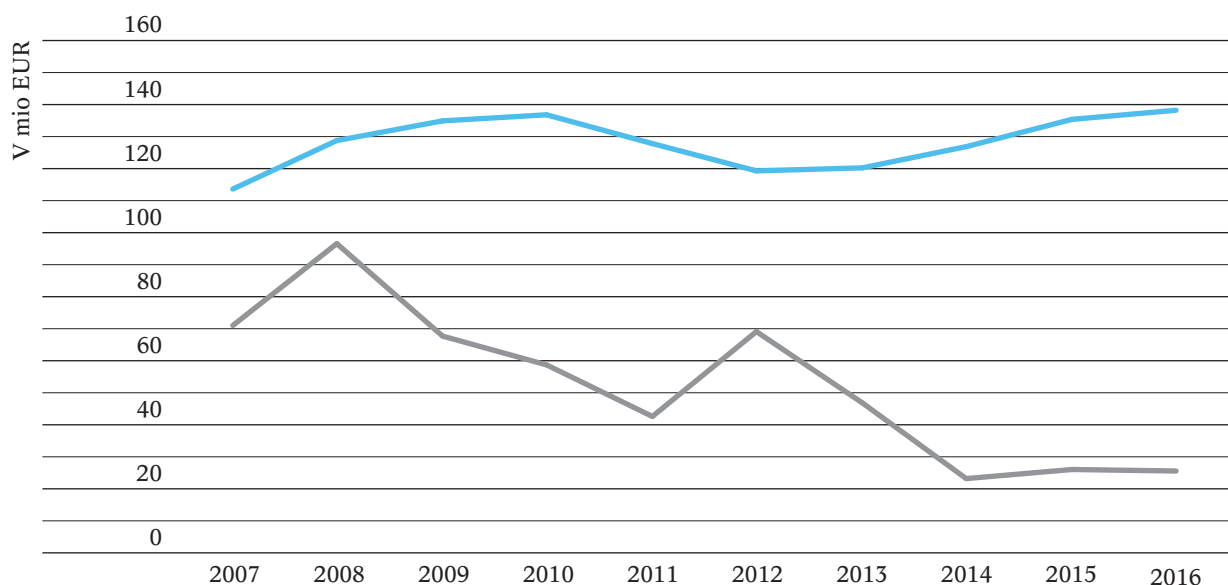
Sistemski operater prenosnega omrežja in pet sistemskih operaterjev distribucijskega omrežja so v začetku leta 2007 skladno z zahtevami EZ pripravili novelirane desetletne razvojne načrte za obdobje 2007–2016. Načrti upoštevajo strateške usmeritve nacionalne energetike in so med seboj razvojno usklajeni. Pri načrtovanju so sistemski operaterji uporabili enotno metodologijo, ki upošteva dolgoročne napovedi porabe, analize pričakovanih obratovalnih stanj, stopnjo zanesljivosti napajanja porabnikov in ekonomske analize.

Pri načrtovanju prenosnega omrežja so upoštevane do zdaj znane mogoče lokacije novih večjih proizvodnih virov. Leta 2007 je Ministrstvo za gospodarstvo potrdilo razvojne načrte za obdobje 2007–2016. S tem je bil določen načrt investicijskih vlaganj, predvsem na področju novih naložb, rekonstrukcij in obnove elektroenergetske infrastrukture. V razvojnih načrtih so podjetja predvidela, da bodo skupne naložbe v prihodnjih desetih letih dosegle 1.799,3 milijona evrov, od tega naj bi Eles zanje namenil 527,5 milijona evrov, sistemski operaterji distribucijskega omrežja pa skupaj 1.271,5 milijona evrov.

Pri Elesu predvidevajo, da bodo naložbe v letu 2008 največje, potem pa naj bi se do leta 2011 zmanjševale. Predvidena so predvsem vlaganja v okrepitev notranjega omrežja, in sicer v 400-kV povezave: Beričevo–Krško, Podlog–Šoštanj, Beričevo–Trbovlje, Divača–Beričevo–Podlog, mednarodne povezave z Italijo (Okroglo–Videm) ter naložbe v povezavo z Madžarsko (Cirkovce–Heviz). Za zagotavljanje stabilnosti delovanja elektroenergetskega sistema (v nadaljevanju EES) je načrtovana tudi vgradnja prečnega transformatorja v Divači. Za vse te naložbe je značilno, da se rok gradnje z vsakim novim desetletnim razvojnim načrtom podaljšuje za nekaj let, in sicer predvsem zaradi težav pri umeščanju linijskih objektov v prostor. Eles načrtuje tudi naložbe v rekonstrukcije obstoječih razdelilno-transformatorskih postaj in daljnovodov.

Pri distribucijskih podjetjih naj bi naložbe do leta 2009 naraščale, po tem letu pa naj bi se njihova intenzivnost pri Elektro Gorenjska, Elektro Maribor in Elektro Ljubljana zmanjšala. Distribucijska podjetja načrtujejo naložbe v razvoj sredjenapetostnega in nizkonapetostnega omrežja zaradi potreb po povečanju zmogljivosti, zaradi priključevanja novih odjemalcev ter izboljševanja kakovosti napetosti in zanesljivosti oskrbe porabnikov električne energije.

NAČRTOVANE NALOŽBE PRENOSNEGA PODJETJA IN DISTRIBUCIJSKIH PODJETIJ SKUPAJ OD LETA 2007 DO LETA 2016

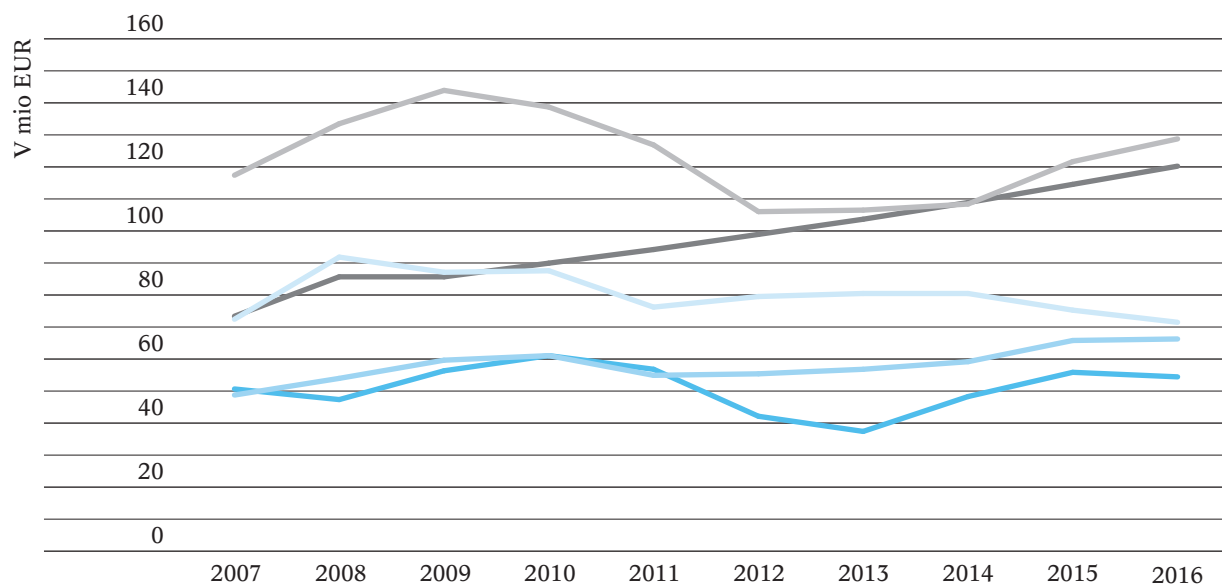

Prenosno podjetje

Distribucijska podjetja

VIRI: PODATKI PODJETIJ

NAČRTOVANE NALOŽBE DISTRIBUCIJSKIH PODJETIJ OD LETA 2007 DO LETA 2016

Elektro Gorenjska, d. d.

Elektro Primorska, d. d.

Elektro Maribor, d. d.

Elektro Celje, d. d.

Elektro Ljubljana, d. d.

VIRI: PODATKI PODJETIJ

4.2.2.6 POSLOVANJE ORGANIZATORJA TRGA

Družba Borzen, organizator trga z električno energijo, d. o. o., je v letu 2007 ustvarila 2,37 milijona evrov prihodkov, ki so glede na prihodke leta 2006 nižji za 3,8 odstotka. Celotni odhodki so v istem obdobju znašali 2,27 milijona evrov in so bili glede na prejšnje leto nižji za 2,9 odstotka. Čisti dobiček je znašal 0,07 milijona evrov. V družbi je bilo konec leta 28 zaposlenih.

4.2.3 LOČITEV DEJAVNOSTI

EZ predpisuje, da morajo pravne osebe, ki opravljajo:

- več kot eno energetske dejavnosti na področju oskrbe z električno energijo,
- več kot eno energetske dejavnosti na področju oskrbe z zemeljskim plinom,
- poleg dejavnosti na področju oskrbe z električno energijo še drugo dejavnost (še drugo energetske ali drugo tržno dejavnost),
- poleg dejavnosti na področju oskrbe z zemeljskim plinom še drugo dejavnost (še drugo energetske ali drugo tržno dejavnost),

zagotoviti ločeno računovodsko spremljanje vsake energetske dejavnosti skladno s Slovenskimi računovodskimi standardi.

Sistemskega operaterja prenosnega elektroenergetskega omrežja je na celotnem ozemlju Republike Slovenije ena pravna oseba, ki ne opravlja druge dejavnosti, je v 100-odstotni lasti države in je tudi lastnik prenosnega omrežja.

Dejavnost sistemskega operaterja distribucijskega omrežja je do 1. julija 2007 izvajalo pet podjetij za distribucijo električne energije, ki so pretežno v državni lasti. Podjetja za distribucijo električne energije izvajajo več energetske dejavnosti, tudi tržne dejavnosti. Od navedenega datuma naprej pa tudi dejavnost sistemskega operaterja distribucijskega omrežja izvaja samo ena pravna oseba, ki ne opravlja druge dejavnosti in je v 100-odstotni lasti države, infrastrukturo pa ima v najemu.

Skladno z zahtevami zakonodaje so distribucijska podjetja, ki so v prvi polovici leta izvajala tudi dejavnost sistemskega operaterja distribucijskega omrežja, izdelala ločene računovodske izkaze po posameznih energetske dejavnostih. Izkaze morajo javno objaviti in poročati agenciji.

Za potrebe ločenega računovodskega spremljanja morajo pravne osebe izdelati pravila, skladno s katerimi so na posamezne energetske dejavnosti razporejena sredstva, obveznosti do virov sredstev, prihodki in odhodki. Pravila je mogoče spreminjati le izjemoma. K pravilom mora dati soglasje agencija, njihovo izvajanje mora biti revidirano in razkrito v letnem poročilu družbe. Za leto 2007 sta agenciji do priprave tega poročila revidirano letno poročilo posredovali podjetji Elektro Celje, d. d., in Elektro Maribor, d. d., nerevidirano poročilo pa sta posredovali podjetji Elektro Primorska, d. d., in SODO, d. o. o.

EZ predvideva sankcioniranje podjetij z globo, če ne zagotovijo ločenega računovodskega spremljanja in revizije ali če ne objavijo ločenih računovodskih izkazov za posamezne energetske dejavnosti. Globo lahko kršitelju izreče prekrškovni organ.

Lastniki distribucijskega omrežja so posamezna distribucijska podjetja. Ta tudi zagotavljajo ločeno evidentiranje energetske infrastrukture, ki jo od njih za potrebe izvajanja dejavnosti sistemskega operaterja distribucijskega omrežja najema sistemski operater.

Podjetja, ki so v letu 2007 izvajala dejavnosti obveznih GJS operaterjev elektroenergetskih omrežij, na svojih spletnih straneh navajajo dejavnosti, ki jih izvajajo v podjetju:

- Elektro Slovenija, d. o. o., Hajdrihova 2, 1000 Ljubljana, www.eles.si,
- Elektro Celje, podjetje za distribucijo električne energije, d. d., Vrunčeva 2a, 3000 Celje, www.elektro-celje.si,
- Elektro Primorska, podjetje za distribucijo električne energije, d. d., Erjavčeva 22, 5000 Nova Gorica, www.elektro-primorska.si,
- Elektro Gorenjska, podjetje za distribucijo električne energije, d. d., Ulica Mirka Vadnova 3a, 4000 Kranj, www.elektro-gorenjska.si,
- Elektro Ljubljana, podjetje za distribucijo električne energije, d. d., Slovenska cesta 58, 1516 Ljubljana, www.elektro-ljubljana.si,
- Elektro Maribor, podjetje za distribucijo električne energije, d. d., Vetrinjska ulica 2, 2000 Maribor, www.elektro-maribor.si,
- SODO, sistemski operater distribucijskega omrežja z električno energijo, d. o. o., Zagrebška cesta 85, 2000 Maribor, www.sodo.si.

4.2.4 OMREŽNINE ZA PRENOSNO IN DISTRIBUCIJSKA OMREŽJA

4.2.4.1 NAČIN DOLOČANJA OMREŽNIN ZA PRENOSNO IN DISTRIBUCIJSKA OMREŽJA

Agencija določa omrežnine za uporabo elektroenergetskih omrežij ločeno za prenosno in distribucijska omrežja. Leto 2007 je bilo drugo leto drugega triletnega regulativnega obdobja, ki je opredeljeno v Aktu o določitvi metodologije za obračunavanje omrežnine in metodologije za določitev omrežnine in kriterijih za ugotavljanje upravičenih stroškov za elektroenergetska omrežja. Sestavni del akta so tudi priloge:

- izhodišča in parametri za določitev omrežnine za elektroenergetska omrežja v regulativnem obdobju 2006–2008,
- razmerja med tarifnimi postavkami glede na sezono in dnevni tarifni čas.

Iz določil navedenega akta je izhajala naslednja sprememba cen omrežnine za leto 2007 v primerjavi z letom 2006, ki upošteva tudi indeks cen življenjskih potrebščin (angleško Consumer Price Index – CPI):

- dvig prenosne omrežnine za 2,7 odstotka (CPI),
- dvig distribucijske omrežnine za 6,2 odstotka (3,5 odstotka + CPI),
- dvig omrežnine za sistemske storitve za 6,3 odstotka (3,6 odstotka + CPI),
- dvig povprečnih stroškov priključevanja za 2,7 odstotka (CPI).

Skladno s 84. členom akta je agencija upoštevala del presežka realiziranih prihodkov sistemskega operaterja prenosnega omrežja nad upravičenimi prihodki za prejšnje regulativno obdobje 2004–2005 kot vir za pokrivanje stroškov sistemskih storitev v letu 2007. Zato agencija ni povišala omrežnine za sistemske storitve, kot je bilo načrtovano, temveč jo je znižala za 37,6 odstotka.

Sklep o določitvi omrežnine za uporabo elektroenergetskih omrežij in korekcijskih faktorjev za izravnavo prihodka iz omrežnin, ki določa tarifne postavke omrežnine za leto 2007 za:

- prenosno omrežje,
- distribucijsko omrežje,
- sistemske storitve,
- posebno sistemsko storitev,
- uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti povezovalnih vodov,
- povprečni strošek priključevanja,

in korekcijske faktorje za izravnavo prihodka iz omrežnin za posamezne sistemske operaterje distribucijskih omrežij je bil novembra 2006 objavljen v Uradnem listu RS, št. 122.

Dejavnost sistemskega operaterja distribucijskega omrežja je 1. julija 2007 začelo izvajati le eno, na novo ustanovljeno podjetje – SODO, d. o. o., zato je agencija v Uradnem listu RS, št. 55 junija 2007 objavila sklep o korekcijskem faktorju za drugo polovico leta 2007.

4.2.4.1.1 OBRAČUNAVANJE OMREŽNINE

Za določanje obračunavanja omrežnine agencija uporablja netranksakcijsko metodo poštna znamke, kar pomeni sistem enotnih tarifnih postavk in povprečnega stroška priključevanja za obračunavanje omrežnine na celotnem območju Republike Slovenije v okviru posamezne odjemne skupine. Metoda velja za vse napetostne nivoje in za vse končne odjemalce, razvrščene v isto odjemno skupino. Za razdelitev stroškov po napetostnih nivojih agencija uporablja bruto pristop za obračun omrežnine za prenosno in distribucijsko omrežje. Ta upošteva stroške, nastale pri prenosu in distribuciji električne energije glede na prevzemno-predajno mesto končnega odjemalca. Končni odjemalci, priključeni na srednjo napetost (v nadaljevanju SN), in končni odjemalci, priključeni na nizko napetost (v nadaljevanju NN), pokrijejo tudi sorazmeren delež stroškov uporabe omrežja višjih napetostnih nivojev.

4.2.4.1.2 DOLOČITEV OMREŽNINE

Metodologija za določitev omrežnine temelji na uporabi metode zamejene cene z upoštevanjem predpostavke, da je zagotovljen zadosten prihodek za pokrivanje upravičenih stroškov za nemoteno opravljanje dejavnosti sistemskega operaterja. Meja dovoljenega zvišanja cen je izražena v razmerju do upravičenega prihodka.

Upravičeni prihodek se ugotavlja z upoštevanjem:

- nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja,
- nenadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja,
- stroškov izgub električne energije v omrežju,
- amortizacije,
- donosa na sredstva,
- stroškov sistemskih storitev sistemskega operaterja prenosnega omrežja,
- stroškov poravnalnega sklada sistemskih operaterjev prenosnega omrežja.

Del stroškov iz prejšnjega odstavka se pokrije s prihodki iz zaračunavanja povprečnih stroškov priključevanja, odškodninami, prejetimi od zavarovalnic za povračilo škode, prihodki od telekomunikacijskih storitev, prihodki iz naslova nadomestila za uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti povezovalnih vodov in z drugimi prihodki, ki izvirajo iz opravljanja regulirane dejavnosti.

Upravičeni prihodek se ugotavlja ločeno za omrežnino za prenosno omrežje, omrežnino za distribucijsko omrežje in omrežnino za sistemske storitve.

Upravičenost stroškov se presoja ločeno za:

- stroške, povezane z naložbami v sredstva, ki so potrebna za izvajanje dejavnosti GJS sistemskega operaterja;
- stroške delovanja in vzdrževanja, ki vsebujejo stroške materiala, storitev in dela ter stroške najema sredstev za izvajanje dejavnosti, če sistemski operater ni lastnik sredstev za izvajanje dejavnosti, zmanjšane za prihodke, ki jih regulirane dejavnosti ustvarjajo poleg prihodkov iz omrežnine;
- stroške nakupa električne energije za pokrivanje izgub v omrežju.

Tarifne postavke za omrežnino so določene na podlagi upoštevanja upravičenega prihodka sistemskih operaterjev in napovedane količinske porabe električne energije v regulativnem obdobju. Napoved porabe po posameznih odjemnih skupinah končnih odjemalcev je določena na podlagi pričakovane rasti porabe električne energije.

Omrežnina in tarifne postavke za omrežnino so določene s ciljem:

- izvajati ekonomsko reguliranje omrežnine za elektroenergetska omrežja na način, ki spodbuja stroškovno učinkovitost izvajalcev:
 - ločeno za prenosno in distribucijsko omrežje,
 - ločeno za posamezne sistemske storitve, razen za tiste storitve, za katere se organizira konkurenčen trg, in
 - ločeno za uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti povezovalnih vodov;
- trajno izboljševati oziroma ohranjati raven kakovosti oskrbe z električno energijo, ki vsebuje komercialno kakovost, zanesljivost (neprekinjenost) oskrbe in kakovost napetosti;
- spodbujati uporabnike omrežij k optimalni uporabi omrežij;
- zagotoviti preglednost tarifnih postavk;

- omogočiti izvajalcem GJS sistemskih operaterjev trajno poslovanje brez izgub iz poslovanja z omejenim donosom na sredstva;
- zagotoviti stabilne in predvidljive razmere za delovanje sistemskih operaterjev in stabilno okolje za vlagatelje oziroma lastnike;
- spodbujati razvoj omrežja tako, da se kakovost prenosa in distribucije električne energije trajno izboljšuje ali ohranja.

Agencija za potrebe določanja upravičenih stroškov podrobno analizira računovodske izkaze reguliranih podjetij po posameznih dejavnostih in na podlagi dodatno zahtevanih podrobnejših podatkov o poslovanju pripravlja primerjalne analize. Posebej ugotavlja tudi upravičene nadzorovane stroške delovanja in vzdrževanja, ki vključujejo stroške materiala, storitev, dela in najemnin ter druge stroške v zvezi z delovanjem sistemskega operaterja, pri katerih zahteva povečevanje učinkovitosti. Na podlagi kombinacije lastnih ocen učinkovitosti in rezultatov primerjave s tujimi primerljivimi podjetji je agencija določila zahtevano letno stopnjo povečanja učinkovitosti za tri do pet odstotkov.

4.2.4.2 KAKOVOST OSKRBE

Dejavnosti sistemskih operaterjev prenosnega in distribucijskih omrežij sta naravno monopolni dejavnosti, kakovost njihovih storitev pa nadzira regulator energetskega trga – agencija. Zahteve po zmanjševanju stroškov se namreč lahko kaj hitro odrazijo v slabši kakovosti oskrbe.

Kakovost oskrbe z električno energijo delimo na:

- komercialno kakovost,
- neprekinjenost napajanja (ang. continuity of supply),
- kakovost napetosti.

S spremljanjem in nadzorovanjem različnih parametrov komercialne kakovosti, neprekinjenosti napajanja in kakovosti napetosti je agenciji omogočeno izvajanje takšne regulacije, ki zagotavlja ohranjanje oziroma izboljševanje ravni kakovosti oskrbe. Agencija postopoma uvaja nekatere instrumente, med katerimi je bil prvi javna objava podatkov o kakovosti oskrbe v Sloveniji.

4.2.4.2.1 KOMERCIALNA KAKOVOST

V splošno komercialno kakovost so vključene storitve, ki jih opravlja distribucijsko podjetje in so izražene kot povprečje časov, potrebnih za izvedbo določenih storitev. Zaradi tehničnih značilnosti omrežja nekaterih storitev distribucijsko podjetje

ne more zagotavljati vsem odjemalcem. Kazalniki sistemske (splošne) komercialne kakovosti so:

- povprečen čas, potreben za ponovno vzpostavitev oskrbe pri nenapovedanih prekinitvah,
- povprečen čas, potreben za izvedbo manjših del,
- povprečen čas, potreben za priključitev uporabnika na omrežje,
- povprečen čas, potreben za odgovor na vprašanje uporabnika.

Individualna komercialna kakovost pa je izražena v obliki zajamčenih standardov in jo distribucijsko podjetje zagotavlja vsem odjemalcem. Vrednosti parametrov individualne komercialne kakovosti so predpisane v zakonodajnih aktih. V individualni komercialni kakovosti so zajeti minimalni standardi za:

- čas, potreben za ponovno priključitev,
- čas, potreben za zamenjavo pregorele varovalke,
- časovno obdobje, v katerem bo predstavnik distribucijskega podjetja obiskal odjemalca na njegovo zahtevo,
- čas, potreben za posredovanje informacij o priključevanju,
- čas, potreben za rešitev reklamacije v zvezi s števcem ali s stroški plačila,
- čas, potreben za aktiviranje priključka.

Način merjenja ravni komercialne kakovosti še ni določen v tehničnih standardih.

4.2.4.2.2 NEPREKINJENOST NAPAJANJA

Za spremljanje neprekinjenosti napajanja odjemalcev se uporabljata sistemska kazalnika SAIDI in SAIFI, ki ju določa elektrotehniški standard IEC. Kazalnik SAIDI (indeks povprečnega trajanja prekinitev napajanja v sistemu, ang. System Average Interruption Duration Index) ali CML (izgubljene minute odjemalca, ang. Consumer Minute Lost) pomeni povprečno trajanje prekinitev v izbranem časovnem obdobju na odjemalca, priključenega v sistemu, oziroma nam pove, kako dolgo odjemalec povprečno ni bil oskrbovan z električno energijo. Kazalnik SAIFI (indeks povprečne frekvence prekinitev napajanja v sistemu, ang. System Average Interruption Frequency Index) v izbranem časovnem obdobju ali CI (prekinitve odjemalcev, ang. Consumer Interruption) pove povprečno število prekinitev napajanja odjemalca oziroma kolikokrat v določenem časovnem obdobju odjemalec povprečno ni bil napajan.

4.2.4.2.3 KAKOVOST NAPETOSTI

Kakovost napetosti je definirana s tehničnim standardom SIST EN 50160:2001 Značilnosti napetosti v javnih razdelilnih omrežjih. Spremlja se s stalnim monitoringom na meji med prenosnim in distribucijskimi omrežji, na prevzemno-predajnih mestih večjih proizvajalcev in velikih odjemalcev. Občasni monitoring se izvaja na vnaprej določenih mestih in pri vseh pritožbah.

4.2.4.2.4 KAKOVOST OSKRBE NA DISTRIBUCIJSKI RAVNI

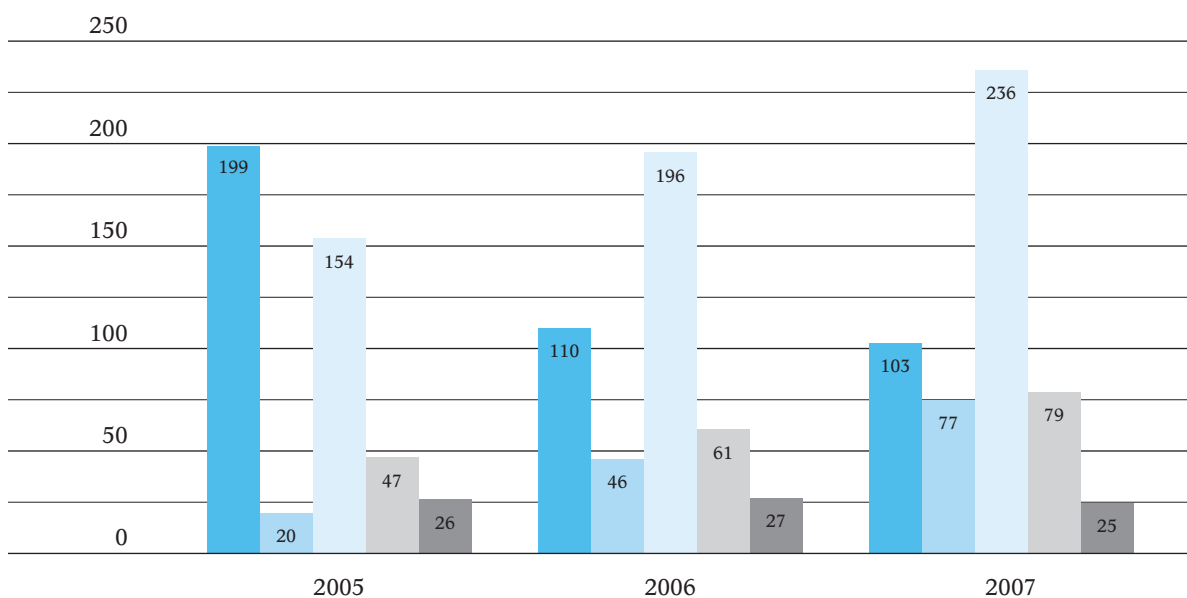
Sistemske operaterji oziroma distribucijska podjetja so za leto 2007 pripravili že tretje letno poročilo o kakovosti napetosti, neprekinjenosti napajanja odjemalcev in komercialni kakovosti. Izdelava poročila je zahtevana v Uredbi o načinu izvajanja gospodarske javne službe dejavnost sistemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije in gospodarske javne službe dobava električne energije tarifnim odjemalcem (Uradni list RS, št. 117/04). Ne glede na organizacijske spremembe sistemskih operaterjev distribucijskih omrežij v drugi polovici leta 2007 ostaja spremljanje podatkov in poročanje

o kakovosti na ravni distribucijskih podjetij, ki poročajo za svoja območja. Tudi ocenjevanje in izvajanje kontrole kakovosti oskrbe, ki ga izvaja agencija, se ni spremenilo.

Iz poročil za leto 2007 je razvidno, da podjetja spremljajo podatke o komercialni kakovosti, v celoti spremljajo kakovost napetosti na meji med prenosnim in distribucijskim omrežjem in delno na zbiralkah VN/SN razdelilno-transformatorskih postaj. Distribucijska podjetja v letu 2007 še niso zbirala podatkov o neprekinjenosti napajanja na enoten način, temveč po svojih lastnih metodologijah, ki niso omogočale niti medsebojne niti mednarodne primerljivosti podatkov. Kazalnika SAIDI in SAIFI se po standardu izračunata na podlagi dolgotrajnih prekinitev, to so tiste, ki so daljše od treh minut.

Iz poročil ugotavljamo, da se v obdobju 2005–2007 skupno število pritožb o kakovosti napetosti povečuje, delež upravičenih pritožb pa se zmanjšuje. Skupno število pritožb, število in delež upravičenih pritožb pri posameznih distribucijskih podjetjih so razvidni s slike 11, slike 12 in iz tabele 7.

ŠTEVILO VSEH PRITOŽB V ZVEZI S KAKOVOSTJO V OBDOBJU 2005–2007 PO POSAMEZNIH PODJETJIH

Elektro Celje, d. d.

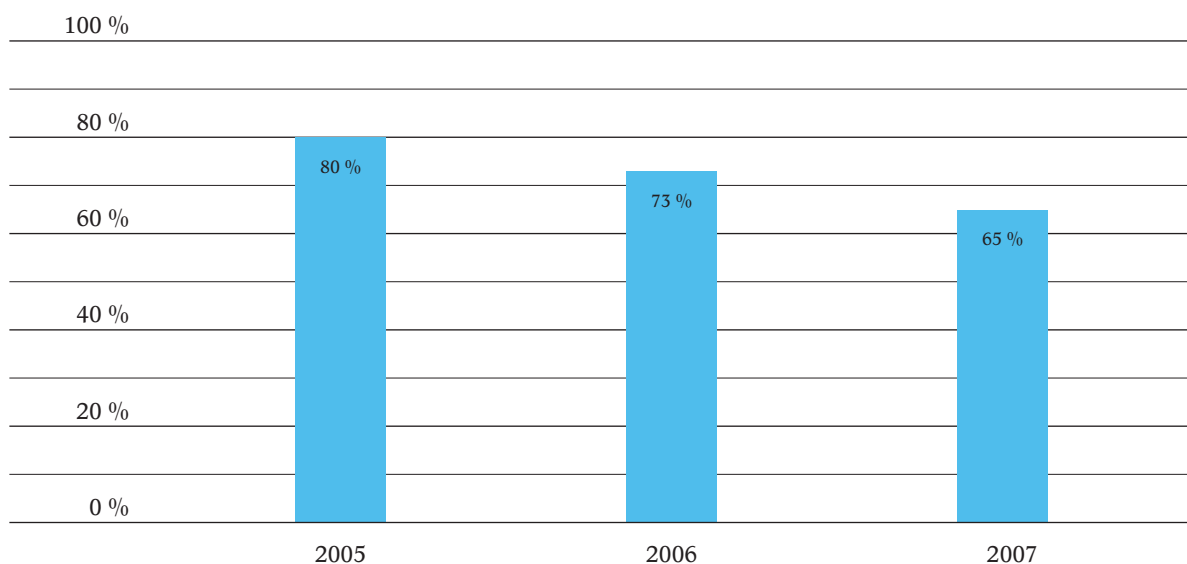
Elektro Gorenjska, d. d.

Elektro Ljubljana, d. d.

Elektro Maribor, d. d.

Elektro Primorska, d. d.

VIRI: PODATKI PODJETIJ

SKUPNI DELEŽ UPRAVIČENIH PRITOŽB V ZVEZI S KAKOVOSTJO V OBDOBJU 2005–2007

VIRI: PODATKI PODJETIJ

ŠTEVILO IN DELEŽI UPRAVIČENIH PRITOŽB V ZVEZI S KAKOVOSTJO NAPETOSTI V OBDOBJU 2005–2007

PODJETJE	2005			2006			2007		
	SKUPAJ	ŠTEVILO UPRAVIČENIH	DELEŽ UPRAVIČENIH (%)	SKUPAJ	ŠTEVILO UPRAVIČENIH	DELEŽ UPRAVIČENIH (%)	SKUPAJ	ŠTEVILO UPRAVIČENIH	DELEŽ UPRAVIČENIH (%)
Elektro Celje, d. d.	199	180	90	110	91	76	103	66	64
Elektro Gorenjska d. d.	20	15	75	46	41	89	77	59	77
Elektro Ljubljana, d. d.	154	101	66	196	107	55	236	120	51
Elektro Maribor, d. d.	47	43	91	61	57	93	79	67	85
Elektro Primorska, d. d.	26	18	69	27	25	93	25	24	96
Skupaj	446	357	80	440	321	71	520	336	65

VIRI: PODATKI PODJETIJ

Leta 2007 je agencija v okviru posvetovalno-odločitvenega procesa pripravila definicije za parametre neprekinjenosti napajanja, ki omogočajo jasnejše in enovito opredeljevanje dogodkov glede na vzroke (lastni vzroki, tuji vzroki, višja sila). Narejena je bila tudi spletna aplikacija, ki je dokončno poenotila poročanje o neprekinjenosti napajanja. Distribucijska podjetja so v letu 2007 prilagodila svoje zajemanje in izračunavanje podatkov metodologiji, ki jo je določila agencija, in s tem ustvarila možnosti za celovito in primerljivo spremljanje podatkov o neprekinjenosti napajanja v Sloveniji od 1. januarja 2008.

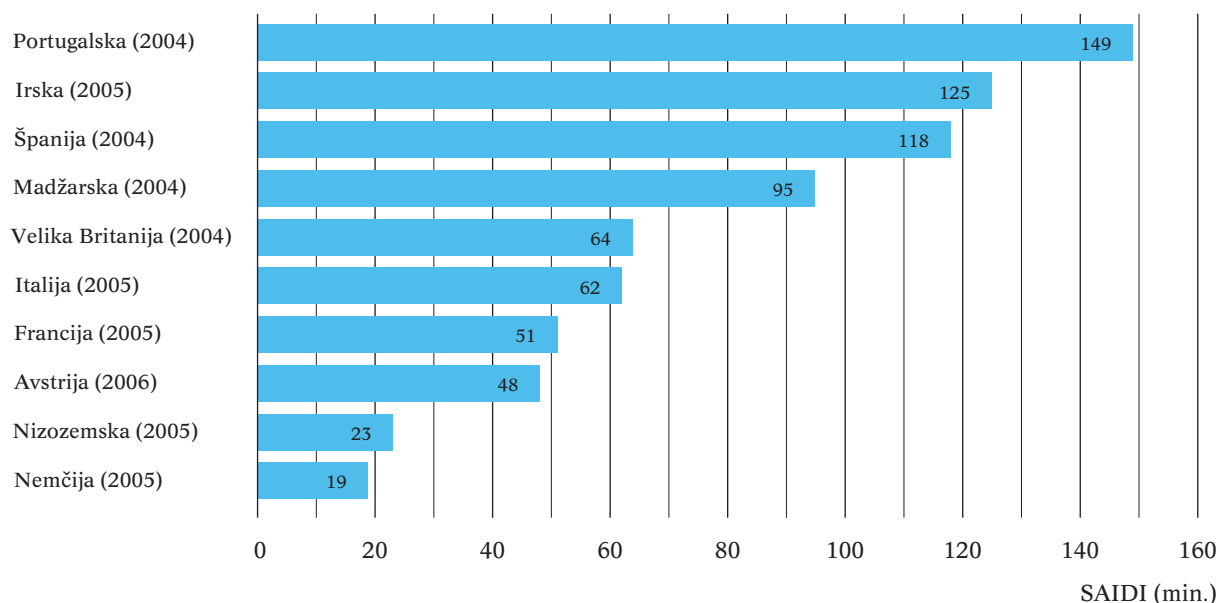
Na sliki 13 so prikazani dosegljivi podatki o neprekinjenosti napajanja v nekaterih državah EU v obdobju 2004–2006. Prikazane vrednosti kazalnikov SAIDI so izračunane ob upoštevanju le tistih dolgotrajnih prekinitev, ki so posledica lastnih vzrokov sistemskih operaterjev distribucijskih omrežij. Neposredna primerjava teh podatkov s podatki treh slovenskih sistemskih operaterjev, ki so navedeni v tabeli 8, ni mogoča. Kazalnik SAIDI slovenskih operaterjev za leto 2007 je namreč izračunan ob upoštevanju vseh dolgotrajnih prekinitev. Vrednost kazalnika SAIDI, ki upošteva le tiste dolgotrajne prekinitve, ki so posledica lastnih vzrokov sistemskih operaterjev

distribucijskih omrežij, je skladno z izsledki analiz agencije in strokovnih študij manjša za od 30 do 50 odstotkov, torej za delež, ki jih v kazalnik prispevajo prekinitev, ki so posledica tujih vzrokov in višje sile. Če upoštevamo navedeno oceno, ugotovimo, da se povprečna raven neprekinjenosti napajanja na ravni distribucijskih podjetij v Sloveniji giblje

v razponu povprečnih vrednosti SAIDI za navedene države EU.

Iz kazalnika SAIDI, ki vsebuje nenačrtovane prekinitev, lahko izračunamo razpoložljivost, ki je pri treh (od petih) slovenskih distribucijskih podjetjih znašala od 99,97 do 99,98 odstotka.

POVPREČNO TRAJANJE NENAČRTOVANIH PREKINITEV OSKRBE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO NA ODJEMALCA V RAZLIČNIH LETIH (BREZ UPOŠTEVANJA VIŠJE SILE IN TUJIH VZROKOV)

VIRI: CEER, AEEG, DTE, E-CONTROL, VDN

POVPREČNO TRAJANJE NENAČRTOVANIH PREKINITEV OSKRBE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO NA ODJEMALCA V OBDOBJU 2005–2007 (VSI VZROKI)

OPERATER (DISTRIBUCIJSKO PODJETJE)	SAIDI (MIN./ODJ.)		
	2005	2006	2007
Elektro Maribor, d. d.*	95	119	100
Elektro Primorska, d. d.*	111	95	129
Elektro Gorenjska, d. d.*	–	83	108

VIRI: PODATKI DISTRIBUCIJSKIH PODJETIJ

* Na podlagi metodologije spremljanja in izračunavanja kazalnikov v podjetjih (metodologija ni poenotena)

4.2.4.2.5 KAKOVOST NAPETOSTI V PRENOSNEM OMEŽJU

Po Uredbi o splošnih pogojih za dobavo in odjem električne energije (Uradni list RS, št. 117/02) je Eles v okviru sistemskih storitev zavezan za regulacijo frekvenca in nazivno napetost. Na prenosnem omrežju mora zagotavljati takšno kakovost električne napetosti, da lahko sistemski operaterji na distribucijskem omrežju zagotavljajo

kakovost napetosti po slovenskem standardu SIST EN 50160. V ta namen Eles izvaja stalni monitoring kakovosti napetosti na pomembnejših stičnih mestih med prenosnim omrežjem in uporabniki prenosnega omrežja (proizvajalci, distribucijska podjetja in veliki odjemalci).

Stalni monitoring je pokazal, da od zahtev standarda SIST EN 50160 odstopa samo fliker. Fliker, večji

od 1, povzročajo velike obločne peči. Ta fliker se prenaša v srednje- in tudi v niskonapetostno omrežje in se kaže na primer v obliki svetlobnega migetanja žarnic z žarilno nitko, migetanja televizijskih in računalniških zaslonov. Na območju Koroške čezmerni fliker povzroča Železarna Ravne, na območju Gorenjske pa vse do Ljubljane povzroča fliker Železarna Jesenice in na območju Štajerske Železarna Štore. Na območju Gorenjske se je raven flikerja po vgradnji transformatorja v RTP Okroglo znižala za približno 24 odstotkov, vendar še vedno presega dovoljeno vrednost.

Preostali parametri kakovosti napetosti so v mejah zahtev standardov.

Leta 2007 Eles ni prejel nobene pritožbe zaradi slabe kakovosti napetosti.

4.2.4.3 CENE ZA UPORABO ELEKTROENERGETSKIH OMREŽIJ

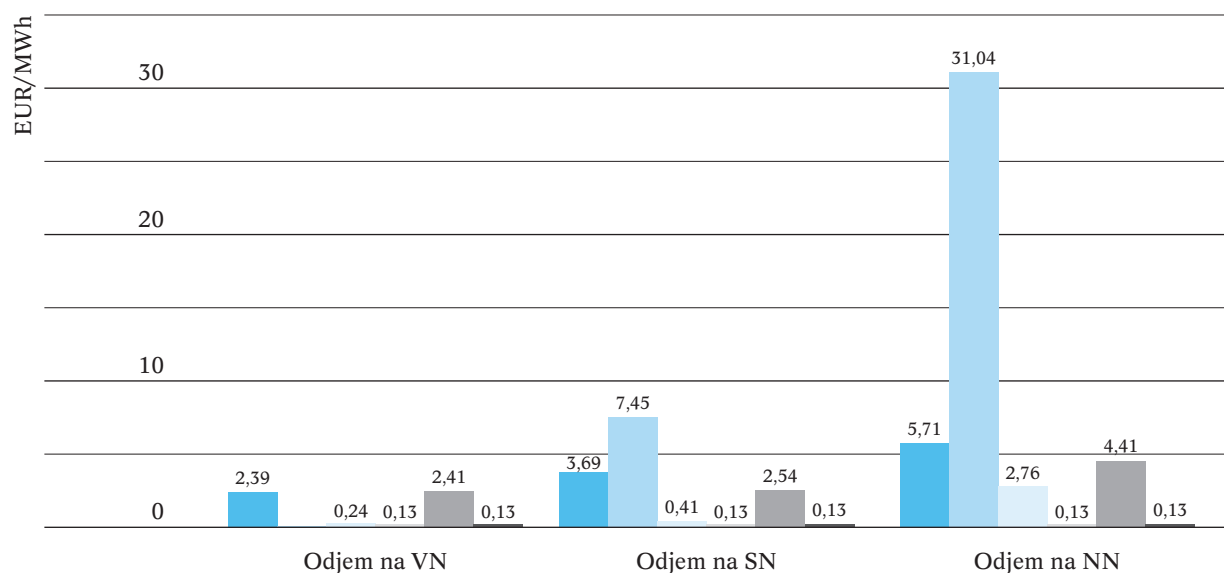
Skupna oziroma končna cena dobavljene energije zajema ceno energije, ceno za uporabo omrežij, trošarino in davek na dodano vrednost. Ceno za uporabo omrežij odjemalci električne energije plačujejo sistemskim operaterjem omrežja glede na uvrstitev odjemalca v odjemno skupino in glede na porabljeno električno energijo. Cena za uporabo

elektroenergetskega omrežja je sestavljena iz omrežnine za prenosno in distribucijsko omrežje, omrežnine za sistemske storitve ter dodatkov, namenjenih delovanju elektroenergetskega sistema. Dodatki k omrežnini so namenjeni za pokrivanje stroškov delovanja agencije, za obvezni odkup električne energije od kvalificiranih proizvajalcev in za stroške evidentiranja sklenjenih pogodb za oskrbo z električno energijo.

Omrežnino, ki je namenjena za pokrivanje upravičenih stroškov delovanja sistemskih operaterjev, določa agencija, dodatke k omrežnini pa vlada.

Različni odjemalci so za uporabo omrežij plačevali različne cene. Skoraj 21 odstotkov skupaj porabljene električne energije v letu 2007 so porabili odjemalci, priključeni na visokonapetostno omrežje, 55 odstotkov odjemalci, priključeni na distribucijsko omrežje, 24 odstotkov gospodinjstvi odjemalci. Povprečna cena za uporabo omrežja v Sloveniji, ki upošteva vse odjemalce po odjemnih skupinah, je znašala 25,05 EUR/MWh. Odjemalci, priključeni na niskonapetostno omrežje, so za uporabo omrežja plačevali povprečno 44,18 EUR/MWh, industrijski odjemalci, priključeni na sredjenapetostno omrežje, 14,35 EUR/MWh in odjemalci, priključeni na visokonapetostno omrežje, 5,30 EUR/MWh.

POVPREČNE VREDNOSTI ELEMENTOV V CENI ZA UPORABO OMREŽIJ PO NAPETOSTNIH NIVOJIH

Omrežnina za prenosno omrežje	Omrežnina za distribucijsko omrežje	Omrežnina za sistemske storitve
Agencija	Obvezni odkup električne energije	Evidentiranje pogodb na organiziranem trgu

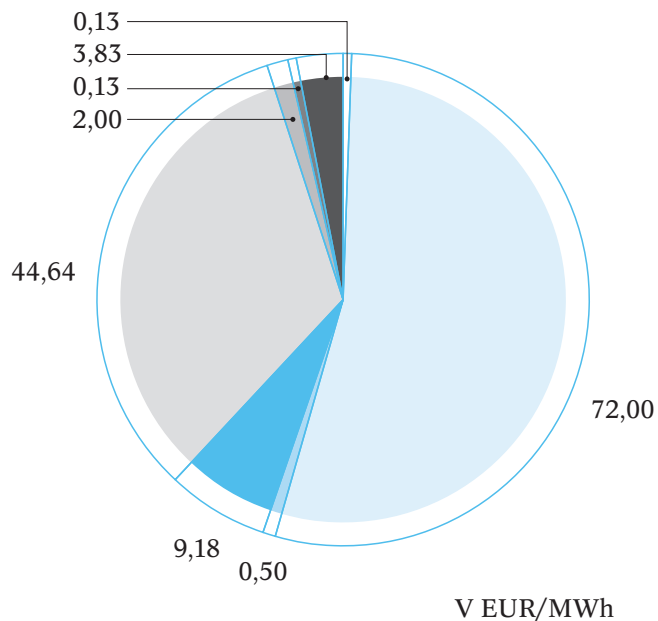
V končni ceni dobavljene energije je delež cene za uporabo omrežja odvisen predvsem od cene električne energije, ki jo dosežejo posamezne skupine odjemalcev. Po podatkih dobaviteljev električne energije je cena električne energije za upravičene odjemalce, ki se oblikuje na trgu, odvisna od količine porabljene energije in profila porabe odjemalca. Cena električne energije

z večanjem količin porabljene električne energije in profilom pasovnega odjema pada v primerjavi z manjšo količino porabljene električne energije in nihajočim dnevnim oziroma mesečnim odjemom.

Razmerja elementov cen in deležev elementov cen za uporabo omrežij za značilne industrijske odjemalce prikazujejo slike od 15 do 20.

ELEMENTI KONČNE CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA ZNAČILNEGA INDUSTRIJSKEGA ODJEMALCA I_b (I_b – 50 kW, 50 MWh) BREZ DDV

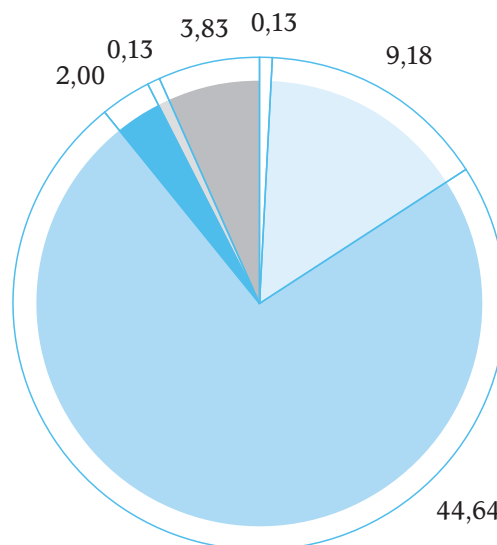
Borzen
Energija
Trošarina
Omrežnina prenos
Omrežnina distribucija
Sistemske storitve
Agencija
Obvezni odkup električne energije

VIR: AGENCIJA

ELEMENTI CENE ZA UPORABO OMREŽIJ ZA ZNAČILNEGA INDUSTRIJSKEGA ODJEMALCA I_b ($I_b - 50 \text{ kW}, 50 \text{ MWh}$) BREZ DDV

Borzen
Omrežnina prenos
Omrežnina distribucija
Sistemske storitve
Agencija
Obvezni odkup električne energije

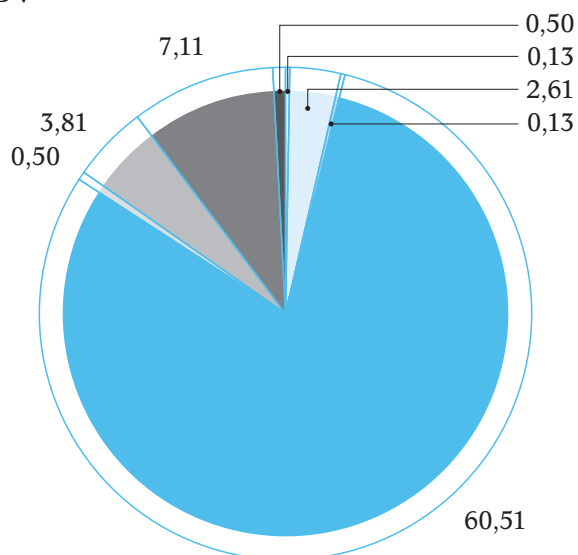

V EUR/MWh

VIR: AGENCIJA

ELEMENTI KONČNE CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA ZNAČILNEGA INDUSTRIJSKEGA ODJEMALCA I_e ($I_e - 500 \text{ kW}, 2 \text{ GWh}$) BREZ DDV

Agencija
Obvezni odkup električne energije
Borzen
Energija
Trošarina
Omrežnina prenos
Omrežnina distribucija
Sistemske storitve

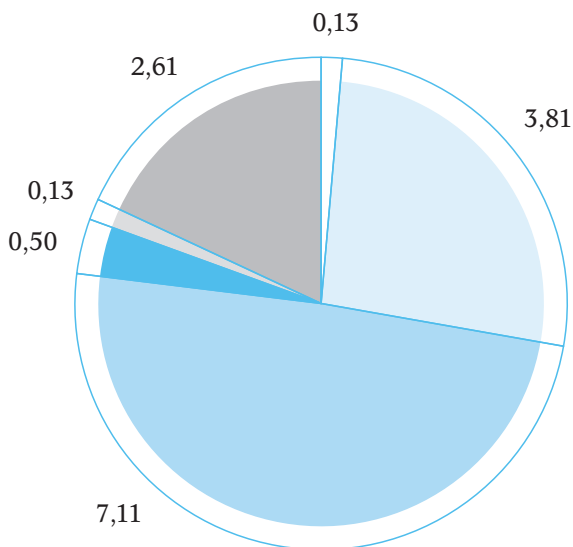

V EUR/MWh

VIR: AGENCIJA

ELEMENTI CENE ZA UPORABO OMREŽIJ ZA ZNAČILNEGA INDUSTRIJSKEGA ODJEMALCA I_e (I_e – 500 kW, 2 GWh) BREZ DDV

Borzen
Omrežnina prenos
Omrežnina distribucija
Sistemske storitve
Agencija
Obvezni odkup električne energije

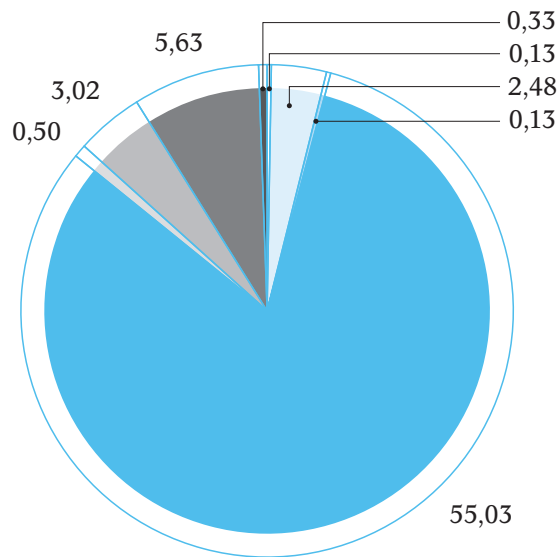

V EUR/MWh

VIR: AGENCIJA

ELEMENTI KONČNE CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA ZNAČILNEGA INDUSTRIJSKEGA ODJEMALCA I_g (I_g – 4 MW, 24 GWh) BREZ DDV

Agencija
Obvezni odkup električne energije
Borzen
Energija
Trošarina
Omrežnina prenos
Omrežnina distribucija
Sistemske storitve

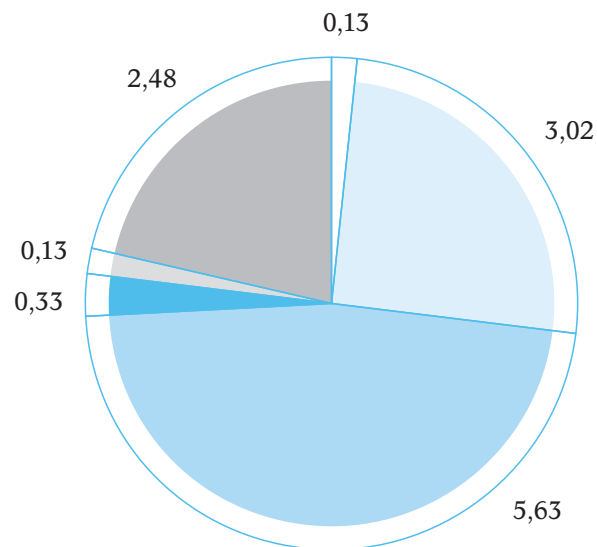

V EUR/MWh

VIR: AGENCIJA

ELEMENTI CENE ZA UPORABO OMREŽIJ ZA ZNAČILNEGA INDUSTRIJSKEGA ODJEMALCA I_g (I_g – 4 MW, 24 GWh) BREZ DDV

Borzen
Omrežnina prenos
Omrežnina distribucija
Sistemske storitve
Agencija
Obvezni odkup električne energije

V EUR/MWh

VIR: AGENCIJA

Cena za uporabo omrežij za značilnega industrijskega odjemalca I_b je bila 2007. leta 59,91 EUR/MWh, za značilnega odjemalca I_e 14,29 EUR/MWh, za značilnega odjemalca I_g pa 11,72 EUR/MWh.

Pri gospodinskih odjemalcih se je cena električne energije do 30. marca 2007 oblikovala na podlagi Uredbe o tarifnem sistemu za prodajo električne energije (Uradni list RS, št. 36/04), z aprilom pa je bila določena višja cena z vladnim Sklepom o določitvi cen za dobavo električne energije za gospodinske odjemalce in cene za pokritje stroškov dobavitelja pri dobavi električne energije (Uradni list RS, št. 27/07). Končna cena, ki so jo dobavitelji obračunavali tarifnim odjemalcem, je

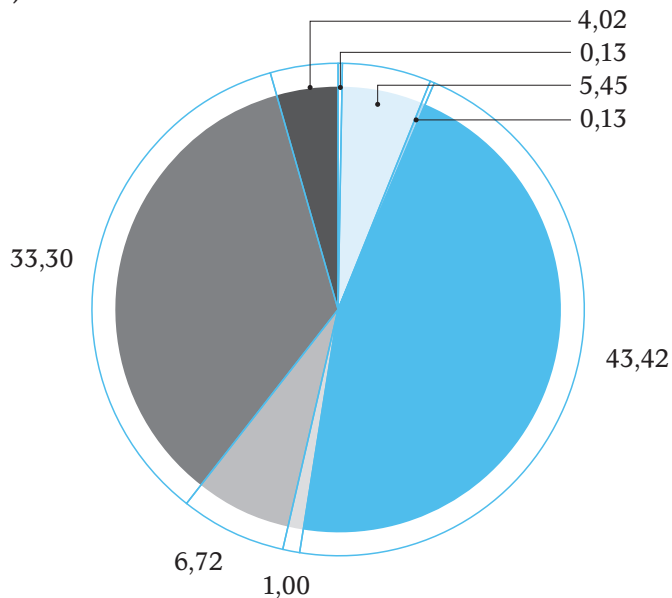
vključevala ceno za dobavljeno električno energijo, strošek dobavitelja, ceno za uporabo omrežja, trošarino in davek na dodano vrednost. Prvega julija pa so tudi tarifni oziroma gospodinski odjemalci postali upravičeni odjemalci in dobili pravico izbire dobavitelja.

Cena za uporabo omrežij za značilnega gospodinskega odjemalca D_c je leta 2007 znašala 49,75 EUR/MWh. Za gospodinskega odjemalca s povprečno slovensko letno porabo, ki je bila 3840 kWh, pa je cena za uporabo omrežij znašala 47,13 EUR/MWh, kar je 55 odstotkov končne cene gospodinskega odjemalca brez upoštevanja davka na dodano vrednost.

ELEMENTI KONČNE CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA ZNAČILNEGA GOSPODINJSKEGA ODJEMALCA D_c (D_c – 3.500 kWh NA LETO) BREZ DDV

Agencija
Obvezni odkup električne energije
Borzen
Energija
Trošarina
Omrežnina prenos
Omrežnina distribucija
Sistemske storitve

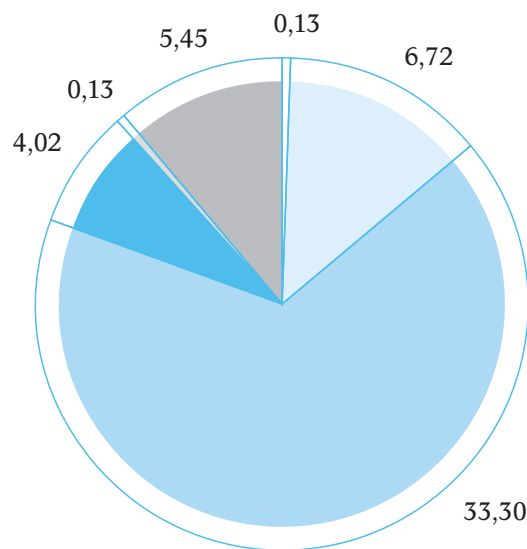

V EUR/MWh

VIR: AGENCIJA

ELEMENTI CENE ZA UPORABO OMREŽIJ ZA ZNAČILNEGA GOSPODINJSKEGA ODJEMALCA D_c (D_c – 3.500 kWh NA LETO) BREZ DDV

Borzen
Omrežnina prenos
Omrežnina distribucija
Sistemske storitve
Agencija
Obvezni odkup električne energije

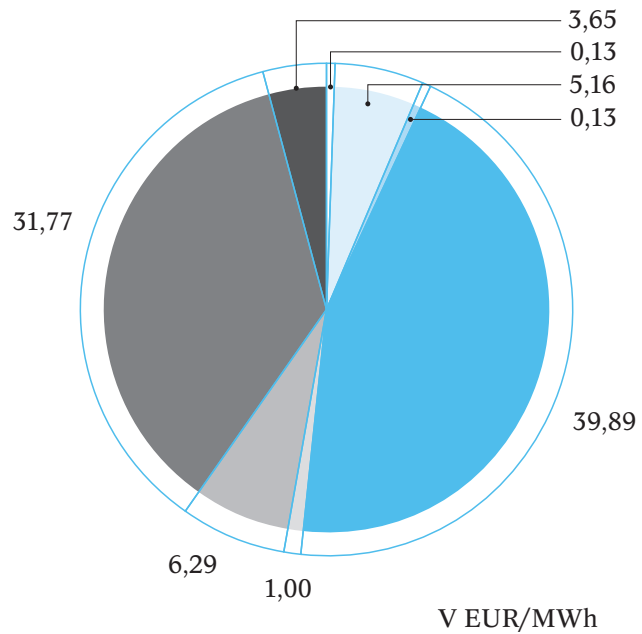

V EUR/MWh

VIR: AGENCIJA

ELEMENTI KONČNE CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA GOSPODINJSKEGA ODJEMALCA S POVPREČNO PORABO 3.840 kWh V LETU 2007 BREZ DDV

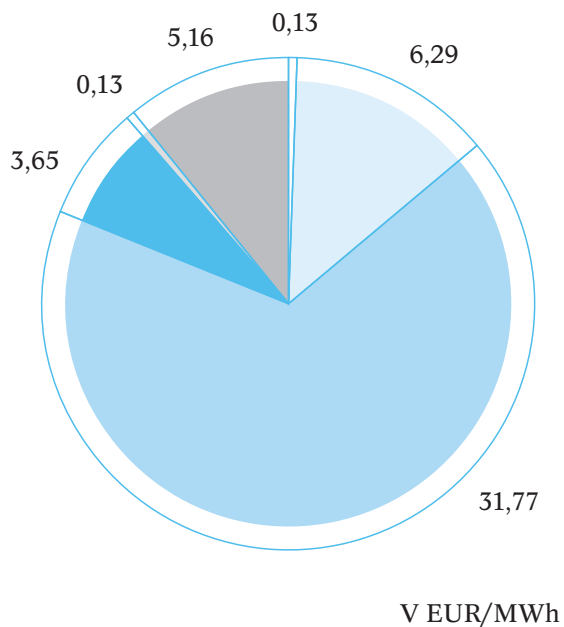
Agencija
Obvezni odkup električne energije
Borzen
Energija
Trošarina
Omrežnina prenos
Omrežnina distribucija
Sistemske storitve

VIR: AGENCIJA

ELEMENTI CENE ZA UPORABO OMREŽIJ ZA GOSPODINJSKEGA ODJEMALCA S POVPREČNO PORABO 3.840 kWh V LETU 2007 BREZ DDV

Borzen
Omrežnina prenos
Omrežnina distribucija
Sistemske storitve
Agencija
Obvezni odkup električne energije

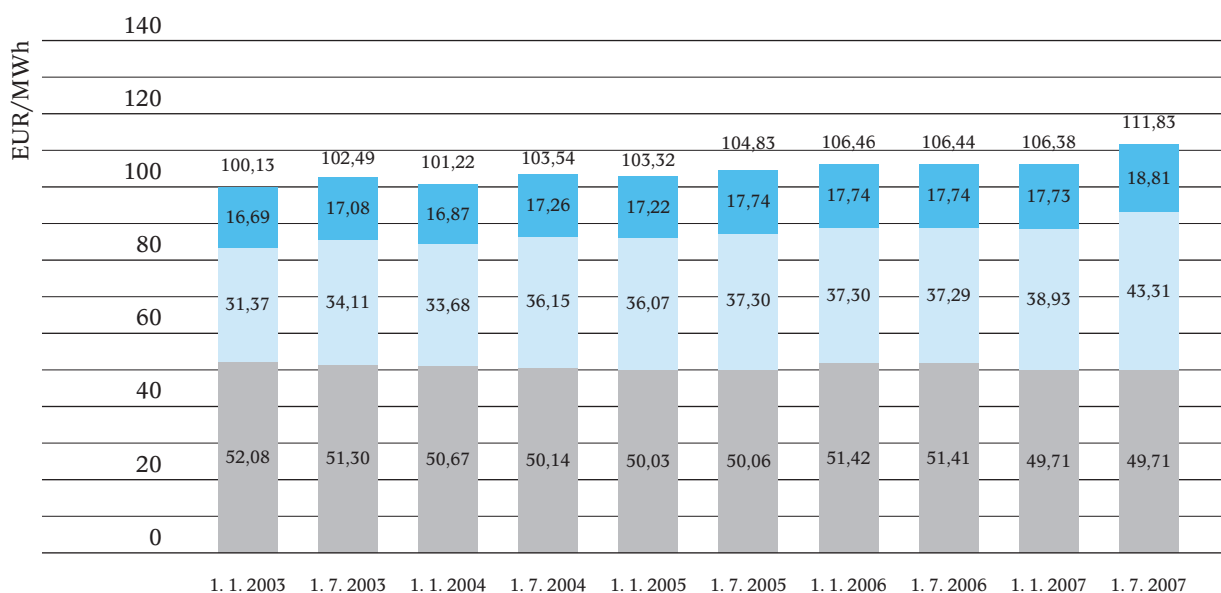

VIR: AGENCIJA

Skupna cena električne energije za značilnega gospodinjstva odjemalca D_c je od leta 2003 pa do konca leta 2007 rasla s povprečno letno stopnjo 2,2 odstotka. Cena za uporabo omrežja je bila v tem času relativno stabilna, delež cene za energijo pa se je povečeval glede na cene na

odprtem trgu v povprečju za 4,8 odstotka na leto. Kljub temu so bile cene za električno energijo, ki jih je za gospodinjstva odjemalce do 1. julija 2007 določala vlada, pod nabavnimi cenami energije na veleprodajnem trgu (slika 25).

GIBANJE KONČNE CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA ZNAČILNEGA GOSPODINJSKEGA ODJEMALCA D_c V OBDOBJU 2003–2007

Uporaba omrežja

Električna energija

DDV in trošarina

VIR: AGENCIJA

4.2.5 DODELJEVANJE ČEZMEJNIH PRENOSNIH ZMOGLJIVOSTI IN MEHANIZMI ZA OBVLADOVANJE PREZASEDENOSTI

Dodeljevanje in uporabo ČPZ v EU ureja Uredba o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije (uredba 1228/2003). Za to področje je v vsaki državi odgovoren sistemski operater prenosnega omrežja. Uredba 1228/2003 predpisuje temeljna načela v zvezi z obvladovanjem prezasedenosti, kamor spadata dodeljevanje pravic uporabe ČPZ in izvajanje operativnih ukrepov obvladovanja prezasedenosti. Z ustrezno določenimi ČPZ in s postopkom dodeljevanja pravic njihove uporabe zagotovimo, da bodo pretoki po čezmejnih prenosnih vodih in tudi na vseh delih notranjih

prenosnih omrežij v mejah, ki še omogočajo varno in zanesljivo obratovanje vseh povezanih elektroenergetskih sistemov. Kadar pa kljub pravilno izvedenemu postopku dodeljevanja pravic uporabe razpoložljivih ČPZ pride v sistemu do obratovalnih stanj, ki bi lahko ogrozila zanesljivo in varno obratovanje, sistemski operater poseže po operativnih postopkih reševanja prezasedenosti, med katerimi sta najpomembnejša prerazporejanje angažiranja proizvodnih objektov (angl. redispatching) in trgovanje v nasprotni smeri (angl. counter trading).

Uredba med drugim zahteva obvezno uporabo tržnih metod dodeljevanja pravice uporabe prostih ČPZ. To določilo je v Sloveniji začelo veljati šele 1. julija 2007, saj je do tedaj veljalo triletno prehodno obdobje, v katerem je lahko slovenski sistemski operater prenosnega omrežja uporabljal

netržne metode dodeljevanja ČPZ, in sicer do največ polovice skupne razpoložljive zmogljivosti na posamezni meji; del ČPZ za prvo polovico leta 2007 je bil tako dodeljen že v letu 2004.

Sistemske operater prenosnega omrežja je vse leto 2007 izvajal dražbe na slovensko-hrvaški meji v smeri Slovenije in na slovensko-avstrijski meji v smeri Avstrije, med majem in avgustom pa je izvajal tudi dražbe na slovensko-italijanski meji v smeri Slovenije. Čeprav je bila večina razpoložljivih ČPZ na slovensko-italijanski meji v smeri Italije in na slovensko-avstrijski meji v smeri Slovenije za obdobje od januarja do junija 2007 dodeljena že v letu 2004, je sistemski operater prenosnega omrežja na teh dveh prenosnih smereh izvajal dražbe tudi v prvi polovici leta 2007.

V glavnem je šlo za manjše razpoložljive količine ČPZ, ki so se sprostile naknadno, ker so imetniki ČPZ dejansko napovedali uporabo zmogljivosti, manjših od tistih, s katerimi so razpolagali. To so bile izključno dražbe, na katerih so bile ČPZ dodeljene za dan vnaprej.

Julija 2007 so se na prenosnih smereh iz Slovenije v Italijo in iz Avstrije v Slovenijo sprostile celotne prenosne zmogljivosti. Sistemski operater prenosnega omrežja je začel izvajati mesečne in dnevne dražbe. Pred začetkom izvajanja dražb je sprejel tudi nov Pravilnik o načinu in pogojih dodeljevanja čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

Že od leta 2006 Slovenija sodeluje tudi v regionalni pobudi Skupine evropskih regulatorjev za električno energijo in zemeljski plin (v nadaljevanju ERGEG). Glede na svojo zemljepisno lego je vključena v dva regionalna trga z električno energijo – Srednja vzhodna in Srednja južna Evropa. Sodelovanje v teh dveh regijah pri obvladovanju prezasedenosti je predvideno tudi v Smernicah za obvladovanje prezasedenosti, ki so sestavni del uredbe 1228/2003. Smernice med drugim predvidevajo, da je treba v vsaki od navedenih regij uvesti koordinirano dodeljevanje ČPZ.

V regiji Srednja južna Evropa je že od začetka leta 2007 potekalo dvostransko koordinirano dodeljevanje ČPZ, kar pomeni, da so na vsaki od mej regije izvajali skupne dražbe. V praksi to pomeni, da na neki meji vsak od obeh vpletenih sistemskih operaterjev prenosnega omrežja dodeljuje vse razpoložljive ČPZ v izvozni smeri. S tem se je nadomestilo prejšnje pravilo, po katerem so se na neki meji v obeh smereh razpoložljive

ČPZ razdelile na pol in vsak od vpletenih sistemskih operaterjev je neodvisno od drugega delil svoji polovici. Do konca junija na slovensko-italijanski meji zaradi prehodnega obdobja ni bilo mogoče uvesti takega načina dodeljevanja. Po 1. juliju je to postalo mogoče, vendar pa je bilo treba spremeniti Pravilnik o načinu in pogojih dodeljevanja čezmejnih prenosnih zmogljivosti. Novi pravilnik je začel veljati 11. avgusta 2007. Tako so se od septembra do decembra izvajale skupne dvostransko koordinirane dražbe na slovensko-italijanski meji. Slovenski sistemski operater prenosnega omrežja je v tem obdobju dodeljeval vse razpoložljive ČPZ v smeri Italije, italijanski pa v smeri Slovenije. Oba sistemska operaterja sta si vse prihodke od teh dražb razdelila v razmerju 50 : 50.

Na podoben način je bilo uvedeno tudi dvostransko koordinirano dodeljevanje ČPZ na slovensko-avstrijski meji (regija Srednja vzhodna Evropa) in sprejet je bil nov pravilnik o načinu in pogojih dodeljevanja čezmejnih prenosnih zmogljivosti na tej meji. Tako je mesečno dražbo za december in vse dnevne dražbe v tem mesecu za prenosno smer iz Slovenije v Avstrijo izvedel slovenski operater prenosnega omrežja, za prenosno smer iz Avstrije v Slovenijo pa avstrijski.

Hkrati s sprejetjem Pravilnika o načinu in pogojih dodeljevanja čezmejnih prenosnih zmogljivosti na slovensko-avstrijski meji je bil sprejet tudi nov Pravilnik o načinu in pogojih dodeljevanja čezmejnih prenosnih zmogljivosti na slovensko-italijanski meji. Ta pravilnik je začel veljati 14. novembra 2007. S tem je bilo doseženo, da se splošni pravilnik uporablja le na tistih mejah, za katere ni bil izdan poseben pravilnik. Tako je konec leta 2007 Pravilnik o načinu in pogojih dodeljevanja čezmejnih prenosnih zmogljivosti veljal le še na slovensko-hrvaški meji.

Ker so pravila za dodeljevanje ČPZ na slovensko-italijanski meji, ki so del skupnih pravil dodeljevanja v regiji Srednja južna Evropa, veljala le za leto 2007, so bila pred koncem leta sprejeta še ustrezna pravila za leto 2008.

Leta 2007 v slovenskem elektroenergetskem sistemu ni bilo notranjih prezasedenosti prenosnega omrežja. Na to kaže tudi dejstvo, da sistemski operater prenosnega omrežja v tem letu ni opravljal nikakršnega prerazporejanja. Tako so bile prezasedenosti v omrežju dejansko le na čezmejnih prenosnih povezavah.

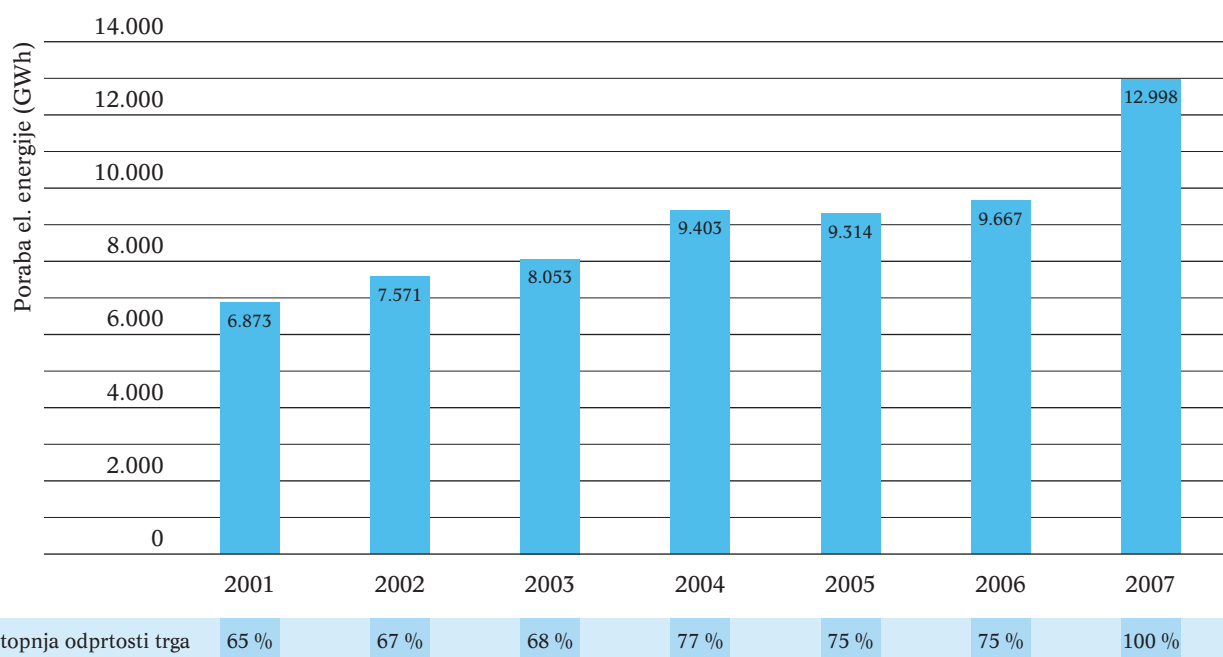
4.3 TRŽNE DEJAVNOSTI IN DELOVANJE KONKURENCE

Slovenija je trg z električno energijo v praksi začela liberalizirati 15. aprila 2001. Pravico do izbire dobavitelja električne energije so imeli najprej le odjemalci s priključno močjo, večjo od 41 kW na enem odjemnem mestu. Julija 2004 so po noveli EZ dobili pravico do izbire dobavitelja električne energije še vsi drugi odjemalci, razen gospodinjskih.

Od 1. julija 2007 pa lahko dobavitelja izbirajo tudi najštevilnejši odjemalci – to so gospodinjski odjemalci. Trg z električno energijo v Sloveniji je tako od 1. julija 2007 povsem odprt za vseh 894.545 odjemalcev električne energije, katerih skupna poraba je leta 2007 znašala 12.998 GWh.

Dinamika odpiranja trga z električno energijo od leta 2001 v Sloveniji je prikazana na sliki 26.

DINAMIKA ODPIRANJA TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO V SLOVENIJI

VIRI: AGENCIJA, SISTEMSKI OPERATERJI OMREŽIJ

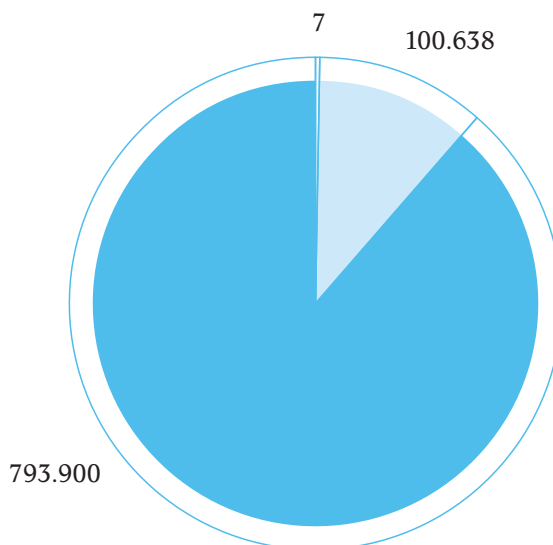
Na konkurenčnost trga popolno odprtje trga z električno energijo ni imelo večjega vpliva, saj so najštevilnejši, gospodinjski odjemalci ostali pri svojih dobaviteljih pod enakimi pogoji. Cen električne energije za gospodinjske odjemalce

dobavitelji do konca leta 2007 niso spreminjali in so bile pri vseh dobaviteljih enake. Razmerja med porabljeno električno energijo in številom odjemalcev po vrsti odjema prikazujeta sliki 27 in 28.

ŠTEVILO ODJEMALCEV GLEDE NA VRSTO ODJEMA V LETU 2007

Odjemalci na prenosnem omrežju
Odjemalci na distribucijskem omrežju
Gospodinjski odjemalci

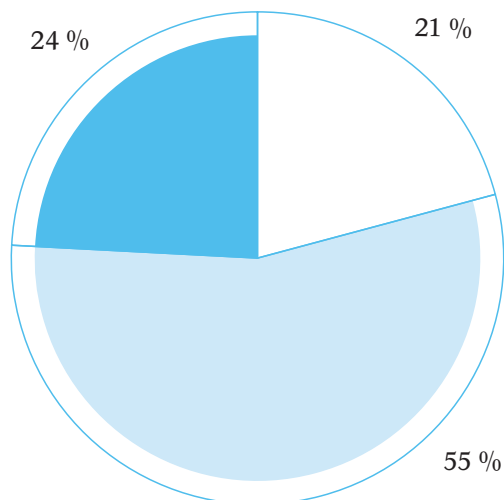

VIRI: AGENCIJA, SISTEMSKI OPERATERJI OMREŽIJ

DELEŽI PORABE ELEKTRIČNE ENERGIJE GLEDE NA VRSTO ODJEMA V LETU 2007

Odjemalci na prenosnem omrežju
Odjemalci na distribucijskem omrežju
Gospodinjski odjemalci

VIRI: AGENCIJA, SISTEMSKI OPERATERJI OMREŽIJ

4.3.1 PROIZVODNJA IN VELEPRODAJNI TRG

Vsa podjetja za proizvodnjo električne energije od začetka odpiranja trga neodvisno od sistemskih operaterjev prosto trgujejo na slovenskem in od leta 2003 tudi na tujih trgih. Kljub povečanemu številu bilančnih skupin v letu 2007 se veleprodajno trgovanje na slovenskem trgu ni povečalo, saj je bil poudarek na mednarodnem trgovanju. Tržni mehanizmi na vseh slovenskih mejah od 1. julija 2007 omogočajo liberalnejše poslovanje, kar je tudi razlog za povečano število tujih podjetij, ki sodelujejo na trgu.

4.3.1.1 PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

V letu 2007 so na trgu električne energije delovala naslednja proizvodna podjetja, ki imajo velike objekte z močjo nad 10 MW:

- Dravske elektrarne Maribor, d. o. o. (DEM),
- Savske elektrarne Ljubljana, d. o. o. (SEL),
- Soške elektrarne Nova Gorica, d. o. o. (SENG),
- Nuklearna elektrarna Krško, d. o. o. (NEK),
- Termoelektrarna Šoštanj, d. o. o. (TEŠ),
- Termoelektrarna Trbovlje, d. o. o. (TET),
- Termoelektrarna Toplarna Ljubljana, d. o. o. (TE-TOL),
- Termoelektrarna Brestanica, d. o. o. (TEB).

Podjetja DEM, SEL in SENG pridobivajo električno energijo v hidroelektrarnah, NEK v jedrski elektrarni, TEŠ in TET v termoelektrarnah na premog, TEB iz tekočih in plinastih goriv, TE-TOL pa proizvaja toploto in električno energijo v procesu sproizvodnje na premog.

V letu 2007 so se preoblikovale povezave proizvodnih podjetij. Šest podjetij, DEM, SEL, SENG, TEŠ, TET in TEB, je sprva delovalo v okviru skupine Holding Slovenske elektrarne,

d. o. o., ki tvori prvi energetske steber. Ta je razpolagal tudi s približno 70 odstotki energije, pridobljene v NEK, s katero se je trgovalo na veleprodajnem trgu. Podjetje GEN energija, d. o. o., ki tvori drugi energetske steber na veleprodajnem trgu, pa je razpolagalo s približno 30-odstotnim deležem energije iz NEK. V prihodnjih letih se bo ta delež, s katerim bo razpolagala GEN energija, povečeval. V skupino GEN energija sta bili novembra 2007 z oddelitvijo od HSE prevzeti proizvodni podjetji TEB in SEL. Kljub delitvi proizvodnih podjetij na dva energetska stebra sta se oba povezala pri gradnji verige hidroelektrarn na spodnji Savi. Cilj skupnega projekta je povečanje zanesljivosti financiranja novih hidroelektrarn na Savi.

Razen proizvodnje v velikih elektrarnah, ki so priključene na prenosno omrežje, so v slovenski elektroenergetski sistem na distribucijsko omrežje priključeni tudi manjši proizvodni objekti. V Sloveniji sta z vidika razpršenih virov pomembni predvsem proizvodnja v malih hidroelektrarnah in proizvodnja v industrijskih objektih za sproizvodnjo toplote in električne energije. Večina malih hidroelektrarn so hčerinske družbe podjetij za distribucijo električne energije, nekaj pa jih je v lasti zasebnikov. Industrijski objekti za sproizvodnjo so večinoma v lasti industrijskih podjetij, ki s takimi objekti zadovoljujejo svoje potrebe po toploti in delno po električni energiji, morebitne presežke pridobljene električne energije pa prodajajo tudi drugim odjemalcem. Leta 2007 je bilo na novo priključenih tudi nekaj mikro sproizvodnih enot v javnem in zasebnem sektorju. V tem letu se je znatno povečalo število sončnih elektrarn, katerih delež pa še vedno ne presega enega odstotka skupne inštalirane moči v Sloveniji. V slovenskem elektroenergetskem sistemu tudi v letu 2007 ni obratovala nobena vetrna elektrarna.

INŠTALIRANE MOČI PROIZVODNIH OBJEKTOV, KI SO UDELEŽENI NA SLOVENSKEM TRGU

PROIZVAJALEC	INŠTALIRANA MOČ NA PRAGU (MW)	DELEŽ – VSI PROIZVAJALCI V SLOVENIJI	DELEŽ NA PRENOSNEM OMREŽJU
HSE	2.230	84,4 %	90,7 %
– hidroelektrarne	918	34,7 %	37,3 %
– termoelektrarne	1.080	40,9 %	43,9 %
– jedrska elektrarna*	232	8,8 %	9,4 %
GEN energija*	116	4,4 %	4,7 %
TE-TOL	103	3,9 %	4,2 %
Drugi manjši proizvajalci (na prenosnem omrežju)	10	0,4 %	0,4 %
Drugi manjši proizvajalci (na distribucijskem omrežju)	183	6,9 %	–
– male hidroelektrarne	97	3,7 %	–
– kogeneracije	34	1,3 %	–
– drugo	51	1,9 %	–
Skupaj v Sloveniji	2.641	100 %	–
– na prenosnem omrežju	2.459	–	100 %

VIR: AGENCIJA

* Upoštevana je razdelitev 50-odstotnega deleža inštalirane moči NEK (1/3 GEN energija, 2/3 HSE).

Sistem obveznega odkupa električne energije od kvalificiranih proizvajalcev se v Sloveniji uporablja za financiranje podpore tisti proizvodnji električne energije, ki na prostem trgu ne bi bila konkurenčna. Slovenski sistem podpore sodi med tako imenovane sisteme tarife "feed-in". Vsak proizvajalec, ki je upravičen do prejemanja podpore, se lahko odloči za enega od dveh načinov prejemanja podpore. Prvi način je zagotovljen odkup vse proizvedene električne energije po cenah, ki so višje od cen na prostem trgu. Vso električno energijo od proizvajalca, ki se odloči za ta način podpore, odkupi sistemski operater omrežja, na katero je priključen tak proizvodni objekt. Razlika med odkupnimi cenami in tržnimi cenami se pokriva iz dodatka k omrežnini – obveznega odkupa električne energije, ki ga določi vlada. Po drugem načinu pa lahko proizvajalec, upravičen do prejemanja podpore, električno energijo prodaja prosto na trgu, pri čemer je upravičen do premije, ki dejansko pomeni razliko med subvencionirano in tržno ceno. Odkupne cene in premije določa vlada s Sklepom o cenah in premijah za odkup električne energije od kvalificiranih proizvajalcev. V letu 2007 ni prišlo do sprememb odkupnih cen in premij, tako da so veljale tiste, ki jih je vlada nazadnje objavila 6. julija 2006.

Konec leta 2007 je bilo v Sloveniji skupaj 524 proizvodnih objektov, ki so imeli status kvalificirane elektrarne. Med temi proizvodnimi objekti je bilo 18 velikih hidroelektrarn z močjo nad 10 MW, ki niso bile upravičene do prejemanja podpore prek odkupnih cen in premij. Vseh preostalih 508 proizvodnih objektov je v letu 2007 prejelo podporo prek sistema obveznega odkupa električne energije.

Skladno z meddržavnim sporazumom med Slovenijo in Hrvaško polovica proizvodnje NEK pripada Hrvaški, kar zmanjšuje delež NEK v dejanski slovenski proizvodnji električne energije. Tako so leta 2007 v Sloveniji elektrarne sicer proizvedle skupaj 13.637 GWh električne energije, dejanska slovenska proizvodnja električne energije pa je bila manjša in je znašala 10.926 GWh.

K proizvodnji električne energije na območju Slovenije so v letu 2007 največji delež prispevale termoelektrarne, v katerih je bilo proizvedene nekaj manj kot polovica vse električne energije. Deležu termoelektrarn sledijo hidroelektrarne in jedrska elektrarna, vsaka s približno četrtinskim deležem proizvodnje. Preostalo energijo so prispevale manjše enote, priključene na prenosno in distribucijsko omrežje.

DELEŽI RAZLIČNIH VRST PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE V SLOVENIJI

VRSTA PROIZVODNJE	PROIZVODNJA (GWh)	DELEŽ	PROIZVODNJA – 50 % NEK (GWh)	DELEŽ
Jedrska elektrarna	5.422	39,8 %	2.711	24,8 %
Termoelektrarne	4.817	35,3 %	4.817	44,1 %
Hidroelektrarne	2.815	20,6 %	2.815	25,8 %
Druge elektrarne na prenosnem omrežju	77	0,6 %	77	0,7 %
Elektrarne na distribucijskem omrežju	506	3,7 %	506	4,6 %
Skupaj	13.637	100 %	10.926	100 %

VIRI: PODATKI PODJETIJ

V letu 2007 na slovensko elektroenergetsko omrežje ni bil priključen noben nov večji proizvodni objekt. Vsi na novo priključeni proizvodni objekti spadajo med manjše in so priključeni na distribucijsko omrežje. Skupna inštalirana moč v letu 2007 na novo priključenih proizvodnih enot je znašala 9,86 MW. Največji delež pri na novo priključenih elektrarnah imajo objekti soproizvodnje toplote in električne energije.

V tem letu prav tako ni bilo nobene zaustavitve večje proizvodne enote. Bilo je nekaj zaustavitev manjših proizvodnih enot, ki so prav tako priključene na distribucijsko omrežje. Skupna inštalirana moč v letu 2007 zaustavljenih elektrarn je znašala 3,68 MW.

PRIKLJUČITVE NOVIH IN ZAUSTAVITVE STARIH PROIZVODNIH ZMOGLJIVOSTI V SLOVENIJI V LETU 2007

	VRSTA ELEKTRARNE – PROIZVODNI VIR						SKUPAJ
	VODA	SONCE	SOPRO-IZVODNJA	BIOMASA	BIOPLIN	DRUGO	
Inštalirana moč novih elektrarn (MW)	0,40	0,11	4,40	2,43	1,90	0,63	9,86
Inštalirana moč zaustavljenih elektrarn (MW)	0,08	0,00	3,60	0,00	0,00	0,00	3,68

VIRI: PODATKI PODJETIJ

4.3.1.2 POSLOVANJE PROIZVODNIH PODJETIJ

Podjetja za proizvodnjo električne energije so leto 2007 končala s 70,17 milijona evrov dobička, kar je 123,1 odstotka več kot v letu 2006. V skupni

strukturi celotnega čistega poslovnega izida podjetij za proizvodnjo električne energije pomeni dobiček Dravskih elektrarn Maribor, d. o. o., 70,5 odstotka.

ČISTI POSLOVNI IZID PROIZVODNIH PODJETIJ ELEKTRIČNE ENERGIJE

	V MIO EUR		INDEKS
	2006	2007	07/06
Dravske elektrarne Maribor, d. o. o.	20,86	49,45	237,1
Savske elektrarne Ljubljana, d. o. o.	0,28	-1,16	-414,3
Soške elektrarne Nova Gorica, d. o. o.	4,47	3,88	86,8
Termoelektrarna Brestanica, d. o. o.	2,07	1,45	70,0
Termoelektrarna Šoštanj, d. o. o.	1,65	10,39	629,7
Termoelektrarna Trbovlje, d. o. o.	0,20	0,29	145,0
Termoelektrarna Toplarna Ljubljana, d. o. o.	1,66	5,80	349,4
Nuklearna elektrarna Krško, d. o. o.	0,26	0,07	26,9
Skupaj	31,45	70,17	223,1

VIRI: PODATKI PODJETIJ (NEREVIDIRANI IZKAZI PODJETIJ ZA LETO 2007)

Podjetja za proizvodnjo električne energije so konec leta 2007 imela 2264 zaposlenih, od tega v hidroelektrarnah 525, v termoelektrarnah 1166

in v Nuklearni elektrarni Krško 573. Skupno število zaposlenih se je v primerjavi z letom 2006 zmanjšalo za 45 ali za 1,9 odstotka.

ŠTEVILO ZAPOSLENIH V PODJETJIH ZA PROIZVODNJO ELEKTRIČNE ENERGIJE

	2006	2007	INDEKS 07/06
Dravske elektrarne Maribor, d. o. o.	288	277	96,2
Savske elektrarne Ljubljana, d. o. o.	124	123	99,2
Soške elektrarne Nova Gorica, d. o. o.	126	125	99,2
Termoelektrarna Brestanica, d. o. o.	121	131	108,3
Termoelektrarna Šoštanj, d. o. o.	537	508	94,6
Termoelektrarna Trbovlje, d. o. o.	235	225	95,7
Termoelektrarna Toplarna Ljubljana, d. o. o.	305	302	99,0
Nuklearna elektrarna Krško, d. o. o.	573	573	100,0
Skupaj	2.309	2.264	98,1

VIRI: PODATKI PODJETIJ

Država je neposredno ali posredno (prek lastništva HSE in GEN energije) večinska lastnica vseh podjetij za proizvodnjo električne energije, razen

Nuklearne elektrarne Krško, d. o. o., kjer ima 50-odstotni lastniški delež.

LASTNIŠKA STRUKTURA PODJETIJ ZA PROIZVODNJO ELEKTRIČNE ENERGIJE

	REPUBLIKA SLOVENIJA	HOLDING SLOVENSKE ELEKTRARNE, D. O. O.	GEN ENERGIJA, D. O. O.	MESTNA OBČINA LJUBLJANA	DRUGI DELNIČARJI	HRVATSKA ELEKTRO-PRIVREDA, D. D.
Dravske elektrarne Maribor, d. o. o.		100,0 %				
Savske elektrarne Ljubljana, d. o. o.			79,5 %		20,5 %	
Soške elektrarne Nova Gorica, d. o. o.		100,0 %				
Termoelektrarna Brestanica, d. o. o.			100,0 %			
Termoelektrarna Šoštanj, d. o. o.		100,0 %				
Termoelektrarna Trbovlje, d. o. o.		81,3 %			18,7 %	
Termoelektrarna Toplarna Ljubljana, d. o. o.	64,6 %			35,4 %		
Nuklearna elektrarna Krško, d. o. o.			50,0 %			50,0 %

VIRI: PODATKI PODJETIJ

4.3.1.3 EMISIJSKI KUPONI

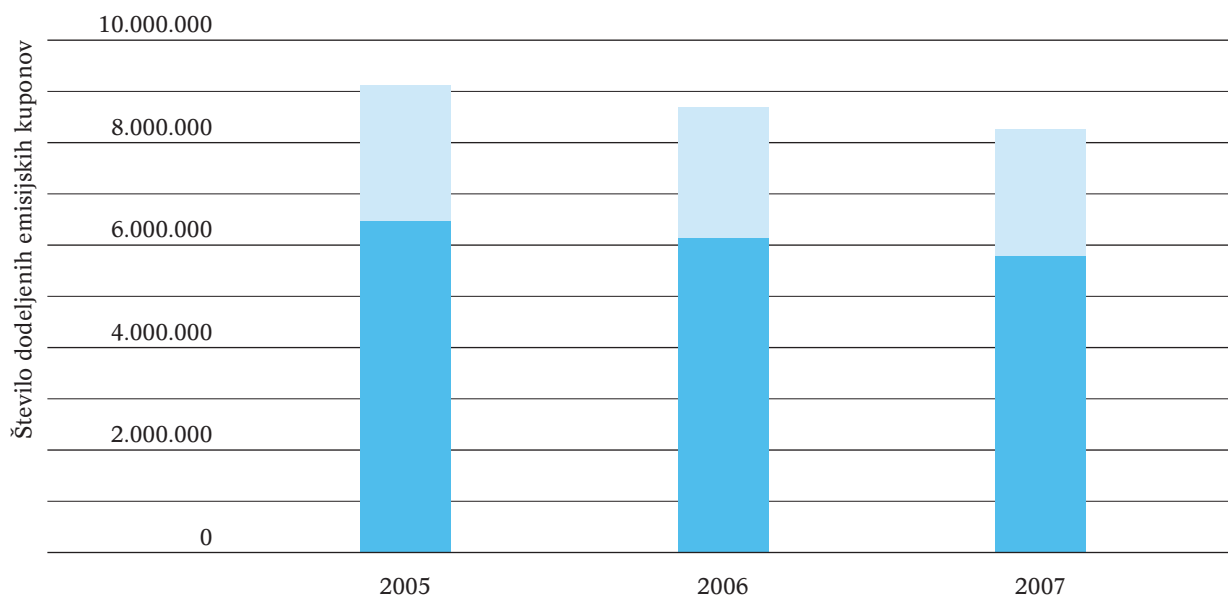
EU kot kolektivna podpisnica Kjotskega protokola oziroma države članice so se zavezale, da bodo znatno zmanjšale emisije toplogrednih plinov. Slovenija se je z ratifikacijo Kjotskega protokola zavezala, da bo skupne izpuste toplogrednih plinov do leta 2012 zmanjšala za osem odstotkov glede na izhodiščno leto 1986. Trgovanje z emisijskimi kuponi je eden od instrumentov za doseganje tega cilja.

V sistem trgovanja z emisijskimi kuponi so vključene naprave z vhodno toplotno močjo 20 MW in dodatno iz dejavnosti energetike še naprave z vhodno toplotno močjo med 15 in 20 MW. Skladno z direktivo 2003/87/EC je bil v Sloveniji pripravljen Državni načrt razdelitve emisijskih kuponov za obdobje 2005–2007. Ta na podlagi podatkov o letnih emisijah v obdobju 1999–2002 določa število emisijskih kuponov, ki jih brezplačno razdeli država. En emisijski kupon pomeni tona CO₂. Za vsako tekoče leto morajo podjetja oziroma upravljavci naprav predati

število emisijskih kuponov, ki ustrezajo njihovim emisijam CO₂. Če emisije presegajo količino dodeljenih emisijskih kuponov, morajo preostale emisijske kupone kupiti na trgu, če pa imajo zaradi manjše količine emisij presežek kuponov, jih lahko prodajo.

Slovenija se je odločila, da bo za sektorja industrije in termoenergetike uporabila različni metodi razdeljevanja emisijskih kuponov. V sektorju termoenergetike so razdeljeni na podlagi napovedi emisij skladno z Operativnim programom zmanjševanja emisij toplogrednih plinov. Termoenergetika je leta 2007 prejela 5.799.216 emisijskih kuponov, kar je več kot dve tretjini vseh v Sloveniji razdeljenih kuponov. V primerjavi z letom 2005 je količina prejetih emisijskih kuponov v termoenergetiki manjša za 10,6 odstotka, v primerjavi z letom 2006 pa za 6,6 odstotka. Glede na dejanske emisije in cene emisijskih kuponov na trgu lahko sklepamo, da cena emisijskih kuponov ni pomembneje vplivala na ceno proizvedene električne energije v Sloveniji.

ŠTEVILO DODELJENIH EMISIJSKIH KUPONOV V OBDOBJU 2005–2007

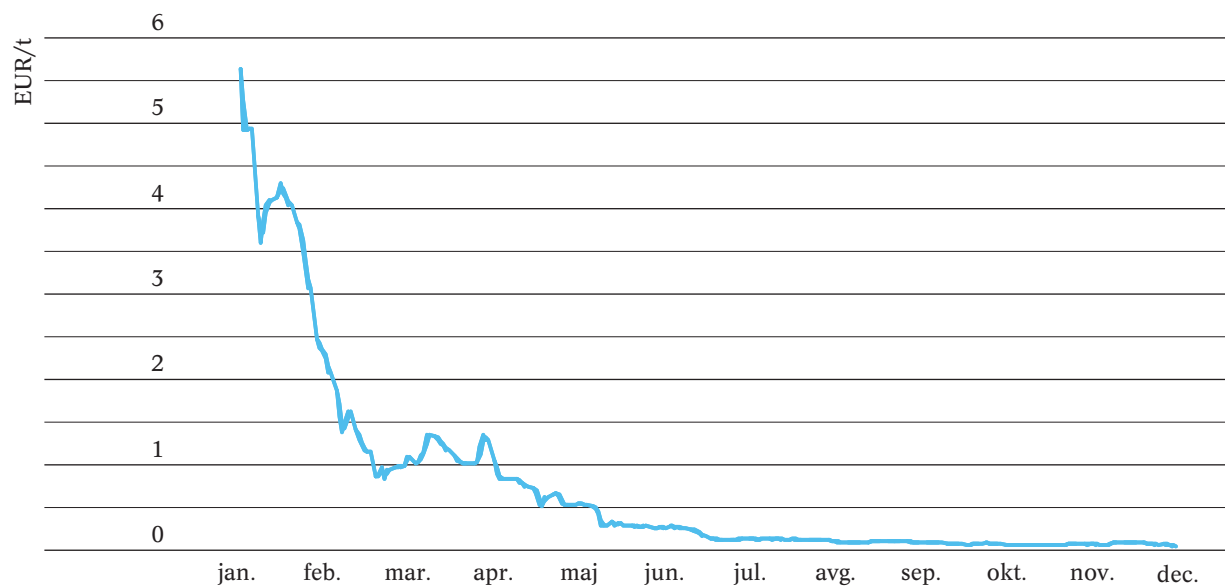

Termoelektrarne

Drugi

VIR: DRŽAVNI NAČRT RAZDELITVE EMISIJSKIH KUPONOV

GIBANJE CENE EMISIJSKIH KUPONOV PRVEGA TRGOVALNEGA OBDOBJA V LETU 2007 NA BORZI EEX

VIR: EEX

Na evropskem trgu se je v letu 2007 nadaljevalo padanje cene emisijskih kuponov iz prvega trgovalnega obdobja, ki se je približala vrednosti nič, cena kuponov za drugo trgovalno obdobje, 2008–2012, pa je preseгла 20 evrov za tono CO₂. Vzroke za tako nizko ceno emisijskih kuponov iz prvega trgovalnega obdobja lahko iščemo v njihovem prevelikem številu glede na dejanske emisije in v dejstvu, da emisijskih kuponov iz prvega trgovalnega obdobja ni bilo mogoče prenesti v drugo trgovalno obdobje.

Evropska komisija je leta 2007 potrdila predloge državnih načrtov razdelitve emisijskih kuponov za drugo trgovalno obdobje, 2008–2012, za vse države članice. Tudi tokrat v slovenskem načrtu največji delež emisijskih kuponov pripada termoelektiki. Ker so cene emisijskih kuponov na trgu za drugo trgovalno obdobje višje od tistih ob koncu prvega, lahko pričakujemo, da bo to vplivalo tudi na višjo ceno električne energije, proizvedene v termoelektarnah.

4.3.1.4 POTRDLA O IZVORU ELEKTRIČNE ENERGIJE IN CERTIFIKATI RECS

Agencija izdaja potrdila o izvoru električne energije iz obnovljivih virov in iz objektov soproizvodnje z visokim izkoristkom v Sloveniji. Izdajanje poteka na podlagi določil EZ in vladne uredbe o izdajanju potrdil o izvoru električne energije.

Leta 2007 so se predpisi spremenili zaradi uvajanja določil evropske direktive o spodbujanju soproizvodnje, ki temelji na rabi koristne toplote (2004/8/ES). V Uradnem listu EU je bil 6. februarja 2007 objavljen sklep Evropske komisije št. 2007/74/EK, ki vsebuje tudi matriko referenčnih vrednosti izkoristkov pri ločeni proizvodnji toplote in električne energije, pripravljeno na podlagi določil direktive. To matriko je bilo treba od 6. avgusta 2007 upoštevati pri izdaji potrdil o izvoru električne energije iz objektov soproizvodnje z visokim izkoristkom. Zato je bila spremenjena vladna uredba o pogojih za pridobitev statusa kvalificiranega proizvajalca električne energije, ki vsebuje tudi omenjeno matriko referenčnih vrednosti.

Agencija je kot članica mednarodnega združenja izdajateljev certifikatov (Association of Issuing Bodies, AIB) v letu 2007 pridobila tudi model CHP-GO za določanje količine električne energije v soproizvodnih objektih, za katero je mogoče izdati potrdila o izvoru.

Leta 2007 je agencija izdala potrdila o izvoru za 2.348.449.592 kWh električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov. Ta potrdila so se v glavnem izdala za dokazovanje porekla energije pri izvozu električne energije na tuje trge.

V Sloveniji so se potrdila o izvoru uporabljala le za dokazovanje sestave proizvodnih virov električne energije dobaviteljev, za dokazovanje porekla pri blagovnih znamkah električne energije pa se niso uporabljala. Agencija leta 2007 ni izdala nobenega potrdila o izvoru za električno energijo iz soproizvodnje z visokim izkoristkom.

Agencija že od leta 2004 izdaja tudi zelene oziroma tržne certifikate RECS (Renewable Energy Certification System). V mednarodnem sistemu RECS so člani predpisali postopke, ki določajo izvor in sledljivost trgovanja z električno energijo.

Agencija je polnopravna članica AIB. Leta 2007 je izdala 31.570 certifikatov RECS, unovčenih (uporabljenih) pa jih je bilo 31.653. Certifikat RECS je dokaz za proizvedeno 1 MWh električne energije iz elektrarn, ki uporabljajo obnovljive vire energije. S certifikati RECS dobavitelji v Sloveniji dokazuje produkt Modra energija.

4.3.1.5 STOPNJA KONKURENČNOSTI PROIZVODNIH PODJETIJ

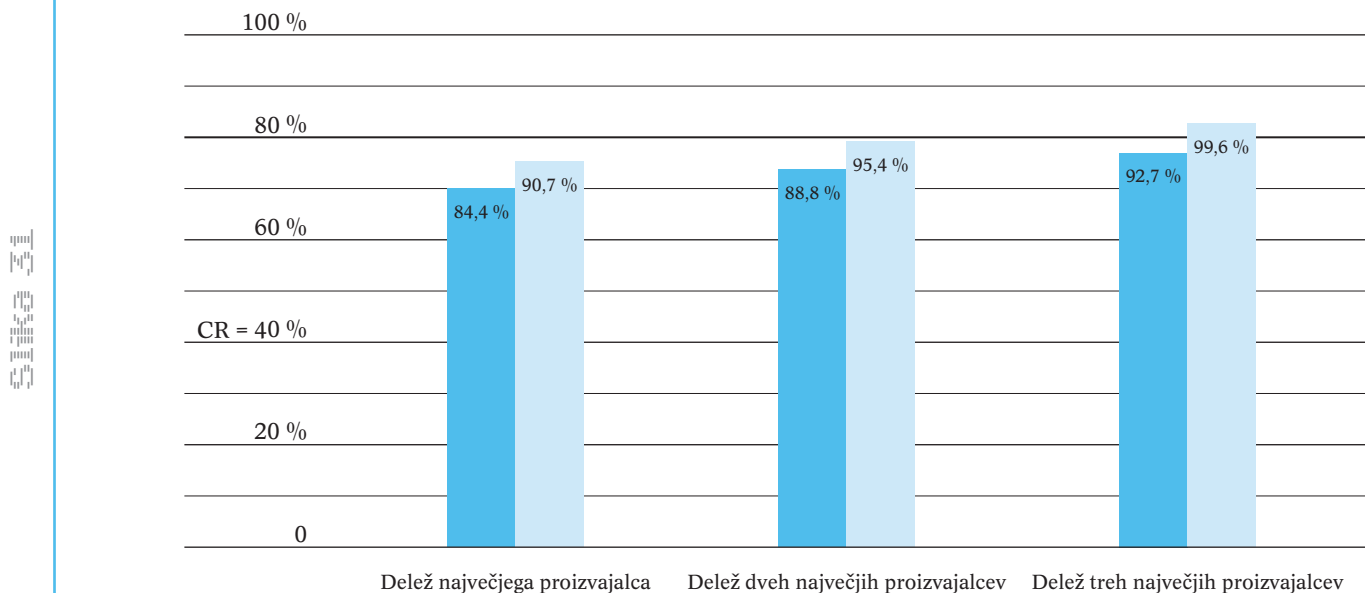
Koncentracija v panogi je pomemben kazalnik tržne strukture. S stopnjo koncentracije označujemo skupni tržni delež največjih podjetij v panogi in merimo stopnjo tržne dominacije oziroma oligopola. Nanjo vplivata predvsem dva dejavnika – število podjetij na trgu in njihova relativna velikost. Ker je stopnja koncentracije vsota tržnih deležev izbranega števila (n) največjih podjetij na trgu, razporeditve tržne moči ne pojasnjuje v celoti. Stopnjo koncentracije za izbrano število največjih podjetij označimo s CR_n .

V Sloveniji ima na podlagi Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence udeleženec prevladujoč položaj na trgu, če njegov tržni delež preseže 40 odstotkov. Izjemno pomembna je koncentracija proizvodnje.

Na slikah so prikazani trije različni kazalniki stopnje koncentracije v Sloveniji, in sicer tržni delež največjega proizvajalca (CR_1), tržni delež dveh največjih proizvajalcev (CR_2) in tržni delež treh največjih proizvajalcev (CR_3).

Slika 31 prikazuje kazalnike CR glede na inštalirano moč ter ločeno za vse proizvajalce v Sloveniji in za proizvajalce na prenosnem omrežju (upoštevane je 50 odstotkov inštalirane moči NEK).

KUMULATIVNI DELEŽI ENEGA (CR_1), DVEH (CR_2) IN TREH (CR_3) NAJVEČJIH PROIZVAJALCEV NA TRGU GLEDE NA INŠTALIRANO MOČ (50 ODSOTKOV PROIZVODNJE NEK)

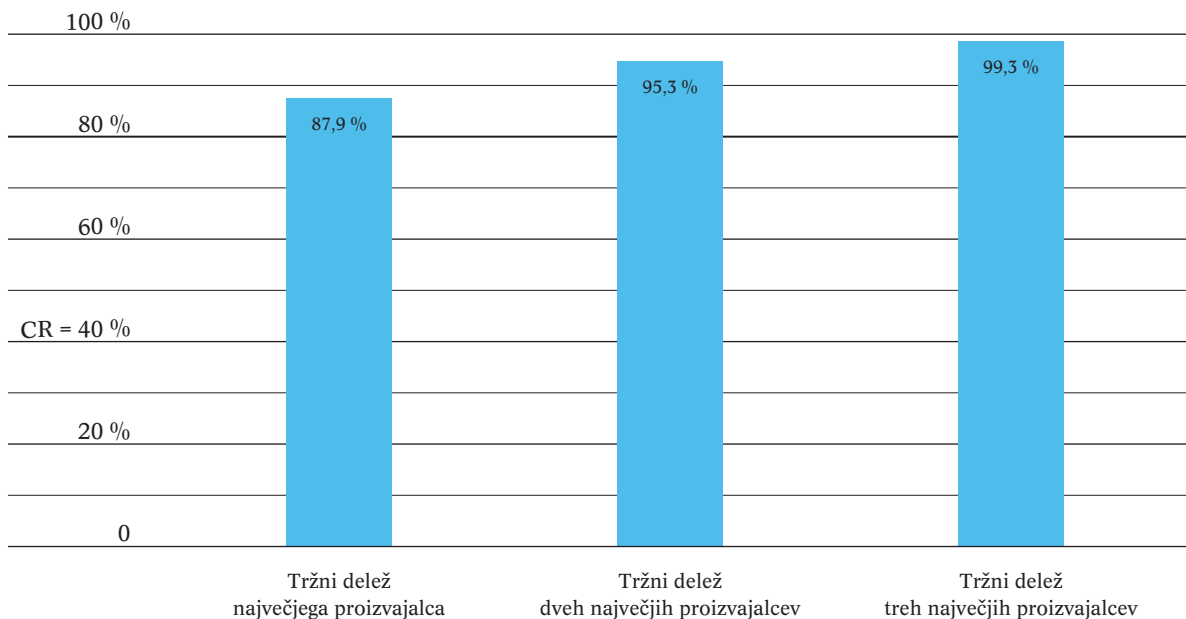
Delež - vsi proizvajalci v RS

Delež - proizvajalci na prenosnem omrežju

VIRI: PODATKI PODJETIJ

Slika 32 prikazuje kazalnike stopnje koncentracije (CR_n) glede na proizvedeno električno energijo (upoštevane je 50 odstotkov energije, pridobljene iz NEK).

KUMULATIVNI DELEŽI ENEGA (CR₁), DVEH (CR₂) IN TREH (CR₃) NAJVEČJIH PROIZVAJALCEV NA TRGU GLEDE NA PROIZVODNJO ELEKTRIČNE ENERGIJE (50 ODSOTKOV PROIZVODNJE NEK)

VIRI: PODATKI PODJETIJ

HSE, katerega tržni delež močno presega 40 odstotkov (CR₁), je bil tudi v letu 2007 prevladujoče proizvodno podjetje. Ker je razpolagal tudi z večino proizvodnje iz NEK, se je njegov tržni delež močno povečal glede na delež v letu 2006, ko smo NEK obravnavali kot samostojnega proizvajalca, ni pa še presegel meje 90 odstotkov, kar bi izkazovalo stanje monopola. Delež treh največjih proizvajalcev električne energije na prenosnem omrežju (CR₃) pa presega 99 odstotkov, torej imamo na proizvodnem trgu skrajno tesen oligopol.

Hirshmann-Herfindahlov indeks (HHI) upošteva število vseh podjetij na trgu in njihovo relativno velikost. Podjetja z manjšim tržnim deležem imajo manjšo utež. Če je vrednost HHI manjša od 1000, kaže nizko koncentracijo, vrednost med 1000 in 1800 srednjo, nad 1800 pa visoko koncentracijo trga. Visoka koncentracija pomeni majhno število udeležencev trga z velikimi tržnimi deleži. Indeksi HHI so izračunani na podlagi skupne inštalirane moči, inštalirane moči na prenosnem omrežju in na podlagi proizvedene električne energije ob upoštevanju 50 odstotkov proizvodnje NEK. Stanje v letu 2007 prikazujeta tabeli 15 in 16.

INDEKS HHI GLEDE NA INŠTALIRANO MOČ PROIZVAJALCEV, KI SO UDELEŽENI NA SLOVENSKEM TRGU

PROIZVAJALEC	HHI PO INŠTALIRANI MOČI – SKUPAJ RS	HHI PO INŠTALIRANI MOČI – NA PRENOSNEM OMREŽJU
HSE	7.125,9	8.223,9
GEN energija	19,3	22,3
TE-TOL	15,2	17,6
Drugi manjši proizvajalci (na prenosnem omrežju)	0,1	0,2
Drugi manjši proizvajalci (na distribucijskem omrežju)	47,8	-
Skupaj v Sloveniji	7.208	-
Na prenosnem omrežju	-	8.264

VIRI: PODATKI PODJETIJ

INDEKS HHI GLEDE NA PROIZVODNJO PROIZVAJALCEV NA PRENOSNEM OMREŽJU

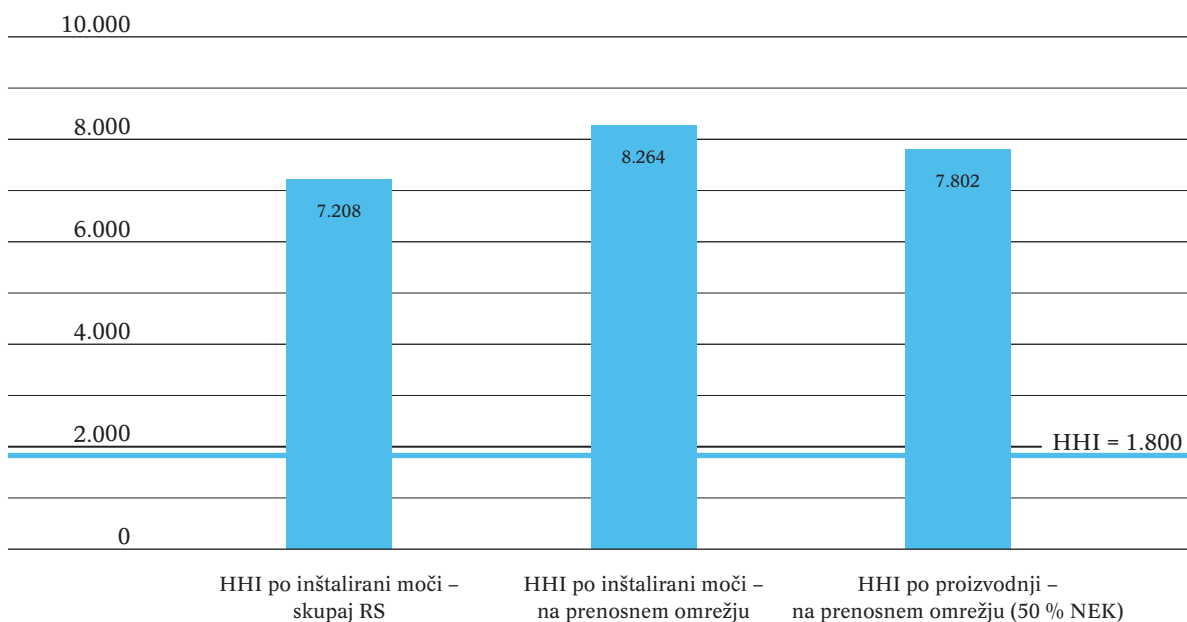
PROIZVAJALEC	HHI PO PROIZVODNJI – NA PRENOSNEM OMREŽJU (50 ODSOTKOV PROIZVODNJE NEK)
HSE	7.731
GEN energija	54
TE-TOL	16
Drugi manjši proizvajalci	1
Skupaj	7.802

VIRI: PODATKI PODJETIJ

V letu 2007 so bili glede na leto pred tem močno povečani tudi indeksi HHI, saj NEK ne upoštevamo kot samostojnega proizvajalca; indeksi močno presegajo zgornjo mejo srednje koncentracije (HHI = 1800) in torej kažejo na prevladujoč položaj proizvajalcev, združenih v HSE, pri proizvodnji električne energije in pri zagotavljanju večine sistemskih storitev.

Iz vrednosti obeh indeksov se vidi, da konkurence na proizvodnem trgu v Sloveniji tako rekoč ni, pogoji zanjo pa se bodo začeli vzpostavljati, ko bo podjetje GEN energija, ki vzpostavlja drugi proizvodni steber na veleprodajnem trgu, razpolagalo s celotnim slovenskim deležem proizvodnje NEK ter s proizvodnjo Savskih elektrarn Ljubljana in Termoelektrarne Brestanica.

INDEKSI HHI PROIZVODNIH PODJETIJ ELEKTRIČNE ENERGIJE

VIRI: PODATKI PODJETIJ

4.3.1.6 ZAGOTAVLJANJE SISTEMSKIH STORITEV

Sistemske storitve so storitve, ki jih mora zagotavljati sistemski operater prenosnega omrežja z namenom, da zagotovi normalno obratovanje omrežja. Sistemske storitve na ravni slovenskega elektroenergetskega sistema zagotavlja SOPO, na posameznih delih distribucijskega omrežja pa tudi sistemski operater distribucijskega omrežja. Skladno s Sistemskimi obratovalnimi navodili za prenosno omrežje električne energije (Uradni list RS, št. 49/2007) SOPO pri zagotavljanju sigurnega obratovanja elektroenergetskega sistema uporablja naslednje sistemske storitve:

- regulacijo frekvence in moči (primarno, sekundarno in terciarno),
- regulacijo napetosti,
- pokrivanje odstopanj dejanskih izmenjav regulacijskega območja od načrtovanih vrednosti,
- zagon agregata brez zunanega napajanja,
- pokrivanje tehničnih izgub, ki nastanejo v prenosnem omrežju,
- razbremenjevanje omrežja.

Ponudniki sistemskih storitev so praviloma proizvajalci električne energije oziroma v njihovem imenu trgovci. Le sistemske storitve

zagotavljanja rezerve za terciarno regulacijo lahko ponudijo tudi odjemalci električne energije, saj je to storitev mogoče izvajati tudi z zmanjšanjem odjema električne energije. Ponudniki sistemskih storitev primarne in sekundarne regulacije frekvence in moči, zagotavljanja napetostne regulacije in zagotavljanja zagona brez zunanega napajanja so bila leta 2007 podjetja s proizvodnimi viri na območju Slovenije. Zagotavljanje terciarne regulacije frekvence in moči ter pokrivanja izgub v prenosnem omrežju so ponujali tudi ponudniki iz tujine. Večji odjemalci niso samostojno nastopali na razpisu za zagotavljanje rezerve za terciarno regulacijo, saj je bila ta rezerva vključena v ponudbe, ki so jih poslali njihovi dobavitelji, in so zajemale tako rezervo v proizvodnih objektih kot možnosti za začasno zmanjšanje odjema pri odjemalcih. Sistemske storitve razbremenjevanja omrežja s prerazporejanjem angažiranih proizvodnih virov SOPO v letu 2007 ni izvajal.

Za zakup sistemskih storitev za leto 2007 sta bila uporabljena dva postopka. Prvi način je bil uporabljen za sistemske storitve, ki jih zagotavljajo domači ponudniki, drugi pa za tiste, ki jih zagotavljajo tuji. Za sistemske storitve, ki jih zagotavljajo domači ponudniki, je SOPO objavil povpraševanje. To se je nanašalo na zagotavljanje rezerve za sekundarno regulacijo,

60 odstotkov potrebne rezerve za terciarno regulacijo, zagotavljanje regulacije napetosti in zagona brez prisotnosti zunanjega napajanja. Na podlagi potreb in prejetih ponudb je SOPO z domačimi dobavitelji sklenil pogodbe o zagotavljanju sistemskih storitev. Tuji ponudniki sistemskih storitev za zagotavljanje 40 odstotkov

potrebne rezerve za terciarno regulacijo (skupaj 145 MW) pa so bili izbrani na podlagi dražbe. SOPO je zainteresirane ponudnike povabil k oddaji ponudbe. Dražbo za nakup terciarne rezerve je SOPO izvedel 14. decembra 2006. Končne rezultate nakupa rezervne moči za zagotavljanje sistemskih storitev v letu 2007 prikazuje tabela 17.

KOLIČINSKI PREGLED ZAKUPLJENE REZERVNE MOČI

IZBRANI PONUDNIK	TERCIARNA REZERVA (MW)	SEKUNDARNA REZERVA (MW)
HSE	163	67
TET	29	10
TE-TOL	8	3
EFT	145	-
Skupaj	345	80

VIR: ELES

4.3.1.7 TRGOVANJE NA ORGANIZIRANEM TRGU

Podjetja za proizvodnjo električne energije in trgovci so leta 2007 še vedno večji del trgovanja opravljali na podlagi dvostranskih pogodb. Delež organiziranega trgovanja na borzah se tudi v letu 2007 ni bistveno povečal. Posebej to velja za slovensko borzo, kjer je bila cena električne energije še vedno oblikovana na premajhnem številu sklenjenih trgovanj. Zato trgovci in dobavitelji največkrat upoštevajo dogajanje na največji evropski borzi EEX.

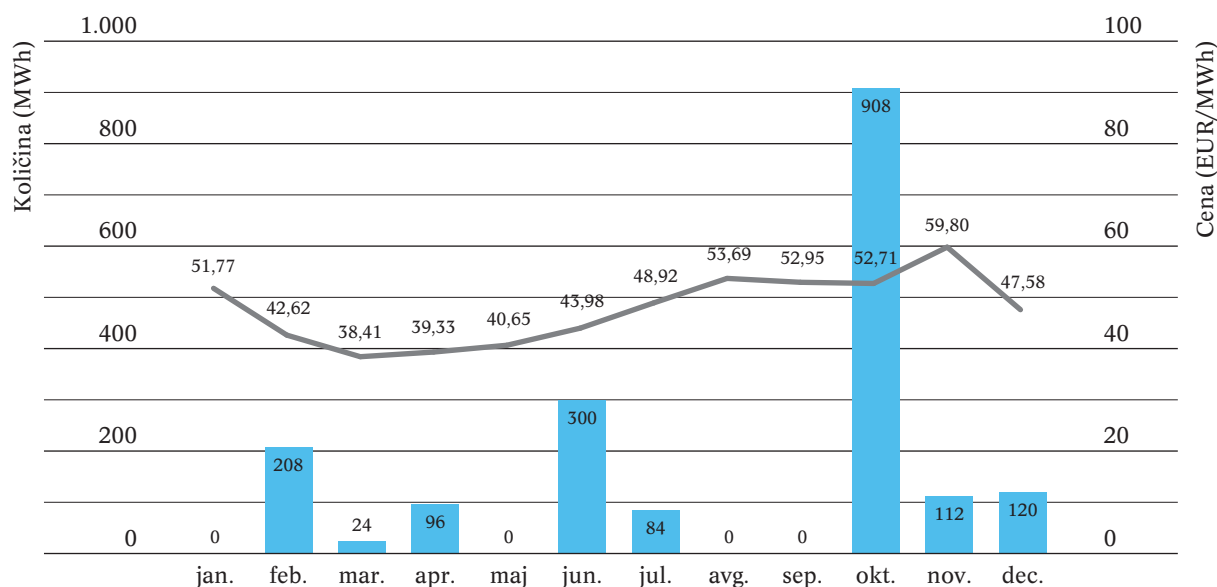
4.3.1.7.1 CENE IN OBSEG TRGOVANJA NA BORZI ELEKTRIČNE ENERGIJE

Tudi v letu 2007 so udeleženci trgovanja na Borzenu, organizatorju trga z električno energijo,

d. o. o., imeli možnost vsak delovni dan trgovati z električno energijo za dobavo v naslednjem dnevu. Na podlagi sprejetih pravil je trgovanje na dnevnem trgu potekalo vsak delavnik od 6. ure do 10.30. Udeleženci trgovanja so lahko sodelovali pri sprotnem in avkcijskem trgovanju. Pri sprotnem trgovanju so trgovali s petimi standardiziranimi produkti, in sicer s pasovno, trapezno, evrotrapezno, nočno in evronočno energijo, pri avkcijskem trgovanju pa s produkti urne energije.

V letu 2007 je na borzi električne energije sodelovalo 15 polnopravnih članov, ki so na letni ravni dosegli obseg trgovanja 1852 MWh, kar je za dve tretjini večji promet na dnevnem trgu kot leto pred tem, pomeni pa 0,014 odstotka slovenske porabe.

GIBANJE MESEČNIH KOLIČIN IN CEN SKLENJENIH POSLOV NA DNEVNEM TRGU V LETU 2007

Dnevni trg v MWh

Povprečna cena sklenjenih poslov na dnevnem trgu v EUR/MWh

VIR: BORZEN

Leta 2007 je bilo na dnevnem trgu sklenjenih 33 poslov za skupaj 1852 MWh električne energije, podanih pa je bilo 395 ponudb. Največ ponudb, kar dve tretjini, je bilo za produkt pasovne energije; z njo so sklenili posle v skupni količini 1224 MWh. Sledili so produkti evrotrapezne, nočne in evronočne energije. Delež vsakega od njih je znašal približno deset odstotkov celotnega letnega obsega trgovanja. S produktom urne energije v letu 2007 ni bil sklenjen noben posel.

Celoten obseg trgovanja se je v primerjavi z letom 2006 povečal za 700 MWh. Največji mesečni obseg je bil dosežen oktobra, ko so udeleženci trgovanja sklenili za 908 MWh poslov, kar je 49 odstotkov celotnega obsega trgovanja v letu 2007.

Vrednosti indeksa SLOeX prikazujejo gibanje povprečnih cen na organiziranem dnevnem trgu in so izračunane kot tehtana aritmetična sredina cen in količin vseh poslov, sklenjenih na borzi na določen dan. Povprečni indeks SLOeX je za leto 2007 znašal 47,7 EUR/MWh in je bil za 22,7

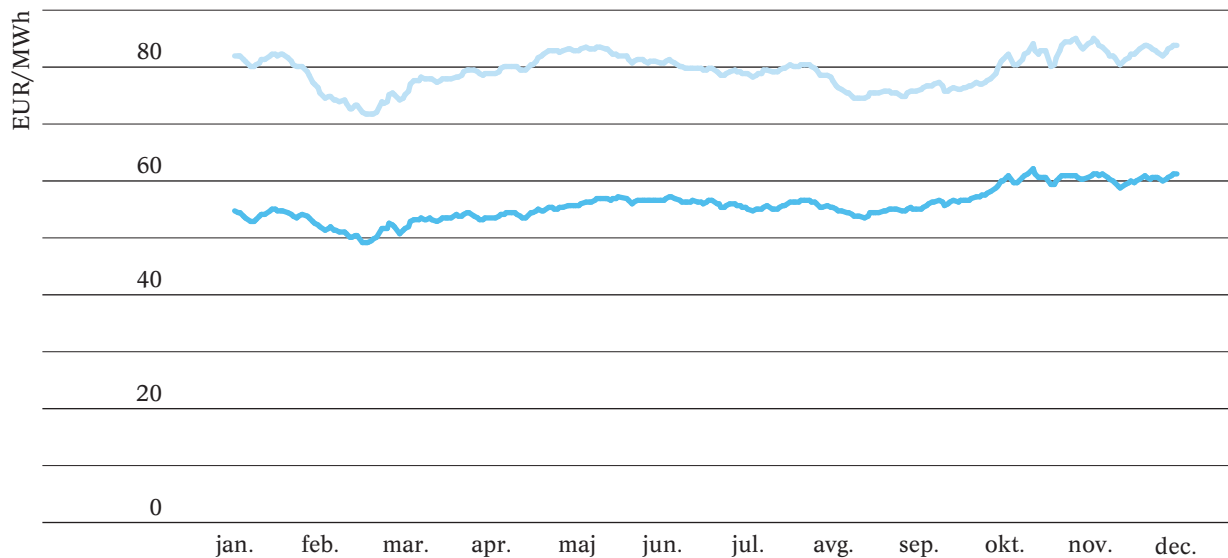
odstotka nižji kot v letu 2006. Najnižja vrednost indeksa je bila dosežena v marcu (38,41 EUR/MWh), najvišja pa v novembru (59,8 EUR/MWh). Cena pasovne energije je bila najvišja v oktobru (64,04 EUR/MWh), ko je bilo na dnevnem trgu sklenjenih tudi največ poslov.

Obseg trgovanja na slovenski borzi z električno energijo je majhen, še posebej to velja za obdobje od leta 2005. Spodbudna pa sta bila v letu 2007 povečanje števila bilančnih skupin tujih podjetij na slovenskem trgu električne energije in vstop nekaterih od njih tudi na borzo električne energije.

4.3.1.7.2 CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE V DRŽAVAH EU

Cene električne energije so se v državah EU višale tudi v letu 2007. Reprezentativen indikator teh cen je cenovni indeks na borzi EEX. Cena pasovne energije na evropski borzi, dobavljive v letu 2008, je presegla 60 EUR/MWh, cena evrotrapezne električne energije pa je segla vse do 85 EUR/MWh.

GIBANJE CEN PRODUKTOV V LETU 2007 NA TERMINSKEM TRGU ZA PASOVNO IN TRAPEZNO ELEKTRIČNO ENERGIJO, DOBAVLJIVO V LETU 2008

Pasovna 2008

Evrotrapezna 2008

VIR: EEX

4.3.1.8 STOPNJA INTEGRACIJE TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO S SOSEDNJIMI DRŽAVAMI

Slovenski trg z električno energijo je vpet med tri različne regionalne trge z zelo različnimi cenami energije. To so trgi Srednje vzhodne Evrope (Nemčija, Avstrija, Poljska, Češka, Slovaška in Madžarska), italijanski trg in trg Jugovzhodne Evrope. Na trgu Jugovzhodne Evrope je v letu 2007 prišlo do večjih primanjkljajev električne energije, kar je privedlo do znatnega zviševanja cen v regiji. Na italijanskem trgu, na katerem primanjkuje več tisoč MW proizvodnih zmogljivosti, že več let vladajo podobne razmere. Na trgu Srednje vzhodne Evrope so določeni presežki proizvodnih zmogljivosti (Poljska in Češka), električna energija pa je bila cenejša kot v Italiji in na trgih Jugovzhodne Evrope. Na trgu Srednje vzhodne Evrope deluje tudi nemška borza električne energije EEX s sedežem v Leipzigu, ki je zaradi svoje likvidnosti in razpoložljivih prenosnih zmogljivosti med Slovenijo in Nemčijo zanimiva tudi za slovenske udeležence trga.

V letu 2007 se je število udeležencev na slovenskem veleprodajnem trgu znatno povečalo, kar je predvsem posledica sprememb slovenske

zakonodaje. Udeleženci na slovenskem trgu električne energije, ki ne dobavljajo energije končnim odjemalcem, namreč ne potrebujejo več licence za trgovanje oziroma podružnice v Sloveniji. Večina teh trgovcev je nastopala tudi na vseh treh Sloveniji sosednjih trgih. Manjkajoče količine za Slovenijo potrebne električne energije so kupovali na trgih Srednje vzhodne Evrope, v primeru občasnih presežkov pa tudi na trgih Jugovzhodne Evrope. Energijo so v okviru omejenih razpoložljivih ČPZ tudi izvažali na italijanski trg, ko so bile cene visoke na nemško-avstrijskem trgu, pa še na to območje. Slovenski trgovci so električno energijo občasno uvažali tudi iz Italije.

Celoten izvoz iz Slovenije je leta 2007 znašal 5683 GWh električne energije. V celotnem izvozu je zajet tudi izvoz polovice električne energije, ki jo je proizvedla jedrska elektrarna v Krškem in ki po meddržavni pogodbi pripada Republiki Hrvaški. Dejanski izvoz električne energije je leta 2007 znašal 3167 GWh. V istem obdobju je Slovenija uvozila skupaj 6106 GWh električne energije. Razlika med uvoženimi in izvoženimi količinami pomeni količino električne energije, ki so jo slovenski dobavitelji v letu 2007 morali uvoziti za

pokrivanje domačih potreb – to je 2939 GWh ali 21,2 odstotka celotne slovenske porabe električne energije. Večina uvožene električne energije je v Slovenijo prišla iz Avstrije (3616 GWh), večina izvoza pa je bilo v Italijo (2281 GWh). Cene električne energije na slovenskem veleprodajnem trgu so v veliki meri sledile cenam, doseženim na nemški borzi EEX, med drugim tudi zato, ker v drugih državah v regiji ni likvidne borze z električno energijo.

V letu 2007 je slovenski regulator sodeloval pri delu v obeh regijah - Srednja vzhodna Evropa in Srednja južna Evropa (glej poglavje 3.2.5). Integracija trga v obeh regijah se povečuje predvsem s skupnim in čedalje bolj koordiniranim dodeljevanjem ČPZ.

V regiji Srednja vzhodna Evropa se je leta 2007 pripravljala prehod na nov način dodeljevanja ČPZ, ki bo namesto na podlagi dosedanje metodologije ETSO neto prenosnih zmogljivosti (NTC) potekalo na podlagi dejanskih pretokov v omrežju. Za potrebe skupnega dodeljevanja ČPZ je predvidena vzpostavitev skupne dražbene hiše. Začetek skupnega izvajanja dražb je predviden ob koncu leta 2008, ko naj bi bila izvedena skupna letna dražba za leto 2009.

V regiji Srednja južna Evropa je v letu 2007 delo potekalo predvsem na usklajevanju dražbenih pravil za regijo. Tako so bila pripravljena skupna pravila dražb za leto 2008. Pravila še niso povsem poenotena za vse meje.

4.3.2 DOBAVA IN MALOPRODAJNI TRG

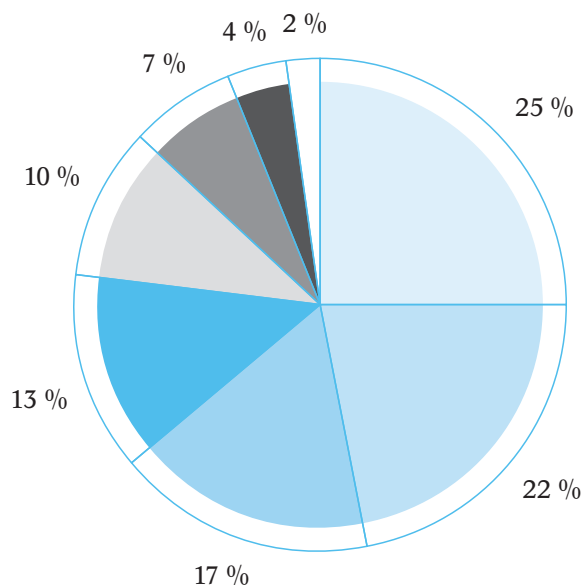
Do 30. junija 2007 so imeli pravico izbirati dobavitelja električne energije vsi odjemalci razen gospodinjskih. Tem so električno energijo dobavljali izvajalci GJS dobava tarifnim odjemalcem po tarifnem sistemu. Od 1. julija 2007 tudi gospodinjski odjemalci lahko izbirajo svojega dobavitelja in so oskrbovani po tržnih načelih.

4.3.2.1 DOBAVITELJI NA MALOPRODAJNEM TRGU

Na maloprodajnem trgu je bilo v letu 2007 dejavnih štirinajst dobaviteljev električne energije, ki so na podlagi pogodb dobavljali električno energijo sedmim odjemalcem, priključenim na prenosno omrežje, in 893.652 odjemalcem, priključenim na distribucijsko omrežje. Električno energijo je bilo mogoče kupovati tudi na borzah z električno energijo, v Sloveniji na Borzenju, na tujih borzah pa ob upoštevanju zmogljivosti oziroma zasedenosti čezmejnih prenosnih poti.

TRŽNI DELEŽI DOBAVITELJEV ELEKTRIČNE ENERGIJE OB KONCU LETA 2007

Elektro Ljubljana, d. d.
HSE, d. o. o.
Elektro Maribor, d. d.
Elektro Celje, d. d.
Elektro Primorska, d. d.
Elektro Gorenjska, d. d.
GEN-I, d. o. o.
Drugi

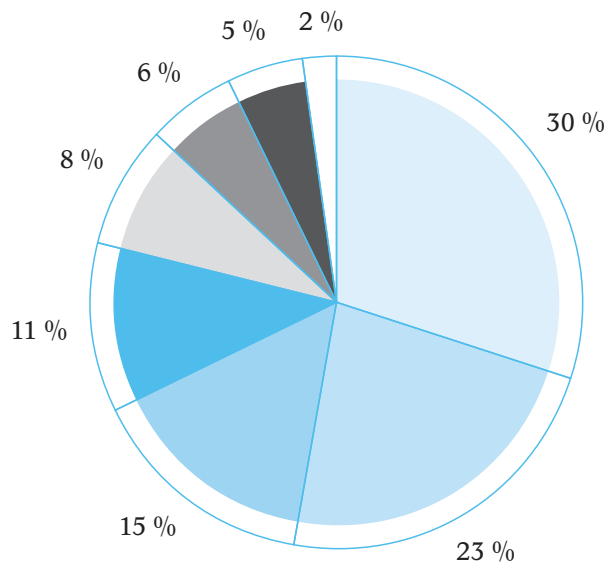

Leta 2007 je bilo odjemalcem v Sloveniji dobavljenih 13 TWh električne energije. Največji tržni delež je imel še vedno HSE, med dobavitelje,

ki dosegajo vsaj 3-odstotni tržni delež, pa se je uvrstilo tudi podjetje GEN-I, d. o. o.

TRŽNI DELEŽI DOBAVITELJEV NEGOSPODINJSKIM ODJEMALCEM

HSE, d. o. o.
Elektro Ljubljana, d. d.
Elektro Maribor, d. d.
Elektro Celje, d. d.
Elektro Primorska, d. d.
Elektro Gorenjska, d. d.
GEN-I, d. o. o.
Drugi

VIRA: SODO, ELES

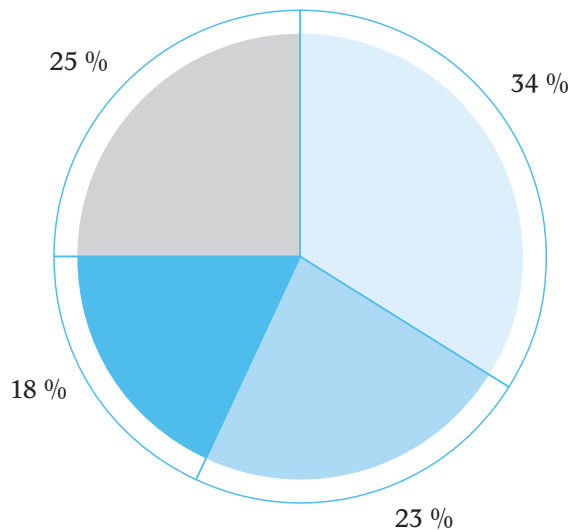
V skupini dobave negospodinjskim odjemalcem se je zmanjšal tržni delež HSE, kar je predvsem posledica naraščanja tržnega deleža podjetij

GEN-I, d. o. o., Elektro Celje, d. d., in Elektro Primorska, d. d.

TRŽNI DELEŽI DOBAVITELJEV ODJEMALCEM Z LETNO PORABO DO 50 MWh

Elektro Ljubljana, d. d.
Elektro Maribor, d. d.
Elektro Celje, d. d.
Drugi

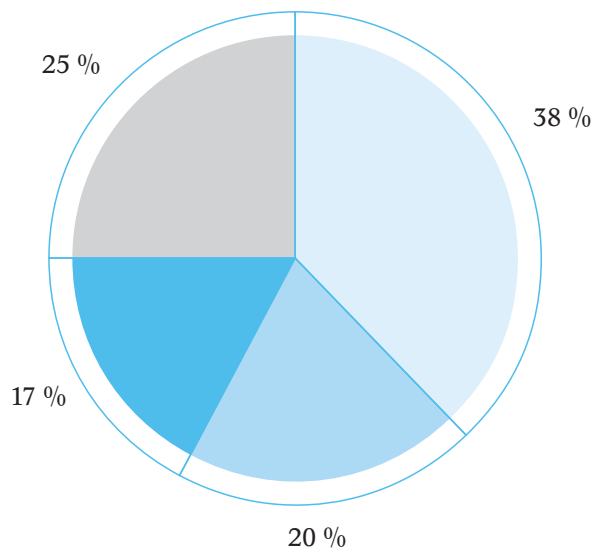

VIRI: PODATKI PODJETIJ

TRŽNI DELEŽI DOBAVITELJEV ODJEMALCEM Z LETNO PORABO OD 50 MWh DO 2 GWh

Elektro Ljubljana, d. d.
Elektro Maribor, d. d.
Elektro Celje, d. d.
Drugi

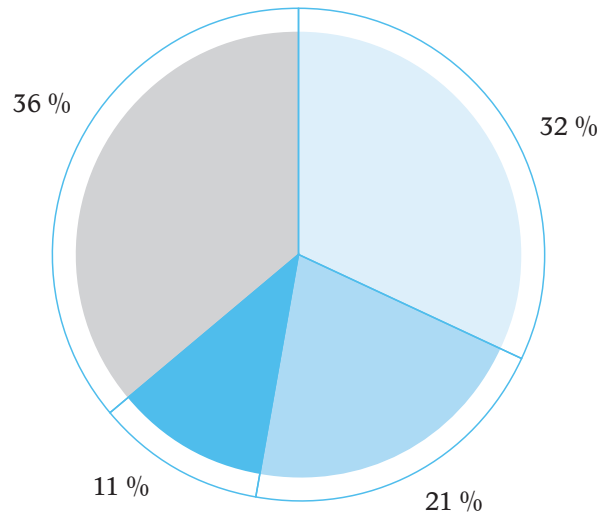

VIRI: PODATKI PODJETIJ

TRŽNI DELEŽI DOBAVITELJEV ODJEMALCEM Z LETNO PORABO NAD 2 GWh

HSE, d. o. o.
Elektro Ljubljana, d. d.
Elektro Primorska, d. d.
Drugi

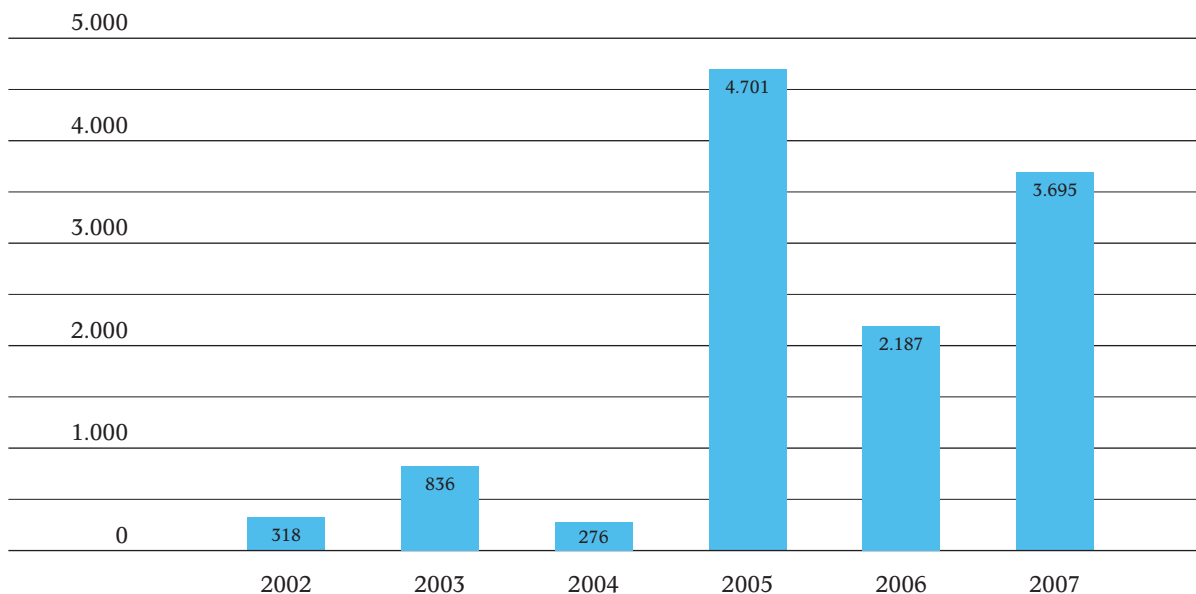
VIRI: PODATKI PODJETIJ

Pri dobavi odjemalcem z letno porabo do 50 MWh so prvi trije dobavitelji še utrdili svoj položaj, saj se je delež drugih dobaviteljev zmanjšal. V segmentu odjemalcev z letno porabo od 50 MWh od 2 GWh se je povečal tržni delež podjetij Elektro Ljubljana,

d. d., in Elektro Celje, d. d. Pri dobavi električne energije odjemalcem z največjo porabo ima največji tržni delež še vedno HSE, sledi mu Elektro Ljubljana, d. d., na tretje mesto pa se je na novo uvrstilo podjetje Elektro Primorska, d. d.

ŠTEVILO ZAMENJAV DOBAVITELJA V OBDOBJU 2002-2007

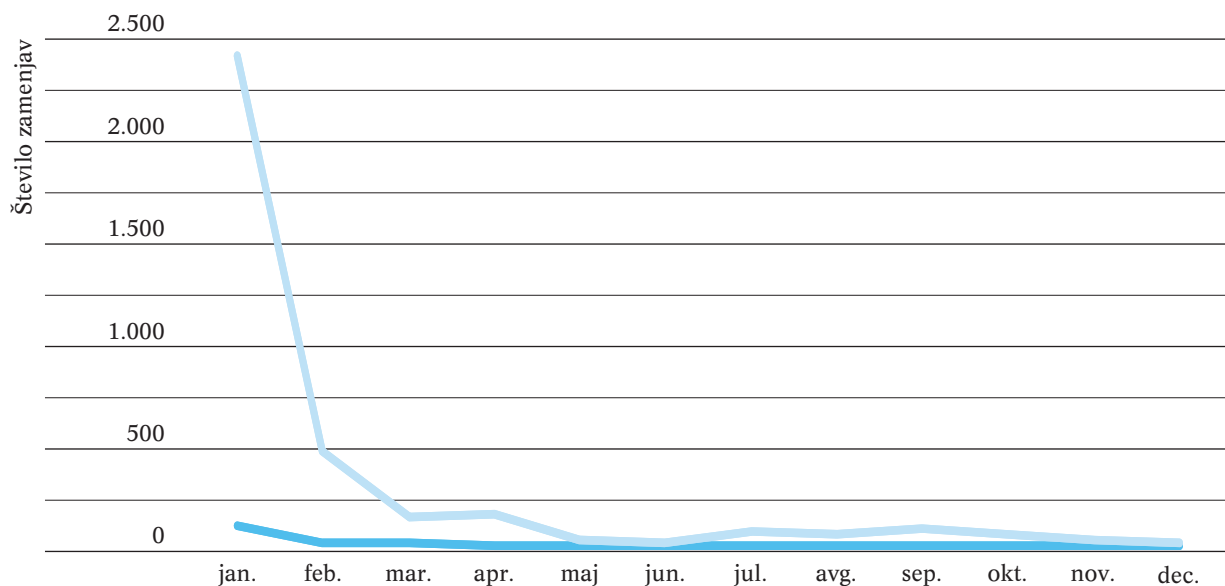

VIRA: SODO, ELES

Dobavitelja je v letu 2007 zamenjalo 3695 odjemalcev, vsi so priključeni na distribucijsko omrežje. Število zamenjav dobavitelja je bilo v letu 2007 v primerjavi z letom 2006 večje za 69 odstotkov. Za zamenjavo dobavitelja se je odločilo

več kot 4,5 odstotka odjemalcev glede na vso električno energijo, posredovano odjemalcem po distribucijskih omrežjih. Glede na vso energijo, porabljeno v Sloveniji, pa je ta delež 3,6-odstoten.

DINAMIKA ZAMENJAV DOBAVITELJA LETA 2007 GLEDE NA ŠTEVILO ODJEMALCEV V DISTRIBUCIJSKIH OMREŽJIH

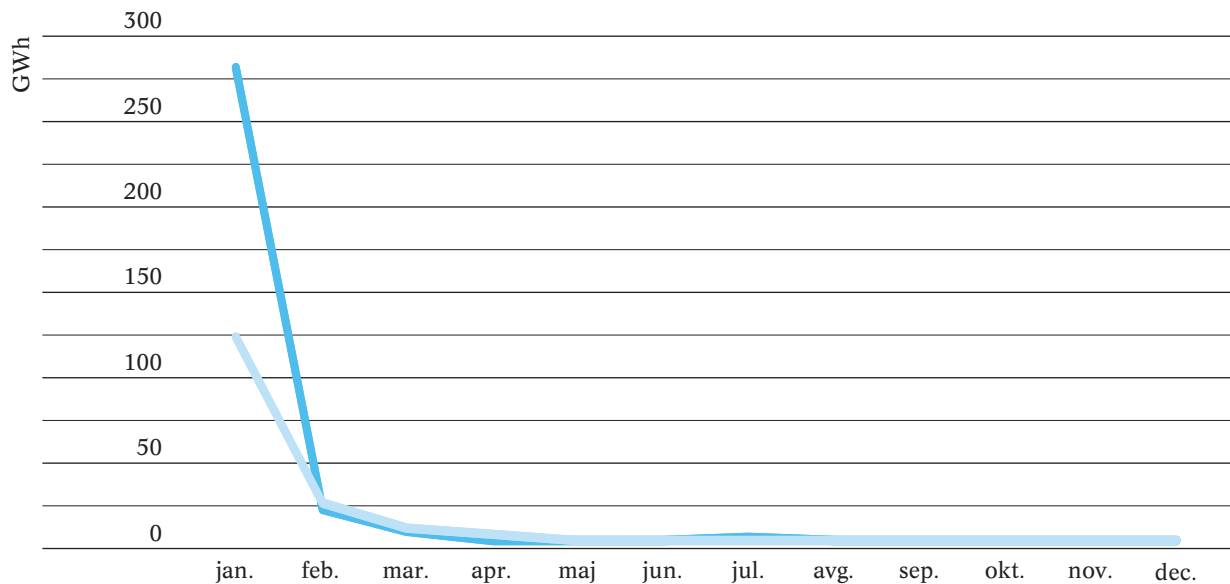

Odjemalci na SN

Odjemalci na NN

VIRA: SODO, ELES

DINAMIKA ZAMENJAV DOBAVITELJA LETA 2007 GLEDE NA KOLIČINO ENERGIJE IZ DISTRIBUCIJSKIH OMREŽIJ

Odjemalci na SN

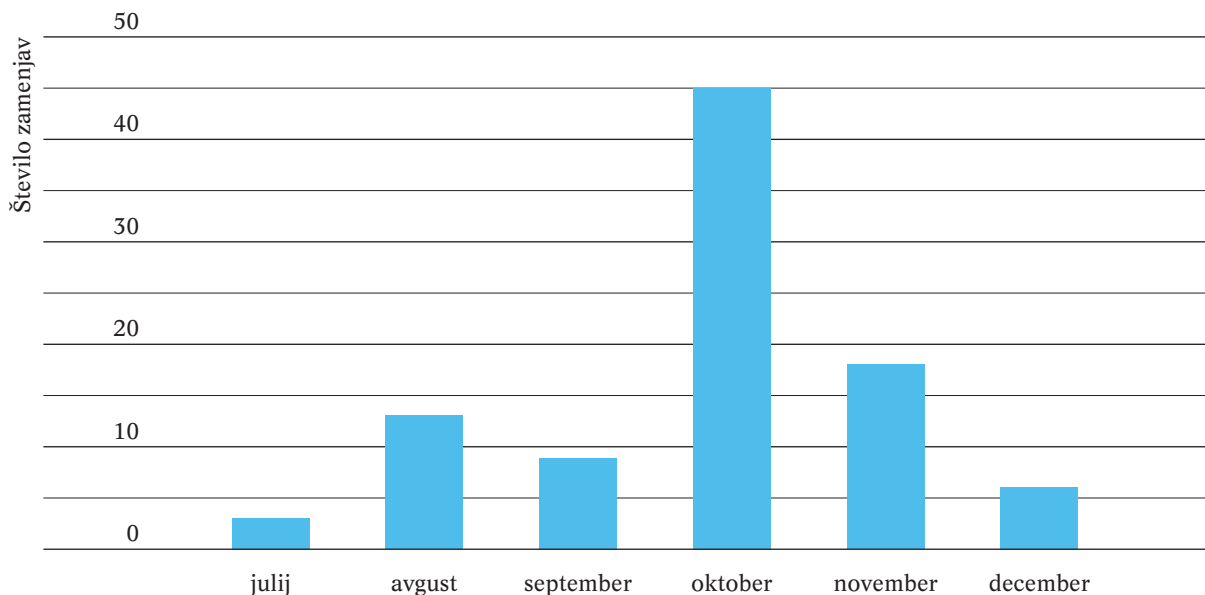
Odjemalci na NN

VIRA: SODO, ELES

Večina odjemalcev se je za zamenjavo dobavitelja odločila na začetku leta, kar kaže na to, da imajo

odjemalci praviloma sklenjene pogodbe do konca leta.

DINAMIKA ZAMENJAV DOBAVITELJA GOSPODINJSKIH ODJEMALCEV V DRUGI POLOVICI LETA 2007

VIRA: SODO, ELES

Po popolnem odprtju trga sredi leta 2007 se je za zamenjavo dobavitelja odločilo 94 gospodinskih odjemalcev električne energije. Vzrok za majhno število zamenjav je bil verjetno v majhnih razlikah v ponudbi. Nastali so novi produkti (tako imenovani različni paketi), cene električne energije v osnovni ponudbi za gospodinske odjemalce pa se tudi po odprtju trga niso bistveno spremenile in so bile pri vseh ponudnikih oziroma dobaviteljih zelo podobne.

4.3.2.2 STOPNJA KONKURENČNOSTI NA MALOPRODAJNEM TRGU

Popolno odprtje trga z električno energijo je odpravilo razlikovanje odjemalcev na upravičene odjemalce in tako imenovane tarifne odjemalce, ki do tedaj niso imeli pravice do izbire dobavitelja. Zato so se v drugi polovici leta 2007 razmere glede stopnje konkurenčnosti na maloprodajnem trgu močno spremenile in so opisane v naslednjih podpoglavjih.

4.3.2.2.1 RAZMERE PRI DELNO ODPRTEM MALOPRODAJNEM TRGU

Tržne deleže dobaviteljev upravičenim odjemalcem na distribucijskih omrežjih (brez gospodinskih odjemalcev), ki se nanašajo na prvo polovico leta 2007, prikazuje tabela 18.

Nobeno od podjetij na maloprodajnem trgu z električno energijo, posredovano po distribucijskem omrežju, v tem obdobju ni imelo prevladujočega položaja, saj njihovi tržni deleži niso presegali 40 odstotkov. Kljub razpršenosti oskrbe je bila koncentracija še vedno visoka, saj vrednost indeksa HHI presega vrednost 1800. Prav tako je razvidno, da je bil tržni delež dobavitelja Elektro Ljubljana, d. d., relativno velik, njegov indeks HHI pa je že presegel zgornjo mejo nizke koncentracije. Z vidika lastništva pa je bila stopnja koncentracije še veliko večja, saj so slovenska distribucijska podjetja v večinski državni lasti.

TRŽNI DELEŽI DOBAVITELJEV UPRAVIČENIM ODJEMALCEM NA DISTRIBUCIJSKEM OMREŽJU V PRVI POLOVICI LETA 2007

DOBAVITELJ	DOBAVA UPRAVIČENIM ODJEMALCEM (GWh)	TRŽNI DELEŽ	HHI
Elektro Ljubljana, d. d.	2.292,2	31,6 %	1.000
Elektro Maribor, d. d.	1.488,4	20,5 %	422
Elektro Celje, d. d.	1.112,3	15,3 %	236
Elektro Primorska, d. d.	820,8	11,3 %	128
Elektro Gorenjska, d. d.	637,5	8,8 %	77
GEN-I, d. o. o.	472,4	6,5 %	42
HSE, d. o. o.	188,9	2,6 %	7
Drugi	234,8	3,2 %	10
Skupaj	7.247,3	100 %	1.923

VIRI: PODATKI PODJETIJ

Celoten trg upravičenih odjemalcev brez gospodinskih odjemalcev sestavlja še trg večjih upravičenih odjemalcev, priključenih na prenosno omrežje. Tržni deleži tudi tukaj ne presegajo 40 odstotkov, torej na trgu ni bilo podjetij

s prevladujočim položajem. Indeks HHI na tem trgu je v letu 2007 dosegel vrednost 1858, kar kaže visoko koncentracijo na tem trgu, ki je že nekoliko presegla zgornjo mejno vrednost srednje stopnje koncentracije (HHI = 1800).

TRŽNI DELEŽI DOBAVITELJEV UPRAVIČENIM ODJEMALCEM V PRVI POLOVICI LETA 2007

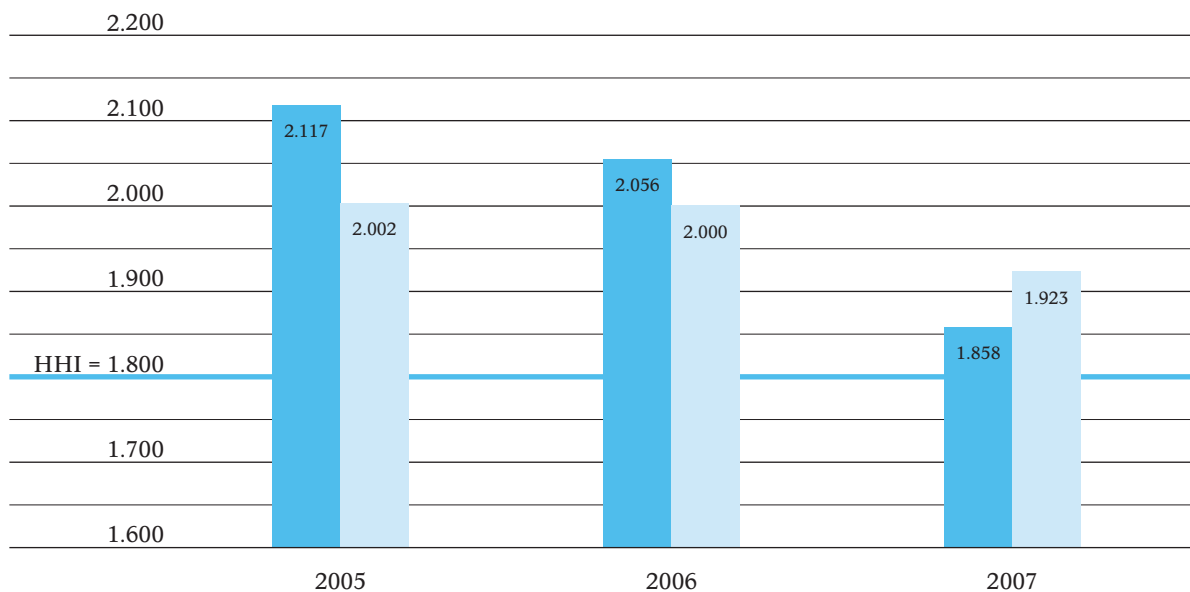
DOBAVITELJ	DOBAVA UPRAVIČENIM ODJEMALCEM (GWh)	TRŽNI DELEŽ	HHI
HSE, d. o. o.	2.877,2	29,0 %	839
Elektro Ljubljana, d. d.	2.292,2	23,1 %	532
Elektro Maribor, d. d.	1.488,4	15,0 %	224
Elektro Celje, d. d.	1.112,3	11,2 %	125
Elektro Primorska, d. d.	820,8	8,3 %	68
Elektro Gorenjska, d. d.	637,5	6,4 %	41
GEN-I, d. o. o.	472,4	4,8 %	23
Drugi	234,8	2,4 %	6
Skupaj	9.935,5	100 %	1.858

VIRI: PODATKI PODJETIJ

Indeksi HHI na obeh navedenih trgih se že od leta 2005 nižajo, največja sprememba pa je bila v letu 2007, in to predvsem zaradi večanja tržnega

deleža dobavitelja GEN-I, kar prikazuje tudi slika 45. Zgornja mejna vrednost srednje stopnje koncentracije je vrednost indeksa HHI 1800.

GIBANJE HHI NA MALOPRODAJNEM TRGU V OBDOBJU 2005–2007

Vsi dobavitelji

Dobavitelji na distribucijskem omrežju

VIRI: PODATKI PODJETIJ

4.3.2.2.2 RAZMERE PO POPOLNEM ODPRTJU MALOPRODAJNEGA TRGA

Na povsem odprtem trgu lahko vsi odjemalci izbirajo dobavitelja. Tržni deleži na maloprodajnem trgu so se v drugi polovici leta 2007 spremenili glede na prvo polovico tega leta, ker so izračunani iz količin, povečanih za porabo gospodinjskih odjemalcev.

Na maloprodajnem trgu z električno energijo, posredovano po distribucijskem omrežju, se je

v tem obdobju koncentracija povečala, skupni indeks HHI pa se je povečal na vrednost 2032. Tudi v tem obdobju pa noben dobavitelj ni imel prevladujočega položaja, saj tržni delež nobenega od njih ni presegel 40 odstotkov.

Tržni deleži dotedanjih dobaviteljev tarifnim odjemalcem se v drugi polovici leta niso občutno spreminjali tudi zato, ker menjav dobavitelja med gospodinjskimi odjemalci skoraj ni bilo.

TRŽNI DELEŽI DOBAVITELJEV UPRAVIČENIM ODJEMALCEM NA DISTRIBUCIJSKEM OMREŽJU V DRUGI POLOVICI LETA 2007

DOBAVITELJ	DOBAVA UPRAVIČENIM ODJEMALCEM (GWh)	TRŽNI DELEŽ	HHI
Elektro Ljubljana, d. d.	3.336,0	32,4 %	1.047
Elektro Maribor, d. d.	2.228,2	21,6 %	467
Elektro Celje, d. d.	1.655,0	16,1 %	258
Elektro Primorska, d. d.	1.239,3	12,0 %	144
Elektro Gorenjska, d. d.	955,8	9,3 %	86
GEN-I, d. o. o.	472,4	4,6 %	21
HSE, d. o. o.	188,9	1,8 %	3
Drugi	234,8	2,3 %	5
Skupaj	10.310,4	100 %	2.032

VIRI: PODATKI PODJETIJ

Če upoštevamo vse odjemalce, torej tudi na prenosnem omrežju, pa ugotovimo, da se je zmanjšala tržna koncentracija, ki je srednje stopnje, saj je skupni indeks HHI pod zgornjo mejo 1800.

Zmanjševanje vrednosti indeksa HHI kaže, da se povečuje konkurenca pri dobavi električne energije na odprtem trgu.

TRŽNI DELEŽI DOBAVITELJEV UPRAVIČENIM ODJEMALCEM V DRUGI POLOVICI LETA 2007

DOBAVITELJ	DOBAVA UPRAVIČENIM ODJEMALCEM (GWh)	TRŽNI DELEŽ	HHI
Elektro Ljubljana, d. d.	3.336,0	25,7 %	659
HSE, d. o. o.	2.877,2	22,1 %	490
Elektro Maribor, d. d.	2.228,2	17,1 %	294
Elektro Celje, d. d.	1.655,0	12,7 %	162
Elektro Primorska, d. d.	1.239,3	9,5 %	91
Elektro Gorenjska, d. d.	955,8	7,4 %	54
GEN-I, d. o. o.	472,4	3,6 %	13
Drugi	234,8	1,8 %	3
Skupaj	12.998,7	100 %	1.766

VIRI: PODATKI PODJETIJ

4.3.2.3 CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Končna cena električne energije je sestavljena iz cene za električno energijo in cene za uporabo elektroenergetskih omrežij. Cena električne energije za upravičene odjemalce se je vse leto oblikovala tržno, za gospodinjstve odjemalce pa jo je v prvi polovici leta še določala vlada.

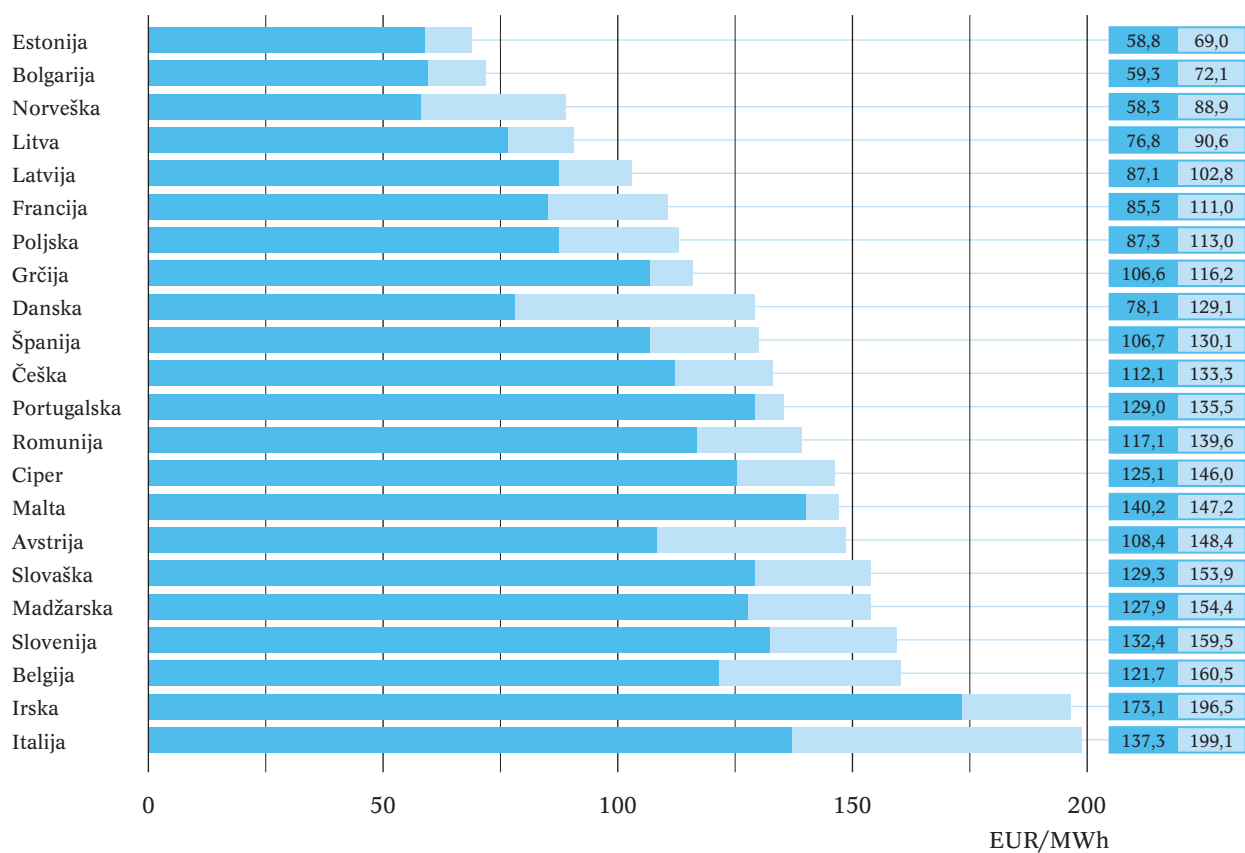
4.3.2.3.1 CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA UPRAVIČENE ODJEMALCE

Upravičenim odjemalcem je bila električna energija dobavljena na podlagi pogodbenih razmerij. Cena

je odvisna predvsem od napovedane količinske porabe in časovne dinamike porabe odjemalca v odvisnosti od faktorja obremenitve.

V nadaljevanju je prikazana primerjava cen električne energije na dan 1. julija 2007 za dva značilna odjemalca v industriji, izbrana po metodologiji Eurostata. Prikazane so končne cene, v katere je vključena tudi cena za uporabo elektroenergetskih omrežij.

PRIMERJAVA CEN ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA ZNAČILNEGA INDUSTRIJSKEGA ODJEMALCA Z LETNO PORABO 50 MWh V DRŽAVAH EU IN V SLOVENIJI JULIJA 2007

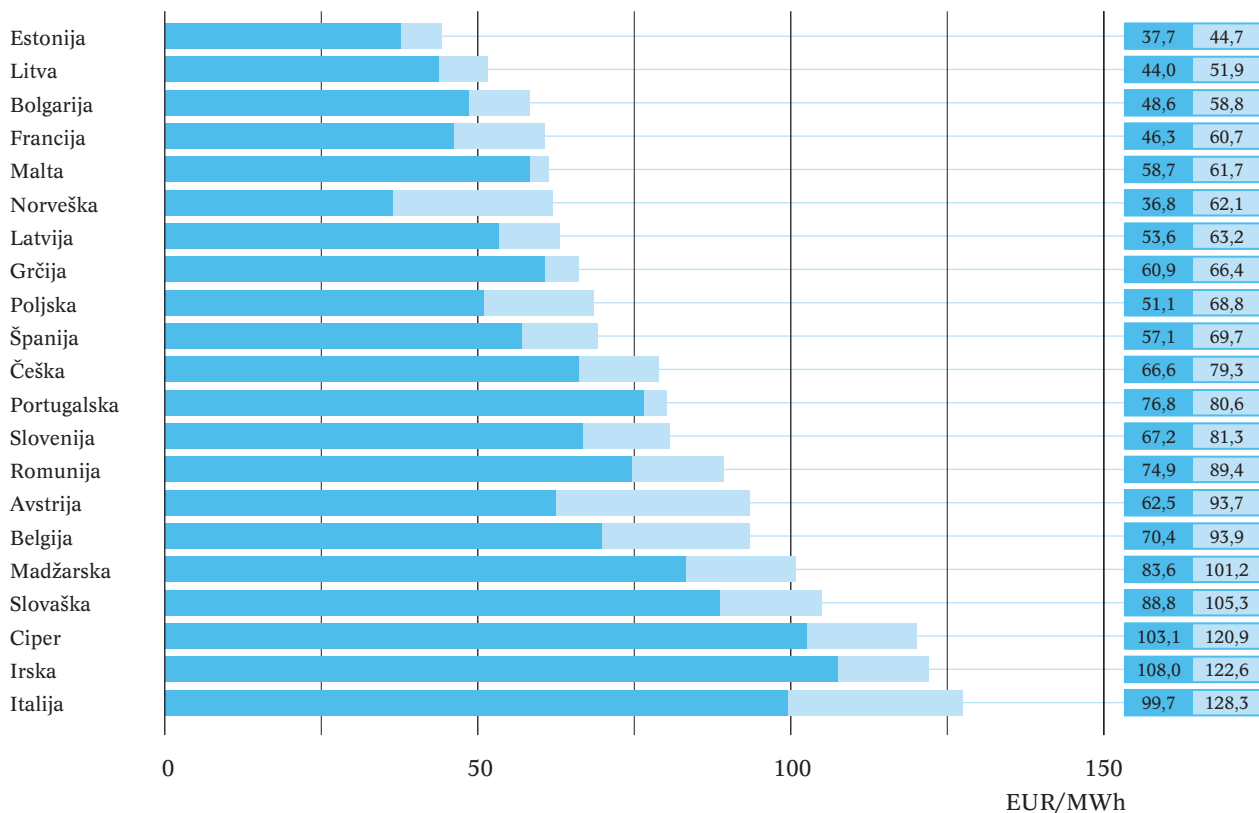

Brez taks in davkov

S taksami in davki

VIR: EUROSTAT

PRIMERJAVA CEN ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA ZNAČILNEGA INDUSTRIJSKEGA ODJEMALCA Z LETNO PORABO 24 GWh V DRŽAVAH EU IN V SLOVENIJI JULIJA 2007

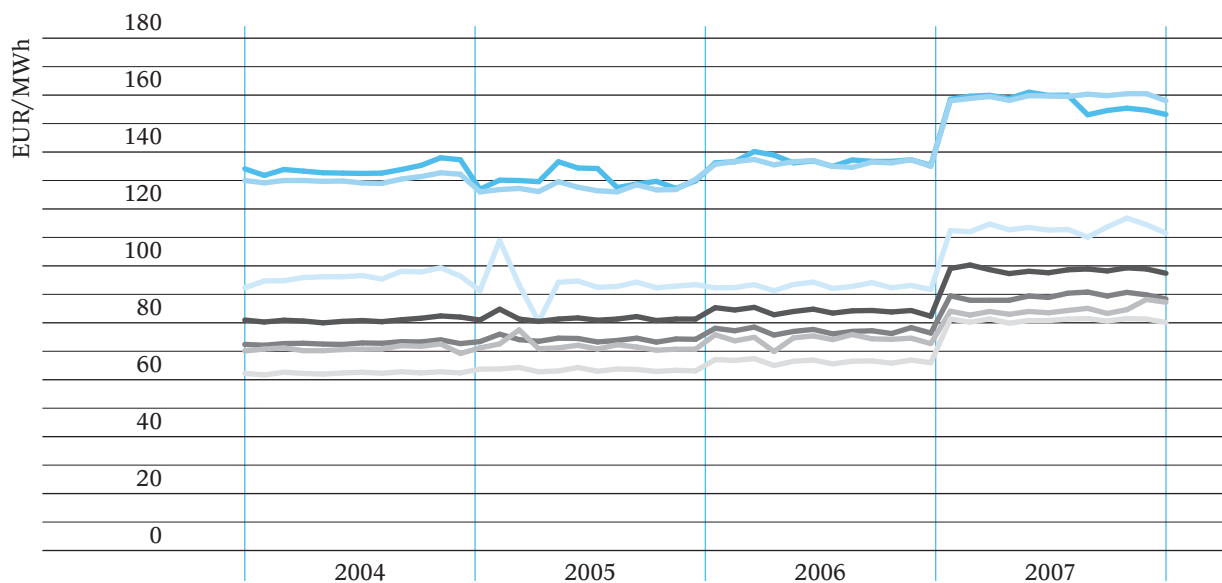

Brez taks in davkov

S taksami in davki

VIR: EUROSTAT

GIBANJE CEN ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA ZNAČILNE INDUSTRIJSKE ODJEMALCE V SLOVENIJI

Ia

Ib

Ic

Id

Ie

If

Ig

VIR: SURS

4.3.2.3.2 CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA TARIFNE ODJEMALCE

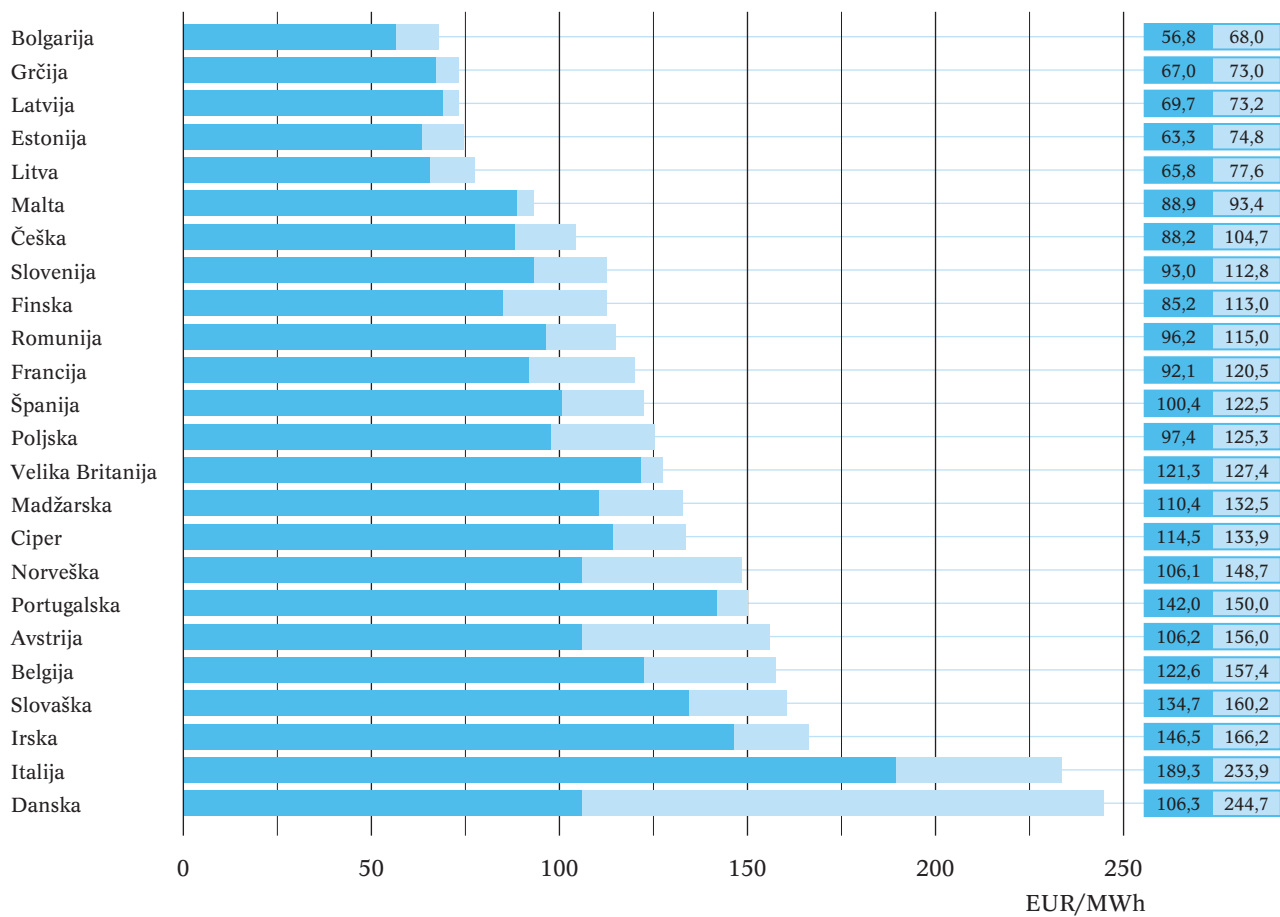
Od 1. julija 2004 se med tarifne odjemalce uvrščajo samo odjemalci, ki uporabljajo električno energijo za gospodinske namene. Zanje se je cena električne energije do 30. junija 2007 oblikovala na podlagi Uredbe o tarifnem sistemu za prodajo električne energije, ki določa, da je cena električne energije sestavljena iz:

- cene za uporabo elektroenergetskih omrežij,
- cene za dobavo električne energije odjemalcem,

- cene, ki pokriva stroške dobavitelja pri dobavi električne energije,
- trošarine ali takse na električno energijo in
- davka na dodano vrednost.

Vlada je 26. marca 2007 sprejela sklep o zvišanju cene za dobavo električne energije gospodinjstvom za 4,94 odstotka, pri čemer so se končne cene za gospodinske odjemalce zvišale za 1,6 odstotka. Kljub liberalizaciji trga električne energije s 1. julijem 2007 za gospodinske odjemalce se končna cena električne energije gospodinjstev do konca leta 2007 ni spremenila.

PRIMERJAVA SKUPNE CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA GOSPODINJSKEGA ODJEMALCA Z LETNO PORABO 3.500 kWh V DRŽAVAH EU IN V SLOVENIJI JULIJA 2007

Brez taks in davkov

S taksami in davki

VIR: EUROSTAT

4.3.2.4 IZRAVNAVA ODSTOPANJ

Organizator trga Borzen na podlagi Pravil za delovanje trga (Uradni list RS, št. 30/01, 118/03) izvaja bilančni obračun v dveh delih. Najprej na podlagi podatkov o ugotovljenih odstopanjih naredi količinski obračun za vsako bilančno skupino in bilančno podskupino, nato pa sledi finančni obračun, ki je podlaga za poravnavo obračuna odstopanj. Količinski obračun se izračuna kot razlika med celotno realizacijo bilančne skupine oziroma bilančne podskupine in napovedanim voznim redom iste bilančne skupine (podskupine) v posameznem obračunskem intervalu.

Cena odstopanj se za vsak posamezni obračunski interval določi na podlagi cene električne energije na borzi in stroškov systemskega operaterja prenosnega omrežja za izravnavo odstopanj, za vsako smer odstopanj posebej (C₊ in C₋). Finančni obračun posamezne bilančne skupine je enak seštevkemu zmnožkov med količino in ceno odstopanj

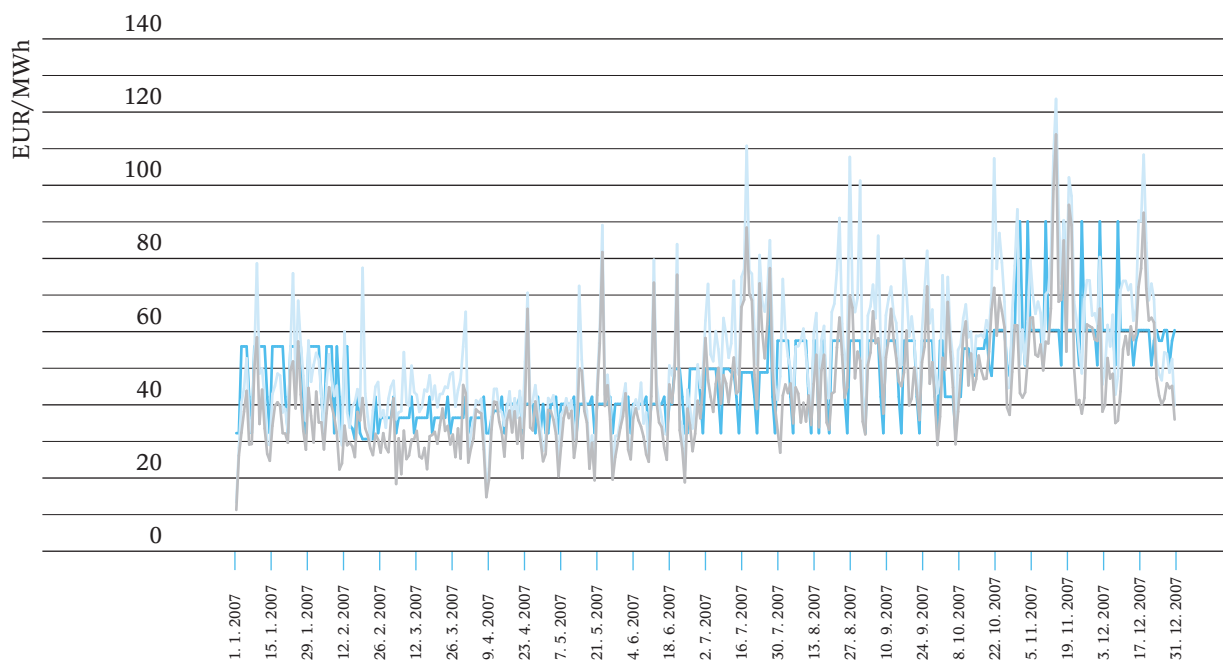
v vsakem obračunskem intervalu obračunskega obdobja.

Finančni obračuni se pripravijo samo za bilančne skupine, ki imajo končne odjemalce oziroma proizvodnjo, če vozni redi niso usklajeni, pa tudi za trgovske bilančne skupine. V letu 2007 so nastajala odstopanja trgovskih bilančnih skupin v januarju, februarju, juliju, septembru in decembru.

Povprečne dnevne vrednosti indeksa C_{SLOeX} so se v letu 2007 spreminjale manj kot povprečne dnevne vrednosti osnovnih cen za odstopanja. Vzrok za majhno dinamiko indeksa C_{SLOeX} je predvsem v majhnem številu sklenjenih poslov na borzi električne energije.

Osnovni ceni odstopanj sta bili v prvi polovici leta nižji in sta se gibali v manjšem razponu kot v drugi polovici leta. Največja pozitivna odstopanja so nastala v avgustu in so znašala 2,4 odstotka slovenske porabe v tem mesecu.

POVPREČNE DNEVNE VREDNOSTI INDEKSA C_{SLOeX} IN OSNOVNIH CEN ODSTOPANJ C₊ IN C₋

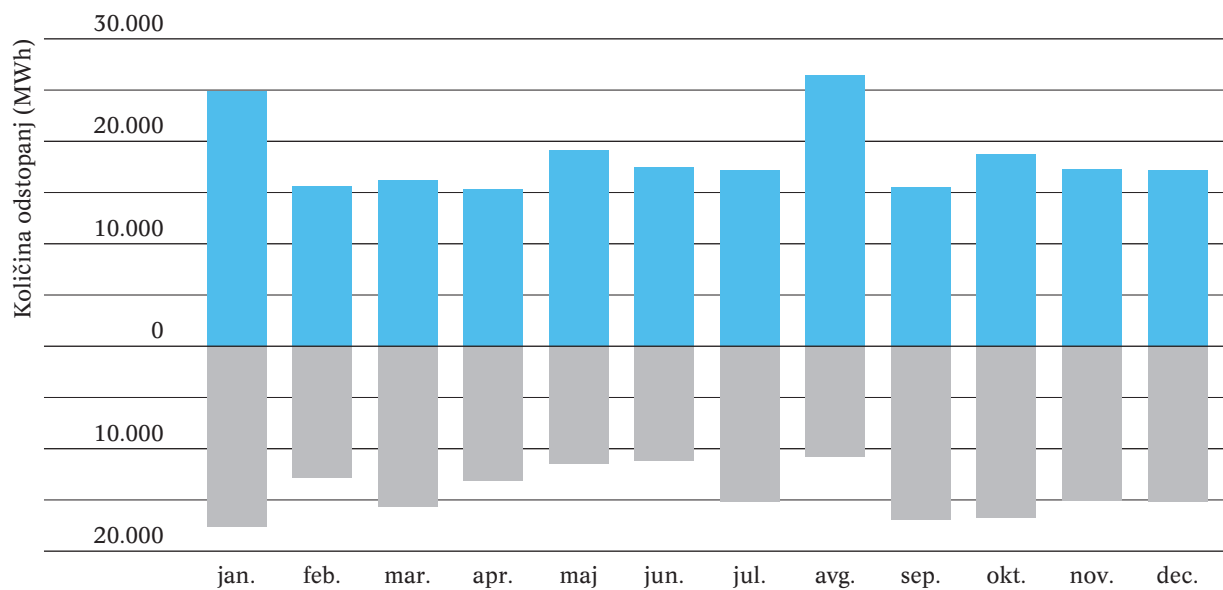
C_{SLOeX}

C₊

C₋

VIR: BORZEN

POVPREČNA MESEČNA Odstopanja slovenskega omrežja v letu 2007

Pozitivna odstopanja

Negativna odstopanja

VIR: BORZEN

V bilančno shemo je bilo v letu 2007 na novo vključenih 21 bilančnih skupin. Skupaj je bilo registriranih 29 bilančnih skupin (18 tujih in 11 slovenskih) in 11 bilančnih podskupin (štiri tuje in sedem slovenskih). Razlog za veliko

število na novo ustanovljenih bilančnih skupin je bil v spremenjeni zakonodaji, ki za udeležbo na veleprodajnem trgu ne zahteva več licence. Posledica tega sta preprostejši vstop na trg in članstvo na borzi z električno energijo.

BILANČNE SKUPINE IN PODSKUPINE NA DAN 31. DECEMBRA 2007

Št.	BILANČNE SKUPINE	BILANČNE PODSKUPINE
1	APT Power Trading SL, d. o. o.	Verbund-Austrian Power Trading AG
2	C&G, d. o. o.	
3	Električni finačni tim, d. o. o.	Energy Financing Team (Switzerland) AG
4	Elektro Maribor, d. d.	
5	Atel Energija, d. o. o.	Atel Energia S. p. A.
6	Ezpada Energija, d. o. o.	
7	Holding Slovenske elektrarne, d. o. o.	Elektro Celje, d. d.
		Elektro Gorenjska, d. d.
		Elektro Ljubljana, d. d.
		Elektro Primorska, d. d.
		Elektro prodaja, d. o. o.
		ENI S. p. A.
8	GEN-I, d. o. o.	Termoelektrarna Toplarna Ljubljana, d. o. o.
		GEN energija, d. o. o.
9	Korlea, d. o. o.	
10	Lumius, spol. s. r. o.	
11	EDF Trading Limited	
12	Ezpada s. r. o.	
13	Electrabel NV/SA	
14	Elektrizitäts-Gesellschaft Laufenburg AG	
15	ENEL Trade S. p. A.	
16	e&t Energiehandelsgesellschaft GmbH	
17	EON Sales & Trading GmbH	
18	Merrill Lynch Commodities Limited	
19	JAS Budapest Zrt.	
20	Danske Commodities A/S	
21	RE Trading CEE, s. r. o.	
22	RWE Trading GmbH	
23	Rudnap- Hungary Energia-Kereskedelmi KFT.	
24	STE Energetika, d. o. o.	
25	Exergia S. p. A.	
26	Energieallianz Austria GmbH	
27	Edison Trading S. p. A.	
28	Interenergo, energetski inženiring, d. d.	
29	Atel Energy AG	
30	E3, energetika, ekologija, ekonomika, d. o. o.	

VIR: BORZEN

4.3.3 UKREPI ZA PREPREČEVANJE ZLORAB PREVLAJUJOČEGA POLOŽAJA IN ZA ZAGOTOVITEV DELOVANJA KONKURENCE

Na veleprodajnem trgu veljajo za električno energijo enaka pravila kot za druge vrste blaga, predvsem z vidika preprečevanja omejevanja konkurence

in zlorab prevladujočega položaja. Preglednost na trgu je zagotovljena z objavljanjem informacij, ki so v večini primerov dostopne na spletnih straneh posameznih udeležencev na trgu. Podjetja, ki izvajajo dejavnost GJS, imajo po veljavnih splošnih aktih tudi predpisan način objave potrebnih informacij. Največji delež informacij za veleprodajni trg vzdržujeta in prikazujeta Eles in Borzen.

V Sloveniji se leta 2007 objekti razpršene proizvodnje niso združevali in nastopali na trgu kot t. i. navidezne elektrarne.

Za dobavitelje velja poleg zakonodaje, ki ureja splošno varstvo potrošnikov, še dodatno varstvo potrošnikov oziroma odjemalcev, določeno v energetske zakonodaji. Struktura in vsebina pogodb o dobavi električne energije ali zemeljskega plina ni določena, splošni pogoji za dobavo in odjem pa zahtevajo nekatere vsebine, ki morajo biti urejene v teh pogodbah. Dobavitelji morajo svoje odjemalce vsaj enkrat na leto seznaniti z njihovo letno porabo električne energije in s sestavo proizvodnih virov te energije.

4.3.3.1 UGOTOVITVE IN UKREPI URADA RS ZA VARSTVO KONKURENCE

Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence je 7. decembra 2007 po uradni dolžnosti izdal sklep o uvedbi postopka ugotavljanja kršitve 5. člena v povezavi s 3. členom Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence in 81. člena Pogodbe o Evropski skupnosti proti petim dobaviteljem električne energije, in sicer proti družbam: Elektro Primorska, d. d., Elektro Maribor, d. d., Elektro Ljubljana, d. d., Elektro Gorenjska, d. d., in Elektro Celje, d. d. Navedene družbe so namreč sočasno napovedale podražitev električne energije za gospodinjstva in objavile cenike, iz katerih izhaja nameravano zvišanje cen v skoraj enakem znesku in na isti dan, to je 1. januarja 2008. Obstaja možnost, da so ravnale usklajeno ali se sporazumele glede določanja cen in drugih pogojev poslovanja na trgu.

Drugih postopkov, ki bi se nanašali na trg z električno energijo, urad ni uvedel, niti ni sprejel dodatnih ukrepov za zagotovitev zadostnega števila udeležencev na trgu z električno energijo niti za spodbujanje čezmejne izmenjave ter poštene in svobodne konkurence.

4.3.3.2 UGOTOVITVE IN UKREPI MINISTRSTVA, PRISTOJNEGA ZA ENERGIJO

V letu 2007 pristojno ministrstvo ni zaznalo nepravilnosti pri delovanju trga z električno energijo, nekorektnega ravnanja udeležencev trga ali neustreznosti pravil, ki urejajo delovanje trga, in na tem področju ni ukrepalo. K delovanju konkurence sta pripomogli tudi pravna ločitev sistemskega operaterja distribucijskih omrežij od dobaviteljev električne energije in uvedba tržnega dodeljevanja ČPZ od 1. julija 2007.

4.3.4 ODLOČANJE V ZVEZI S SPORI IN PRITOŽBAMI

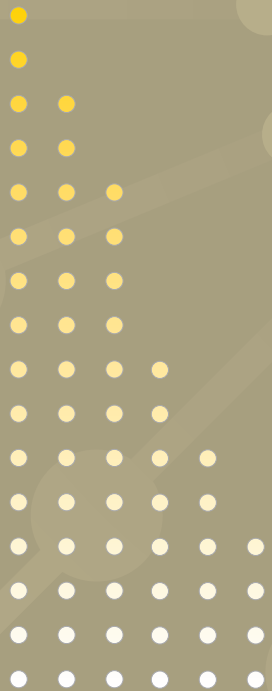
Agencija odloča v upravnem postopku na prvi stopnji o sporih med uporabniki omrežja in sistemskimi operaterji oziroma organizatorjem trga, kot upravni organ pa na drugi stopnji o pritožbah proti odločbam sistemskega operaterja o soglasju za priključitev na omrežje.

Vsebina odločitev se je v zadnjih treh letih spreminjala. Leta 2005 je bilo največ odločitev na prvi stopnji o sporih, ki so bili povezani z neposredovanjem merilnih podatkov, ki se nanašajo na posamezne odjemalce. Leta 2006 je prevladovalo odločanje o pritožbah proti izdanemu soglasju za priključitev na elektroenergetsko omrežje. Leta 2007 pa je bila vsebina sporov in pritožb veliko bolj raznolika. Med najpomembnejšimi razlogi so bili oviranje zamenjave dobavitelja (dva primera), neupravičen odklop (dva primera), kršitev splošnih pogojev za dobavo in odjem (trije primeri) in pritožbe proti pogojem za priključitev na omrežje, ki so jih določili sistemski operaterji distribucijskih omrežij (pet primerov).

Leta 2007 je agencija prejela 15 zahtev za odločanje o sporih, od teh je bila v petih upravnih zadevah vložena pritožba, 10 pa jih je bilo pravnomočno rešenih. Poleg tega je prejela 11 zahtev za odločanje o pritožbah, od katerih jih je bilo devet pravnomočno rešenih, v dveh zadevah pa je bil vložen upravni spor.

V primerjavi z letom 2005, ko je bilo na agencijo vloženih 24 zahtev za odločanje v upravnem postopku, in letom 2006, ko je agencija prejela 21 zahtev za odločanje, se je njihovo število v letu 2007 povečalo na 26. Struktura vloženih zahtev se iz leta v leto spreminja, saj je bilo v letu 2005 na prvi stopnji vloženih 22 zahtev za odločanje, leta 2006 samo tri, leta 2007 pa 15 zahtev za odločanje na prvi stopnji. Za odločanje na drugi stopnji sta bili v letu 2005 vloženi le dve zahtevi, leta 2006 jih je bilo 18, leta 2007 pa je agencija prejela 11 zahtev za odločanje na drugi stopnji.

5 ZEMELJSKI Plan

5.1 SPLOŠNO

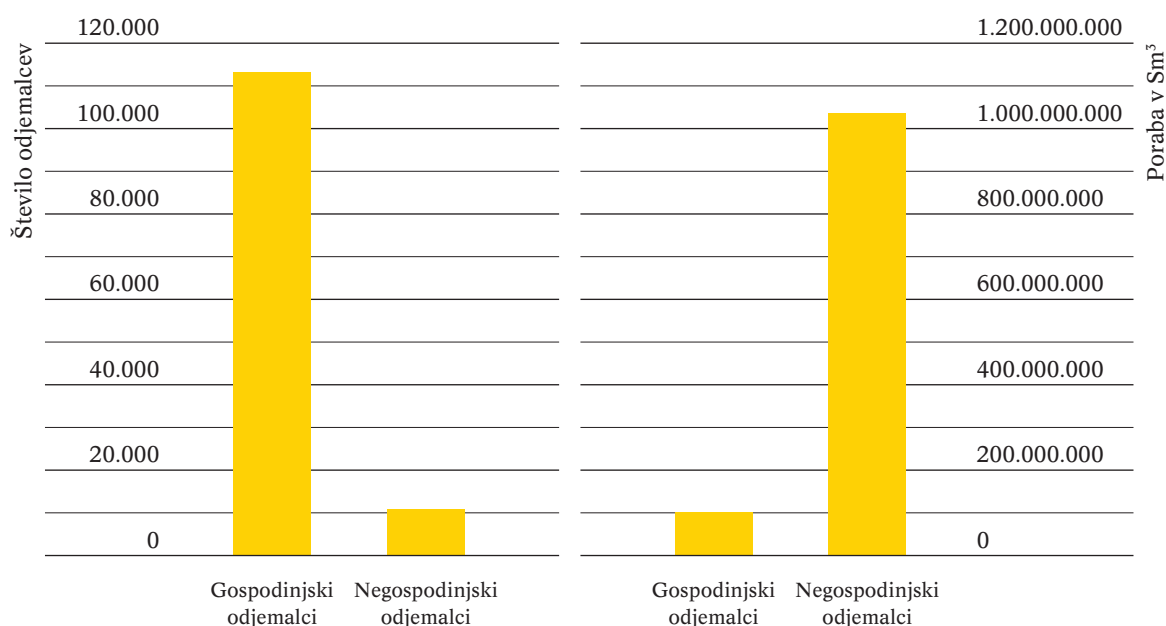
Leta 2007 so končni odjemalci porabili 1.117.743 tisoč Sm³ zemeljskega plina oziroma dva odstotka več kot leta 2006. Poraba zemeljskega plina se je pri industrijskih odjemalcih, priključenih na prenosno omrežje, povečala za približno pet odstotkov, poraba pri odjemalcih, ki so priključeni na distribucijska omrežja, pa je bila manjša za šest odstotkov. Število končnih odjemalcev se je v letu 2007 povečalo za pet odstotkov – na 124.799 odjemalcev.

Tudi na trgu zemeljskega plina so s 1. julijem 2007 pridobili status upravičenega odjemalca vsi

odjemalci, torej se je s tem datumom trg odprl še za gospodinjske odjemalce. Tako se je stopnja odprtosti trga, izražena v odstotku porabljenega zemeljskega plina upravičenih odjemalcev glede na celotno porabo, leta 2007 glede na leto 2006 zvišala za 10 odstotkov in je 100-odstotna.

Leta 2007 so trg z zemeljskim plinom zaznamovale predvsem dejavnosti, povezane z urejanjem zakonodaje na področju trga z zemeljskim plinom. Določene so bile omrežnine za distribucijska omrežja, tako da je od leta 2007 tudi dostop do distribucijskih omrežij reguliran.

ŠTEVILO NEGOSPODINJSKIH IN GOSPODINJSKIH ODJEMALCEV ZEMELJSKEGA PLINA IN NJIHOVA PORABA

VIRI: PODATKI PODJETIJ

5.2 REGULIRANJE IN REGULIRANE DEJAVNOSTI

Pri zemeljskem plinu so bile v letu 2007 regulirane naslednje dejavnosti:

- dejavnost systemskega operaterja prenosnega omrežja,
- dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja,
- dobava zemeljskega plina tarifnim odjemalcem.

Dejavnost dobave zemeljskega plina tarifnim odjemalcem ni več regulirana od 1. julija 2007, ko se je trg z zemeljskim plinom popolnoma odprl.

Kot izbirne republiške GJS bi lahko bile organizirane tudi dejavnosti systemskega operaterja skladišča zemeljskega plina, systemskega operaterja terminala za utekočinjeni zemeljski plin in organiziranje trga z zemeljskim plinom, vendar v letu 2007 ni bilo potreb za njihove izvajanje.

5.2.1 REGULIRANJE PRENOSNE IN DISTRIBUCIJSKE DEJAVNOSTI

Regulirana dejavnost systemskega operaterja prenosnega omrežja zemeljskega plina se izvaja v obliki obvezne republiške GJS. Izvajalec te dejavnosti je Geoplin plinovodi, d. o. o.

Regulirani dejavnosti dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja zemeljskega plina in dobava zemeljskega plina tarifnim odjemalcem se izvajata v obliki izbirne lokalne GJS. Na območju Slovenije so ti dve dejavnosti izvajala naslednja podjetja za distribucijo zemeljskega plina:

- Adriaplin, d. o. o.,
- Domplan, d. d.,
- Energetika Celje, d. o. o.,
- Energetika Ljubljana, d. o. o.,
- Javno podjetje plinovod Sevnica,
- Istrabenz plini, d. o. o.,
- JEKO-IN, d. o. o.,
- Javno podjetje Komunala Slovenj Gradec, d. o. o.,
- Komunalno podjetje Velenje, d. o. o.,
- Komunalno podjetje Vrhnika, d. d.,
- Loška komunala, d. d.,
- Mestni plinovodi, d. o. o.,
- Petrol Energetika, d. o. o.,
- Petrol, d. d.,
- Petrol Plin, d. o. o.,
- Plinarna Maribor, d. d.,
- Plinstal, d. d.

Poleg dejavnosti systemskega operaterja distribucijskega omrežja zemeljskega plina in dobave zemeljskega plina tarifnim odjemalcem so podjetja za distribucijo zemeljskega plina opravljala tudi druge energetske oziroma tržne dejavnosti.

Agencija je leta 2007 regulirala cene za uporabo prenosnega omrežja, končne cene za odjemalce, priključene na distribucijsko omrežje, pa so do 1. julija 2007 regulirale lokalne skupnosti.

5.2.1.1 PRENOS ZEMELJSKEGA PLINA

Prenos zemeljskega plina po prenosnem omrežju je leta 2007 izvajalo podjetje Geoplin plinovodi, d. o. o. GJS dejavnost systemskega operaterja prenosnega omrežja zemeljskega plina se financira iz omrežnine, ki jo določi systemski operater na

podlagi Akta o določitvi metodologije za določitev omrežnine in kriterijev za ugotavljanje upravičenih stroškov za prenosno omrežje zemeljskega plina in Akta o določitvi metodologije za obračunavanje omrežnine za prenosno omrežje zemeljskega plina.

Systemski operater prenosnega omrežja opravlja predvsem naslednje naloge:

- izvaja prenos zemeljskega plina po visokotlačnem in srednjetačnem omrežju zemeljskega plina v Sloveniji,
- upravlja prenosno omrežje zemeljskega plina,
- načrtuje, gradi in vzdržuje prenosno omrežje.

Naloge systemskega operaterja prenosnega omrežja izhajajo iz določil EZ, Uredbe o načinu izvajanja gospodarske javne službe dejavnost systemskega operaterja prenosnega omrežja zemeljskega plina, Systemskih obratovalnih navodil za prenos zemeljskega plina in Splošnih pogojev za dobavo in odjem zemeljskega plina iz prenosnega omrežja.

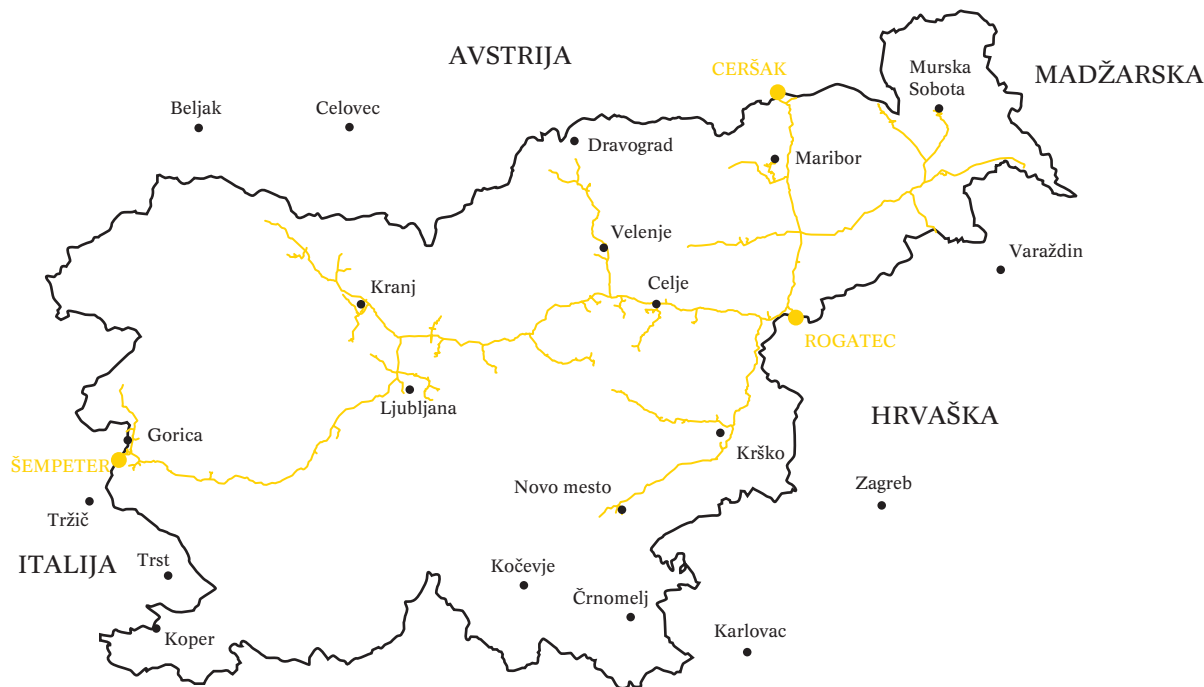
5.2.1.1.1 PRENOSNO OMREŽJE ZEMELJSKEGA PLINA

Prenos zemeljskega plina poteka od mejnih merilno-regulacijskih postaj, na katerih se zemeljski plin prevzema iz sosednjih prenosnih omrežij, do predajnih mest, na katerih se predaja končnim odjemalcem oziroma v distribucijo po distribucijskih omrežjih. Slovensko prenosno omrežje je povezano s prenosnimi omrežji zemeljskega plina Avstrije (MRP Ceršak), Italije (MRP Šempeter) in Hrvaške (MRP Rogatec). Prenosno omrežje zemeljskega plina (slika 53) je leta 2007 sestavljalo 759 kilometrov cevovodov z nazivnim tlakom, višjim od 16 barov, 211 kilometrov cevovodov z nazivnim tlakom, nižjim od 16 barov, 172 merilno-regulacijskih postaj, 41 merilnih postaj in kompresorska postaja v Kidričevem. Prenosno omrežje je v lasti in upravljanju systemskega operaterja prenosnega omrežja.

Po prenosnem omrežju je bilo za odjemalce v Sloveniji prenesenih 1115 milijonov Sm³ zemeljskega plina, za odjemalce zunaj Slovenije (tranzit) pa je bilo prenesenih 1219 milijonov Sm³ zemeljskega plina.

Prenosne zmogljivosti so visoko izkoriščene, najbolj je obremenjena prenosna pot zemeljskega plina v smereh Ceršak–Rogatec–Šempeter. Največja mesečna izkoriščenost te prenosne poti je bila v točki Ceršak 94-odstotna, najvišja dnevna izkoriščenost pa se je približala 99 odstotkom.

PRENOSNO OMREŽJE ZEMELJSKEGA PLINA

VIRA: GEOPLIN PLINOVODI, AGENCIJA

Prenos zemeljskega plina za slovenske odjemalce je leta 2007 potekal v okviru zakupljenih zmogljivosti. Načrtovani prenos za odjemalce v Sloveniji v višini 992 milijonov Sm^3 zemeljskega plina je bil presežen za 12 odstotkov zaradi nizkih temperatur v zadnjih mesecih leta, dodatnega zakupa zmogljivosti odjemalcev na prenosu in zaradi povečanih potreb industrijskih odjemalcev po zemeljskem plinu. Prenos zemeljskega plina za odjemalce zunaj Slovenije (tranzit) se je glede na leto 2006 zmanjšal za 28 odstotkov zaradi spremenjenih zakupljenih zmogljivosti in mile zime, ki je vplivala na manjše dopolnjevanje zalog v skladiščih zemeljskega plina.

Na slovenskem prenosnem omrežju je bilo leta 2007 izvedenih 15 načrtovanih prekinitev prenosa, ki so skupaj trajale 179 ur. Nenačrtovanih prekinitev ni bilo. Načrtovane in nenačrtovane omejitve prenosa zemeljskega plina do slovenskega prenosnega omrežja so bile v vseh mesecih leta, skupaj je bilo 183 dni z omejitvami. Sistemski operater prenosnega omrežja je kljub temu zagotavljal stabilno obratovanje prenosnega omrežja in zanesljivost dobave skladno s pogodbenimi obveznostmi.

5.2.1.1.2 POSLOVANJE SISTEMSKEGA OPERATERJA PRENOSNEGA OMREŽJA

Prihodki sistema operaterja so omrežnina za prenosno omrežje in drugi prihodki, povezani z opravljanjem dejavnosti. Geoplin plinovodi, d. o. o., je poslovno leto 2007 končal s čistim poslovnim izidom v višini 10,51 milijona evrov, kar je 10 odstotkov več kot leto pred tem. Na dober poslovni rezultat sta vplivala dodaten zakup prenosnih zmogljivosti med letom in večji obseg drugih storitev. V družbi je bilo konec leta 2007 zaposlenih 143 delavcev ali štirje več kot leta 2006.

5.2.1.1.3 LASTNIŠTVO SISTEMSKEGA OPERATERJA PRENOSNEGA OMREŽJA

Sistemski operater prenosnega omrežja deluje v samostojni pravni osebi, ki ne opravlja drugih dejavnosti. Sistemski operater prenosnega omrežja zemeljskega plina Geoplin plinovodi, d. o. o., je v 100-odstotni lasti družbe Geoplin, d. o. o., ki opravlja dejavnost dobave zemeljskega plina. Sistemski operater zagotavlja upravljalske in organizacijske ukrepe skladno z 31.b členom EZ.

5.2.1.1.4 NALOŽBE V PRENOSNO OMREŽJE

Leta 2007 je sistemski operater prenosnega omrežja za gradnjo in obnove prenosnega omrežja namenil 25,2 milijona evrov. Sistemski operater prenosnega omrežja je 40 odstotkov naložb financiral z amortizacijo, preostale pa iz drugih virov.

Največ naložb je bilo namenjenih povečanju prenosnih zmogljivosti in izboljšanju zanesljivosti

prenosnega omrežja. Končana je bila naložba v gradnjo prvega plinovodnega objekta iz investicijskega programa, in sicer osem kilometrov dolgega plinovoda Rogatec–Rogaška Slatina, začeli pa sta se gradnja 17 kilometrov dolgega plinovoda Šentrupert–Šoštanj in gradnja kompresorske postaje Ajdovščina. Dejavnosti, povezane z najpomembnejšimi naložbami, so prikazane v tabeli 23.

PREGLED DEJAVNOSTI, POVEZANIH Z NALOŽBAMI V PRENOSNO OMREŽJE ZEMELJSKEGA PLINA

OBJEKT	DEJAVNOSTI V LETU 2007	DEJAVNOSTI V PRIHODNIH LETIH
Plinovod M2/1 Rogatec–Rogaška Slatina	Zaključek gradnje	
Plinovod R25D Šentrupert–Šoštanj	Pridobitev gradbenega dovoljenja Začetek gradnje	Gradnja
Kompresorska postaja Ajdovščina	Pridobitev gradbenega dovoljenja Začetek gradnje	Gradnja
Plinovod M1/1 Kidričevo–Rogatec	Pridobitev gradbenega dovoljenja Izvedba arheoloških raziskav	Gradnja
Plinovod M1/1 Ceršak–Kidričevo	Sprejem uredbe o državnem lokacijskem načrtu	Pridobitev gradbenega dovoljenja Gradnja
Razširitev kompresorske postaje Kidričevo	Priprava državnega lokacijskega načrta	Gradnja v letih 2009 in 2010
Plinovod M2/1 Rogaška Slatina–Trojane	Priprava državnega lokacijskega načrta	Gradnja v letih 2009 in 2010
Plinovod M2/1 Trojane–Vodice	Priprava državnega lokacijskega načrta	Gradnja v letih 2009 in 2010
Plinovod R21A Šmarje pri Jelšah–Slovenske Konjice	Izdelava projektne dokumentacije	Pridobitev gradbenega dovoljenja Gradnja

VIRA: GEOPLIN PLINOVODI, AGENCIJA

Naložbe v prenosno omrežje zemeljskega plina se izvajajo na podlagi dolgoročnega razvojnega načrta, ki ga je pripravil Geoplin plinovodi, d. o. o., in ovrednotilo ter k njemu dalo soglasje Ministrstvo za gospodarstvo. Načrt velja za obdobje 2007–2016 in je usklajen z Resolucijo o Nacionalnem energetskega programu.

Naložbe v prenosno omrežje bodo podvojile prenosne zmogljivosti in so namenjene novim zahtevam za prenos zemeljskega plina za načrtovane termoenergetske objekte (TE Šoštanj, TE Trbovlje, TE–TOL) ter za široko porabo in industrijo. Dodatne prenosne zmogljivosti so predvidene za plinovode zemeljskega plina, ki bodo potekali od Ceršaka prek Kidričevega, Rogatca, Rogaške Slatine do Vodice in Ljubljane ter od Ajdovščine do Pirana. Skupna dolžina vseh načrtovanih novih prenosnih plinovodov je 450 kilometrov. Načrtovana je tudi gradnja dveh kompresorskih postaj. Skladno z razvojnim načrtom sistema operaterja prenosnega

omrežja naj bi v obdobju 2007–2016 naložbe v magistralne plinovode in kompresorske postaje skupaj znašale 286 milijonov evrov.

Naložbe v nove proizvodne vire zemeljskega plina niso predvidene, potekajo pa raziskave o tehničnih in ekonomskih možnostih za gradnjo skladišča zemeljskega plina. Neposredne spodbude za morebitno gradnjo novih prenosnih poti za uvoz in skladiščenje zemeljskega plina niso bile podeljene.

5.2.1.2 DISTRIBUCIJA ZEMELJSKEGA PLINA

Distribucija zemeljskega plina je izbirna lokalna GJS. Opravljajo jo sistemski operaterji distribucijskih omrežij zemeljskega plina na posameznem distribucijskem omrežju lokalne skupnosti. Leta 2007 je delovalo 17 sistemskih operaterjev distribucijskih omrežij v 68 lokalnih skupnostih. GJS dejavnost sistema operaterja distribucijskega omrežja zemeljskega plina je lahko organizirana v obliki javnega podjetja, ki ga ustanovi lokalna skupnost, ali pa je urejena

s koncesijskim aktom med koncesionarjem in lokalno skupnostjo kot koncedentom. Leta 2007 je imelo 49 lokalnih skupnosti to dejavnost organizirano s koncesijskim razmerjem med koncesionarjem in lokalno skupnostjo, v 16

lokalnih skupnostih delujejo javna podjetja za opravljanje teh dejavnosti, v treh lokalnih skupnostih pa se gospodarska javna služba izvaja v drugačni obliki.

IZVAJANJE REGULIRANIH DEJAVNOSTI SISTEMSKEGA OPERATERJA DISTRIBUCIJSKEGA OMREŽJA

PODJETJE	OBLIKA RAZMERJA	OBČINA, KJER IZVAJAJO SVOJO DEJAVNOST
Adriaplin, d. o. o.	Koncesijsko razmerje	Ajdovščina, Bled, Brežice, Ptuj, Laško, Logatec, Kamnik, Krško, Nova Gorica, Radeče, Rogaška Slatina, Šempeter - Vrtojba, Šentjur, Štore, Vipava, Vojnik, Zagorje
Domplan, d. d.	Koncesijsko razmerje, pogodba	Kranj, Naklo
Energetika Celje, d. o. o.	Javno podjetje	Celje
Energetika Ljubljana, d. o. o.	Javno podjetje	Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani, Ig, Ljubljana, Medvode, Škofljica
Javno podjetje plinovod Sevnica	Javno podjetje	Sevnica
Istrabenz plini, d. o. o.	Koncesijsko razmerje	Novo mesto
JEKO-IN, d. o. o.	Javno podjetje	Jesenice
Javno podjetje Komunala Slovenj Gradec, d. o. o.	Javno podjetje	Slovenj Gradec
Komunalno podjetje Velenje, d. o. o.	Javno podjetje	Velenje, Šoštanj
Komunalno podjetje Vrhnika, d. d.	Javno podjetje	Vrhnika
Loška komunala, d. d.	Koncesijsko razmerje	Škofja Loka
Mestni plinovodi, d. o. o.	Koncesijsko razmerje	Ormož, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota, Polzela, Prebold, Radenci, Zreče, Žalec, Hrastnik, Središče ob Dravi
Petrol Energetika, d. o. o.	Koncesijsko razmerje, vlaganje javnega kapitala v dejavnost oseb zasebnega prava	Dravograd, Prevalje, Mežica, Ravne na Koroškem
Petrol, d. d.	Koncesijsko razmerje	Domžale, Trzin, Mengeš
Petrol Plin, d. o. o.	Koncesijsko razmerje	Beltinci, Komenda, Odranci, Radovljica, Rogatec, Sežana, Slovenska Bistrica, Turnišče, Tržič, Vodice
Plinarna Maribor, d. d.	Koncesijsko razmerje	Hoče - Slivnica, Maribor, Ruše, Šentilj
Plinstal, d. d.	Koncesijsko razmerje	Žirovnica

VIR: AGENCIJA

Naloge sistemskih operaterjev distribucijskih omrežij zemeljskega plina so navedene v določilih EZ in obsegajo predvsem:

- distribucijo zemeljskega plina,
- obratovanje, vzdrževanje in razvoj distribucijskega omrežja,
- zagotavljanje dolgoročne zmožljivosti omrežja.

Vsa podjetja, ki v Sloveniji opravljajo distribucijo zemeljskega plina, ga dobavljajo manj kot 100.000 odjemalcem. Zato ni zahtevana pravna ločitev dejavnosti in zadostuje računovodska ločitev. To pomeni, da morajo imeti podjetja za distribucijo za vsako energetske dejavnost ločene računovodske izkaze.

Distribucijska omrežja zemeljskega plina so dobro urejena v večjih mestih in naseljih ob prenosnem omrežju zemeljskega plina. V Sloveniji je bilo leta 2007 skupaj 3525 kilometrov distribucijskih vodov zemeljskega plina z različnimi tlačnimi nivoji. Največ, kar 51 odstotkov, distribucijskih vodov deluje s tlakom od 100 milibarov do štirih barov in le odstotek s tlakom nad štirimi bari (tabela 25) Distribucijski vodi s pripadajočo infrastrukturo so pretežno v lasti sistemskih operaterjev.

DISTRIBUCIJSKI VODI

Dolžina omrežja za tlačni nivo od 4 do 16 barov	39 km
Dolžina omrežja za tlačni nivo od 100 milibarov do 4 barov	1.781 km
Dolžina omrežja za tlačni nivo do 100 milibarov	1.705 km
Število merilnih ali regulacijskih postaj	40
Število merilno-regulacijskih postaj	156

VIR: AGENCIJA

Zanesljivo in varno delovanje distribucijskega omrežja zemeljskega plina je mogoče zagotavljati le z rednimi in izrednimi vzdrževalnimi deli. Redna vzdrževalna dela so opravljena v povprečju v nekaj urah, le v nekaterih primerih v nekaj dneh. Skupaj je bilo na distribucijskih omrežjih 61 načrtovanih prekinitev dobave. Izredna popravila so bila potrebna predvsem zaradi poškodb na omrežju. Skupaj je bilo 129 nenačrtovanih prekinitev dobave, ki so skupaj trajale 234 ur.

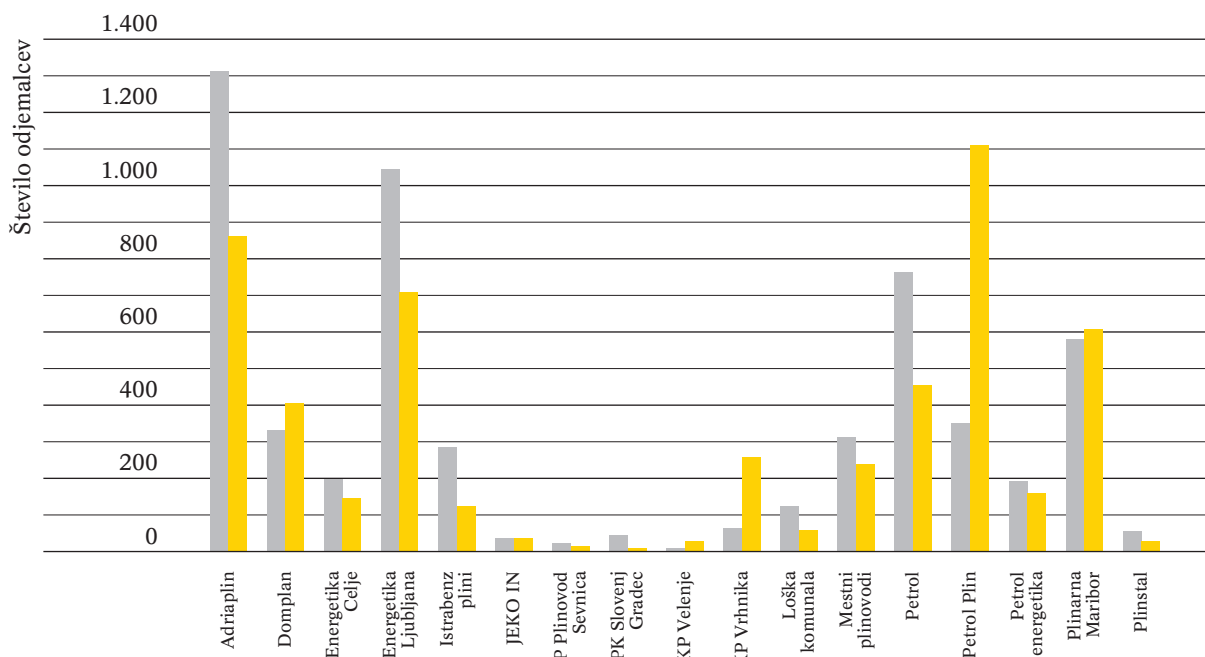
5.2.1.2.1 ODJEMALCI, PRIKLJUČENI NA DISTRIBUCIJSKO OMREŽJE

Na vsa distribucijska omrežja v 68 lokalnih skupnostih je bilo leta 2007 priključenih 124.637

odjemalcev zemeljskega plina. Tem odjemalcem so sistemski operaterji distribucijskega omrežja distribuirali 266,96 milijona Sm³ zemeljskega plina.

Z razvojem distribucijskih omrežij se nanje priključujejo novi odjemalci zemeljskega plina. Odjemalci, ki se želijo priključiti na distribucijsko omrežje zemeljskega plina, morajo pridobiti soglasje za priključitev, ki je pogoj za fizično priključitev na omrežje. Leta 2007 so sistemski operaterji distribucijskih omrežij na novo priključili 5251 odjemalcev.

ŠTEVILO NOVIH ODJEMALCEV NA DISTRIBUCIJSKIH OMREŽJIH V LETIH 2006 IN 2007

Število novih odjemalcev leta 2006

Število novih odjemalcev leta 2007

VIR: AGENCIJA

Soglasje za priključitev sistemski operaterji distribucijskega omrežja izdajo v povprečju v manj kot 30 dneh po prejemu vloge, ponekod pa je soglasje lahko izdano v največ 180 dneh. Fizična priključitev na omrežje traja v večini primerov od enega do pet dni.

Odjemalci, priključeni na distribucijska omrežja zemeljskega plina, so leta 2007 že imeli regulirane cene za uporabo omrežja. Do 1. julija 2007 so bili oskrbovani pod pogoji tarifnih sistemov v posameznih lokalnih skupnostih, ki so oblikovale cene glede na določila pogodb ali drugače urejenega razmerja med lokalno skupnostjo in podjetjem za distribucijo. Od 1. julija, torej od popolnega odprtja trga z zemeljskim plinom, pa lokalne skupnosti nimajo več pristojnosti določanja končnih cen zemeljskega plina za tarifne odjemalce.

Odjemalci, ki so priključeni na distribucijska omrežja zemeljskega plina, uporabljajo zemeljski plin predvsem za kuhanje, pripravo tople vode in ogrevanje. Kar 97 odstotkov odjemalcev porabi

do 4500 Sm³ zemeljskega plina na leto, vendar njihova poraba znaša le 34 odstotkov celotne porabe odjemalcev zemeljskega plina, priključenih na distribucijsko omrežje.

5.2.1.2.2 POSLOVANJE SISTEMSKIH OPERATERJEV DISTRIBUCIJSKIH OMREŽIJ

V letu 2007 je na dejavnosti sistemkega operaterja distribucijskega omrežja šest podjetij za distribucijo zemeljskega plina izkazalo pozitiven čisti poslovni izid v skupnem znesku 555.141 evrov, preostalih enajst podjetij pa negativen čisti poslovni izid v skupnem znesku 2.455.485 evrov.

5.2.1.2.3 LASTNIŠKA STRUKTURA SISTEMSKIH OPERATERJEV DISTRIBUCIJSKIH OMREŽIJ IN LASTNIŠTVO OMREŽIJ

Podjetja za distribucijo zemeljskega plina so večinoma v lasti lokalnih skupnosti in domačih pravnih oseb. Le eno podjetje nima večinskih lastnikov, saj je v lasti več fizičnih oseb.

LASTNIŠKA STRUKTURA DISTRIBUCIJSKIH PODJETIJ ZEMELJSKEGA PLINA

LASTNIŠTVO DISTRIBUCIJSKIH PODJETIJ	ŠTEVILO PODJETIJ
Večinska last ene ali več občin	7
Večinska last domače pravne osebe	7
Večinska last tuje pravne osebe	2
Ni večinskih lastnikov	1

VIR: AGENCIJA

Lastništvo distribucijskih podjetij največkrat pogojuje tudi lastništvo omrežja. Praviloma je omrežje, ki ga upravlja koncesionar, v lasti koncesionarja. Distribucijska omrežja so pretežno v lasti sistemskih operaterjev.

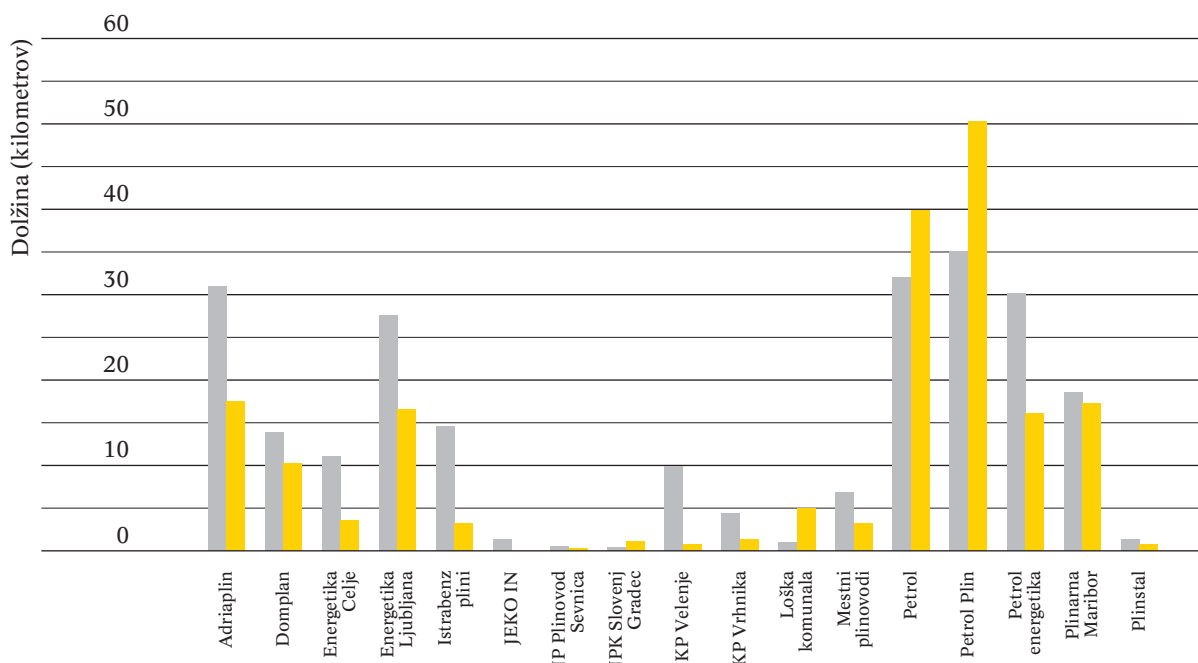
5.2.1.2.4 NALOŽBE V DISTRIBUCIJSKA OMREŽJA

Programi naložb v distribucijska omrežja se v večini primerov uskladijo med sistemskim operaterjem in lokalno skupnostjo, največkrat pa

je časovni načrt naložb opredeljen že v koncesijski pogodbi ali v drugem aktu lokalne skupnosti. Leta 2007 je bilo veliko distribucijskih omrežij v gradnji ali pa so se sistemski operaterji pripravljali nanjo skladno z novimi koncesijskimi pogodbami. Širitve distribucijskih omrežij in priključevanje novih odjemalcev so načrtovani tudi za prihodnja leta.

Leta 2007 je bilo zgrajenih 188 kilometrov novih cevovodov zemeljskega plina na distribucijskih omrežjih, kar je 22 odstotkov manj kot leta 2006.

GRADNJA NOVIH DISTRIBUCIJSKIH OMREŽIJ V LETIH 2006 IN 2007

Dolžina novih cevovodov v letu 2006

Dolžina novih cevovodov v letu 2007

VIRI: PODATKI PODJETIJ IN AGENCIJA

5.2.1.3 OMREŽNINE ZA OMREŽJA ZEMELJSKEGA PLINA

Cena za uporabo omrežij je sestavljena iz omrežnine in dodatka, namenjena pa je financiranju sistemskih operaterjev in pokrivanju drugih stroškov. Omrežnino za prenosno in distribucijsko omrežje določijo sistemski operaterji po soglasju agencije, dodatek, namenjen za delovanje agencije, pa določi vlada.

5.2.1.3.1 OMREŽNINA ZA PRENOSNO OMREŽJE ZEMELJSKEGA PLINA

Omrežnina za prenosno omrežje je sestavljena iz:

- cene za prenos zemeljskega plina, ki je določena glede na letno zakupljeno zmogljivost,
- cene za lastno rabo in
- cene za izvajanje meritev.

Omrežnino za prenosno omrežje zemeljskega plina določi sistemski operater prenosnega omrežja zemeljskega plina z aktom o določitvi omrežnine za prenosno omrežje zemeljskega plina. Akt lahko objavi in uveljavi sistemski operater po prejetem soglasju agencije. Podlagi za določitev omrežnine

sta Akt o določitvi metodologije za določitev omrežnine in kriterijev za ugotavljanje upravičenih stroškov za prenosno omrežje zemeljskega plina in Akt o določitvi metodologije za obračunavanje omrežnine za prenosno omrežje zemeljskega plina. Navedeni metodologiji je sprejela agencija s soglasjem vlade.

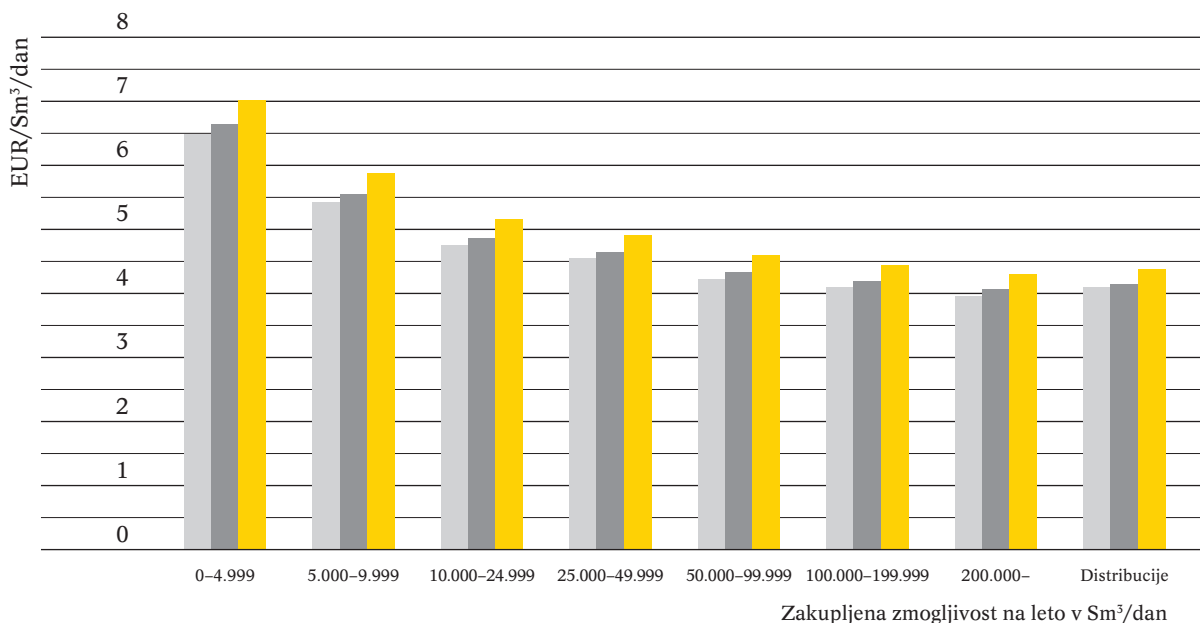
Metodologiji za določitev omrežnine določata način, pogoje in metodo določanja omrežnine ter kriterije za ugotavljanje upravičenih stroškov sistemskega operaterja. Za določitev omrežnine je uporabljena metoda zamejene cene. Regulativno obdobje je določeno kot obdobje enega leta. Donosnost novih naložb v omrežje je enako donosnosti na sedanja sredstva. Pri določanju upravičenih stroškov so se v letu 2007 ugotavljali operativni stroški, stroški izgub zemeljskega plina v omrežju, stroški amortizacije in donos na sredstva sistemskega operaterja.

Cene za prenos zemeljskega plina po prenosnem omrežju so bile različne in odvisne od zakupljene dnevne zmogljivosti na letni ravni ($\text{Sm}^3/\text{dan}/\text{leto}$). Glede na leto 2006 so se cene za prenos v letu 2007 v povprečju zvišale za 5,8 odstotka. Cene za

prenos zemeljskega plina niso bile določene na podlagi primerjalnih analiz cen tujih sistemskih

operaterjev, vendar pa odražajo upravičene stroške sistema operaterja.

GIBANJE CEN ZA PRENOS ZEMELJSKEGA PLINA ZA POSAMEZNE ODJEMNE SKUPINE V OBDOBJU 2005–2007

2005

2006

2007

VIRI: PODATKI PODJETIJ, AGENCIJA

Omrežnina za prenosno omrežje je bila leta 2007 za posamezne odjemne skupine enotna na celotnem območju Slovenije, saj se za obračunavanje omrežnine uporablja metoda

poštne znamke. Omrežnina za prenosno omrežje je bila odvisna od zakupljene pogodbene prenosne zmogljivosti, prenesene količine zemeljskega plina in uporabljene merilne naprave.

CENE ZA UPORABO PRENOSNEGA OMREŽJA ZEMELJSKEGA PLINA ZA ZNAČILNE INDUSTRIJSKE ODJEMALCE V LETU 2007

ZNAČILNI INDUSTRIJSKI ODJEMALCI	LETNA PORABA ZEMELJSKEGA PLINA V TISOČIH Sm ³	FAKTOR OBREMENITVE ODJEMALCA	CENA ZA UPORABO OMREŽJA (EUR/Sm ³)
I ₂	111	200 dni	4,21
I ₃₋₁	1.107	200 dni (1.600 ur)	3,17
I ₃₋₂	1.107	250 dni (4.000 ur)	3,05
I ₄₋₁	11.065	250 dni (4.000 ur)	2,14
I ₄₋₂	11.065	330 dni (8.000 ur)	1,64

VIRI: PODATKI PODJETIJ, AGENCIJA

Odjemalci, priključeni na prenosno omrežje zemeljskega plina, imajo omrežnino za prenosno

omrežje na računu izkazano ločeno od drugih postavk.

5.2.1.3.2 OMREŽNINA ZA DISTRIBUCIJSKA OMREŽJA ZEMELJSKEGA PLINA

Omrežnina za distribucijska omrežja je sestavljena iz dveh elementov:

- cene za distribucijo zemeljskega plina in
- cene za izvajanje meritev.

Omrežnina za distribucijsko omrežje vključuje tudi stroške, povezane z uporabo prenosnega omrežja.

Omrežnino za distribucijsko omrežje zemeljskega plina določi sistemski operater distribucijskega omrežja z Aktom o določitvi omrežnine za distribucijsko omrežje zemeljskega plina posamezne lokalne skupnosti. Podlagi za določitev omrežnine sta Akt o določitvi metodologije za določitev omrežnine in kriterijev za ugotavljanje upravičenih stroškov za distribucijsko omrežje zemeljskega plina in Akt o določitvi metodologije za obračunavanje omrežnine za distribucijsko omrežje zemeljskega plina. Navedeni metodologiji je sprejela agencija s soglasjem vlade leta 2005.

Metodologiji za določitev omrežnine določata način, pogoje in metodo določanja omrežnine ter kriterije za ugotavljanje upravičenih stroškov systemskega operaterja. Za določitev omrežnine je uporabljena metoda zamejene cene. Regulativno obdobje je obdobje enega leta.

Omrežnina za distribucijsko omrežje je skladno z metodologijo enotna za posamezne odjemne skupine na geografskem območju, ki ga lokalna skupnost določi kot območje izvajanja izbirne lokalne GJS dejavnosti systemskega operaterja distribucijskega omrežja. Posamezne odjemne skupine so določene skladno z metodologijo za obračunavanje omrežnine. Sistemski operater distribucijskega omrežja lahko odjemne skupine združuje in predlaga enotno ceno za več odjemnih skupin.

Leta 2007 je bilo uveljavljenih 32 aktov o določitvi omrežnine za distribucijsko omrežje. Od tega je agencija izdala soglasja k 14 aktom devetih systemskih operaterjev distribucijskega omrežja za skupaj 36 občin, sama pa je na podlagi 87.a člena Energetskega zakona izdala 18 aktov za osem systemskih operaterjev distribucijskega omrežja, ki opravljajo svojo dejavnost v 28 občinah. Objava akta o določitvi omrežnine je podlaga za ločeno izkazovanje cene za uporabo omrežja od cene zemeljskega plina na računu odjemalcev. Agencija je konec leta 2007 preverila ločeno izkazovanje na računih in ugotovila, da so imeli odjemalci, priključeni na distribucijska omrežja, le v 50 lokalnih skupnostih (od skupaj 64) cene

za uporabo omrežja prikazane ločeno od cene zemeljskega plina.

Omrežnine za distribucijsko omrežje zemeljskega plina niso enake za značilne odjemalce na različnih distribucijskih območjih, saj cene odražajo različne stroške systemskega operaterja na posameznem območju. Leta 2007 je povprečna omrežnina za distribucijsko omrežje za značilnega odjemalca D₃ z letno porabo 2241 Sm³ znašala 0,1462 EUR/Sm³ in je v povprečju pomenila 26 odstotkov končne cene zemeljskega plina z vsemi davki in dajatvami.

5.2.1.4 IZRAVNAVA Odstopanj

Odstopanja uporabnikov od napovedanega prevzema in predaje zemeljskega plina lahko neposredno vplivajo na zanesljivost delovanja prenosnega omrežja. Ugotavljanje in obračunavanje odstopanj ter količin zemeljskega plina, potrebnih za lastno rabo systemskega operaterja prenosnega omrežja, je leta 2007 potekalo skladno z določili, opredeljenimi v Aktu o določitvi metodologije za obračunavanje omrežnine za prenosno omrežje zemeljskega plina.

Sistemski operater prenosnega omrežja izvaja izravnavo dovoljenih dnevnih količinskih odstopanj kot systemsko storitev in izravnavo nedovoljenih količinskih odstopanj kot posebno systemsko storitev. V okviru systemskih storitev se izvaja izravnavo urnih in dnevnih količinskih odstopanj, ki se glede na tolerančno območje deli na dovoljena in nedovoljena količinska odstopanja. Tolerančno območje dovoljenega pozitivnega ali negativnega dnevnega količinskega odstopanja je lahko v mejah dveh odstotkov vsote pogodbenih prenosnih zmogljivosti uporabnika omrežja. Tolerančno območje pozitivnega ali negativnega dovoljenega kumulativnega količinskega odstopanja obračunskega meseca pa lahko znaša do 10 odstotkov vsote pogodbenih prenosnih zmogljivosti uporabnika omrežja.

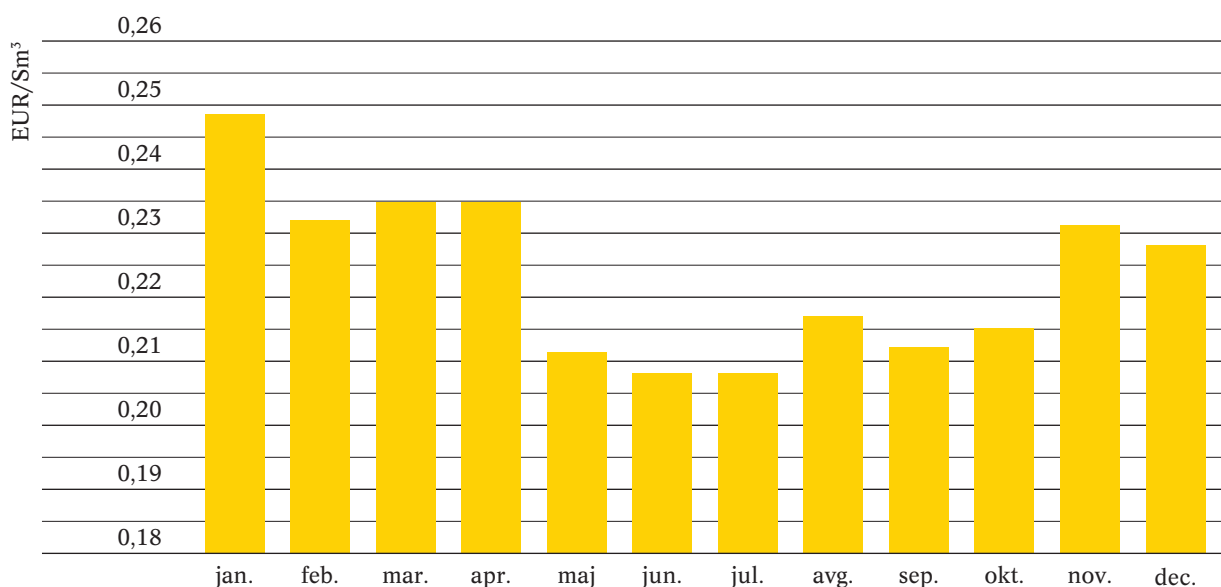
V okviru posebnih systemskih storitev izvaja sistemski operater prenosnega omrežja izravnavo morebitnih prekoračitev pogodbene prenosne zmogljivosti v obračunskem dnevu in mesecu ter nedovoljenih količinskih odstopanj, ki jih sistemski operater posebej zaračunava uporabnikom omrežja. Slednje posredno spodbuja odjemalce k izravnavi lastnih odstopanj. Sistemski operater prenosnega omrežja odjemalce tudi redno predhodno obvešča o nameravanih uveljavitvah sprememb cen za izravnavo dovoljenih in nedovoljenih odstopanj ter o spremembah aktov in metodologij, na podlagi

katerih se izvaja obračun izravnave količinskih odstopanj.

Sistemske operater prenosnega omrežja je za potrebe izvajanja izravnave količinskih odstopanj, te so v letu 2007 pomenile 2,7 odstotka letne

porabe zemeljskega plina v Sloveniji, zemeljski plin obračunaval po regulirani ceni C_B (slika 57). Povprečna regulirana cena za potrebe izravnave količinskih odstopanj je v letu 2007 znašala 0,2235 EUR/Sm³.

GIBANJE CENE ZEMELJSKEGA PLINA ZA LASTNO RABO, IZRAVNAVO KOLIČINSKIH Odstopanj IN POSEBNIH SISTEMSKIH STORITEV (C_B) V LETU 2007

VIRI: PODATKI PODJETIJ, AGENCIJA

Količine zemeljskega plina za lastno rabo sistema operaterja prenosnega omrežja (obratovanje kompresorjev in tehnološki plin za ogrevanje) so se v letu 2007 mesečno zaračunavale uporabnikom prenosnega omrežja na podlagi mesečnih predanih količin zemeljskega plina in cene zemeljskega plina za lastno rabo, ki je enaka regulirani ceni C_B .

5.2.2 LOČITEV DEJAVNOSTI

V Sloveniji opravlja en izvajalec obvezno republiško GJS sistema operaterja prenosnega omrežja zemeljskega plina in sedemnajst izvajalcev izbirno lokalno GJS sistema operaterja distribucijskega omrežja zemeljskega plina.

Sistemske operater prenosnega omrežja zemeljskega plina opravlja to dejavnost v samostojni pravni osebi in je v 100-odstotni lasti domače pravne osebe, ki dobavlja zemeljski plin v Republiko Slovenijo.

Sistemske operater prenosnega omrežja zemeljskega plina je lastnik sredstev, s katerimi izvaja dejavnost.

Pravna ločitev pri nobenem od sedemnajstih sistemskih operaterjev distribucijskih podjetij ni bila izvedena, saj EZ ne zahteva pravne ločitve tistih distribucijskih podjetij, ki na posamezno distribucijsko omrežje nimajo priključenih več kot 100.000 odjemalcev. Lastniško strukturo sistemskih operaterjev distribucijskih omrežij zemeljskega plina prikazuje tabela 26 v poglavju 5.2.1.2.3. V letu 2007 so vsi sistemski operaterji distribucijskih omrežij opravljali tudi druge energetske in tržne dejavnosti, zato so skladno z 38. členom EZ pripravili ločene računovodske izkaze. Izvajalci energetskih dejavnosti na področjih oskrbe z električno energijo, zemeljskim plinom ali toploto so skladno s 37. členom EZ zavezani k reviziji in javni objavi računovodskih izkazov. V revidiranih letnih poročilih morajo sistemski operaterji objaviti pravila, ki so jih uporabili pri izdelavi ločenih računovodskih

izkazov po posameznih energetskih dejavnostih in za katere so pred njihovo uporabo dobili soglasje agencije. Uporabo navedenih pravil pri izdelavi ločenih računovodskih izkazov mora preveriti revizor. EZ v poglavju kazenskih določb predvideva globo, če podjetja ne zagotovijo ločenega računovodskega spremljanja posameznih energetskih dejavnosti, ki jo lahko kršitelju izreče prekrškovni organ.

Ker sistemski operater prenosnega omrežja zemeljskega plina že od leta 2005 opravlja to dejavnost v samostojni pravni osebi, v letu 2007 ni bilo mogoče zaznati posebnega vpliva pravne ločitve na naložbe in zanesljivost oskrbe v primerjavi s prejšnjimi leti. Naložbe in zanesljivost oskrbe na prenosnem omrežju zemeljskega plina so podrobneje predstavljeni v poglavju 5.2.1.1.4.

5.2.3 DODELJEVANJE ČEZMEJNIH PRENOSNIH ZMOGLJIVOSTI

5.2.3.1 ČEZMEJNE PRENOSNE ZMOGLJIVOSTI OMREŽJA

Čezmejne prenosne zmogljivosti prenosnega omrežja se uporabljajo za zagotavljanje zanesljive oskrbe z zemeljskim plinom v Sloveniji in za potrebe tranzita. Leta 2007 so bile posebno v prvem četrtletju v Sloveniji nadpovprečno visoke zimske temperature, zato je bil manjši transport zemeljskega plina za domače porabnike, delno pa tudi tranziti. Zaradi mile zime sta bili manjši tudi obremenitev in izkoriščenost transportnih zmogljivosti prenosnega omrežja v poletnih mesecih oziroma v drugem in tretjem četrtletju, ko so pogodbeni partnerji očitno potrebovali manjše količine zemeljskega plina za dopolnitev

svojih skladišč. V zadnjem četrtletju pa se je zaradi hladnejšega zimskega obdobja obremenitev plinovodnega sistema povečala, še posebno v prenosni smeri Ceršak–Rogatec in Ceršak–Vodice (plinovoda M1 in M2), kjer je prenosni sistem pogosto obratoval polno obremenjen. Polna razpoložljivost in zanesljivo obratovanje kompresorske postaje v Kidričevem sta omogočila prevzem in dobavo vseh napovedanih količin plina ter izvedbo celotnega pogodbenega tranzita.

Čezmejne prenosne zmogljivosti omrežja zemeljskega plina so odvisne predvsem od prevzemnih tlakov sosednjih prenosnih omrežij, od obremenitev omrežja, zahtevanih predajnih tlakov in drugih obratovalnih pogojev, kot je na primer temperatura okolice. Predajni tlak v prenosnem omrežju je prilagojen letnemu spreminjanju pretočnih razmer v omrežju in največji mogoči obremenitvi kompresorske postaje v Kidričevem.

Do temperature nad 4 °C je mogoča 100-odstotna zasedenost omrežja, pri temperaturi –5 °C pa je mogoč le zagotovljen pogodbeni odjem. Če temperatura pade pod –5 °C, je lahko omejen odjem prekinljivih odjemalcev.

Leta 2007 je bila povprečna letna zasedenost zmogljivosti najpomembnejše vstopne mejne merilno-regulacijske postaje Ceršak 77,5-odstotna, povprečna mesečna zasedenost vstopno-izstopne postaje Rogatec pa je dosegla 57,1 odstotka. Največje dnevne in povprečne mesečne zasedenosti zmogljivosti posameznih mejnih merilno-regulacijskih postaj so prikazane na slikah od 58 do 60, zasedenost prenosnih zmogljivosti na mejnih merilno-regulacijskih postajah pa prikazuje tabela 28.

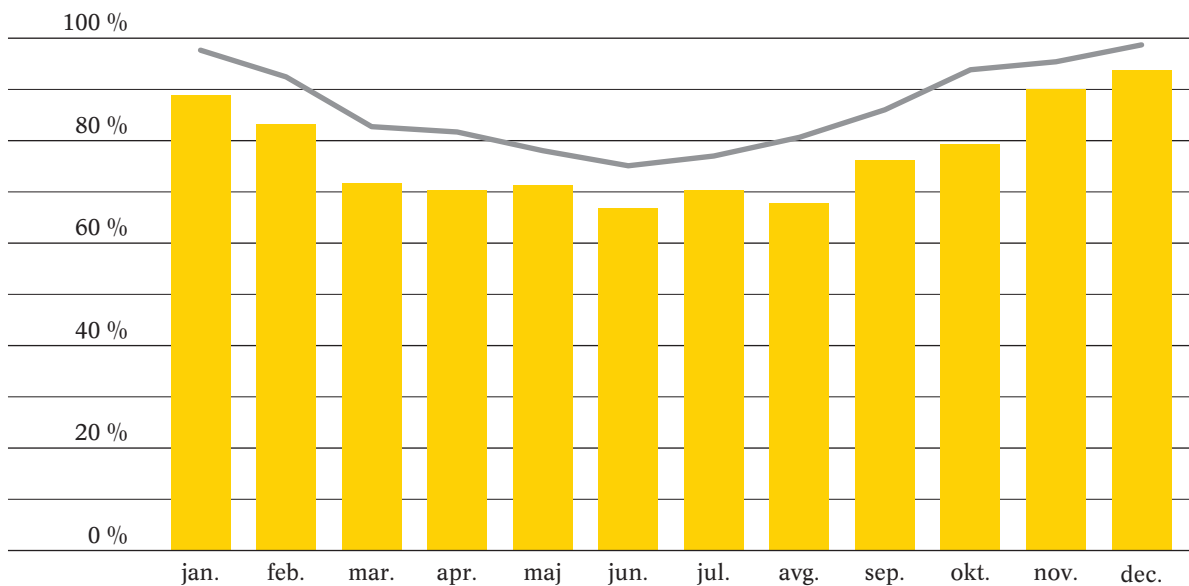
ZASEDENOST ZMOGLJIVOSTI NA MEJNIH MERILNO-REGULACIJSKIH POSTAJAH

LOKACIJA	IMENSKA ZMOGLJIVOST*	ZASEDENOST ZMOGLJIVOSTI PRI RAZLIČNIH TEMPERATURNIH POGOJIH (%)		
		NAD 4 °C	–5 °C	–15 °C
Ceršak	295.000	do 100 %	100 %, zagotovljen pogodbeni odjem	100 %, omejitve odjema prekinljivih odjemalcev
Rogatec – smer osrednja Slovenija	140.000	do 100 %	do 100 %, zagotovljen pogodbeni odjem	100 %, omejitve odjema prekinljivih odjemalcev
– smer Hrvaška	210.000	do 100 %	do 100 %	do 100 %
Šempeter	110.000	do 77 %	do 77 %	do 77 %

VIR: GEOPLIN PLINOVODI

*Kot imenske zmogljivosti so podani maksimalni pretoki na mejnih merilno-regulacijskih postajah pri optimalnih obratovalnih pogojih.

NAJVEČJE DNEVNE IN POVPREČNE MESEČNE ZASEDENOSTI ZMOGLJIVOSTI MERILNO-REGULACIJSKE POSTAJE CERŠAK

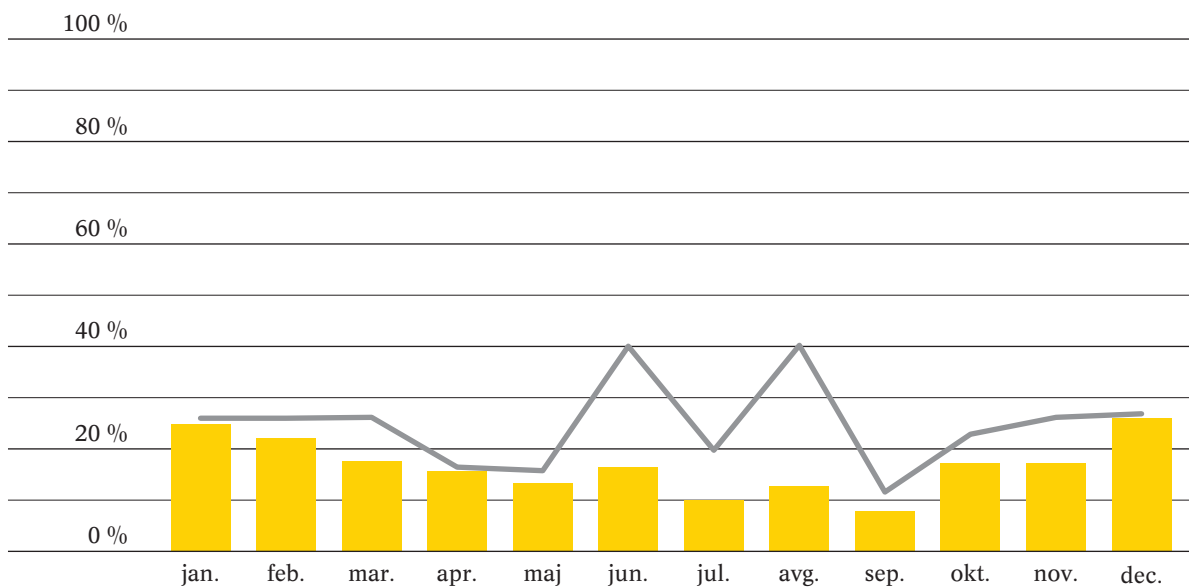

Ceršak – povprečna mesečna zasedenost zmoглjivosti

Ceršak – največja povprečna dnevna zasedenost zmoглjivosti

VIR: GEOPLIN PLINOVODI

NAJVEČJE DNEVNE IN POVPREČNE MESEČNE ZASEDENOSTI ZMOGLJIVOSTI MERILNO-REGULACIJSKE POSTAJE ŠEMPETER

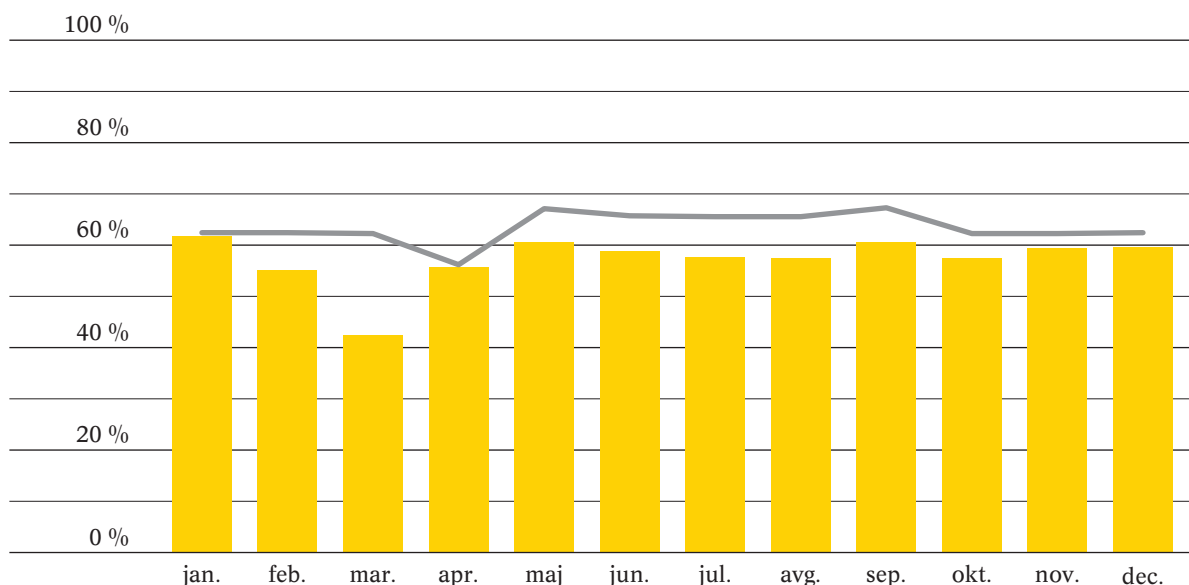

Šempeter – povprečna mesečna zasedenost zmoглjivosti

Šempeter – največja povprečna dnevna zasedenost zmoглjivosti

VIR: GEOPLIN PLINOVODI

NAJVEČJE DNEVNE IN POVPREČNE MESEČNE ZASEDENOSTI ZMOGLJIVOSTI MERILNO-REGULACIJSKE POSTAJE ROGATEC

Rogatec – povprečna mesečna zasedenost zmoqljivosti

Rogatec – največja povprečna dnevna zasedenost zmoqljivosti

VIR: GEOPLIN PLINOVODI

5.2.3.2 METODE ZA DOLOČANJE NAJVEČJE TEHNIČNE ZMOGLJIVOSTI

Največjo tehnično zmoqljivost omrežja zemeljskega plina sistemski operater prenosnega omrežja določa na podlagi modela preračuna zmoqljivosti omrežja zemeljskega plina ob upoštevanju mogočih kombinacij dobave in porabe zemeljskega plina in statističnega modela napovedovanja porabe zemeljskega plina domačih porabnikov. Uporabljeni modela simulacije porabe zemeljskega plina:

- model on-line, ki lahko na podlagi trenutnih razmer v omrežju zemeljskega plina predvidi razmere za naslednjih 48 ur, in
- model off-line, ki je uporaben za oceno stanj in prehodnih pojavov v odvisnosti od načrtovanih podatkov in predvidenih širitev oziroma sprememb v omrežju zemeljskega plina.

Napovedovanje dnevne porabe zemeljskega plina temelji na modelu napovedi s samoučenjem, ki arhivira zgodovinske podatke o porabi zemeljskega plina pri različnih obratovalnih razmerah. Iz njih se glede na predvidene obratovalne razmere in dnevne napovedi posameznih odjemalcev zemeljskega plina izračuna predvidena dnevna

poraba. Tehnična zmoqljivost omrežja zemeljskega plina je torej odvisna od samega sistema in tudi od trenutne razporeditve odjemnih mest zemeljskega plina domače porabe. Kot največja tehnična zmoqljivost omrežja zemeljskega plina je ocenjena tista pretočna količina na mejnih merilno-regulacijskih postajah, ki je v posameznih sezonah (največkrat je bila to zimska) še zagotavljala normalno oskrbo v Sloveniji in transport plina v okviru sklenjenih pogodb o transportu od enega do drugega prenosnega omrežja.

5.2.3.3 DODELJEVANJE PRENOSNIH ZMOGLJIVOSTI OMREŽJA

Sistemski operater prenosnega omrežja zemeljskega plina dodeljuje prenosne zmoqljivosti skladno s predpisi, ki urejajo splošne pogoje za dobavo in odjem zemeljskega plina iz prenosnega omrežja. Na podlagi zahtevkov, prejetih do 31. oktobra, se prenosne zmoqljivosti razdelijo med zainteresirane uporabnike po načelu pro-rata. Tako so v letu 2007 dobili vsi uporabniki omrežja pravico do uporabe zelenih prenosnih zmoqljivosti, saj kljub visoki stopnji zasedenosti prenosno omrežje zemeljskega plina ni bilo nikoli prezasedeno.

Sistemske operater prenosnega omrežja je imel za leto 2007 z uporabniki omrežja sklenjenih 12 neprekinljivih pogodb o dostopu do prenosnega omrežja. Uporabniki prenosnega omrežja zemeljskega plina so uporabljali prenosne zmogljivosti za dobavo zemeljskega plina v Slovenijo in za prenos od enega do drugega prenosnega omrežja.

Za izboljšanje obveščeni uporabnikov omrežja o prenosnih zmogljivostih prenosnega omrežja je sistemski operater prenosnega omrežja zemeljskega plina skladno z navodili iz Uredbe št. 1775/2005 Evropskega parlamenta in sveta o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina (v nadaljevanju uredba 1775/2005) vzpostavil sistem obveščanja za uporabnike omrežja za 17 relevantnih oziroma pomembnih točk prenosnega omrežja. Uporabnike tako obvešča o zgodovinskih, trenutnih in tudi o predvidenih gibanjih uporabe prenosnih zmogljivosti. V letu 2007 še niso bili podrobneje pripravljene oziroma izdani pravila in postopki za izvajanje zahtev uredbe, ki bodo omogočili trgovanje na primarnem in sekundarnem trgu s prenosnimi zmogljivostmi. Sistemski operater je v postopku pridobivanja soglasja agencije v letu 2007 nadaljeval usklajevanje svojih aktov z zahtevami Uredbe o delovanju trga z zemeljskim plinom.

5.2.4 MEHANIZMI ZA OBVLADOVANJE PREZASEDENOSTI

Pri prenosu zemeljskega plina lahko pride do prezasedenosti prenosnega omrežja, ki se deli

na pogodbeno in fizično prezasedenost omrežja. Pogodbena prezasedenost nastane, ko uporabniki omrežja želijo skleniti pogodbe za prenos večjih količin zemeljskega plina, kot to omogoča prenosno omrežje. Fizična prezasedenost pa nastane, ko so prenosni plinovodi dejansko polno zasedeni.

V Sloveniji v letu 2007 na prenosnem omrežju zemeljskega plina ni bilo niti pogodbene niti fizične prezasedenosti. Kljub temu je bilo prenosno omrežje zemeljskega plina s povprečno mesečno zasedenostjo do 94 odstotkov in dnevno zasedenostjo do 99 odstotkov zelo blizu kritične meje zasedenosti. Zato se v pravila, ki urejajo delovanje prenosnega omrežja zemeljskega plina, vgrajujejo mehanizmi, namenjeni obvladovanju prezasedenosti prenosnih zmogljivosti.

5.3 TRŽNE DEJAVNOSTI IN DELOVANJE KONKURENCE

Slovenija je začela trg z zemeljskim plinom odpirati postopoma, skladno z zahtevami EZ. S 1. julijem 2007 je postala tudi dejavnost dobave zemeljskega plina tarifnim odjemalcem tržna dejavnost.

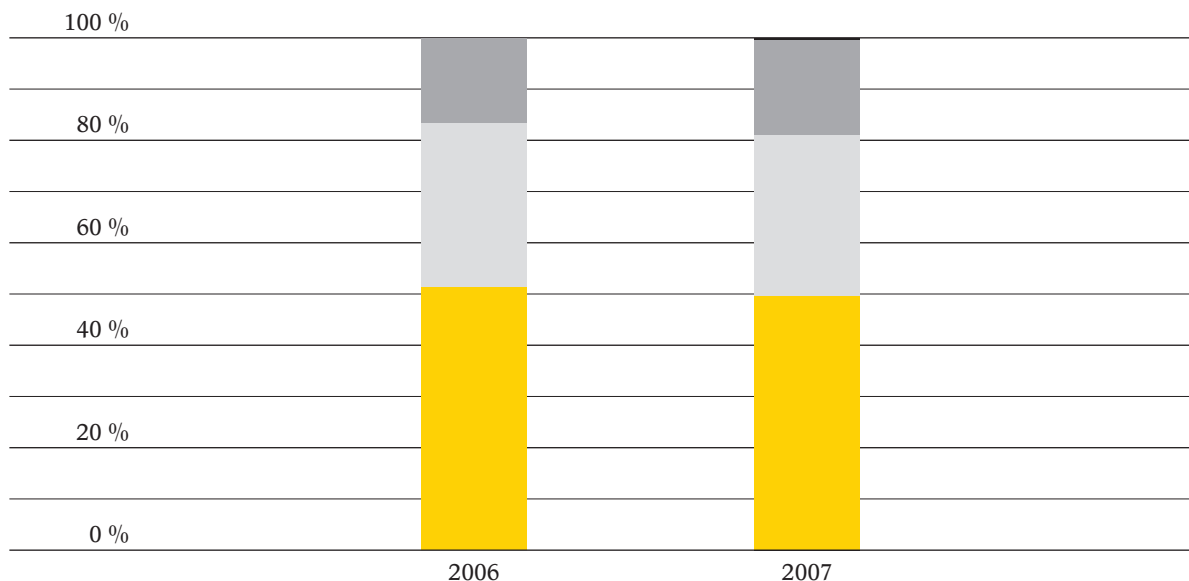
Dobavitelji so upravičenim odjemalcem ponujali zemeljski plin na podlagi svojih pogojev dobave, dobavitelji tarifnim odjemalcem pa so z zemeljskim plinom do 1. julija oskrbovali tarifne odjemalce pod pogoji tarifnih sistemov.

5.3.1 VIRI ZEMELJSKEGA PLINA IN VELEPRODAJNI TRG

Slovenija je povsem odvisna od zemeljskega plina, dobavljenega iz tujine, saj ima zanemarljivo majhno

lastno proizvodnjo. Največ, kar 50 odstotkov zemeljskega plina, je bilo leta 2007 dobavljenega iz Rusije, 32 odstotkov iz Alžirije in 18 odstotkov iz Avstrije.

VIRI ZEMELJSKEGA PLINA

Rusija

Alžirija

Avstrija

Drugo

VIRI: PODATKI PODJETIJ

Potrebe slovenskih odjemalcev po zemeljskem plinu so se leta 2007 malo povečale, saj so dobavitelji prodali 1120 milijonov Sm³ zemeljskega plina

oziroma dva odstotka več kot leto pred tem. Razlog za večjo porabo zemeljskega so bili hladnejši zadnji meseci.

GIBANJE SKUPNE DOBAVE ZEMELJSKEGA PLINA V SLOVENIJI ZA OBDOBJE 2005–2007 V Sm³

PONUDBNIKI	2005	2006	2007
Geoplin, d. o. o.	1.131.651.760	1.097.584.249	1.117.226.504
EstEnergy Gruppo Acegas Aps	1.559.022	1.780.350	1.283.582
Humcon, d. o. o.	1.400.782	1.276.685	1.134.642
Skupaj	1.134.611.564	1.100.641.284	1.119.644.728

VIRI: PODATKI DOBAVITELJEV

Na slovenskem veleprodajnem trgu sta leta 2007 poleg Geoplina, d. o. o., zemeljski plin prodajala še dva tuja ponudnika, in sicer po eden iz Italije in Hrvaške. Oba sta zemeljski plin dobavljala do slovenske meje. Delež družbe Geoplin na veleprodajnem trgu je bil 99,7-odstoten. Prodaja zemeljskega plina Geoplina drugim dobaviteljem zemeljskega plina je potekala na podlagi dolgoročnih pogodb.

Leta 2007 so prenehale veljati prejšnje dolgoročne pogodbe med Geoplinom in njegovimi odjemalci. Večina odjemalcev je z Geoplinom sklenila nove dolgoročne pogodbe za dobavo zemeljskega plina od 1. januarja 2008 naprej, in sicer za pet- ali desetletno obdobje. Konec leta 2007 pa je vstopil na veleprodajni trg nov dobavitelj, ki je začel zemeljski plin dobavljati svojim odjemalcem 1. januarja 2008.

Organiziranega trga zemeljskega plina, kjer bi se srečevala ponudba in povpraševanje po določenih standardnih produktih, v Sloveniji ni. Leta 2007 v Sloveniji niso bili uvedeni programi, povezani

s sproščanjem prenosnih zmogljivosti (ang. gas release mechanisms). Novih udeležencev na veleprodajnem trgu ni bilo.

5.3.2 DOBAVA IN MALOPRODAJNI TRG

Na maloprodajnem trgu so se v prvi polovici leta srečevali naslednji udeleženci trga: dobavitelji upravičenim odjemalcem, dobavitelji tarifnim odjemalcem, upravičeni odjemalci in gospodinjiski odjemalci zemeljskega plina. Po 1. juliju 2007 so na maloprodajnem trgu nastopali dobavitelji in odjemalci zemeljskega plina.

Delež dobaviteljev se v letu 2007 glede na leto 2006 ni spremenil. Na celotnem maloprodajnem trgu v Sloveniji ima dobavitelj Geoplin 76,1-odstotni tržni delež, dobavitelji, ki oskrbujejo odjemalce na distribucijskih omrežjih, pa imajo skupaj 23,9-odstotni tržni delež. Tržne deleže in indekse HHI (Hirschmann-Herfindahlov indeks) za celotni maloprodajni trg prikazuje tabela 30.

TRŽNI DELEŽI IN INDEKSI HHI NA CELOTNEM MALOPRODAJNEM TRGU ZEMELJSKEGA PLINA V SLOVENIJI

PODJETJE	DELEŽ	HHI
Geoplin, d. o. o.	76,1 %	5.794
Energetika Ljubljana, d. o. o.	5,8 %	34
Plinarna Maribor, d. d.	4,3 %	19
Adriaplin, d. o. o.	4,2 %	18
Energetika Celje, d. o. o.	2,4 %	6
Drugi	7,2 %	51
Skupaj	100 %	5.921

VIRI: PODATKI PODJETIJ IN AGENCIJA

Maloprodajni trg ima dva dela, ki se med seboj bistveno razlikujeta, in sicer odjemalce,

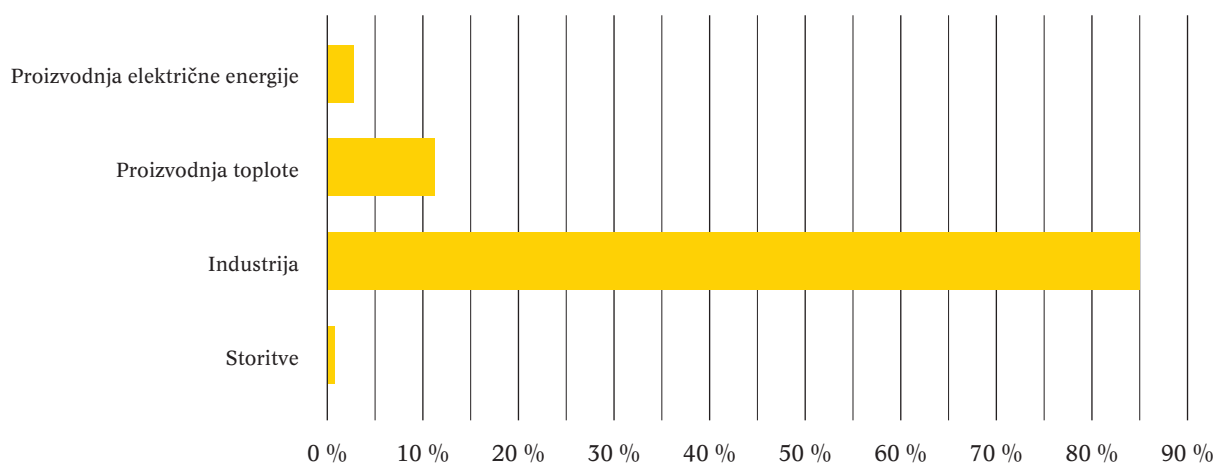
priključene na prenosno omrežje, in odjemalce, priključene na distribucijska omrežja.

5.3.2.1 ODJEMALCI, PRIKLJUČENI NA PRENOSNO OMREŽJE

Leta 2007 je Geoplina dobavljal zemeljski plin večjim industrijskim odjemalcem, priključenim na prenosno omrežje zemeljskega plina. Teh

odjemalcev je bilo 162, porabili pa so 851 milijonov Sm^3 zemeljskega plina. Delež Geoplina pri dobavi odjemalcem, priključenim na prenosno omrežje, je bil 100-odstoten.

STRUKTURA DOBAVE DOBAVITELJA GEOPLIN, D. O. O., INDUSTRIJSKIM ODJEMALCEM, PRIKLJUČENIM NA PRENOSNO OMREŽJE, PO NAMENU UPORABE

VIR: AGENCIJA

Leta 2007 so imeli odjemalci, priključenim na prenosno omrežje, možnost zamenjati dobavitelja. Konec leta 2007 so se začele zamenjave dobaviteljev, ki so bile dejansko izvedene s 1. januarjem 2008.

Zanesljiva dobava in neizkoriščanje prevladujočega položaja dobavitelja odjemalcem, priključenim na prenosno omrežje, sta razloga, da niso bili uvedeni ukrepi za pospešitev konkurence na trgu, kot na primer program za sprostitev dolgoročnih pogodb o dobavi zemeljskega plina.

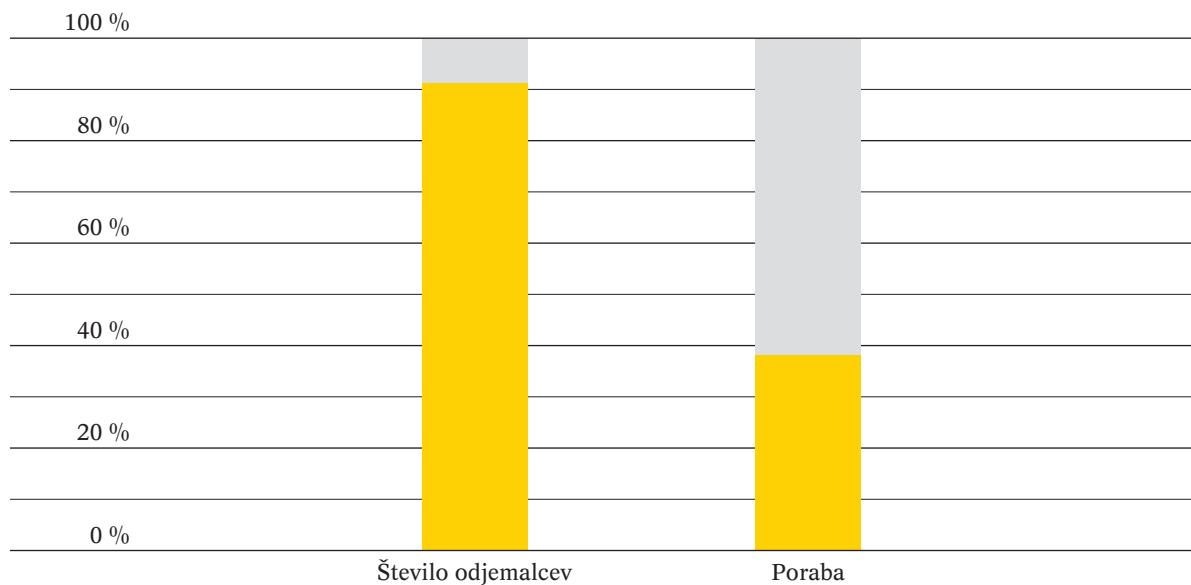
5.3.2.2 ODJEMALCI, PRIKLJUČENI NA DISTRIBUCIJSKA OMREŽJA

Na distribucijska omrežja so priključenim gospodinjstvi in tudi negospodinjstvi odjemalci. Odjemalcem so zemeljski plin dobavljali dobavitelji do 1. julija 2007 pod pogoji, določenimi v tarifnih sistemih, ali pod posebej dogovorjenimi pogoji. V drugi polovici leta pa so bili vsi odjemalci upravičeni odjemalci, zato so jim dobavitelji

dobavljali zemeljski plin pod pogoji, ki jih je določil posamezni dobavitelj. Dobava zemeljskega plina gospodinjstvom in negospodinjstvom odjemalcem je ena od dejavnosti podjetij za distribucijo zemeljskega plina. Leta 2007 je na slovenskem trgu zemeljskega plina delovalo 17 podjetij za distribucijo, ki so navedena v tabeli 24.

Distribucijskim odjemalcem, ki jih je bilo 124.637, je bilo leta 2007 dobavljenih $266.960.128 \text{ Sm}^3$ zemeljskega plina. Število odjemalcev se je glede na leto 2006 povečalo za 7123, porabili pa so šest odstotkov manj zemeljskega plina kot leto pred tem. Dobavitelji odjemalcem na distribucijskih omrežjih oskrbujejo z zemeljskim plinom predvsem gospodinjstve odjemalce. Ti odjemalci glede na število pomenijo kar 91 odstotkov vseh odjemalcev, njihova poraba pa znaša le 38 odstotkov skupne porabe odjemalcev, priključenim na distribucijsko omrežje.

RAZMERJE MED ŠTEVILOM ODJEMALCEV NA DISTRIBUCIJSKEM OMREŽJU IN NJIHOVO PORABO

Gospodinjiski odjemalci

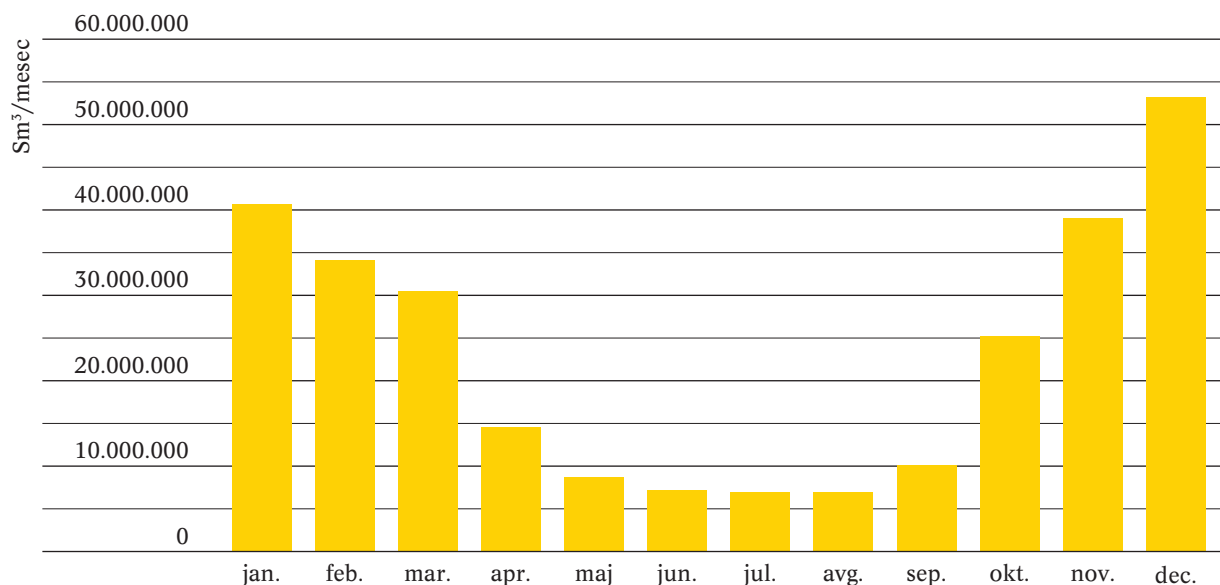
Negospodinjiski odjemalci

VIR: AGENCIJA

Največ odjemalcev je z zemeljskim plinom oskrbovalo podjetje Energetika Ljubljana, d. o. o., ki je 54.972 odjemalcem prodalo 65 milijonov Sm^3 zemeljskega plina. Najmanjši dobavitelj pa je podjetje Komunalno podjetje Velenje, d. o. o.,

ki je 260 odjemalcem prodalo 0,5 milijona Sm^3 zemeljskega plina. Gibanje porabe zemeljskega plina v distribucijskih omrežjih po mesecih prikazuje slika 64.

GIBANJE PORABE ZEMELJSKEGA PLINA V DISTRIBUCIJSKIH OMREŽJIH PO MESECIH

VIRI: PODATKI PODJETIJ, AGENCIJA

Leta 2007 na slovenskem trgu zemeljskega plina ni bilo novih dobaviteljev. Zemeljski plin so dobavljala javna podjetja za distribucijo zemeljskega plina ali podjetja zasebnega prava.

Le dve podjetji za distribucijo zemeljskega plina, Adriaplin, d. o. o., in Javno podjetje plinovod Sevnica, sta lastniško povezani z dobaviteljem Geoplin, d. o. o., ki ima v teh družbah 11- in 6-odstotni lastniški delež.

Upravičeni odjemalci, priključeni na distribucijsko omrežje zemeljskega plina, so lahko izbirali oziroma zamenjali dobavitelja. Dejavnosti, povezane z zamenjavo dobaviteljev, so bile večje pred koncem leta. Prve zamenjave dobaviteljev so se dejansko izvedle s 1. januarjem 2008. Omrežnine za distribucijsko omrežje so bile v začetku leta 2007 že določene, postopek zamenjave dobavitelja, delovanje bilančnih skupin in drugi pogoji pa so bili podrobneje določeni šele v zadnjih mesecih leta.

5.3.2.3 TRŽNI DELEŽI NA MALOPRODAJNEM TRGU

Na maloprodajnem trgu je bilo dejavnih 18 dobaviteljev zemeljskega plina, ki so dobavljali zemeljski plin 162 končnim odjemalcem,

priključenim na prenosno omrežje, in 124.637 odjemalcem, priključenim na distribucijsko omrežje zemeljskega plina.

Tržni deleži posameznih dobaviteljev so pomemben kazalnik delovanja konkurence na trgu z energijo. Tabela 30 v poglavju 4.3.2 kaže tržne deleže dobaviteljev za vse odjemalce v Sloveniji, v tem poglavju pa bodo prikazani še tržni deleži dobaviteljev za skupine odjemalcev, ki se razlikujejo po količini letnega odjema:

- odjemalci, ki porabijo na leto več kot milijon Sm³ zemeljskega plina,
- odjemalci, ki porabijo od 4500 do milijon Sm³ zemeljskega plina, in
- odjemalci, ki porabijo manj kot 4500 Sm³ zemeljskega plina na leto.

Leta 2007 je bilo v Sloveniji 124.799 končnih odjemalcev zemeljskega plina, le 117 pa jih na leto porabi več kot milijon Sm³ zemeljskega plina. Ti odjemalci skupaj porabijo 883 milijonov Sm³ zemeljskega plina ali 79 odstotkov celotne porabe. Geoplin pri njih dosega 94-odstotni tržni delež.

INDEKS HHI NAJVEČJIH DOBAVITELJEV ZEMELJSKEGA PLINA ZA ODJEMALCE Z LETNO PORABO VEČ KOT MILIJON Sm³

PODJETJE	DELEŽ	HHI
Geoplin, d. o. o.	93,5 %	8.747
Plinarna Maribor, d. d.	2,5 %	6
Energetika Celje, d. o. o.	1,3 %	2
Adriaplin, d. o. o.	1,0 %	1
Domplan, d. o. o.	0,8 %	1
Drugi	0,9 %	1
Skupaj	100 %	8.757

VIR: AGENCIJA

Indeks HHI kaže, da ima na tem trgu dobavitelj Geoplin prevladujoč položaj.

Približno 3690 odjemalcev v Sloveniji na leto porabi od 4500 do milijon Sm³ zemeljskega

plina, skupaj pa ti odjemalci porabijo približno 143 milijonov Sm³ zemeljskega plina, kar je 13 odstotkov celotne porabe.

INDEKS HHI NAJVEČJIH DOBAVITELJEV ZEMELJSKEGA PLINA ODJEMALCEM Z LETNO PORABO OD 4.500 DO MILIJON Sm³

PODJETJE	DELEŽ	HHI
Energetika Ljubljana, d. o. o.	21,3 %	455
Adriaplin, d. o. o.	17,8 %	318
Geoplin, d. o. o.	17,3 %	300
Plinarna Maribor, d. d.	10,7 %	115
Mestni plinovodi, d. o. o.	6,6 %	44
Drugi	26,2 %	688
Skupaj	100 %	1.918

VIR: AGENCIJA

Indeks HHI kaže, da na tem upoštevem trgu noben dobavitelj nima prevladujočega položaja.

Odjemalci z letno porabo, manjšo od 4500 Sm³, so predvsem gospodinjstvi odjemalci, ki uporabljajo zemeljski plin za različne namene, pa tudi manjši

industrijski odjemalci in komercialni odjem. Število teh odjemalcev presega 120 tisoč, njihova skupna poraba pa je leta 2007 znašala približno 91 milijonov Sm³ zemeljskega plina.

INDEKS HHI NAJVEČJIH DOBAVITELJEV ZEMELJSKEGA PLINA ODJEMALCEM Z LETNO PORABO DO 4.500 Sm³

PODJETJE	DELEŽ	HHI
Energetika Ljubljana, d. o. o.	36,8 %	1.353
Plinarna Maribor, d. d.	14,1 %	200
Adriaplin, d. o. o.	12,4 %	153
Energetika Celje, d. o. o.	7,4 %	55
Mestni plinovodi, d. o. o.	6,5 %	43
Drugi	19,5 %	378
Skupaj	100 %	2.183

VIR: AGENCIJA

Indeks HHI kaže, da ima na tem upoštevnom trgu delno prevladujoč položaj dobavitelj Energetika Ljubljana.

5.3.2.4 CENE ZEMELJSKEGA PLINA V SLOVENIJI

Končna cena zemeljskega plina je sestavljena iz cene zemeljskega plina, cene za uporabo omrežja, taks, trošarin in davka na dodano vrednost. Cena zemeljskega plina se je za upravičene odjemalce oblikovala tržno, za tarifne odjemalce pa so jo do 1. julija 2007 še določale lokalne skupnosti.

5.3.2.4.1 CENE ZEMELJSKEGA PLINA NA PRENOSNEM OMREŽJU

Cene za odjemalce, priključene na prenosno omrežje zemeljskega plina, se delijo na regulirani

del cene za uporabo omrežja in tržni del cene zemeljskega plina. Leta 2007 se je cena za uporabo omrežja glede na leto 2006 v povprečju zvišala za 5,8 odstotka, tržni del cene pa je sledil gibanju cen naftnih derivatov in gibanju tečaja dolarja.

Skladno z metodologijo, ki jo uporabljata Eurostat in Statistični urad Republike Slovenije, se cene zemeljskega plina spremljajo za značilne odjemalce, ki uporabljajo zemeljski plin za določen namen. Industrijski odjemalci so razvrščeni v naslednje standardne porabniške skupine:

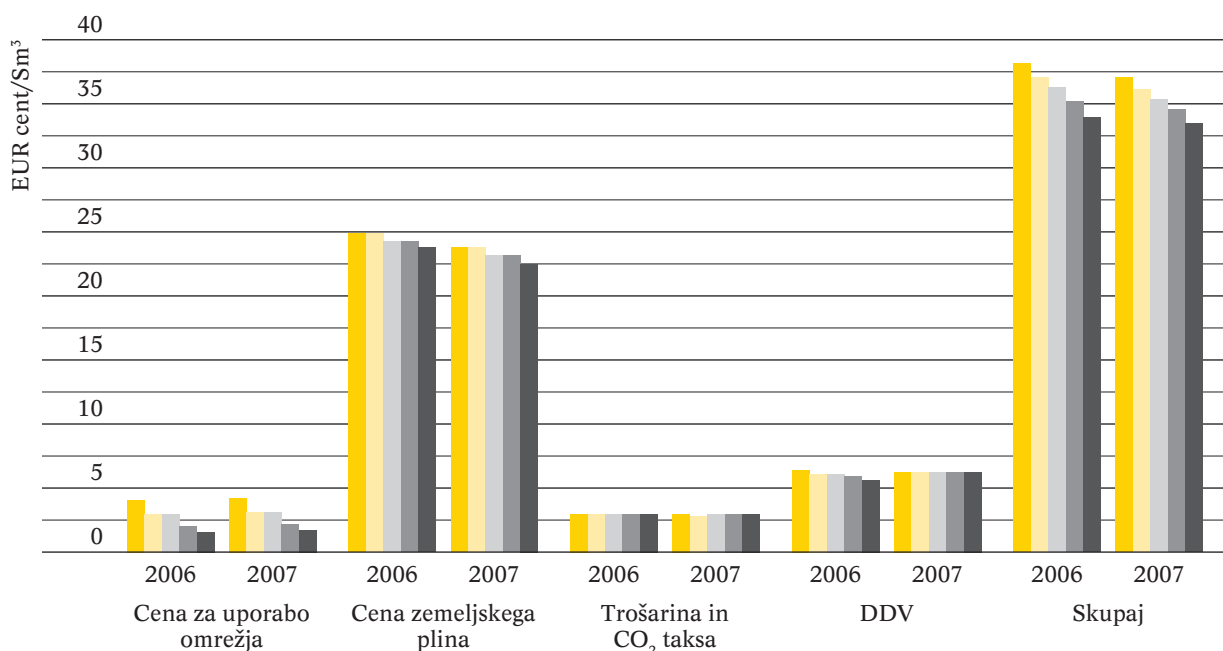
STANDARDNE PORABNIŠKE SKUPINE INDUSTRIJSKIH ODJEMALCEV

SKUPINA	PORABA V TISOČIH Sm ³	FAKTOR OBREMENITVE
I ₂	111	200 dni
I ₃₋₁	1.107	200 dni in 1.600 ur
I ₃₋₂	1.107	250 dni in 4.000 ur
I ₄₋₁	11.065	250 dni in 4.000 ur
I ₄₋₂	11.065	330 dni in 8.000 ur

VIR: SURS

Cena zemeljskega plina na prenosnem omrežju se konec leta 2007 glede na konec leta 2006 ni bistveno spremenila.

STRUKTURA CENE ZEMELJSKEGA PLINA ZA ZNAČILNE INDUSTRIJSKE ODJEMALCE, PRIKLJUČENE NA PRENOSNO OMREŽJE, V LETIH 2006 IN 2007

I₂I₃₋₁I₃₋₂I₄₋₁I₄₋₂

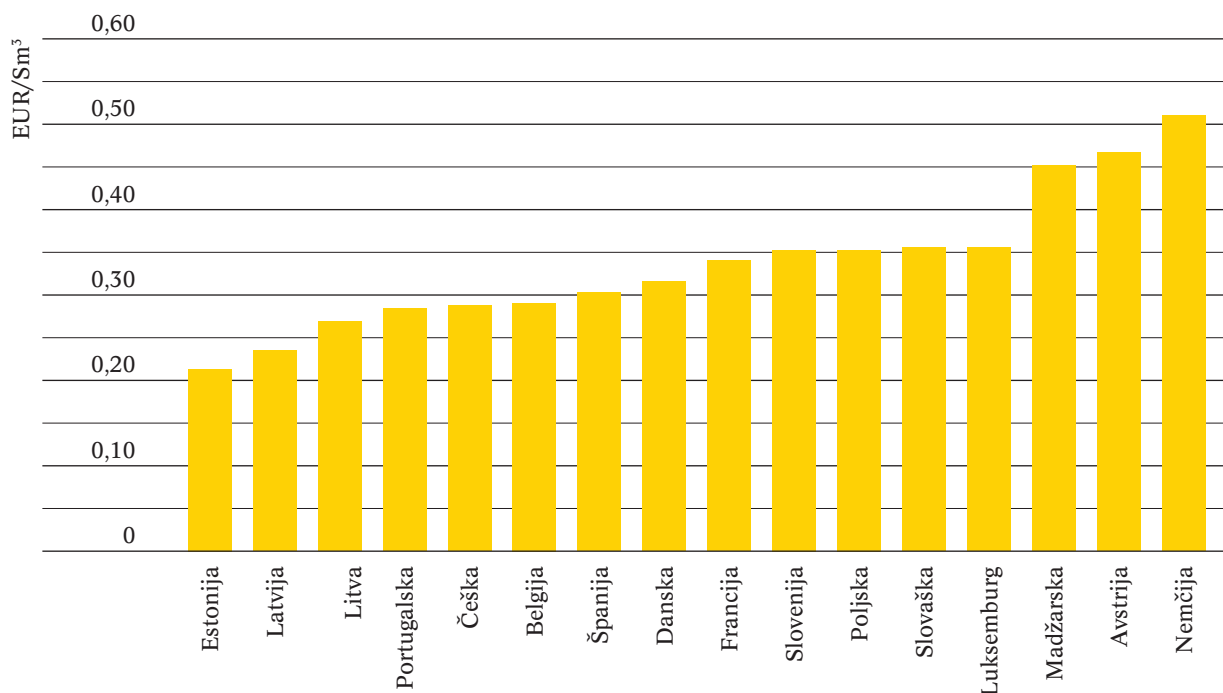
VIRA: GEOPLIN IN AGENCIJA

Za industrijske odjemalce, priključene na prenosno omrežje zemeljskega plina, je cena za uporabo omrežja majhen delež končne cene zemeljskega plina. Za značilnega industrijskega odjemalca I₂ znaša cena za uporabo prenosnega omrežja 11 odstotkov končne cene, za največje industrijske odjemalce pa le pet odstotkov končne cene. Strukturo cen zemeljskega plina za značilne

industrijske odjemalce na prenosnem omrežju za leti 2006 in 2007 prikazuje slika 66.

Primerjava cen zemeljskega plina za značilne industrijske odjemalce z letno porabo 1,1 milijona Sm³ zemeljskega plina med Slovenijo in državami EU kaže, da so končne cene zemeljskega plina z vsemi davki in dajatvami v Sloveniji leta 2007 znašale 92 odstotkov povprečne cene v državah EU.

CENE ZEMELJSKEGA PLINA ZA VELIKE INDUSTRIJSKE ODJEMALCE Z LETNIM ODJEMOM 1,1 MILIJONA Sm³ (I₃₋₁) V LETU 2007

VIRA: EUROSTAT IN AGENCIJA

5.3.2.4.2 CENE ZEMELJSKEGA PLINA NA DISTRIBUCIJSKEM OMREŽJU

Cene zemeljskega plina za odjemalce, priključene na distribucijska omrežja, so bile do 1. julija 2007 v pristojnosti lokalnih skupnosti in so se oblikovale skladno s tarifnimi sistemi. Končna cena zemeljskega plina je imela posebej izkazane le dajatve in davek na dodano vrednost, ni pa bila ločeno izkazana za regulirani in tržni del cene.

Cene zemeljskega plina niso enotno določene in se oblikujejo na ravni posameznega dobavitelja, zato nanje razen nabavnih cen zemeljskega plina vplivajo tudi značilnosti posameznega omrežja, usmeritve lokalnih skupnosti in poslovna politika podjetij za distribucijo zemeljskega plina.

Cene zemeljskega plina za odjemalce na distribucijskem omrežju je mogoče primerjati le za značilne odjemalce s standardno karakteristiko odjema zemeljskega plina.

STANDARDNE PORABNIŠKE SKUPINE GOSPODINJSKIH ODJEMALCEV

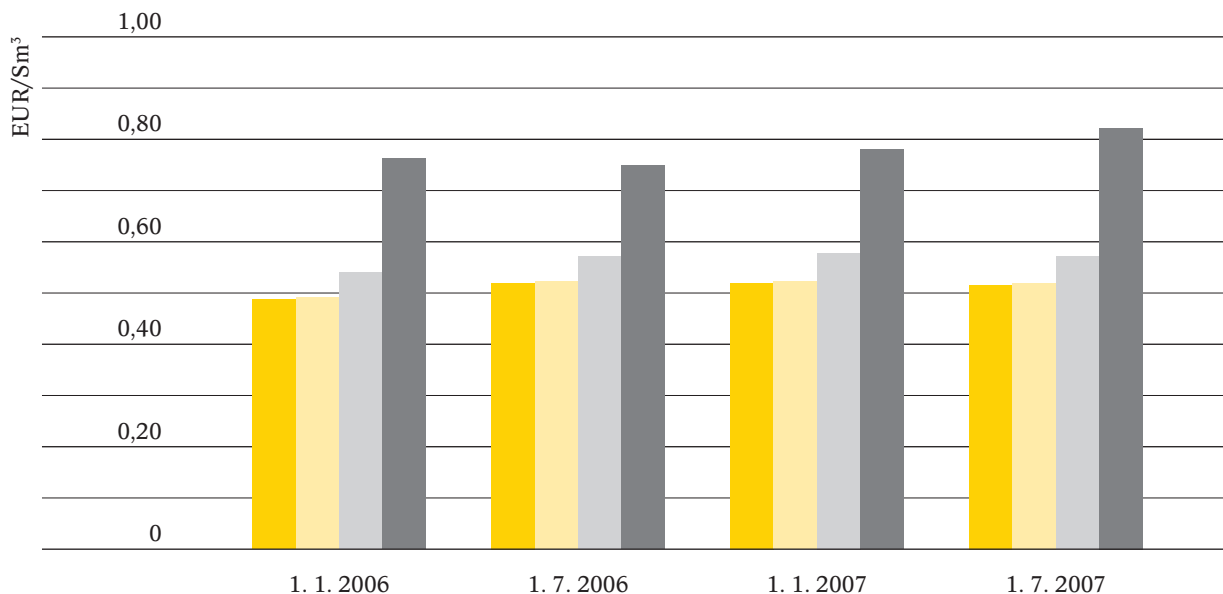
SKUPINA	PORABA v Sm ³	NAMEN UPORABE
D ₁	221	Kuhanje in priprava tople vode
D ₂	443	Kuhanje in priprava tople vode
D ₃	2.241	Kuhanje, priprava tople vode in ogrevanje
D _{3b}	3.323	Kuhanje, priprava tople vode in ogrevanje

VIR: SURS

Slika 67 prikazuje povprečne cene zemeljskega plina v Sloveniji za značilne gospodinske

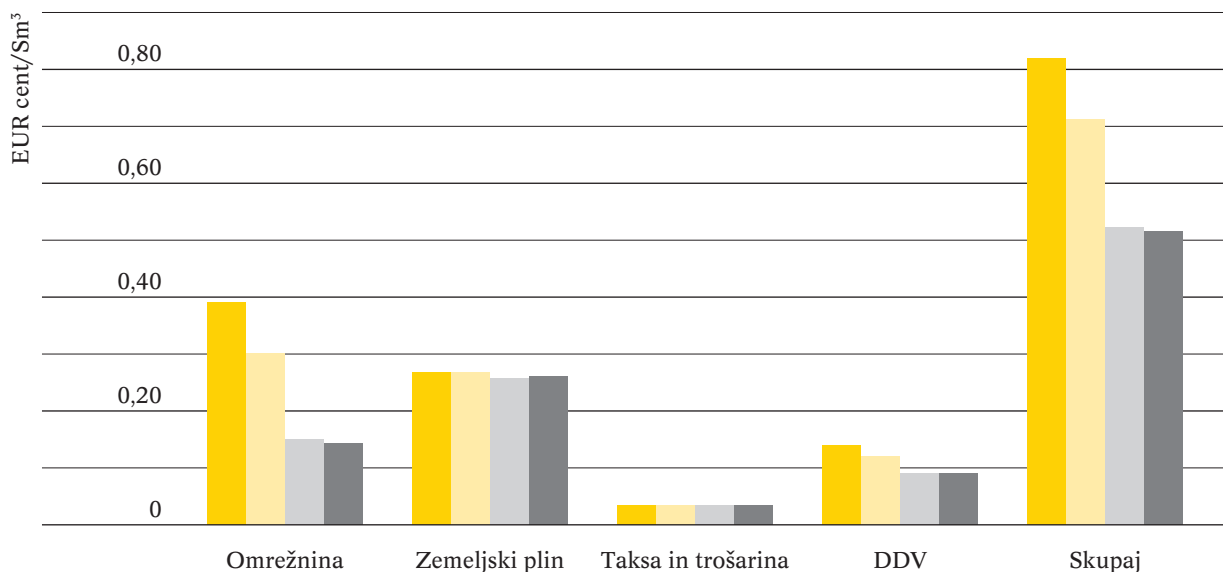
odjemalce in je izračunana kot tehtano povprečje cen v večjih mestih Slovenije.

KONČNE CENE ZEMELJSKEGA PLINA Z DAVKI IN DAJATVAMI ZA ZNAČILNE GOSPODINJSKE ODJEMALCE

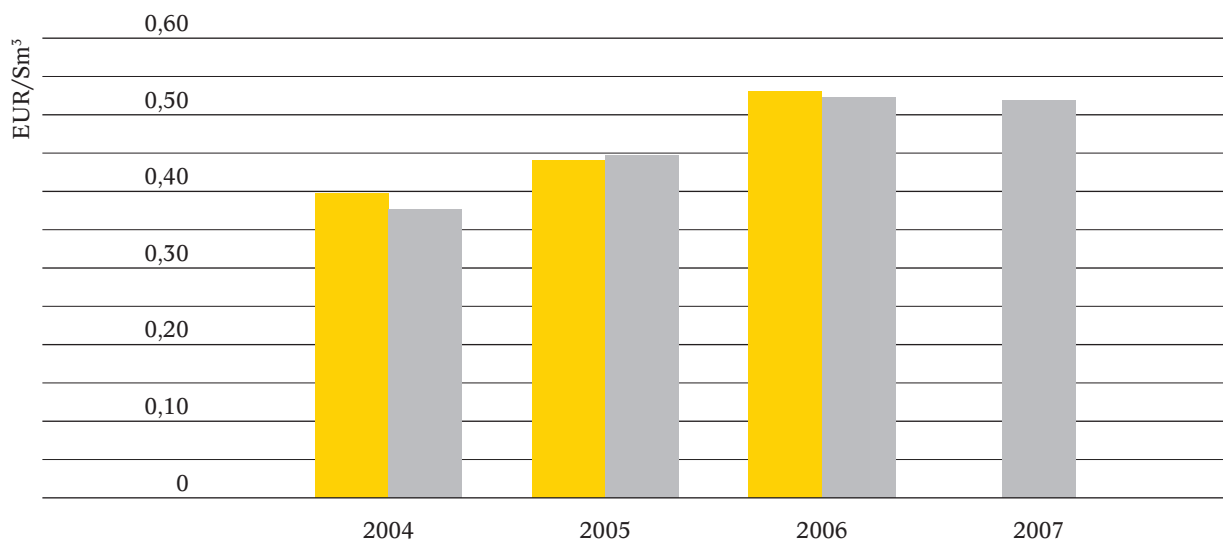
VIR: SURS

STRUKTURA CENE ZEMELJSKEGA PLINA ZA ZNAČILNE GOSPODINJSKE ODJEMALCE

VIRA: SURS IN AGENCIJA

GIBANJE CENE ZEMELJSKEGA PLINA ZA ZNAČILNEGA GOSPODINJSKEGA ODJEMALCA Z LETNO PORABO 2.241 Sm³ (D₃) V OBDOBJU 2004–2007

EU 25

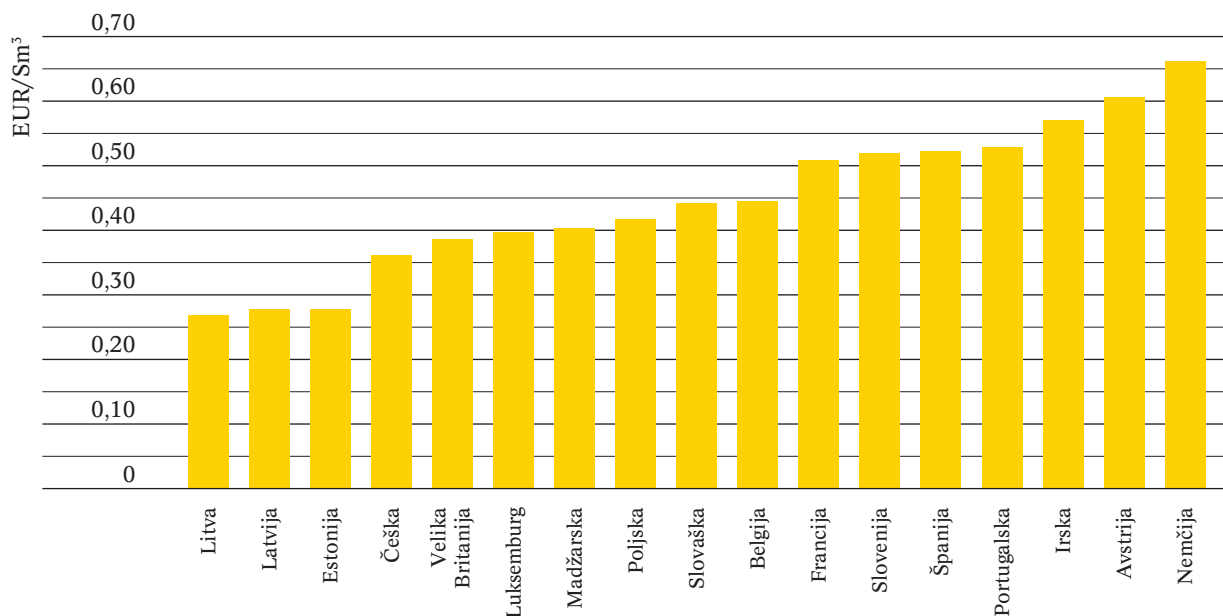
Slovenija

VIRA: EUROSTAT IN AGENCIJA

S slike 69 je razvidno, da so se cene zemeljskega plina za značilne gospodinjne odjemalce v Sloveniji in v nekaterih državah EU v letih 2004,

2005 in 2006 zvišale, v letu 2007 pa ni bilo večjih sprememb. V letih 2006 in 2007 so cene ostale skoraj nespremenjene.

CENE ZEMELJSKEGA PLINA ZA ZNAČILNEGA GOSPODINJSKEGA ODJEMALCA Z LETNO PORABO 2.241 Sm³ (D₃) V RAZLIČNIH DRŽAVAH EU

VIRA: EUROSTAT IN AGENCIJA

Primerjava cen zemeljskega plina za značilne gospodinjstva odjemalce z letno porabo 2241 Sm³ zemeljskega plina med Slovenijo in državami EU kaže, da so končne cene zemeljskega plina z vsemi davki in dajatvami v Sloveniji leta 2007 znašale 96 odstotkov povprečne cene v državah EU.

5.3.3 UKREPI ZA PREPREČEVANJE ZLORAB PREVLAJUJOČEGA POLOŽAJA IN ZA ZAGOTOVITEV DELOVANJA KONKURENCE

Na trgu z zemeljskim plinom leta 2007 ni bilo večjih sprememb cen zemeljskega plina, dobavitelji so zagotovili zadostne količine zemeljskega plina za oskrbo vseh odjemalcev. Motenj v oskrbi ni bilo in tudi dodatni ukrepi na trgu niso bili potrebni.

5.3.3.1 UGOTOVITVE IN UKREPI URADA RS ZA VARSTVO KONKURENCE

Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence tudi leta 2007 ni uvedel postopka v zvezi s presojo omejevalnih ravnanj, zlorab prevladujočega položaja ali koncentracij podjetij na trgu z zemeljskim plinom. Urad tudi ni izvajal dodatnih ukrepov ali odločal o prekršku iz svoje pristojnosti, ki bi se nanašal na trg z zemeljskim plinom.

5.3.3.2 UGOTOVITVE IN UKREPI MINISTRSTVA, PRISTOJNEGA ZA ENERGIJO

Največji prispevek k delovanju trga je bila izdaja Uredbe o delovanju trga z zemeljskim plinom (Uradni list RS, št. 95/07), ki celovito ureja razmerja med udeleženci trga z zemeljskim plinom ter podrobneje določa tudi pravila za zamenjavo dobavitelja zemeljskega plina. Ministrstvo je leta 2007 moralo le v enem primeru pravila dodatno pojasniti.

Mehanizmi za sproščanje dolgoročnih pogodb o dobavi niso bili uporabljeni, ker se za to ni pokazala potreba. Poleg tega je v letu 2007 začel nastopati na veleprodajnem trgu in pridobivati odjemalce še drugi ponudnik, ki si je zagotovil zemeljski plin pri večjem tujem dobavitelju.

Tako je ustvaril konkurenco edinemu dotedanemu veletrgovcu, ki je v celoti obvladoval veleprodajni trg. Tako je s 1. januarjem 2008 že prišlo do zamenjav dobavitelja zemeljskega plina.

Na trgu ne veljajo posebne omejitve ali zahteve glede strukture pogodb o dobavi zemeljskega plina. Postopek zamenjave dobavitelja je za odjemalca brezplačen. Z letno porabo zemeljskega plina sistemski operater odjemalca seznanjani najmanj enkrat na leto.

Uredba o delovanju trga z zemeljskim plinom in EZ natančneje določata, katere informacije mora dobiti odjemalec zemeljskega plina in kdo mu jih mora posredovati.

5.3.4 ODLOČANJE V ZVEZI S SPORI IN PRITOŽBAMI

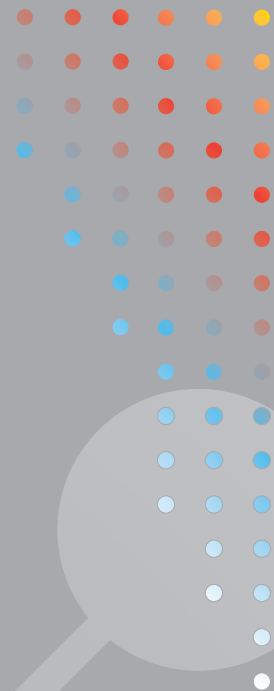
Agencija je leta 2007 prejela štiri zahteve za odločanje v upravnem postopku na področju zemeljskega plina. Od tega se je ena nanašala na upravni postopek na prvi stopnji, preostale zahteve pa so bile pritožbe, o katerih je agencija odločala kot organ druge stopnje.

Spor na prvi stopnji med uporabnikom omrežja in sistemskim operaterjem distribucijskega omrežja zemeljskega plina je izviral iz dostopa do omrežja, pri čemer je agencija zaradi pomanjkanja procesnih predpostavk zahtev s pravnomočnim sklepom zavrnila.

V obravnavanih pritožbenih zadevah so stranke izpodbijale odločitev sistema operaterja v zvezi z izdajo soglasja za priključitev na prenosno oziroma distribucijsko omrežje zemeljskega plina. V dveh zadevah je agencija pravnomočno odločila, v eni zadevi pa je stranka po izdaji odločbe agencije zoper odločitev sistema operaterja vložila upravni spor.

Agencija se je z upravnim odločanjem na področju zemeljskega plina prvič srečala leta 2007, saj v letu 2006 ni prejela nobene zahteve za odločanje v upravnem postopku zaradi spora oziroma pritožbe.

6 Zanesljivost obave

6.1 ZANESLJIVOST DOBAVE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Zanesljivost dobave električne energije je odvisna od dveh parametrov, in sicer od zadostnosti proizvodnih virov in sigurnosti omrežja. Zadostnost proizvodnih virov pomeni zmožnost vseh razpoložljivih proizvodnih virov, da pokrijejo potrebe po oskrbi z električno energijo. Zmožnost omrežja, da omogoči dobavo električne energije od proizvajalcev do odjemalcev, imenujemo sigurnost omrežja. Ker lahko v obratovanju proizvodnih objektov in omrežnih elementov nastanejo okvare in povzročijo prekinitve delovanja, je treba zagotoviti oskrbo tudi v takšnih primerih. Zato je treba pri proizvodnih virih zagotoviti zadostno rezervo, ki je lahko tudi zunaj domačega elektroenergetskega sistema, v omrežjih pa moramo zagotoviti izpolnjevanje določenih meril sigurnosti, med katerimi je najpogosteje uporabljen kriterij n-1. Ta določa, da pri izpadu kateregakoli prenosnega elementa (daljnovod, transformator) dobava ne sme biti prekinjena pri nobenem uporabniku sistema. Kriterij n-1 se v Sloveniji uporablja v prenosnem omrežju in na višjih ravneh distribucijskih omrežij, na nižjih ravneh distribucijskih omrežij pa se zaradi ekonomskih razlogov ne uporablja.

Sistemeski operater elektroenergetskega prenosnega omrežja je leta 2007 pripravil in objavil Oceno zadostnosti proizvodnih virov električne energije v Republiki Sloveniji za obdobje 2007–2011.

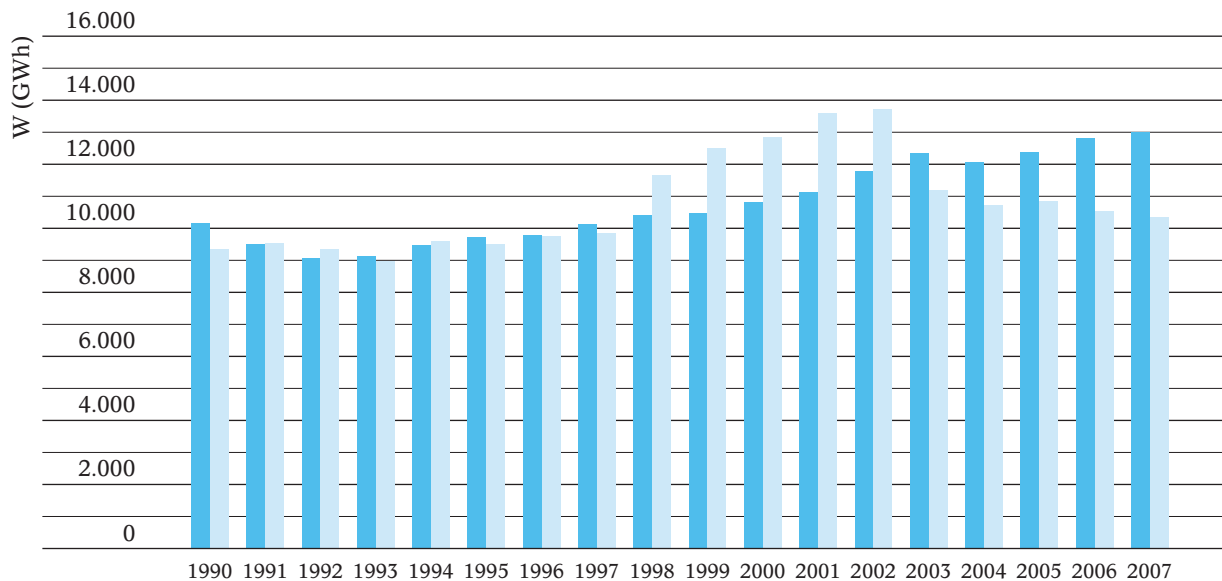
V njej so opredeljene manjkajoče proizvodne in transportne zmogljivosti, potrebe po medsebojnih povezavah z drugimi omrežji in napoved porabe električne energije za prihodnjih pet let.

V razvojnem načrtu SOPO sta še naprej vključeni dve novi 400-kV čezmejni povezavi: Okroglo–Udine (Videm, Italija) in Cirkovce–Heviz (Madžarska). Zanju sta predvidena veljavni regulatorni režim in režim dodeljevanja dostopa do omrežja, določen v Uredbi 1228/2003.

6.1.1 ZADOSTNOST PROIZVODNJE

Pokrivanje potreb po električni energiji v obdobju 1990–2007 je prikazano na slikah 71 in 72. Slovenija je imela v obdobju 1998–2002 velike presežke električne energije, od leta 2003 pa ima primanjkljaje, ki so vsako leto večji. Najpomembnejši razlog za presežke so bila neurejena razmerja s Hrvaško glede statusa jedrske elektrarne, zaradi česar je Slovenija do aprila 2003 razpolagala z njeno celotno zmogljivostjo in proizvedeno energijo. Od takrat morajo slovenski dobavitelji manjkajočo energijo kupovati na tujih trgih. Na obseg domače proizvodnje električne energije vplivajo tudi hidrološke razmere, saj zaradi relativno velikega deleža hidroelektrarn v slovenskem sistemu njihova proizvodnja močno vpliva tudi na skupno slovensko proizvodnjo električne energije. Proizvodnja slovenskih hidroelektrarn je bila v letu 2007 zaradi neugodnih hidroloških razmer manjša od pričakovane, kar je tudi glavni razlog, da se je celotna slovenska proizvodnja električne energije v letu 2007 glede na leto 2006 zmanjšala.

PROIZVODNJA IN PORABA ELEKTRIČNE ENERGIJE V SLOVENIJI NA PRENOSNEM OMREŽJU OD 1990. DO 2007. (ZA OBDOBJE 1998–2002 JE UPOŠTEVANA CELOTNA PROIZVODNJA NEK)

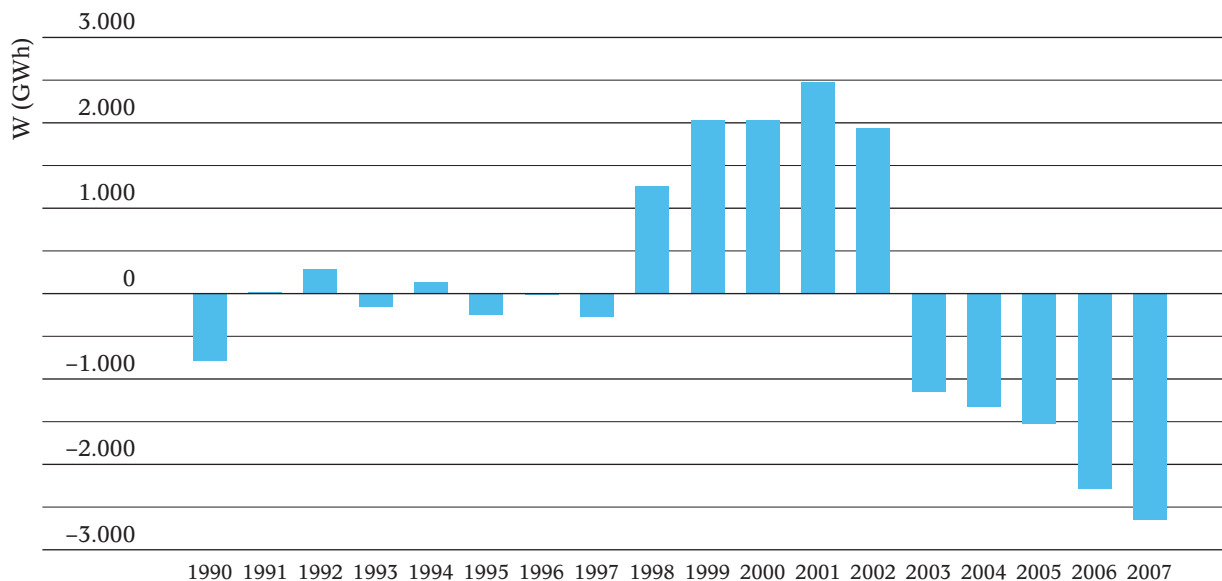

Poraba v Sloveniji

Proizvodnja v Sloveniji

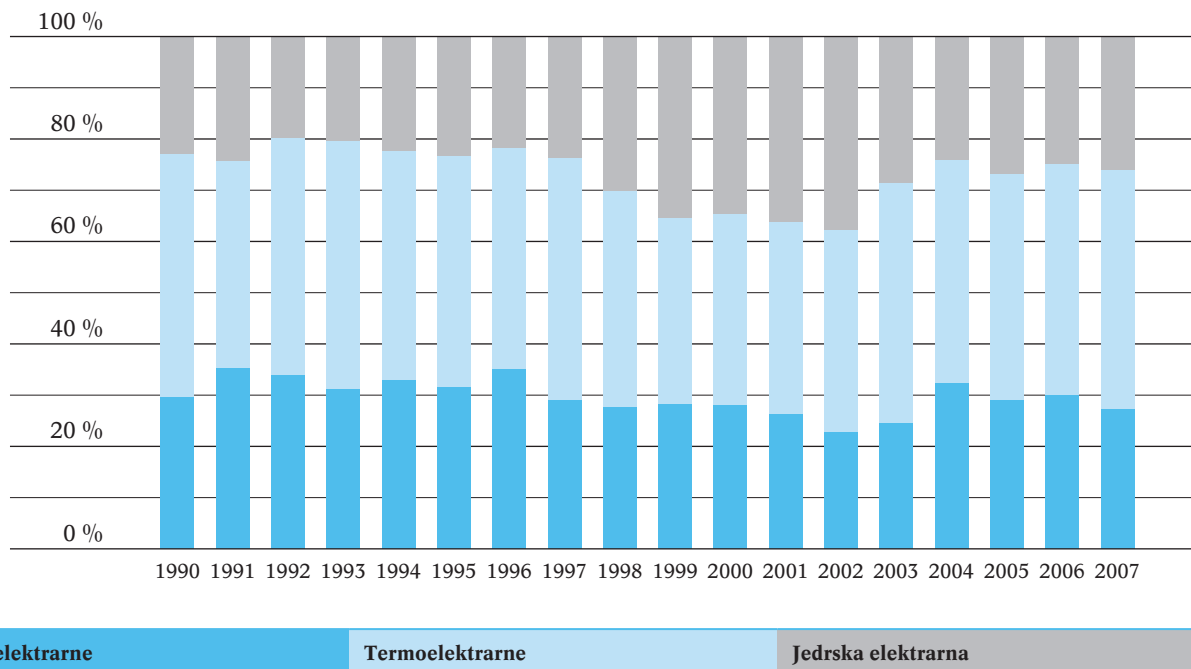
VIRA: EIMV, ELES

PRESEŽKI IN PRIMANJKLJAJI ELEKTRIČNE ENERGIJE V SLOVENIJI NA PRENOSNEM OMREŽJU OD 1990. DO 2007. (ZA OBDOBJE 1998–2002 JE UPOŠTEVANA CELOTNA PROIZVODNJA NEK)

VIRA: EIMV, ELES

STRUKTURA PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE V SLOVENIJI NA PRENOSNEM OMREŽJU OD 1990. DO 2007. (ZA OBDOBJE 1998–2002 JE UPOŠTEVANA CELOTNA PROIZVODNJA NEK)

VIRA: EIMV, ELES

Podobne razmere kot pri proizvodnji in zadovoljevanju potreb po električni energiji so značilne tudi za konične moči oziroma rezerve proizvodnih zmogljivosti v obliki razmerja med razpoložljivo močjo elektrarn in konično močjo odjema.

Tako je v letu 2007 moč vseh slovenskih elektrarn znašala 2989 MW. V tej vrednosti je zajeta celotna moč NEK, ker pa je le polovica njene proizvodnje na voljo slovenskemu trgu z električno energijo, je tudi dejanska razpoložljiva moč slovenskih elektrarn manjša in znaša 2641 MW. Od omenjene skupne razpoložljive moči slovenskih elektrarn znaša skupna moč večjih proizvodnih objektov, ki so priključeni na prenosno omrežje, 2459 MW. Konic odjema električne energije v letu 2007 je znašala 2060 MW. Tako je razmerje med razpoložljivo močjo vseh proizvodnih objektov in konično močjo odjema znašalo 1,25, razmerje med razpoložljivo močjo proizvodnih objektov, priključenih na prenosno omrežje, in konično močjo odjema pa 1,17.

6.1.2 NAČRTOVANE NALOŽBE V PROIZVODNE OBJEKTE

Temeljna načela izvajanja naložb v proizvodne objekte v Sloveniji so določena v tem poglavju EZ. Tako je glavni postopek, ki se uporablja na tem področju, avtorizacija. Ta poteka z energetskega dovoljenja, ki jih izdaja minister, pristojen za energijo. Energetsko dovoljenje mora pridobiti vsak investitor v objekte za proizvodnjo električne energije, katerih nazivna električna moč presega 1 MW in ki so priključeni na javno elektroenergetsko omrežje. Energetsko dovoljenje je treba pridobiti tako za gradnjo novih proizvodnih objektov kot tudi za obnovo. Če obseg zmogljivosti za proizvodnjo električne energije, za katere je bilo izdano energetsko dovoljenje, ne zagotavlja zanesljive dobave električne energije, se lahko za nove proizvodne zmogljivosti izvede tudi javni razpis. Doslej v Sloveniji ni bil izveden noben razpis za gradnjo novih proizvodnih zmogljivosti.

Izdajanje energetskega dovoljenja je podrobno urejeno s Pravilnikom o izdaji energetskega dovoljenja (Uradni list RS, št. 5/2007). Pravilnik, ki ga je izdal minister za gospodarstvo, med drugim določa temeljna merila, na podlagi katerih ministrstvo odloča pri izdaji energetskega dovoljenja:

- energetski objekt bo moral delovati varno, omogočati pa mora tudi varno in zanesljivo delovanje omrežij ali sistemov, na katere bo objekt priključen;
- predlagana lokacija energetskega objekta, ki po predpisih o urejanju prostora spada v državno pristojnost, mora biti skladna z državno prostorsko strategijo;
- predlagana lokacija energetskega objekta, ki po predpisih o urejanju prostora spada v občinsko pristojnost, mora biti skladna z občinskimi prostorskimi akti;
- predlagani energetski objekt in tudi predlagano gorivo za energetski objekt za proizvodnjo električne energije ali toplote morata biti skladna z nacionalno energetsko politiko;
- energetski izkoristki pri kurjenju fosilnih goriv, vpliv na okolje in tehnična zasnova predlaganega energetskega objekta morajo ustrezati zadnjemu stanju tehnike.

LETA 2007 OBRAVNAVANA IN IZDANA ENERGETSKA SOGLASJA ZA PROIZVODNJO ELEKTRIČNE ENERGIJE IN POVEZOVALNE VODE

IMETNIK ENERGETSKEGA DOVOLJENJA	ELEKTRIČNA MOČ P_e (MW)	TOPLOTNA MOČ P_t (MW)	DATUM IZDAJE ENERGETSKEGA DOVOLJENJA
TET, d. o. o.	291 MW		31. 5. 2007
TE-TOL, d. o. o.	126 MW		29. 6. 2007
Metal Ravne, d. o. o.	6 MW		25. 7. 2007
Bioenerg, d. o. o. – Bioplinska naprava Lokve	1,54 MW	1,7 MW	V postopku izdaje
ECOS, d. o. o. – Bioplinska naprava Lendava	4,578 MW	4,284 MW	24. 10. 2007
Acciona Energija SLV, d. o. o. – Vetrna elektrarna Selivec in Vetrna elektrarna Vremščica	VE Selivec – 94,5 MW VE Vremščica – 39 MW		8. 6. 2007
Energetika – ŽJ, d. o. o., mHE Sava	2 x 1,8 MVA		18. 7. 2007
TGE Gas Engineering GmbH – Terminal LNG Koper			V postopku izdaje
E3, d. o. o. – 110-kV kablovod RTP Vrtojba–Italija			7. 9. 2007
E3, d. o. o. – 110-kV kablovod RTP Dekani–Italija			5. 7. 2007

VIR: MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO

Do leta 2010 je na podlagi načrta razvoja prenosnega omrežja za obdobje 2007–2016 realno pričakovati gradnjo naslednjih novih proizvodnih enot:

- Črpalna hidroelektrarna Avče: 178 MW v turbinskem in črpalnem režimu, gradnja že poteka, začetek obratovanja je predviden leta 2008;
- Termoelektrarna Šoštanj: dodatna plinska agregata 2 x 42 MW k bloku 5, začetek delovanja je predviden leta 2008;
- Hidroelektrarna Blanca: 42,5 MW, gradnja že poteka, začetek obratovanja je predviden leta 2010;
- Vetrna elektrarna Volovja reber: predvidena je gradnja 33 vetrnic s skupno močjo 28 MW. Načrt razvoja predvideva začetek obratovanja v letu 2009, vendar je zaradi zapletov pri pridobivanju lokacijskega dovoljenja negotov. Razen gradnje novih objektov je predvidena tudi obnova HE Zlatoličje, ki bo omogočila povečanje razpoložljive moči za 24 MW. Predvideno je, da bo obnovljeni objekt začel obratovati leta 2008.

Do leta 2010 ni predvidena dokončna zaustavitev oziroma prenehanje obratovanja nobene elektrarne.

Če bodo načrti uresničeni, se bodo do leta 2010 slovenske proizvodne zmogljivosti skupaj povečale za 356,5 MW.

6.1.3 SIGURNOST OBRATOVANJA OMREŽJA

Leta 2007 je SOPO uspešno usklajeval proizvodnjo in porabo električne energije. Skupna količina nedobavljene električne energije je znašala 66 MWh, kar je sicer 53 odstotkov več kot leto pred tem. Kar 42 odstotkov skupne nedobavljene energije v letu 2007 je posledica neviht. Drugi najpomembnejši razlog za nedobavljeno električno energijo je posledica loma podpornega izolatorja ločilnika v RTP Laško, ki se je zgodil 12. septembra 2007 in je k skupni količini nedobavljene električne energije prispeval 30 odstotkov. Preostali vzroki za nedobavljeno energijo so bili delovanje distančne zaščite, napaka med izvajanjem načrtovanega izklopa daljnovoda, izpad daljnovoda, lokalno izvajanje stikalnih manipulacij, izklop transformatorja, močno sneženje in delovanje diferenčne zaščite. Čeprav slovenski proizvodni viri ne zadostujejo za zadovoljevanje domačih potreb, oskrba nikoli ni bila prekinjena zaradi pomanjkanja električne energije.

6.2 ZANESLJIVOST DOBAVE ZEMELJSKEGA PLINA

EZ zavezuje sistemske operaterje prenosnega in distribucijskega omrežja zemeljskega plina, da zagotavljajo zanesljivo delovanje omrežja in njegovo ustrezno zmogljivost, zlasti pa zavezuje dobavitelje zemeljskega plina, da zagotavljajo zanesljivo dobavo posebnim odjemalcem, med katere spadajo tudi gospodinjstva.

Dobava zemeljskega plina za odjemalce na prenosnem in distribucijskem omrežju je bila leta 2007 zanesljiva. Slovenija nima lastnih virov zemeljskega plina, zato je povsem odvisna od tujih. Dobavitelji končnim odjemalcem so zagotavljali zanesljivost dobave posebnim odjemalcem predvsem prek njihovega dobavitelja zemeljskega plina na debelo. Ta ima sklenjeno dolgoročno dobavno pogodbo za dobavo zemeljskega plina iz Rusije in uporablja skladiščne zmogljivosti v Avstriji in na Hrvaškem, poleg tega pa ima dobavitelj na voljo tudi prekinljive pogodbe o dobavi z večjimi odjemalci na prenosnem omrežju. Dodatno so dobavitelji končnim odjemalcem zagotavljali zanesljivost dobave posebnim odjemalcem s prekinljivimi pogodbami o dobavi z odjemalci na distribucijskem omrežju (na primer podjetja za oskrbo s toploto, ki imajo na voljo

nadomestno gorivo). Nekateri dobavitelji končnim odjemalcem pa so sklenili pogodbe o dostopu in dobavi z večjo prenosno zmogljivostjo in večjim dnevnim odjemom. Razpoložljiva prenosna zmogljivost je po Uredbi 1775/2005 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina določena kot tisti del tehnične zmogljivosti, ki ni dodeljen in je v danem trenutku še vedno na voljo v omrežju.

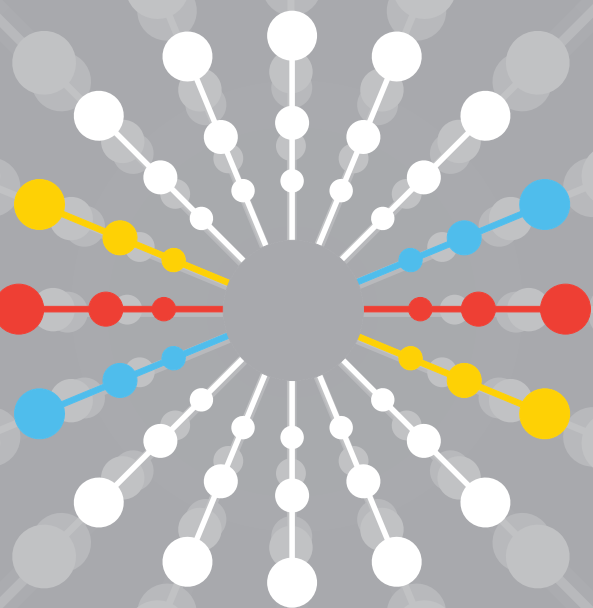
Razpoložljiva uvozna prenosna zmogljivost je v letu 2007 znašala na italijansko-slovenski meji (Šempeter) v povprečju 22 milijonov Sm^3/leto , na avstrijsko-slovenski meji (Ceršak) pa pozimi prostih zmogljivosti tako rekoč ni bilo.

Na slovensko-hrvaški meji je zmogljivost prenosnega omrežja visoko izkoriščena, in to predvsem v poletnih mesecih, ko se polni skladišče na Hrvaškem (Okoli). Načrtovane nove naložbe v vzporedni prenosni sistem zemeljskega plina bodo v prihodnjih letih podvojile prenosne zmogljivosti, hkrati pa potekajo pogajanja sistemskega operaterja s sosednjimi sistemskimi operaterji o povečanju zmogljivosti povezovalnih prenosnih omrežij zemeljskega plina.

Projekcija porabe zemeljskega plina do leta 2015 je opisana v Resoluciji o Nacionalnem energetskem programu, ki za obdobje 2000–2015 predvideva kar 3,5-odstotno letno rast. Gradnja dodatnih prenosnih zmogljivosti naj bi zadostila predvideni povečani porabi zemeljskega plina. Za leto 2008 ni predvidena rast porabe glede na leto 2007. Predvideno povečanje porabe zemeljskega plina od leta 2009 do konca navedenega obdobja naj bi vključevalo večjo porabo distribucijskih odjemalcev in dodatne količine zemeljskega plina za proizvajalce električne energije. Velika rast cen zemeljskega plina pa sicer zmanjšuje interes investitorjev za naložbe v proizvodne objekte, ki za energent uporabljajo zemeljski plin.

Neposredne spodbude za morebitno gradnjo novih prenosnih poti za uvoz in skladiščenje zemeljskega plina v letu 2007 niso bile podeljene, izdano pa je bilo soglasje pristojnega ministrstva k razvojnim načrtom sistemskega operaterja prenosnega omrežja zemeljskega plina za obdobje 2007–2016. Agencija je v metodologiji za določitev omrežnine upoštevala stroške realiziranih naložb in donos nanje. V letu 2007 ni bilo izdano nobeno energetsko dovoljenje za plinovodna omrežja. Nove naložbe v proizvodne vire zemeljskega plina niso predvidene, potekajo pa raziskave tehničnih in ekonomskih možnosti za gradnjo skladišča zemeljskega plina v Sloveniji.

7 Zagotavljanje javnih storitev in položaj odjemalca

7.1 ZAGOTAVLJANJE JAVNIH STORITEV

V Sloveniji se dobrine in storitve, ki so v javnem interesu, zagotavljajo z GJS v eni od pravno priznanih organizacijskih oblik, kot jih določa Zakon o gospodarskih javnih službah. Na področju energetike je EZ določil kot obvezne republiške GJS naslednje dejavnosti:

- dejavnost systemskega operaterja prenosnega omrežja električne energije in zemeljskega plina,
- dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije,
- dejavnost organiziranja trga z električno energijo.

Dejavnosti systemskega operaterja distribucijskega omrežja zemeljskega plina, systemskega operaterja skladišča zemeljskega plina oziroma terminala za utekočinjeni zemeljski plin ter organiziranje trga z zemeljskim plinom so določene kot izbirne lokalne GJS. To pomeni, da se ta javna služba opravlja le, če se lokalna skupnost odloči to storitev zagotavljati svojim občanom. Leta 2007 je 68 lokalnih skupnosti na svojem območju zagotavljalo izvajanje GJS distribucije zemeljskega plina. Izbirne lokalne GJS dejavnost systemskega operaterja skladišča zemeljskega plina oziroma terminala za utekočinjeni zemeljski plin in organiziranje trga z zemeljskim plinom se leta 2007 niso izvajale.

Do 1. julija 2007 je na trgu z električno energijo dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja izvajalo pet pravnih oseb, ki so hkrati izvajale tudi dobavo tarifnim odjemalcem. Od tega datuma je zaradi popolnega odprtja trga z energijo in potrebe po izvajanju dejavnosti systemskega operaterja v ločeni pravni osebi izključno pravico za izvajanje dejavnosti systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije v Sloveniji dobila na novo ustanovljena družba SODO, d. o. o.

7.2 VARSTVO POTROŠNIKOV

Gospodinjski odjemalec električne energije in zemeljskega plina kot fizična oseba kupuje in uporablja energijo za lastno, domačo rabo in njegove pravice so zato varovane s predpisi, ki urejajo trg z energijo, ima pa tudi pravice potrošnika po Zakonu o varstvu potrošnikov.

Podjetja in druge organizacije, ki potrošnikom v Sloveniji zagotavljajo javne storitve in dobrine, so zavezani zagotoviti redno in kakovostno opravljanje storitev ter skrbeti za ustrezen razvoj in izboljševanje kakovosti storitev. Potrošniki pa imajo pri sklepanju in izvajanju pogodbenih razmerij predvsem naslednje pravice:

- če potrošnik pri pogodbah o zagotavljanju javnih storitev in dobrin zamudi z izpolnitvijo obveznosti, ga mora upnik s pisnim opominom pozvati k izpolnitvi obveznosti in mu določiti naknadni rok za izpolnitev obveznosti; ta ne sme biti krajši od 15 dni;
- za pogodbene pogoje se štejejo vse sestavine pogodbe, ki jih določi podjetje, zlasti tiste, ki so določene v obliki formularne pogodbe ali splošnih pogojev poslovanja, ki so sestavni del teh pogodb;
- pogodbeni pogoji zavezujejo potrošnika le, če je bil pred sklenitvijo pogodbe seznanjen z njihovim celotnim besedilom;
- nejasna pogodbeno določila je treba razlagati v korist potrošnika;
- podjetje ne sme postavljati pogodbenih pogojev, ki so nepošteni do potrošnika;
- podjetje mora prodajati blago potrošniku oziroma opravljati storitve zanj na način, ki ni v nasprotju z dobrimi poslovnimi običaji, in za vse potrošnike pod enakimi pogoji;
- podjetje mora za blago oziroma storitve, ki jih ponuja, vidno označiti ceno;
- potrošniku se pri izpolnjevanju pogodb o dobavi energije cena obračuna po dejanski dobavi, izkazani na njegovem merilnem mestu.

Skladno z EZ systemski operaterji v splošnih pogojih za dobavo in odjem zemeljskega plina določijo tudi ukrepe za varstvo gospodinjskih odjemalcev oziroma potrošnikov. Ti se nanašajo na vsebino pogodbe med dobaviteljem in potrošnikom, zagotavljanje ustreznega vnaprejšnjega opozorila o spremembi pogodbe in podatkov o cenah, na pravico potrošnika do zamenjave dobavitelja brez plačila stroškov, različne možnosti plačila in odločanje o pritožbah potrošnikov.

7.2.1 VARSTVO RANLJIVIH ODJEMALCEV

Varstvo ranljivih odjemalcev je ena najpomembnejših oblik varstva odjemalcev in je urejena v EZ. Ta določa, da systemski operater ne sme ustaviti dobave električne energije in zemeljskega plina pod količino, ki je glede na okoliščine nujno potrebna, da nista ogrožena življenje in zdravje odjemalca in oseb, ki prebivajo z njim. Stroški, ki zaradi tega nastanejo dobavitelju, se pokrijejo iz cene za uporabo omrežij. Do 1. julija 2007 je z električno energijo navedene odjemalce oskrboval dobavitelj tarifnim odjemalcem električne energije, če je odjemalec imel ustrezno odločbo socialne službe o nezmožnosti plačevanja električne

energije. Po tem datumu pa je za nujno oskrbo oziroma oskrbo ranljivih odjemalcev zadolžen SODO, ki izvaja tudi zasilno oskrbo oziroma oskrbo tistih odjemalcev, ki jim preneha veljati pogodba o dobavi zaradi plačilne nesposobnosti in nelikvidnosti dobavitelja. Navedena oskrba je časovno omejena in namenjena preprečevanju možnosti, da bi odjemalec zaradi navedenih razlogov na strani dobavitelja ostal brez energije. SODO mora odjemalce obvestiti o pogojih za zagotovitev obeh oblik oskrbe.

Gospodinski odjemalec, ki nima sredstev za preživljanje in je zato ogroženo njegovo zdravje ali življenje ali zdravje in življenje oseb, ki prebivajo z njim, lahko glede na letni čas (od 1. oktobra do 30. aprila) uveljavi pravico, da se mu dobava zemeljskega plina ne ustavi, če sistemskemu operaterju predloži dokazilo o tem, da prejema denarno socialno pomoč.

Vsi stroški, ki nastanejo dobavitelju električne energije ali zemeljskega plina zato, ker se dobava ne ustavi, se pokrijejo iz cene za uporabo omrežij.

7.2.2 PRAVICA DO PRITOŽBE OZIROMA PRAVNEGA SREDSTVA IN REŠEVANJE SPOROV

V Sloveniji je pravica potrošnikov do pravnega sredstva ustrezno urejena, saj predpisi določajo več načinov uveljavljanja njihovih pravic na trgu z energijo.

Na podlagi EZ ima uporabnik elektroenergetskega omrežja in omrežja zemeljskega plina pravico do pritožbe zoper odločitev sistemskega operaterja o izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev; o pritožbi odloča agencija. Uporabnik omrežja ima tudi pravico, da o njegovi zahtevi, ki jo je sistemski operater zavrnil oziroma o njej ni odločil in izvira iz dostopa do omrežja, obračunane cene za uporabo omrežij, zatrevane kršitve splošnih dobavnih pogojev in sistemskih obratovalnih navodil ali statusa posebnega odjemalca, odloča agencija.

Skladno s splošnimi pravili civilnega prava je za reševanje sporov, ki izvirajo iz pogodbenega razmerja in ki niso v pristojnosti agencije, pristojno sodišče. Morebitne kršitve splošnih pravil varstva potrošnikov v Sloveniji nadzoruje in ustrezno sankcionira tudi tržni inšpektorat.

Po Uredbi o splošnih pogojih za dobavo in odjem električne energije imajo tarifni odjemalci pravico dobavitelju podati pripombe oziroma ugovor na prejeti račun ali obračun. Uredba določa tudi, da je eden bistvenih elementov pogodbe o dobavi tarifnim odjemalcem dogovor o načinu reševanja sporov, ki izvirajo iz pogodbenega razmerja.

Skladno z Uredbo o delovanju trga z zemeljskim plinom imajo potrošniki tudi možnost, da podajo pripombo oziroma nestrinjanje zaradi ravnanja oziroma delovanja dobavitelja zemeljskega plina. Ta je zavezan pripombo potrošnika proučiti in nanjo odgovoriti.

7.2.3 PRAVICA DO ODŠKODNINE

Uredba o splošnih pogojih za dobavo in odjem električne energije daje uporabniku omrežja pravico do uveljavljanja odškodnine za škodo, če mu je operater omrežja neutemeljeno prekinil ali ustavil odjem električne energije, če prekinitvev odjema traja neupravičeno dolgo, če kakovost električne energije ne ustreza veljavnim standardom ali pogodbeno dogovorjeni vrednosti, ali zaradi motenj, ki jih povzroča drug uporabnik.

7.2.4 OBJAVLJANJE CEN

Ena od pravic potrošnika, izhajajoča iz zakonodaje, ki sistemsko ureja položaj potrošnika, kot tudi iz predpisov, ki urejajo trg z energijo, je tudi njegova pravica do obveščeniosti o vseh cenah blaga ali storitev, ki jih ponujajo podjetja. V Sloveniji mora vsako podjetje za blago oziroma storitve, ki jih ponuja, vidno označiti ceno.

Dobavitelji električne energije so leta 2007 objavljali cene električne energije za gospodinske odjemalce na svojih spletnih straneh. Od 1. julija so objavili cene za različne produkte oziroma pakete dobave električne energije za gospodinske odjemalce.

Sistemski operaterji elektroenergetskih distribucijskih omrežij so v začetku leta 2007 v tiskanih medijih objavili pogoje in cene električne energije za zasilno oskrbo.

Do popolnega odprtja trga z zemeljskim plinom so končne cene za gospodinskega odjemalca regulirale lokalne skupnosti, saj so bili gospodinski odjemalci oskrbovani z zemeljskim plinom pod pogoji tarifnih sistemov posameznih lokalnih skupnosti. Objavljene so bile cene oskrbe z zemeljskim plinom, ki še ni bila ločena na ceno za uporabo omrežja in ceno zemeljskega plina.

Od 1. julija 2007 dobavitelji skladno z zahtevami iz Uredbe o delovanju trga z zemeljskim plinom ceno zemeljskega plina, ki velja za gospodinskega odjemalca, objavljajo na različne načine, največkrat na dostopnih spletnih straneh. O spremembah cen so dobavitelji gospodinske odjemalce pisno obvestili s prvim izdanim računom za dobavljen zemeljski plin po spremembi cene. Od 1. julija 2007 so cene oskrbe z zemeljskim plinom na računih prikazane ločeno za ceno za uporabo omrežja in ceno zemeljskega plina.

Od 1. julija 2007 imajo gospodinjski in nekateri drugi manjši odjemalci električne energije in zemeljskega plina možnost, da se o cenah in drugih pogojih, pomembnih za sklepanje pogodb o dobavi, seznanijo s pomočjo programskega orodja, tako imenovanega primerjalnika ponudb. Agencija ga je ob popolnem odprtju trgov z električno energijo in zemeljskim plinom objavila na svoji spletni strani (www.agen-rs.si). Primerjalnik ponudb vsebuje seznam na trgu dejavnih dobaviteljev, uporabnikom pa omogoča primerjavo informativnih ponudb dobaviteljev električne energije ter izračun končne cene za posameznega odjemalca. Primerjalnik deluje na podlagi ponudb, ki jih vnašajo dobavitelji.

Primerjalnik podaja odjemalcem celovito informacijo o ponudbi, ki vsebuje vse komponente računa (cena električne energije ali zemeljskega plina, omrežnina, dodatki k omrežnini, dajatve in popusti), kakor tudi strukturo virov dobavljene električne energije. Do konca leta 2007 so uporabniki izvedli več kot 39.000 vpogledov v primerjalnik ponudb in pri tem 2100-krat preverili celotne ponudbe vseh dobaviteljev.

7.3 REGULIRANJE KONČNE CENE

Ceni električne energije in zemeljskega plina sta bili za gospodinjske odjemalce v Sloveniji regulirani le do konca junija 2007, od 1. julija 2007 pa se oblikujeta na trgu.

7.3.1 ELEKTRIČNA ENERGIJA

Do 1. julija 2007 je gospodinjske odjemalce v Sloveniji oskrbovalo pet dobaviteljev, ki so bili organizirani v okviru distribucijskih podjetij, električno energijo pa so jim dobavljali na podlagi tarifnega sistema, ki ga je določala Uredba o tarifnem sistemu za prodajo električne energije (Uradni list RS, št. 36/04). Ceno električne energije, ki je pomenila približno 38 odstotkov končne cene, je vlada nazadnje določila marca 2007. Cena električne energije za gospodinjske odjemalce, ki niso zamenjali dobavitelja ali produkta oziroma paketa, je tudi po odprtju trga ostala na isti ravni.

Ob prehodu na povsem tržne razmere je SODO prevzel določeno vlogo varstva ranljivih odjemalcev (nujna oskrba in zasilna oskrba). Način izvajanja teh storitev določajo Splošni pogoji za dobavo in odjem električne energije iz distribucijskega omrežja električne energije, Uradni list RS, št. 126/07.

7.3.2 ZEMELJSKI PLIN

Do 1. julija 2007 so izvajalci GJS dejavnosti dobava tarifnim odjemalcem dobavljeni zemeljski plin zaračunavali po tarifnem sistemu, ki je veljal za geografsko območje, na katerem se je izvajala GJS. Končne cene so oblikovale lokalne skupnosti za svoja območja in so bile različne. Od popolnega odprtja trga z zemeljskim plinom za gospodinjske odjemalce ceno zemeljskega plina samostojno oblikujejo dobavitelji, ceno za uporabo omrežij pa zaračunavajo sistemski operaterji distribucijskih omrežij.

7.4 ZAGOTAVLJANJE PREGLEDNOSTI

V Sloveniji so na trgu z električno energijo in zemeljskim plinom zagotovljene preglednost cen, preglednost podatkov in preglednost pogojev za dobavo in odjem.

Preglednost cen je zagotovljena za objavljanjem cen, kar je opisano v poglavju 7.2.4.

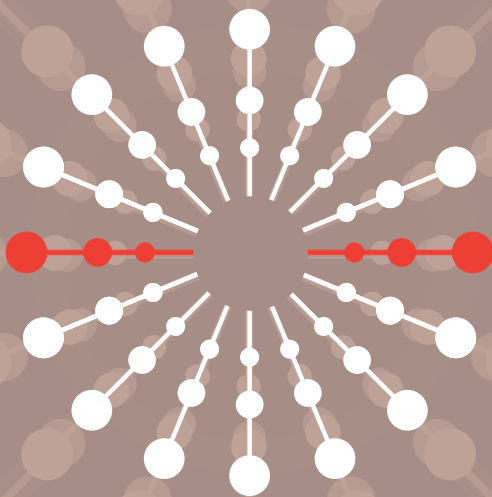
Zagotovljena je tudi preglednost podatkov o proizvodnji električne energije, saj dobavitelji električne energije končnim odjemalcem na izdanih računih za električno energijo in v svojih propagandnih gradivih objavljajo deleže posameznih proizvodnih virov v celotni strukturi električne energije, dobavljene v prejšnjem letu.

Preglednost pogojev za dobavo in odjem električne energije in zemeljskega plina zagotavljajo splošni akti, ki so javno objavljeni in tako dosegljivi vsem udeležencem trga. To so:

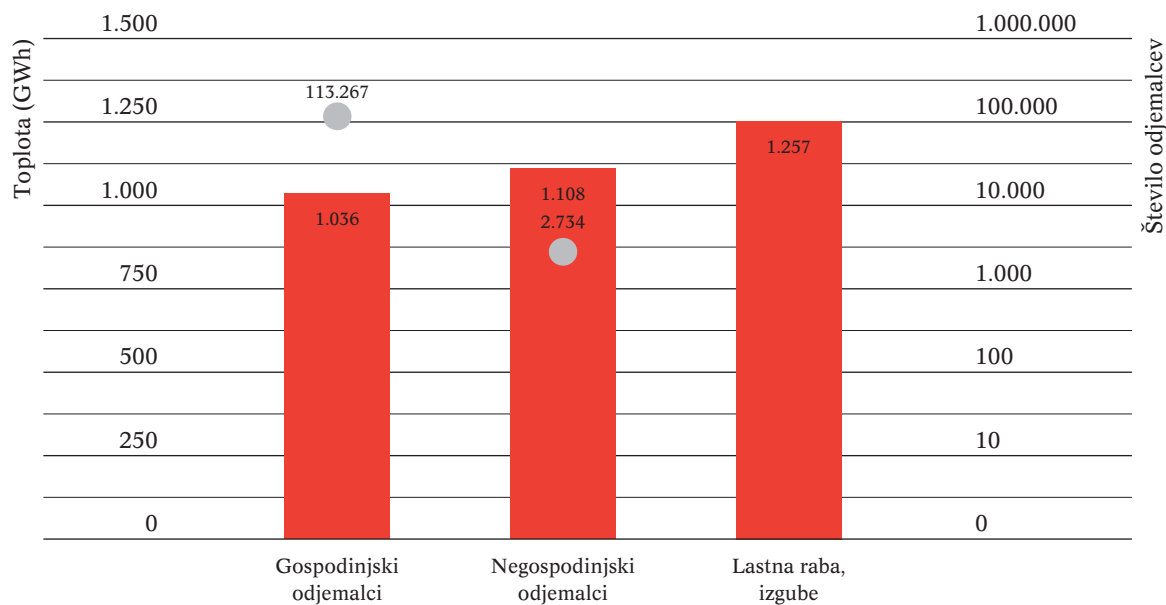
- Splošni pogoji za dobavo in odjem električne energije,
- Splošni pogoji za dobavo in odjem zemeljskega plina.

Splošni pogoji za dobavo in odjem električne energije oziroma zemeljskega plina določajo obvezne sestavine pogodbe tako za pogodbo o dostopu kot tudi za pogodbo o dobavi električne energije oziroma zemeljskega plina. Vsa druga določila pogodb se urejajo svobodno in se presojuje skladno z določili obligacijskega prava. Za reševanje sporov, ki izvirajo iz teh določil, je pristojno sodišče. Agencija ne more vplivati na oblikovanje pogodbenih določil oziroma na oblikovanje vsebine pogodbe. Pred sklenitvijo pogodbe o dobavi električne energije oziroma zemeljskega plina dobavitelji seznanijo gospodinjske odjemalce s pogodbenimi pogoji, ki so sestavni del pogodbe o dobavi. Če namerava dobavitelj pogodbene pogoje spremeniti, mora o tem porabnika pisno obvestiti.

2 Daljinska toplota

PORABA TOPLOTE PO VRSTI ODJEMALCEV IN NJIHOVO ŠTEVILO

Toplota (GWh)

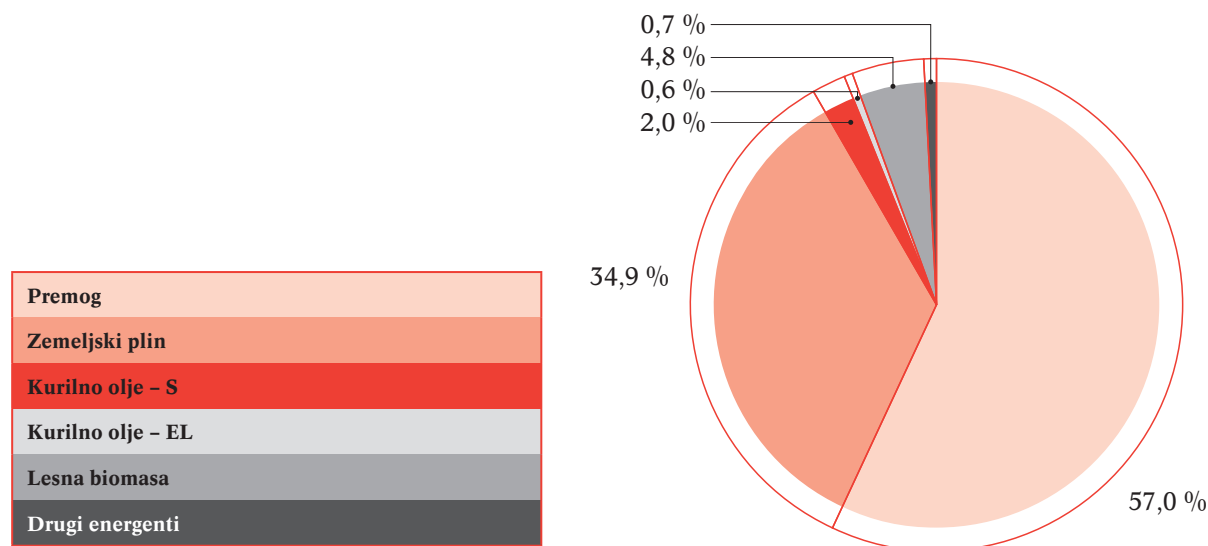
Število odjemalcev

VIR: AGENCIJA

V strukturi porabljenih primarnih energentov za proizvodnjo toplote je imel premog 57-odstotni delež, zemeljski plin 34,9- in kurilno olje 2,6-odstotnega. Lesna biomasa in drugi primarni

obnovljivi viri energije so v strukturi primarnih energentov za proizvodnjo daljinske toplote skupaj dosegli 5,5-odstotni delež.

STRUKTURA PRIMARNIH ENERGENTOV ZA PROIZVODNJO TOPLOTE ZA DALJINSKO OGREVANJE

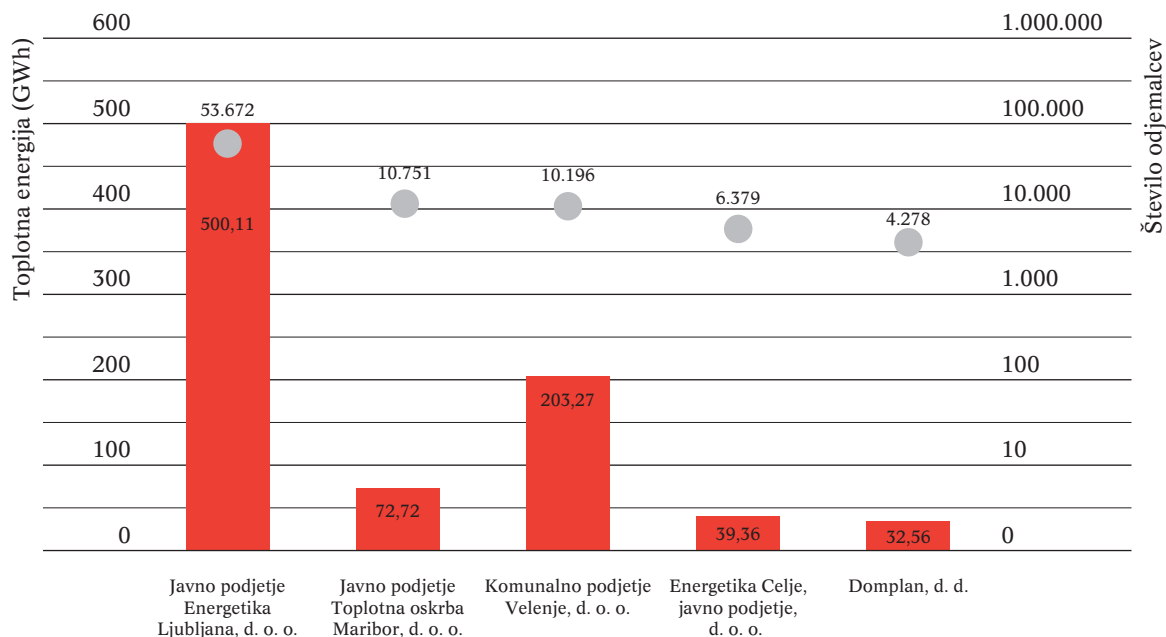

VIR: AGENCIJA

Leta 2007 je prvih pet največjih distribucijskih podjetij glede na količino distribuirane toplotne energije oskrbovalo 85.267 ali 81,9 odstotka vseh gospodinskih odjemalcev in jim dobavilo 73,3 odstotka vse proizvedene toplotne energije,

namenjene za potrebe daljinskega ogrevanja. Največja distribucijska podjetja glede na količino distribuirane toplotne energije za potrebe gospodinskih odjemalcev v letu 2007 in število njihovih odjemalcev prikazuje slika 76.

NAJVEČJI DISTRIBUTERJI DALJINSKE TOPLOTE PO KOLIČINI DISTRIBUIRANE TOPLOTE ZA POTREBE GOSPODINJSKIH ODJEMALCEV V LETU 2007

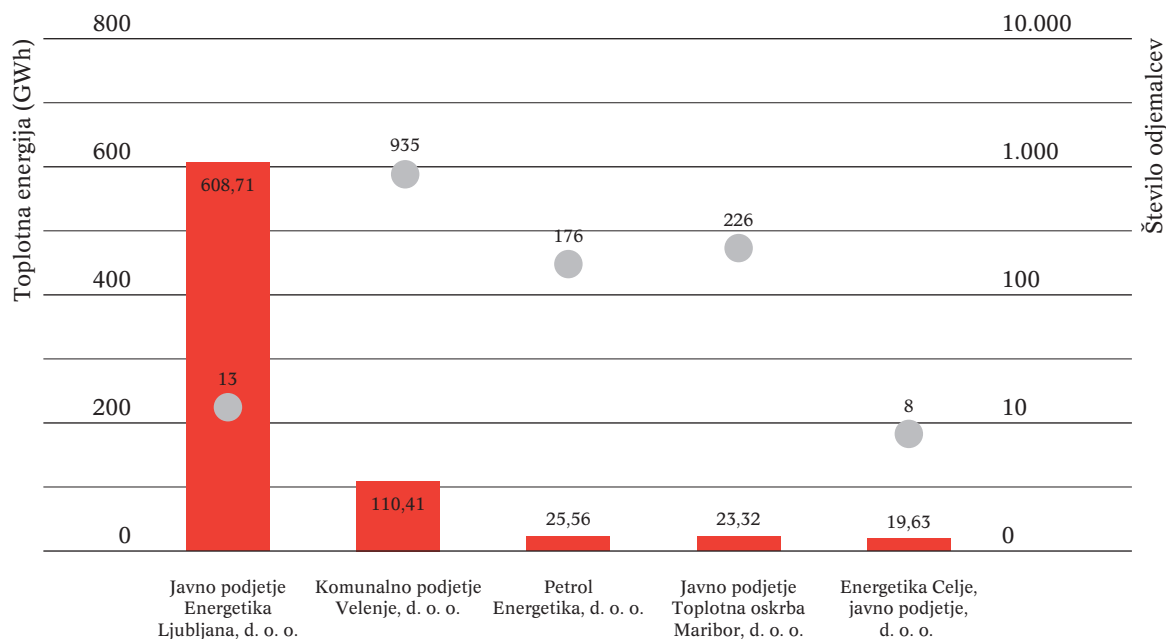
Poraba toplotne energije (GWh)	Število odjemalcev
--------------------------------	--------------------

VIR: AGENCIJA

Prvih pet največjih distribucijskih podjetij daljinske toplote glede na količino distribuirane toplotne energije negospodinjskim odjemalcem

je oskrbovalo 49,7 odstotka vseh negospodinjskih odjemalcev in jim dobavilo kar 71,3 odstotka potrebne toplotne energije (slika 77).

NAJVEČJI DISTRIBUTERJI DALJINSKE TOPLOTE PO KOLIČINI DISTRIBUIRANE TOPLOTE ZA POTREBE NEGOSPODINJSKIH ODJEMALCEV

Poraba toplotne energije (GWh)

Število odjemalcev

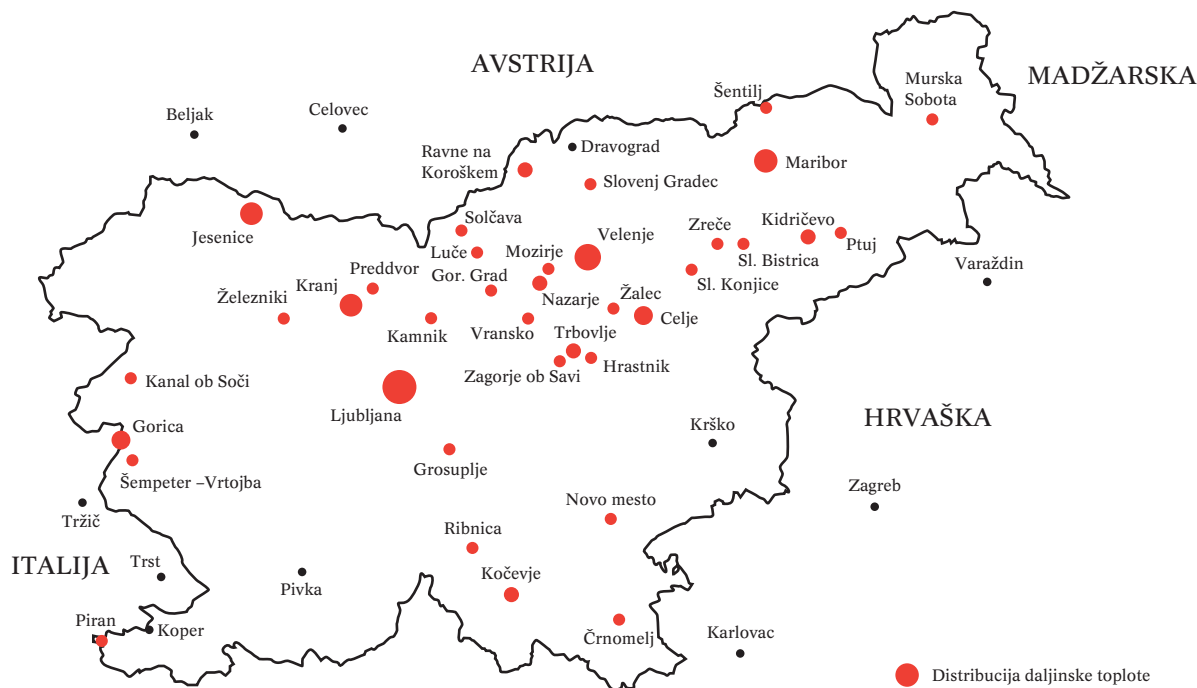
VIR: AGENCIJA

8.2 DISTRIBUCIJSKO OMREŽJE

V letu 2007 je oskrbo z daljinsko toploto v Republiki Sloveniji izvajalo 52 imetnikov licenc za distribucijo toplote za daljinsko ogrevanje,

distribucijska omrežja so v 39 od 210 slovenskih občin, njihova skupna dolžina pa je bila 677,7 kilometra. Razporeditev lokacij distribucijskih omrežij prikazuje slika 78.

RAZPOREDITEV OMREŽIJ DALJINSKEGA OGREVANJA V SLOVENIJI LETA 2007

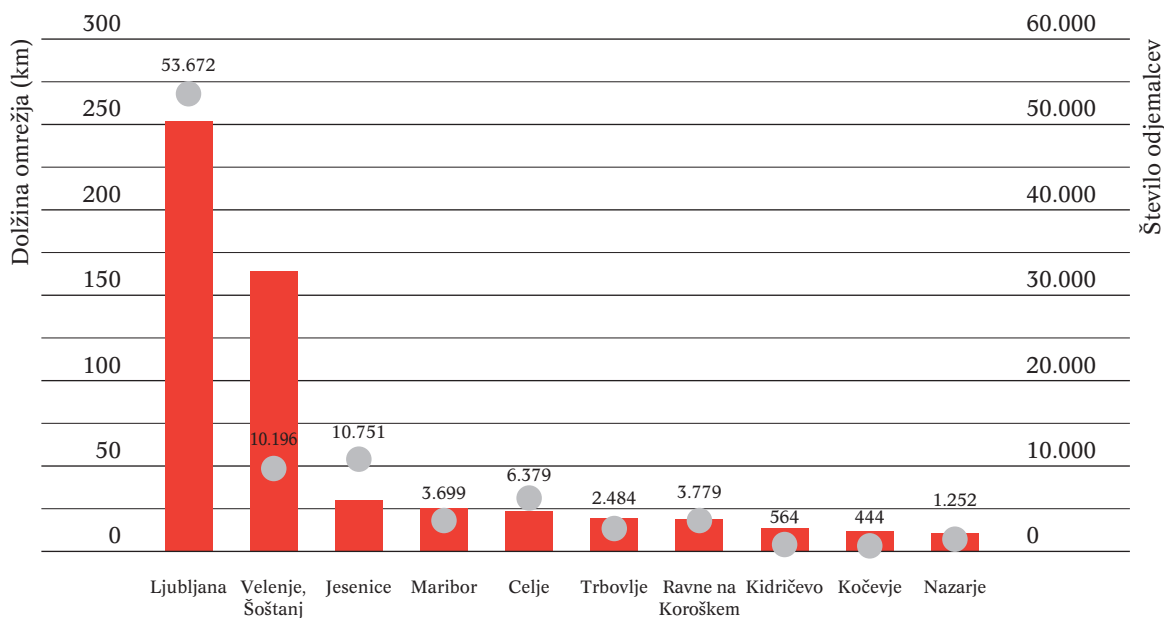

VIR: AGENCIJA

Glede na temperaturni režim obratovanja posameznega distribucijskega omrežja zajemajo toplovodna in vročevodna omrežja 96,75- in parovodna 3,25-odstotni delež vseh distribucijskih omrežij. Največji distribucijski omrežji glede na dolžino sta v Mestni občini Ljubljana (252,3 kilometra vročevodnega in toplovodnega omrežja)

in v Mestni občini Velenje ter Občini Šoštanj (163,9 kilometra toplovodnega omrežja). Dolžine prvih desetih največjih distribucijskih omrežij za oskrbo z daljinsko toploto v posameznih občinah in število nanje priključenih odjemalcev toplote prikazuje slika 79.

DOLŽINA DISTRIBUCIJSKIH OMREŽIJ ZA OSKRBO Z DALJINSKO TOPLOTO V NEKATERIH OBČINAH IN ŠTEVILO PRIKLJUČENIH ODJEMALCEV TOPLOTE

Dolžina omrežja (km)

Število odjemalcev

VIR: AGENCIJA

8.3 CENA TOPLOTNE ENERGIJE

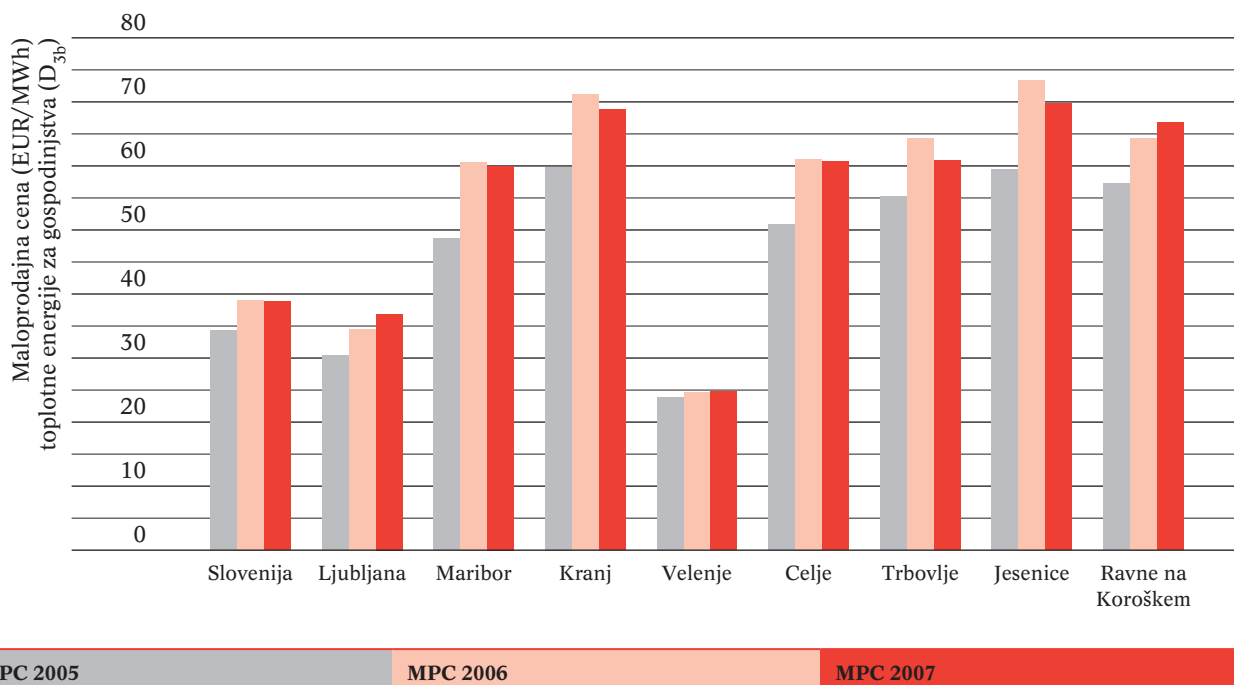
Povprečne maloprodajne cene toplotne energije iz distribucijskih sistemov daljinskega ogrevanja v posameznih občinah z daljinskim ogrevanjem je mogoče primerjati za standardno porabniško skupino za gospodinjstva D3b; opredeljena je kot porabniška skupina s priključno močjo 10 kW in letno porabo 34,9 MWh, toplotna energija pa se uporablja za pripravo sanitarne tople vode in potrebe centralnega ogrevanja.

Podatki o povprečnih maloprodajnih cenah toplotne energije iz distribucijskih sistemov daljinskega ogrevanja so povzeti iz veljavnih cenikov po metodologiji SURS izbranih poslovnih

subjektov za proizvodnjo in oskrbo z daljinsko toploto in zajemajo izbrane občine v Sloveniji, katerih skupna količina dobavljene toplotne energije gospodinjstvom je v letu 2007 dosegla 82,6 odstotka.

Slika 80 prikazuje povprečne maloprodajne cene toplotne energije iz distribucijskih sistemov daljinskega ogrevanja v izbranih slovenskih občinah, izračunane kot tehtano povprečje maloprodajnih cen v primerjavi s številom odjemalcev toplote. Prikazana je tudi povprečna maloprodajna cena toplotne energije iz distribucijskih sistemov daljinskega ogrevanja za Slovenijo, izračunana kot tehtano povprečje cen v izbranih mestih.

GIBANJA POVPREČNE MALOPRODAJNE CENE (MPC) DALJINSKE TOPLOTE ZA GOSPODINJSKE ODJEMALCE V NEKATERIH SLOVENSКИH MESTIH V LETIH 2005–2007

Vir: SURS

8.4 NALOGE IN DEJAVNOSTI AGENCIJE S PODROČJA DALJINSKE TOPLOTE

Agencija ima na področju oskrbe z daljinsko toploto naslednje naloge:

- izdaja splošne akte za izvrševanje javnih pooblastil o:
 - metodologiji za določitev splošnih pogojev za dobavo in odjem toplote iz distribucijskega omrežja in
 - metodologiji za pripravo tarifnih sistemov za dobavo in odjem toplote iz distribucijskega omrežja,
- daje soglasje k sistemskim obratovalnim navodilom za distribucijsko omrežje za oskrbo s toploto ter
- odloča o izdaji in odvzemu licenc za opravljanje energetskih dejavnosti proizvodnja toplote za daljinsko ogrevanje nad 1 MW ter distribucija toplote za daljinsko ogrevanje.

V letu 2007 je agencija izdala šest soglasij k sistemskim obratovalnim navodilom za distribucijsko omrežje za oskrbo s toploto, z 19 distributerji toplote pa je potekalo usklajevanje vsebine sistemskih obratovalnih navodil oziroma pregledovanje njihove vsebine. Pri ugotavljanju ustreznosti pravne ureditve statusa posameznih izvajalcev GJS distribucije toplote je agencija ugotovila nekatere pravne pomanjkljivosti, s katerimi je seznanila pristojno ministrstvo.

Agencija na podlagi sedmega odstavka 71. člena EZ vodi tudi evidenco pritožb zoper odločbe o izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev na omrežje za oskrbo s toploto oziroma z drugim energetskim plinom. Na podlagi obvestil občin je agencija ugotovila, da v letu 2007 ni bilo nobene pritožbe zoper odločbe o izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev na omrežje za oskrbo s toploto oziroma z drugim energetskim plinom, o katerih skladno s šestim odstavkom 71. člena EZ odloča župan občine.

SEZNAM SLIK

Slika 1	Elektroenergetska bilanca proizvodnje in porabe električne energije v letu 2007 – v GWh	17	Slika 22	Elementi cene za uporabo omrežij za značilnega gospodinjkega odjemalca D_c (D_c – 3.500 kWh na leto) brez DDV	41
Slika 2	Struktura proizvodnje električne energije	18	Slika 23	Elementi končne cene električne energije za gospodinjkega odjemalca s povprečno porabo 3.840 kWh v letu 2007 brez DDV	42
Slika 3	Gibanje porabe električne energije	19	Slika 24	Elementi cene za uporabo omrežij za gospodinjkega odjemalca s povprečno porabo 3.840 kWh v letu 2007 brez DDV	42
Slika 4	Mesečna izravnava med prejemom in oddajo električne energije iz tujine	20	Slika 25	Gibanje končne cene električne energije za značilnega gospodinjkega odjemalca D_c v obdobju 2003–2007	43
Slika 5	Struktura proizvodnih virov električne energije v Sloveniji v letu 2007	20	Slika 26	Dinamika odpiranja trga z električno energijo v Sloveniji	45
Slika 6	Vrednost in deleži naložb in rekonstrukcij v elektroenergetsko infrastrukturo (EEI)	26	Slika 27	Število odjemalcev glede na vrsto odjema v letu 2007	46
Slika 7	Viri financiranja investicij lastnikov elektrodistribucijske infrastrukture	27	Slika 28	Deleži porabe električne energije glede na vrsto odjema v letu 2007	46
Slika 8	Viri financiranja investicij sistemkega operaterja prenosnega omrežja	27	Slika 29	Število dodeljenih emisijskih kuponov v obdobju 2005–2007	52
Slika 9	Načrtovane naložbe prenosnega podjetja in distribucijskih podjetij skupaj od leta 2007 do leta 2016	28	Slika 30	Gibanje cene emisijskih kuponov prvega trgovalnega obdobja v letu 2007 na borzi EEX	52
Slika 10	Načrtovane naložbe distribucijskih podjetij od leta 2007 do leta 2016	29	Slika 31	Kumulativni deleži enega (CR_1), dveh (CR_2) in treh (CR_3) največjih proizvajalcev na trgu glede na inštalirano moč (50 odstotkov proizvodnje NEK)	54
Slika 11	Število vseh pritožb v zvezi s kakovostjo v obdobju 2005–2007 po posameznih podjetjih	33	Slika 32	Kumulativni deleži enega (CR_1), dveh (CR_2) in treh (CR_3) največjih proizvajalcev na trgu glede na proizvodnjo električne energije (50 odstotkov proizvodnje NEK)	55
Slika 12	Skupni delež upravičenih pritožb v zvezi s kakovostjo v obdobju 2005–2007	34	Slika 33	Indeksi HHI proizvodnih podjetij električne energije	57
Slika 13	Povprečno trajanje nenačrtovanih prekinitev oskrbe z električno energijo na odjemalca v različnih letih (brez upoštevanja višje sile in tujih vzrokov)	35	Slika 34	Gibanje mesečnih količin in cen sklenjenih poslov na dnevnem trgu v letu 2007	59
Slika 14	Povprečne vrednosti elementov v ceni za uporabo omrežij po napetostnih nivojih	36	Slika 35	Gibanje cen produktov v letu 2007 na terminskem trgu za pasovno in trapezno električno energijo, dobavljivo v letu 2008	60
Slika 15	Elementi končne cene električne energije za značilnega industrijskega odjemalca I_b (I_b – 50 kW, 50 MWh) brez DDV	37	Slika 36	Tržni deleži dobaviteljev električne energije ob koncu leta 2007	61
Slika 16	Elementi cene za uporabo omrežij za značilnega industrijskega odjemalca I_b (I_b – 50 kW, 50 MWh) brez DDV	38	Slika 37	Tržni deleži dobaviteljev negospodinjkega odjemalcem	62
Slika 17	Elementi končne cene električne energije za značilnega industrijskega odjemalca I_e (I_e – 500 kW, 2 GWh) brez DDV	38	Slika 38	Tržni deleži dobaviteljev odjemalcem z letno porabo do 50 MWh	63
Slika 18	Elementi cene za uporabo omrežij za značilnega industrijskega odjemalca I_e (I_e – 500 kW, 2 GWh) brez DDV	39	Slika 39	Tržni deleži dobaviteljev odjemalcem z letno porabo od 50 MWh do 2 GWh	63
Slika 19	Elementi končne cene električne energije za značilnega industrijskega odjemalca I_g (I_g – 4 MW, 24 GWh) brez DDV	39	Slika 40	Tržni deleži dobaviteljev odjemalcem z letno porabo nad 2 GWh	64
Slika 20	Elementi cene za uporabo omrežij za značilnega industrijskega odjemalca I_g (I_g – 4 MW, 24 GWh) brez DDV	40	Slika 41	Število zamenjav dobavitelja v obdobju 2002–2007	64
Slika 21	Elementi končne cene električne energije za značilnega gospodinjkega odjemalca D_c (D_c – 3.500 kWh na leto) brez DDV	41	Slika 42	Dinamika zamenjav dobavitelja leta 2007 glede na število odjemalcev v distribucijskih omrežjih	65

Slika 43	Dinamika zamenjav dobavitelja leta 2007 glede na količino energije iz distribucijskih omrežij	66	Slika 63	Razmerje med številom odjemalcev na distribucijskem omrežju in njihovo porabo	97
Slika 44	Dinamika zamenjav dobavitelja gospodinjskih odjemalcev v drugi polovici leta 2007	66	Slika 64	Gibanje porabe zemeljskega plina v distribucijskih omrežjih po mesecih	98
Slika 45	Gibanje HHI na maloprodajnem trgu v obdobju 2005–2007	68	Slika 65	Struktura cene zemeljskega plina za značilne industrijske odjemalce, priključene na prenosno omrežje, v letih 2006 in 2007	101
Slika 46	Primerjava cen električne energije za značilnega industrijskega odjemalca z letno porabo 50 MWh v državah EU in v Sloveniji julija 2007	70	Slika 66	Cene zemeljskega plina za velike industrijske odjemalce z letnim odjemom 1,1 milijona Sm ³ (I ₃₋₁) v letu 2007	102
Slika 47	Primerjava cen električne energije za značilnega industrijskega odjemalca z letno porabo 24 GWh v državah EU in v Sloveniji julija 2007	71	Slika 67	Končne cene zemeljskega plina z davki in dajatvami za značilne gospodinjske odjemalce	103
Slika 48	Gibanje cen električne energije za značilne industrijske odjemalce v Sloveniji	72	Slika 68	Struktura cene zemeljskega plina za značilne gospodinjske odjemalce	103
Slika 49	Primerjava skupne cene električne energije za gospodinjskega odjemalca z letno porabo 3.500 kWh v državah EU in v Sloveniji julija 2007	73	Slika 69	Gibanje cene zemeljskega plina za značilnega gospodinjskega odjemalca z letno porabo 2.241 Sm ³ (D ₃) v obdobju 2004–2007	104
Slika 50	Povprečne dnevne vrednosti indeksa C _{SLOeX} in osnovnih cen odstopanj C ₊ in C ₋	74	Slika 70	Cene zemeljskega plina za značilnega gospodinjskega odjemalca z letno porabo 2.241 Sm ³ (D ₃) v različnih državah EU	104
Slika 51	Povprečna mesečna odstopanja slovenskega omrežja v letu 2007	75	Slika 71	Proizvodnja in poraba električne energije v Sloveniji na prenosnem omrežju od 1990. do 2007. (za obdobje 1998–2002 je upoštevana celotna proizvodnja NEK)	108
Slika 52	Število negospodinjskih in gospodinjskih odjemalcev zemeljskega plina in njihova poraba	79	Slika 72	Presežki in primanjkljaji električne energije v Sloveniji na prenosnem omrežju od 1990. do 2007. (za obdobje 1998–2002 je upoštevana celotna proizvodnja NEK)	108
Slika 53	Prenosno omrežje zemeljskega plina	81	Slika 73	Struktura proizvodnje električne energije v Sloveniji na prenosnem omrežju od 1990. do 2007. (za obdobje 1998–2002 je upoštevana celotna proizvodnja NEK)	109
Slika 54	Število novih odjemalcev na distribucijskih omrežjih v letih 2006 in 2007	84	Slika 74	Poraba toplote po vrsti odjemalcev in njihovo število	118
Slika 55	Gradnja novih distribucijskih omrežij v letih 2006 in 2007	86	Slika 75	Struktura primarnih energentov za proizvodnjo toplote za daljinsko ogrevanje	118
Slika 56	Gibanje cen za prenos zemeljskega plina za posamezne odjemne skupine v obdobju 2005–2007	87	Slika 76	Največji distributerji daljinske toplote po količini distribuirane toplote za potrebe gospodinjskih odjemalcev v letu 2007	119
Slika 57	Gibanje cene zemeljskega plina za lastno rabo, izravnavo količinskih odstopanj in posebnih sistemskih storitev (C _B) v letu 2007	89	Slika 77	Največji distributerji daljinske toplote po količini distribuirane toplote za potrebe negospodinjskih odjemalcev	120
Slika 58	Največje dnevne in povprečne mesečne zasedenosti zmogljivosti merilno-regulacijske poste Ceršak	91	Slika 78	Razporeditev omrežij daljinskega ogrevanja v Sloveniji leta 2007	121
Slika 59	Največje dnevne in povprečne mesečne zasedenosti zmogljivosti merilno-regulacijske poste Šempeter	91	Slika 79	Dolžina distribucijskih omrežij za oskrbo z daljinsko toploto v nekaterih občinah in število priključenih odjemalcev toplote	122
Slika 60	Največje dnevne in povprečne mesečne zasedenosti zmogljivosti merilno-regulacijske postaje Rogatec	92	Slika 80	Gibanja povprečne maloprodajne cene (MPC) daljinske toplote za gospodinjske odjemalce v nekaterih slovenskih mestih v letih 2005–2007	123
Slika 61	Viri zemeljskega plina	94			
Slika 62	Struktura dobave dobavitelja Geoplina, d. o. o., industrijskim odjemalcem, priključenim na prenosno omrežje, po namenu uporabe	96			

SEZNAM TABEL

Tabela 1	Primerjava proizvodnje električne energije v letih 2006 in 2007 – v GWh	18	Tabela 20	Tržni deleži dobaviteljev upravičenim odjemalcem na distribucijskem omrežju v drugi polovici leta 2007	69
Tabela 2	Primerjava porabe električne energije v letih 2006 in 2007 – v GWh	19	Tabela 21	Tržni deleži dobaviteljev upravičenim odjemalcem v drugi polovici leta 2007	69
Tabela 3	Rezultati poslovanja dejavnosti sistemskih operaterjev distribucijskih omrežij	22	Tabela 22	Bilančne skupine in podskupine na dan 31. decembra 2007	76
Tabela 4	Izid poslovanja po dejavnostih	23	Tabela 23	Pregled dejavnosti, povezanih z naložbami v prenosno omrežje zemeljskega plina	82
Tabela 5	Vrednost realiziranih naložb v letih 2006 in 2007	24	Tabela 24	Izvajanje reguliranih dejavnosti sistema operaterja distribucijskega omrežja	83
Tabela 6	Novo naložbe v elektroenergetsko infrastrukturo (EEI) in rekonstrukcije	25	Tabela 25	Distribucijski vodi	84
Tabela 7	Število in deleži upravičenih pritožb v zvezi s kakovostjo napetosti v obdobju 2005–2007	34	Tabela 26	Lastniška struktura distribucijskih podjetij zemeljskega plina	85
Tabela 8	Povprečno trajanje nenačrtovanih prekinitvev oskrbe z električno energijo na odjemalca v obdobju 2005–2007 (vsi vzroki)	35	Tabela 27	Cene za uporabo prenosnega omrežja zemeljskega plina za značilne industrijske odjemalce v letu 2007	87
Tabela 9	Inštalirane moči proizvodnih objektov, ki so udeleženi na slovenskem trgu	48	Tabela 28	Zasedenost zmogljivosti na mejnih merilno-regulacijskih postajah	90
Tabela 10	Deleži različnih vrst proizvodnje električne energije v Sloveniji	49	Tabela 29	Gibanje skupne dobave zemeljskega plina v Sloveniji za obdobje 2005–2007 v Sm ³	94
Tabela 11	Priključitve novih in zaustavitve starih proizvodnih zmogljivosti v Sloveniji v letu 2007	49	Tabela 30	Tržni deleži in indeksi HHI na celotnem maloprodajnem trgu zemeljskega plina v Sloveniji	95
Tabela 12	Čisti poslovni izid proizvodnih podjetij električne energije	50	Tabela 31	Indeks HHI največjih dobaviteljev zemeljskega plina za odjemalce z letno porabo več kot milijon Sm ³	99
Tabela 13	Število zaposlenih v podjetjih za proizvodnjo električne energije	50	Tabela 32	Indeks HHI največjih dobaviteljev zemeljskega plina odjemalcem z letno porabo od 4.500 do milijon Sm ³	99
Tabela 14	Lastniška struktura podjetij za proizvodnjo električne energije	51	Tabela 33	Indeks HHI največjih dobaviteljev zemeljskega plina odjemalcem z letno porabo do 4.500 Sm ³	100
Tabela 15	Indeks HHI glede na inštalirano moč proizvajalcev, ki so udeleženi na slovenskem trgu	56	Tabela 34	Standardne porabniške skupine industrijskih odjemalcev	100
Tabela 16	Indeks HHI glede na proizvodnjo proizvajalcev na prenosnem omrežju	56	Tabela 35	Standardne porabniške skupine gospodinjskih odjemalcev	102
Tabela 17	Količinski pregled zakupljene rezervne moči	58	Tabela 36	Leta 2007 obravnavana in izdana energetska soglasja za proizvodnjo električne energije in povezovalne vode	110
Tabela 18	Tržni deleži dobaviteljev upravičenim odjemalcem na distribucijskem omrežju v prvi polovici leta 2007	67			
Tabela 19	Tržni deleži dobaviteljev upravičenim odjemalcem v prvi polovici leta 2007	68			

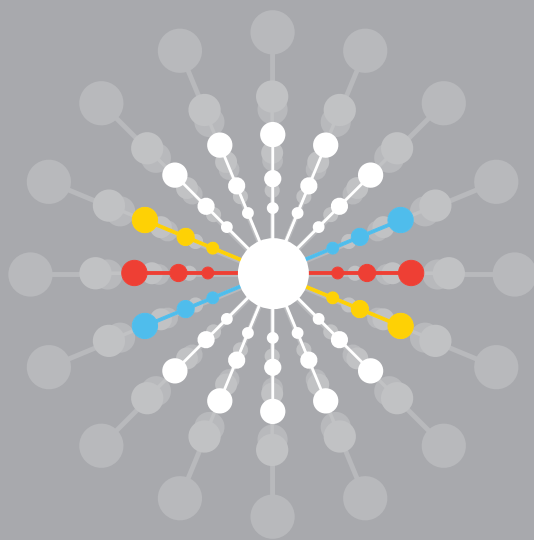
SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV

Agencija	Javna agencija Republike Slovenije za energijo	NN	Nizka napetost
BDP	Bruto domači proizvod	OVE	Obnovljivi viri energije
Borzen	Borzen, d. o. o.	P	Električna moč
C₊ in C₋	Osnovna cena odstopanj	RECS	Sistem certifikatov električne energije iz obnovljivih virov
CEER	Svet evropskih regulatorjev (Council of European Energy Regulators)	RS	Republika Slovenija
C_{SLOeX}	Urni indeks	RTP	Razdelilno-transformatorska postaja
CUO	Cena za uporabo omrežij	rTPA	Regulirani dostop do omrežja
ČPZ	Čezmejne prenosne zmogljivosti	SAIDI	Indeks povprečnega trajanja prekinitev napajanja v sistemu
DEM	Dravske elektrarne Maribor, d. o. o.	SAIFI	Indeks povprečne frekvence prekinitev napajanja v sistemu
EEl	Elektroenergetska infrastruktura	SEL	Savske elektrarne Ljubljana, d. o. o.
EEX	Nemška borza električne energije (European Energy Exchange AG, Leipzig)	SENG	Soške elektrarne Nova Gorica, d. o. o.
EFT	Električni finančni tim, d. o. o.	SLOeX	Indeks organiziranega trga z električno energijo
Eles	Elektro Slovenija, d. o. o.	SN	Srednja napetost
ERGEG	Skupina evropskih regulatorjev za električno energijo in zemeljski plin	SODO	SODO, sistemski operater distribucijskega omrežja z električno energijo, d. o. o.
ETSO	Združenje evropskih upravljavcev prenosnih omrežij (European Electricity Transmission System Operators)	SOPO	Sistemski operater prenosnega omrežja
EZ	Energetski zakon (Uradni list RS, 27/07 (EZ-UPB2))	SURS	Statistični urad Republike Slovenije
GJS	Gospodarska javna služba	TE	Termoelektrarna
HE	Hidroelektrarna	TE-TOL	Termoelektrarna Toplarna Ljubljana, d. o. o.
HSE	Holding Slovenske elektrarne, d. o. o.	TEB	Termoelektrarna Brestanica, d. o. o.
HHI	Hirshmann-Herfindahlov indeks koncentracije trga	TEŠ	Termoelektrarna Šoštanj, d. o. o.
MRP	Merilno-regulacijska postaja	TET	Termoelektrarna Trbovlje, d. o. o.
MT	Manjša tarifa	VN	Visoka napetost
NEK	Nuklearna elektrarna Krško, d. o. o.	VT	Višja tarifa

Javna agencija RS za energijo

Strossmayerjeva 30, 2000 Maribor	p. p. 1579
Telefon: [02] 234 03 00	Telefaks: [02] 234 03 20
www.agen-rs.si	info@agen-rs.si

Poročilo o stanju na področju
energetike v Sloveniji v letu 2007

Avgust 2008

Lektoriranje: Milojka Mansoor

Oblikovanje: Sašo Gorjup Likovnik

Priprava za tisk in tisk: Tiskarna Lithos

